

ΔΗΜ. Ν. ΓΙΑΝΝΙΑ

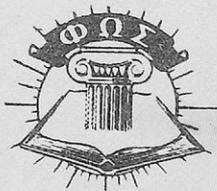
ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ ΤΩΝ ΗΠΕΙΡΩΝ

Διά τήν Ε' τάξιν τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου

ΕΓΚΕΚΡΙΜΕΝΗ

ΔΙΑ ΜΙΑΝ ΤΡΙΕΤΙΑΝ

Ἄριθ. ἐγκρίσεως Ὑπουργείου Παιδείας 87024 30-6-1956

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ ΦΩΣ
ΔΗΜ. ΓΙΑΝΝΙΑΣ & ΣΙΑ
ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ 6 - ΑΘΗΝΑΙ

Χρ. 17430

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
Δ/ΣΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ

Ἐν Ἀθήναις τῆ 30-6-1956

Ἀριθμ. πρωτ. 87024

Πρὸς
Τὸν κ. Δημήτριον Γιαννιάν
Ὀδὸς Λομβάρδου 153

Ἐνταῦθα

Ἀνακοινοῦμεν ὑμῖν ὅτι διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 124005/20-10-55 πράξεως τοῦ Υπουργείου μετὰ σύμφωνον γνωμοδότησιν τοῦ Κ.Γ.Δ.Σ.Ε. ἐνεκρίθη διὰ μίαν διετήν ἀρχομένην ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ προσεχοῦς σχολικοῦ ἔτους 1956-57 τὸ ὑποβληθὲν εἰς τὸν διενεργηθέντα σχετικὸν διαγωνισμὸν βιβλίον σας ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ ὡς βοηθητικὸν τοῦ μαθήματος τῆς ΓΕΩΓΡΑΦΙΑΣ διὰ τὴν Ε' τάξιν τοῦ Δημοτικοῦ σχολείου.

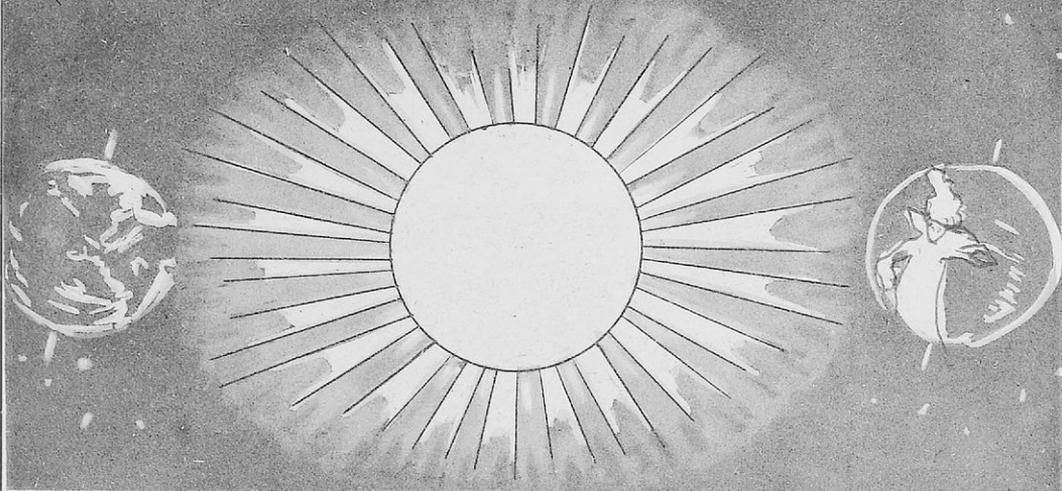
Παρακαλοῦμεν ὅθεν, ὅπως προβῆτε εἰς τὴν διόρθωσιν τοῦ βιβλίου σας κατὰ τὰς ὑποδείξεις τῶν οἰκείων Ἐπιτροπῶν καὶ μετὰ τὴν θεώρησιν αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ ἀρμοδίου Ἐκπαιδευτικοῦ Συμβούλου ἐκτυπώσῃτε τοῦτο, ἔχοντες ὑπ ὄψιν ὅτι ἡ ἔγκρισίς αὐτῆ παρέχεται ὑπὸ τὸν ὅρον τῆς διορθώσεως τῶν σφαλμάτων καὶ δύναται νὰ ἀνακληθῆ ἀνὰ πᾶσαν στιγμήν.

Πᾶν βιβλίον μὴ φέρον αὐτολεξεί τὴν παρούσαν δὲν εἶναι ἐγκριμένον:

Ἐντολὴ Ὑπουργοῦ

Ὁ Διευθυντῆς

Χ. ΜΟΥΣΤΡΗΣ

ΦΥΣΙΚΗ ΚΑΙ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΗ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ

1. Οί γεωγραφικές γνώσεις τών 'Αρχαίων και τών Νεωτέρων για τὸ σχῆμα τῆς Γῆς

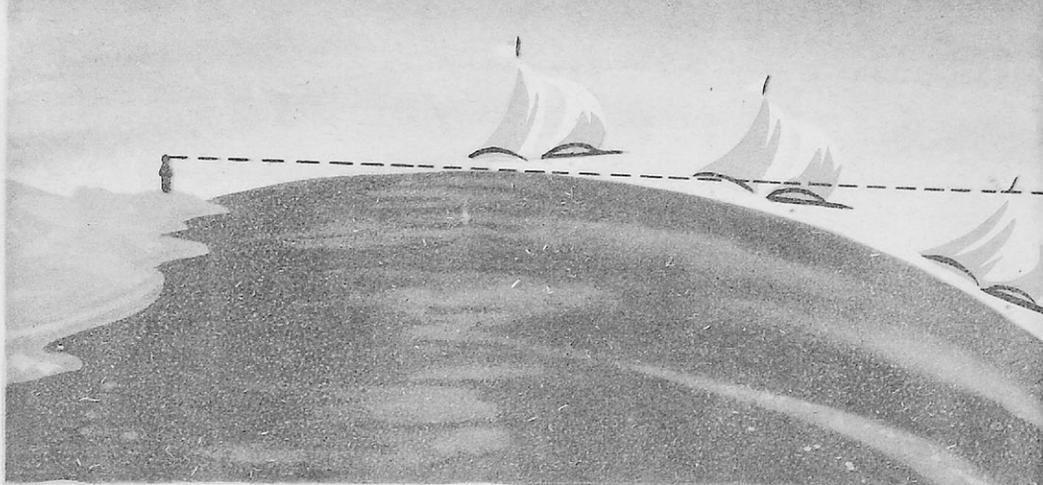
Ὅσα γνωρίζομε ἔμεις σήμερα γιὰ τὴ Γῆ, γιὰ τὸ σχῆμα της, γιὰ τὶς ξηρὲς καὶ γιὰ τὶς θάλασσες, δὲν τὰ ἤξεραν οἱ Ἀρχαῖοι. Ἐκεῖνοι ἐνόμιζαν, ὅτι ἡ Γῆ ἦταν κυκλικὴ σὰν ταψὶ καὶ ὅτι ὀλόγουρά της ὑπῆρχε ὁ ὠκεανός.

Ἀργότερα, κατὰ τοὺς Ἀλεξανδρινούς χρόνους, δύο αἰῶνες πρὸ Χριστοῦ, ἔζησε στὴν Αἴγυπτο ἓνας μεγάλος ἀστρονόμος καὶ γεωγράφος, ὁ Πτολεμαῖος, ὁ ὁποῖος ὑπεστήριξε ὅτι ἡ Γῆ δὲν εἶναι κυκλική, ἀλλὰ στρογγυλὴ ὡς σφαῖρα. Ἐπειτα ἀπὸ πολλοὺς αἰῶνες νεώτεροι ἐπιστήμονες μᾶς ἐπεβεβαίωσαν μὲ ἀδιάσειστα ἐπιχειρήματα, ὅτι τὸ σχῆμα τῆς Γῆς εἶναι σφαιρικό.

Τὰ ἐπιχειρήματα ποὺ μᾶς ἀποδεικνύουν, ὅτι ἡ Γῆ μας ἔχει σφαιρικό σχῆμα εἶναι ἀπλᾶ καὶ τὰ καταλαβαίνει ὁ καθένας.

α) Ὅταν ἀπὸ τὴν παραλία κοιτάξωμε τὰ καράβια ποὺ φεύγουν, βλέπομε ὅτι πρῶτα ἐξαφανίζεται τὸ σκάφος καὶ ἔπειτα ἐξαφανίζονται τὰ πανιά του.

β) Τὸ ἀντίθετο συμβαίνει, ὅταν κοιτάζωμε τὰ καράβια ποὺ ἔρχονται πρῶτα βλέπομε τὰ πανιά τους, ἔπειτα τὸ κατὰστρωμα καὶ τέλος ὅταν πλη-

σιάσουν βλέπομε ὅλο τὸ σκάφος. Αὐτὸ συμβαίνει, γιατί ἡ ἐπιφάνεια τῆς θάλασσας δὲν εἶναι ἐπίπεδη ἀλλὰ κυρτή.

γ) Ὅταν σταθοῦμε σὲ ἓνα ὑψηλὸ σημεῖο, βλέπομε, ὅτι ὁ ὀρίζων γύρω μας ἀποτελεῖ ἓναν μεγάλο κύκλο.

δ) Ὅταν γίνεται ἐκλειψις τῆς Σελήνης, παρατηροῦμεν ὅτι ἡ σκιά τῆς Γῆς, ποὺ πίπτει ἐπάνω στὸν δίσκο τῆς Σελήνης, ἔχει σχῆμα κυκλικό.

ε) Μὰ ἐκεῖνοι ποὺ πραγματικά μᾶς ἀπέδειξαν ὅτι ἡ Γῆ εἶναι σφαῖρα, ἦταν ὁ θαλασσοπόρος Κολόμβος (1492 μ.Χ.), ποὺ θέλησε νὰ εὔρη τὸ δρόμο πρὸς τὴν Ἰνδία πλέοντας πρὸς δυσμὰς καὶ προπάντων ὁ θαλασσοπόρος Μαγγελάνος (1519–1522 μ.Χ.), ποὺ ἔκαμε τὸν πρῶτο περίπλου τῆς Γῆς, δηλαδὴ τὸν γῦρο τοῦ κόσμου.

Καθὼς λοιπὸν μᾶς ἀπέδειξαν οἱ Γεωγράφοι, τὸ σχῆμα τῆς Γῆς εἶναι σφαιρικό. Ὁμοιάζει δηλαδὴ ἡ Γῆ μὲ μιὰ τεράστια *σφαῖρα*, ὄχι ὅμως καὶ τελείως στρογγυλή, ἀλλὰ ἐξωγκωμένη λίγο στὴ μέση καὶ πεπιεσμένη στὰ δύο ἄκρα τῆς.

Τὸ περίεργο εἶναι ὅτι ἡ γήινη αὐτὴ σφαῖρα δὲν στηρίζεται πουθενά. Εὐρίσκεται καὶ κινεῖται μέσα στὸ ἄπειρο χάος, ὅπως κινοῦνται καὶ τὰ ἄλλα οὐράνια σώματα, ὁ ἥλιος, ἡ Σελήνη καὶ τὰ ἀμέτρητα ἄστρα. Γιατὶ καὶ ἡ Γῆ μας εἶναι ἓνα οὐράνιο σῶμα, ἓνα ἄστρο.

Καὶ γιὰ νὰ λάβωμε μιὰ ἰδέα τοῦ σχήματος τῆς Γῆς, ἔχομε κατασκευάσει ἓνα μικρὸ ὁμοίωμά τῆς, ποὺ τὸ ὀνομάζομε *ὕδρoγειο σφαῖρα*. Ὅλα τὰ σχολεῖα ἔχουν τέτοια ὕδρoγειο σφαῖρα καὶ βλέπομε ἐκεῖ, ὅτι ἡ ἐπιφάνειά τῆς ἀποτελεῖται ἀπὸ θάλασσα καὶ ἀπὸ ξηρά. Ἡ θάλασσα εἶναι χρωματισμένη γαλάζια καὶ ἡ ξηρὰ ἔχει ἄλλα χρώματα.

2. Ἡ Ξηρά καὶ ἡ θάλασσα

Εἶπαμε ὅτι ἡ ἐπιφάνεια τῆς ὑδρογείου σφαίρας ἀποτελεῖται ἀπὸ Ξηρά καὶ ἀπὸ θάλασσα. Ἡ Ξηρά, τῆς διαιρεῖται σὲ πέντε μεγάλα τμήματα, πού ὀνομάζονται *ἡπειροί*. Καὶ ἡ θάλασσα ἐπίσης ἠμπορεῖ νὰ διαιρεθῇ σὲ πέντε μεγάλα τμήματα, πού ὀνομάζονται *ὠκεανοί*.

Οἱ πέντε ὠκεανοὶ εἶναι οἱ ἑξῆς : Ὁ *Εἰρηνικός* ἢ *Μέγας* ὠκεανός, ὁ *Ἀτλαντικός* ὠκεανός, ὁ *Ἰνδικός* ὠκεανός, ὁ *Βόρειος Παγωμένος* ὠκεανός καὶ ὁ *Νότιος Παγωμένος* ὠκεανός.

Οἱ πέντε ἡπειροὶ εἶναι οἱ ἑξῆς : Ἡ *Ἀσία*, ἡ *Ἀφρική*, ἡ *Ἀμερική*, ἡ *Εὐρώπη* καὶ ἡ *Ὠκεανία*. Στὶς πέντε αὐτὲς ἡπείρους πρέπει νὰ προσθέσωμε καὶ μία ἕκτη, τὴν *Ἀνταρκτική*, πού εὐρίσκεται στὴ μέση τοῦ Νοτίου Παγωμένου ὠκεανοῦ. Ἡ ἕκτη αὐτὴ ἡπειρος εἶναι ἀκατοίκητη, γιατί διαρκῶς εἶναι σκεπασμένη ἀπὸ πάγους καὶ χιόνια.

Ἡ Εὐρώπη, ἡ Ἀσία καὶ ἡ Ἀφρική ἦταν γνωστὲς ἀπὸ τοὺς ἀρχαίους χρόνους καὶ γι' αὐτὸ λέγονται *Παλιὸς Κόσμος*. Ἀντιθέτως ἡ Ἀμερική καὶ ἡ Ὠκεανία ἀνακαλύφθηκαν πολὺ ἀργότερα καὶ γι' αὐτὸ ὀνομάζονται *Νέος Κόσμος*.

Τὸ μέγεθος τῶν ἡπείρων

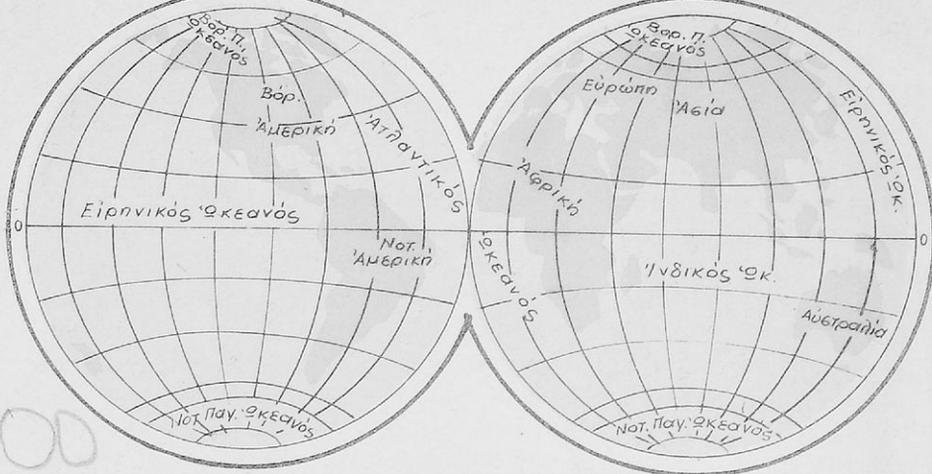
Ἀπὸ τὴν ἐπιφάνεια τῆς Γῆς μόνο τὸ ἓνα τέταρτο περίπου εἶναι Ξηρά. Ἡ Ξηρά αὐτὴ χωρίζεται, ὅπως εἶπαμε, σὲ πέντε ἡπείρους.

Ἡ μεγαλύτερη ἡπειρος εἶναι ἡ Ἀσία, πού ἔχει ἐκτασί 44 ἑκατομ. τετραγ. χιλιόμετρα. Δεύτερη εἶναι ἡ Ἀμερική, με ἔκτασι 42 ἑκατομ. τετραγ. χιλιομ. Τρίτη ἔρχεται ἡ Ἀφρική, με ἔκτασι 30 ἑκατομ. τετραγ. χιλιόμετρα. Τέταρτη εἶναι ἡ Εὐρώπη, με ἔκτασι 10 ἑκατομ. τετραγ. χιλιομ. καὶ τελευταία ἡ Ὠκεανία, με ἔκτασι 9.000.000 τετραγ. χιλιομ.

Ἡ ἕκτη ἡπειρος, ἡ Ἀνταρκτική ἔχει ἔκτασι περίπου 13.000.000 τετραγ. χιλιομ. (Ἡ ἔκτασις τῆς Ἑλλάδος, γιὰ νὰ κάμωμε τὴ σύγκρισι, εἶναι 132.560 τετραγ. χιλιόμετρα).

Στὸν πληθυσμὸ πρῶτη εἶναι ἡ Ἀσία με 1.543.000.000 κατοίκους, δεύτερη ἡ Εὐρώπη, με 560.000.000 κατοίκους, τρίτη ἡ Ἀμερική, με 374.000.000 κατοίκους, τέταρτη ἡ Ἀφρική, με 230.000.000 κατοίκους καὶ τελευταία ἡ Ὠκεανία, με 16.000.000 κατοίκους.

230.000.000 . 000 . 000 . 000 . 000 . 000 . 000 . 000

4. Τὸ μέγεθος καὶ τὸ βάθος τῶν ὠκεανῶν

Ἀπὸ τὴν ἐπιφάνεια τῆς Γῆς, εἶπαμε, ὅτι τὸ ἓνα τέταρτο εἶναι ξηρά. Τὰ ἄλλα τρία τέταρτα περίπου τῆς ἐπιφανείας τῆς εἶναι θάλασσα, ἡ ὁποία χωρίζεται, στους πέντε ὠκεανούς.

Ἀπὸ αὐτοὺς τοὺς πέντε ὠκεανούς ὁ μεγαλύτερος εἶναι ὁ Εἰρηνικός ὠκεανός, μὲ ἐπιφάνεια 180 ἑκατομ. τετραγ. χιλιομέτρα. Δεύτερος εἶναι ὁ Ἀτλαντικός, μὲ ἐπιφάνεια 106 ἑκατομ. τετραγ. χιλιομέτρα καὶ τρίτος ὁ Ἰνδικός, μὲ ἐπιφάνεια 75 ἑκατομ. τετραγ. χιλιομ. Στους τρεῖς αὐτοὺς ὠκεανούς περιλαμβάνονται καὶ οἱ δύο Παγωμένοι, ὁ Βόρειος καὶ ὁ Νότιος.

Τὸ μεγαλύτερο βάθος τὸ ἔχει ὁ Εἰρηνικός ὠκεανός, 10.480 μ. Ὁ Ἀτλαντικός ἔχει μεγαλύτερο βάθος 9.140 μ. καὶ τέλος ὁ Ἰνδικός ἔχει μεγαλύτερο βάθος 7.000 μέτρα.

Γενικὰ ὅλη ἡ ἐπιφάνεια τῆς Γῆς εἶναι 510 ἑκατομ. τετραγ. χιλιομέτρα. Ἀπὸ αὐτὴ τὴν ἐπιφάνεια τὰ 361 ἑκατομ. χιλιομέτρα εἶναι θάλασσα καὶ τὰ ὑπόλοιπα 149 ἑκατομ. τετραγωνικά χιλιομέτρα εἶναι ξηρά.

5. Τὰ θαλάσσια ρεύματα

Πολλές φορές οἱ ναυτικοὶ στὰ ταξίδια τους δὲν ἔχουν μόνο νὰ παλαίψουν μὲ τὰ φοβερὰ κύματα καὶ τοὺς δυνατοὺς ἀνέμους, ἀλλὰ συναντοῦν καὶ ρεύματα τῆς θάλασσας τόσο ἰσχυρά, ὅπως τὰ ὀρμητικὰ ρεύματα τῶν ποταμῶν.

Αὐτὰ τὰ ρεύματα μᾶς ἀποδεικνύουν, ὅτι τὰ νερὰ τῶν θαλασσῶν καὶ τῶν ὠκεανῶν δὲν μένουν ἀκίνητα, ἀλλὰ κινουῦνται.

Οί κυριώτερες αιτίες πού προκαλοῦν τὰ θαλάσσια ρεύματα εἶναι δύο : Ἡ μία αἰτία εἶναι οἱ ἄνεμοι. Ὄταν πνέουν διαρκῶς καὶ μὲ δύναμι πρὸς τὴν ἴδια διεύθυνσι, παρασύρουν τὰ νερὰ τῆς ἐπιφανείας καὶ δημιουργοῦν τὰ θαλάσσια ρεύματα. Ὅσο πιὸ διαρκῆς καὶ δυνατὸς εἶναι ὁ ἄνεμος, τόσο καὶ τὸ θαλάσσιο ρεῦμα εἶναι μεγαλύτερο καὶ ὀρηκτικώτερο.

Ἡ δεύτερη αἰτία εἶναι ἡ ἐξῆξι : Τὰ νερὰ τῆς θάλασσας δὲν ἔχουν παντοῦ τὴν ἴδια ποσότητα ἀπὸ ἀλάτι οὔτε τὴν ἴδια θερμοκρασία. Δὲν ἔχουν δηλαδὴ παντοῦ τὴν ἴδια πυκνότητα. Αὐτὸ φυσικὰ εἶναι μιὰ ἄλλη αἰτία τῶν θαλασσίων ρευμάτων, γιατί ὅταν τὰ νερὰ μιᾶς θάλασσας ἔχουν μεγαλύτερη πυκνότητα ἀπὸ τὰ νερὰ μιᾶς ἄλλης γειτονικῆς θάλασσας, τότε τὰ νερὰ τῆς πρώτης προσπαθοῦν νὰ κινηθοῦν πρὸς τὴν δεύτερη θάλασσα, ἢ ὅποια ἔχει ἀραιότερα νερὰ καὶ ἔτσι δημιουργεῖται θαλάσσιο ρεῦμα.

Πολλὰ εἶναι τὰ ρεύματα πού σχηματίζονται καὶ στὶς μικρὲς θάλασσες καὶ στοὺς ὠκεανούς. Ἀπὸ αὐτὰ θὰ ἀναφέρωμε ἐδῶ τὰ κυριώτερα· δύο θερμὰ ρεύματα καὶ δύο ψυχρὰ.

1. **Τὸ ρεῦμα τοῦ Κόλπου.** Τὸ ρεῦμα αὐτὸ σχηματίζεται στὸν Ἀτλαντικὸ ὠκεανό, ὀλίγον ὑψηλότερα ἀπὸ τὸν Ἰσημερινό, μὲ κατεύθυνσι πρὸς δυσμὰς καὶ εἰσέρχεται στὸν κόλπο τοῦ Μεξικίου. Ἐπειτα στρέφεται πρὸς βορρᾶν. Ὄταν φθάσῃ στὴν χερσόνησο τῆς Φλωρίδος διευθύνεται πρὸς ἀνατολὰς καὶ φθάνει στὰ βορειοδυτικὰ παράλια τῆς Εὐρώπης. Τὸ θερμὸ αὐτὸ ρεῦμα τοῦ Κόλπου ἔχει μεγάλη σημασία, γιατί κάνει τὸ κλίμα τῶν παραλίων ἐκείνων χωρῶν τῆς Εὐρώπης γλυκὺ καὶ εὐχάριστο.

2. **Τὸ ρεῦμα τοῦ Κουροσίβο.** Τὸ θερμὸ αὐτὸ Ἰσημερινὸν ρεῦμα σχηματίζεται στὸν Εἰρηνικὸ ὠκεανό, καὶ διευθύνεται πρὸς δυσμὰς. Ὄταν φθάσῃ στὶς ἀκτὲς τῆς Ἀσιατικῆς ἠπείρου στρέφεται πρὸς βορρᾶν καὶ βρέχει τὰ παράλια τῆς Ἰαπωνίας. Καὶ φυσικὰ κάνει τὸ κλίμα τῆς πιὸ γλυκὺ. Ἐπειτα κατευθύνεται πρὸς τὰ Β.Α. καὶ φθάνει στὰ παράλια τῆς Βορείου Ἀμερικῆς.

3. Ἀπὸ τὸν Βόρειο Παγωμένο ὠκεανό κατέρχονται δύο μεγάλα ψυχρὰ ρεύματα, πού διευθύνονται πρὸς τὸν Ἀτλαντικὸ ὠκεανό. Τὸ ἓνα εἶναι τὸ ρεῦμα τοῦ Λαβραντόρ, καὶ τὸ ἄλλο εἶναι τὸ ρεῦμα τῆς Γροιλανδίας. Καὶ τὰ δύο αὐτὰ ρεύματα παρασύρουν πρὸς νότον μεγάλους ὄγκους πάγων ἀπὸ τὸν Βόρειο Παγωμένο ὠκεανό. Οἱ ὄγκοι αὐτοὶ τῶν πάγων ὁμοιάζουν μὲ βουνὰ καὶ λέγονται *παγόβουνα*. Τὰ παγόβουνα εἶναι τρομεροὶ ἐχθροὶ τῶν ναυτικῶν. Πολλὲς φορὲς τὰ πλοῖα συγκρούονται μὲ τὰ παγόβουνα, συντρίβονται καὶ καταβυθίζονται.

6. Ὁ ἄξων τῆς Γῆς, οἱ πόλοι, ὁ ἰσημερινός

Ξέρετε γιατί ἔχουμε ἡμέρα καὶ νύχτα ; Ἀπλούστατα, ἔχουμε ἡμέρα καὶ νύχτα, γιατί ἡ Γῆ μας κινεῖται γύρω ἀπὸ τὸν ἑαυτὸ της. Καὶ καθὼς κινεῖται γύρω ἀπὸ τὸν ἑαυτὸ της φωτίζεται κάθε φορά, δηλαδὴ ἔχει ἡμέρα μόνο τὸ τμήμα της, ποῦ τὸ βλέπει ὁ ἥλιος. Τὸ ἄλλο τμήμα, ποῦ ἐκείνη τὴν ὥρα δὲν τὸ βλέπει ὁ ἥλιος, ἔχει νύχτα.

Γιὰ νὰ κάμῃ μιὰ ὁλόκληρη κίνησι γύρω ἀπὸ τὸν ἑαυτὸ της ἡ Γῆ μας, δηλαδὴ μιὰ ὁλόκληρη περιστροφή, χρειάζεται 24 ὥρες.

Ἡ περιστροφή αὐτὴ τῆς γῆς γίνεται γύρω ἀπὸ ἕναν φανταστικὸ ἄξονα, ὁ ὁποῖος περνάει ἀκριβῶς ἀπὸ τὸ κέντρο της. Μπορεῖτε νὰ τὸν ἰδῆτε τὸν ἄξονα αὐτὸν στὴν ὑδρόγειο σφαῖρα τοῦ σχολείου. Ἡ ὑδρόγειος σφαῖρα τοῦ σχολείου εἶναι κατασκευασμένη κατὰ τέτοιον τρόπο, ὥστε νὰ γυρίσῃ γύρω ἀπὸ τὸν ἄξονά της.

Τὰ σημεῖα, στὰ ὁποῖα ὁ ἄξων συναντᾷ τὴν ἐπιφάνεια τῆς Γῆς καλοῦνται πόλοι. Ὁ ἕνας *Βόρειος* καὶ ὁ ἄλλος *Νότιος*.

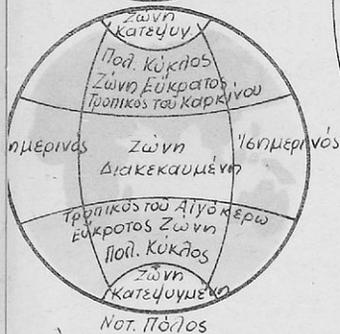
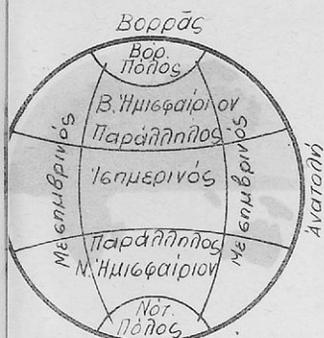
Ἄν φαντασθοῦμε ἕναν μεγάλο κύκλο, ποῦ νὰ ζῶνῃ τῆ Γῆ ἀκριβῶς στὴ μέση καὶ νὰ ἀπέχῃ ἐξ ἴσου ἀπὸ τοὺς δύο πόλους, αὐτὸς ὁ κύκλος λέγεται *ἰσημερινός* καὶ ἔχει μῆκος 40 ἑκατομμύρια μέτρα περίπου. Ὁ ἄξων τῆς Γῆς εἶναι κάθετος στὸ ἐπίπεδο τοῦ ἰσημερινοῦ.

Με τὸν ἰσημερινὸ χωρίζεται ἡ Γῆ σὲ δύο ἡμισφαίρια : τὸ *βόρειο* ἡμισφαίριο καὶ τὸ *νότιο* ἡμισφαίριο. Ἡ περισσότερη ἐπιφάνεια τοῦ βορείου ἡμισφαιρίου εἶναι ξηρά, ἐνῶ τοῦ νοτίου ἡμισφαιρίου ἡ περισσότερη ἐπιφάνεια εἶναι θάλασσα.

7. Οἱ παράλληλοι κύκλοι καὶ οἱ ζῶνες τῆς Γῆς

Ἄν λάβωμε ὡς βᾶσι τὸν μέγιστο κύκλο τῆς Γῆς, δηλαδὴ τὸν ἰσημερινό, ἡμποροῦμε νὰ σύρωμε παραλλήλους πρὸς αὐτὸν ὅσουσδήποτε θέλωμε φανταστικούς κύκλους καὶ στὸ βόρειο ἡμισφαίριο καὶ στὸ νότιο. Οἱ παράλληλοι αὐτοὶ κύκλοι φυσικὰ ὅσο προχωροῦν πρὸς τοὺς πόλους, τόσο γίνονται καὶ πιὸ μικροί. Κάθε τόπος ἔχει τὸν παράλληλο κύκλο του.

Ἄπὸ ὅλους ὁμως αὐτοὺς τοὺς κύκλους τῆς Γῆς, ποῦ εἶναι παράλληλοι πρὸς τὸν ἰσημερινό της, χρειάζεται νὰ ξέρωμε τέσσερες : α) τὸν *τροπικὸ τοῦ Καρκίνου*, β) τὸν *τροπικὸ τοῦ Αἰγόκερω*, γ) τὸν *βόρειο πολικὸ κύκλο* καὶ δ) τὸν *νότιο πολικὸ κύκλο*.

Ο τροπικός του Καρκίνου και ο βόρειος πολικός κύκλος εúρσκονται στο βόρειο ήμισφαίριο· ο τροπικός του Αιγόκερω και ο νότιος πολικός κύκλος εúρσκονται στο νότιο ήμισφαίριο τής Γης.

Οί παράλληλοι αύτοι κύκλοι έχουν σημασία, γιατί χωρίζουν τή Γη σέ πέντε ζώνες :

α) Μεταξύ του τροπικού του Καρκίνου και του τροπικού του Αιγόκερω εκτείνεται ή διακεκαυμένη ή τροπική ζώνη τής Γης. Στη ζώνη αύτη κάνει ζέστη μεγάλη. Στη μέση τής διακεκαυμένης ζώνης περνάει ο ίσημερινός.

β) Μεταξύ του τροπικού του Καρκίνου και του βορείου πολικού κύκλου εκτείνεται ή βόρεια εύκρατη ζώνη. Η ζώνη αύτη έχει θερμοκρασία μέτρια. Δέν κάνει ούτε πολύ κρύο ούτε και μεγάλη ζέστη.

γ) Η περιοχή που περικλείεται από τον βόρειο πολικό κύκλο και έχει στο κέντρο της τον Βόρειο Πόλο λέγεται βόρεια κατεψυγμένη ζώνη ή άρκτική. Στην κατεψυγμένη αύτη ζώνη κάνει ύπερβολικό κρύο.

δ) Μεταξύ του τροπικού του Αιγόκερω και του νοτίου πολικού κύκλου εκτείνεται ή νότια εύκρατη ζώνη. Λέγεται εύκρατη ζώνη, γιατί έχει θερμοκρασία μέτρια.

ε) Ἡ περιοχή πού περικλείεται ἀπὸ τὸν νότιο πολικὸ κύκλο καὶ ἔχει στὸ κέντρο τῆς τὸν Νότιο Πόλο, λέγεται *νότια κατεψυγμένη ζώνη* ἢ *ἀνταρκτική*. Σ' αὐτὴν τὸ κρῦο εἶναι ὑπερβολικὸ.

8. Οἱ μεσημβρινοὶ τῆς Γῆς

Ἐκτὸς ἀπὸ τὸν ἰσημερινὸ καὶ τοὺς παραλλήλους κύκλους μπορούμε νὰ σύρωμε ἐπάνω στὴν ἐπιφάνεια τῆς Γῆς καὶ φανταστικούς κύκλους καθέτους πρὸς τὸ ἐπίπεδο τοῦ ἰσημερινοῦ. Ὅταν λοιπὸν τοὺς φανταστικούς αὐτοὺς κύκλους τοὺς σύρωμε κατὰ τέτοιον τρόπο, ὥστε νὰ περνοῦν ἀπὸ τοὺς δύο πόλους, τότε τοὺς ὀνομάζομε *μεσημβρινούς κύκλους*.

Μεσημβρινούς μπορούμε νὰ σύρωμε ὅσουσδήποτε θέλομε. Κάθε τόπος ἔχει καὶ τὸν δικό του μεσημβρινό. Πρέπει νὰ ξέρωμε ὅμως, ὅτι ὅλοι οἱ μεσημβρινοὶ τῆς Γῆς εἶναι ἴσοι μεταξύ τους.

Ἀλλὰ ἀπὸ ὅλους αὐτοὺς τοὺς μεσημβρινούς θεωροῦμε ὡς πρῶτον καὶ κυριώτερον ἐκεῖνον, πού περνάει ἀπὸ τὸ ἀστεροσκοπεῖο Γκρήνουϊτς τοῦ Λονδίνου. Γι' αὐτὸ καὶ τὸν ὀνομάζομε *μεσημβρινὸ τοῦ ἀστεροσκοπεῖου Γκρήνουϊτς* ἢ *πρῶτο μεσημβρινὸ* τῆς Γῆς.

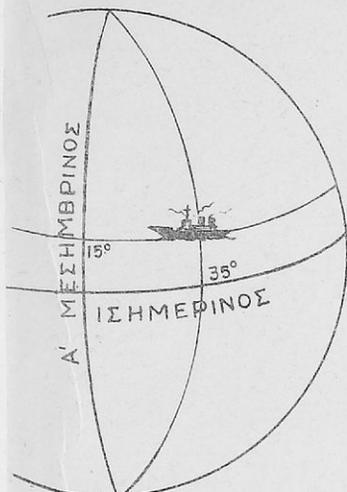
Ὁ πρῶτος αὐτὸς μεσημβρινὸς χωρίζει τὴ Γῆ σὲ δύο ἴσα μέρη, σὲ δύο ἡμισφαίρια: τὸ *ἀνατολικὸ* καὶ τὸ *δυτικὸ ἡμισφαίριο*. Στὸ ἀνατολικὸ ἡμισφαίριο εὐρίσκονται τέσσερες ἡπείροι: ἡ Εὐρώπη, ἡ Ἀσία, ἡ Ἀφρική καὶ ἡ Ὠκεανία. Στὸ δυτικὸ εὐρίσκεται μόνον ἡ ἡπειρος Ἀμερική.

Πρέπει ἐπίσης νὰ σημειώσωμε ὅτι οἱ φανταστικοὶ κύκλοι πού διέρχονται ἀπὸ τοὺς δύο πόλους καὶ εἶναι κάθετοι στὸ ἐπίπεδο τοῦ ἰσημερινοῦ λέγονται μεσημβρινοὶ γιὰ τὸν ἐξῆς λόγο: Ὅταν ἀνεβῆ ὁ ἥλιος καὶ φθάσῃ ἀκριβῶς στὸν μεσημβρινὸ ἑνὸς τόπου, τὴ στιγμὴ ἐκείνη ὁ τόπος αὐτὸς ἔχει μεσημέρι. Ὅλοι οἱ τόποι πού ἔχουν τὸν ἴδιο μεσημβρινὸ ἔχουν φυσικὰ καὶ τὴν ἴδια ὥρα μεσημέρι.

9. Τὸ γεωγραφικὸ πλάτος καὶ τὸ γεωγραφικὸ μῆκος

Οἱ κύκλοι γιὰ τοὺς ὁποίους ὠμιλήσαμε, δηλαδὴ οἱ παράλληλοι καὶ οἱ μεσημβρινοί, μᾶς χρησιμεύουν κυρίως γιὰ νὰ προσδιορίζωμε τὴν ἀκριβῆ θέσι ὁποιοῦδήποτε σημείου ἐπάνω στὴν ἐπιφάνεια τῆς Γῆς.

Κάθε κύκλος, εἴτε μικρὸς εἴτε μεγάλος, χωρίζεται σὲ 360 ἴσα μέρη πού λέγονται *μοῖρες* καὶ γράφονται ὡς ἐξῆς: 360° (360 μοῖρες).

Για να προσδιορίσουμε λοιπόν ένα οποιοδήποτε σημείο επάνω στην επιφάνεια της Γης, πρέπει να γνωρίζουμε δύο πράγματα. Πρώτον : πόσες μοίρες απέχει το σημείο αυτό από τον ισημερινό, δηλαδή πόσο είναι το *γεωγραφικό του πλάτος*. Δεύτερον : πόσες μοίρες απέχει το ίδιο σημείο από τον πρώτο μεσημβρινό, δηλαδή πόσο είναι το *γεωγραφικό του μήκος*.

Το γεωγραφικό πλάτος. Γεωγραφικό πλάτος ονομάζομε την απόσταση ενός τόπου από τον ισημερινό. Έαν ο τόπος εύρισκεται στο Β. ήμισφάριο, τότε λέμε ότι έχει βόρειο γεωγραφικό πλάτος. Έαν εύρισκεται στο Ν. ήμισφάριο, τότε λέμε ότι έχει νότιο γεωγραφικό πλάτος.

Το γεωγραφικό πλάτος το μετρούμε με τις μοίρες. Από τον ισημερινό έως τον Β. Πόλο είναι 90°. Επίσης από τον ισημερινό έως τον Ν. Πόλο είναι 90°. Έαν στην κάθε μοίρα σύρωμε και από έναν παράλληλο κύκλο, τότε θα έχωμε 89 παραλλήλους στο Β. ήμισφάριο και 89 παραλλήλους στο Ν. ήμισφάριο. Στον ισημερινό βάζομε 0°. Ο πρώτος παράλληλος έχει γεωγραφικό πλάτος 1°, ο δεύτερος 2°, ο τρίτος 3° κλπ. είτε στο Β. ήμισφάριο είναι είτε στο νότιο. Στις 90° εύρισκονται οί δύο πόλοι.

Όταν ο τόπος που θέλομε να προσδιορίσωμε τη θέση του, εύρισκεται στον 15° παράλληλο του Β. ήμισφαιρίου, τότε λέμε ότι ο τόπος αυτός έχει 15° βόρειο γεωγραφικό πλάτος. Αντιθέτως, όταν ο τόπος εύρισκεται στον

26 παράλληλο τοῦ Ν. ἡμισφαιρίου, τότε λέμε ὅτι ὁ τόπος αὐτὸς ἔχει 26° νότιο γεωγραφικὸ πλάτος.

Τὸ γεωγραφικὸ μῆκος. Γεωγραφικὸ μῆκος ὀνομάζομε τὴν ἀπόστασι ἐνὸς τόπου ἀπὸ τὸν πρῶτο μεσημβρινό. Ὅλοι οἱ τόποι, ποὺ εὐρίσκονται στὸ Α. ἡμισφαίριο, ἔχουν ἀνατολικὸ γεωγραφικὸ μῆκος καὶ ἀντιθέτως ὅλοι οἱ τόποι ποὺ εὐρίσκονται στὸ Δ. ἡμισφαίριο, ἔχουν δυτικὸ γεωγραφικὸ μῆκος.

Γνωρίζομε ὅτι ὁ πρῶτος μεσημβρινὸς τῆς γῆς, ὁ μεσημβρινὸς τοῦ Γκρήνουϊτς χωρίζει τὴ Γῆ σὲ δύο ἡμισφαίρια. Τὸ ἀνατολικό, ποὺ διαιρεῖται σὲ 180° καὶ τὸ Δυτικὸ σὲ ἄλλες 180°. Ἀπὸ κάθε μοῖρα περνάει καὶ ἓνας μεσημβρινός. Στὸν πρῶτο μεσημβρινό τοῦ Γκρήνουϊτς σημειώομε 0°. Καὶ ἀπὸ αὐτὸν ἀρχίζομε νὰ μετροῦμε τοὺς ἄλλους 180 πρὸς Ἄνατολάς καὶ 180 πρὸς Δυσμάς.

Ὅταν ὁ τόπος ποὺ θέλωμε νὰ προσδιορίσωμε τὴ θέσι του εὐρίσκεται στὸ Α. ἡμισφαίριο καὶ ἀπὸ αὐτὸν περνάει ὁ 35 μεσημβρινός, τότε λέμε ὅτι ὁ τόπος αὐτὸς ἔχει 35° ἀνατολικὸ γεωγραφικὸ μῆκος. Ἀντιθέτως, ὅταν ὁ τόπος εὐρίσκεται στὸ Δ. ἡμισφαίριο καὶ περνάει ἀπὸ ἐκεῖ ὁ 43 μεσημβρινός, τότε λέμε ὅτι ὁ τόπος αὐτὸς ἔχει 43° δυτικὸ γεωγραφικὸ μῆκος.

Ἡ σωτηρία τῶν ναυαγῶν. Τὸ γεωγραφικὸ πλάτος καὶ τὸ γεωγραφικὸ μῆκος ἔχει μεγάλη σπουδαιότητα ἰδίως γιὰ τὰ πλοῖα, ποὺ κινδυνεύουν στὴ θάλασσα. Ὅταν κινδυνεύη ἓνα πλοῖο ζητάει μὲ τὸν ἀσύρματο βοήθεια καὶ ὀρίζει τὴ θέσι του, δηλαδὴ σὲ ποῖο σημεῖο τῆς θάλασσας εὐρίσκεται. Καὶ ὀρίζει τὴ θέσι του δίνοντας τὸ γεωγραφικὸ πλάτος καὶ τὸ γεωγραφικὸ μῆκος τῆς. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπο ὀδηγοῦνται τὰ ναυαγοσωστικά καὶ τὰ ἀεροπλάνα καὶ σπεύδουν νὰ τοῦ δώσουν βοήθεια.

Στὸ χάρτη εἶναι χαραγμένοι οἱ παράλληλοι κύκλοι καθὼς καὶ οἱ μεσημβρινοὶ καὶ στὰ περιθώριά του εἶναι σημειωμένες οἱ μοῖρες. Καθέτως σημειώνεται τὸ γεωγραφικὸ πλάτος καὶ ὀριζοντιῶς τὸ γεωγραφικὸ μῆκος.

10. Ἡ ἀτμόσφαιρα

Τὸ πάχος τῆς ἀτμοσφαίρας. Τὴ Γῆ μας ὀλόκληρη τὴν περιβάλλει ἓνα στρώμα ἀερῶδες, ποὺ τὸ ὀνομάζομε *ἀτμόσφαιρα*.

Οἱ ἐπιστήμονες μᾶς λέγουν, ὅτι τὸ πάχος αὐτῆς τῆς ἀτμοσφαίρας εἶναι περίπου 100 χιλιόμετρα. Στὰ πιὸ χαμηλὰ στρώματα ὁ ἀτμοσφαιρικός ἀέρας εἶναι πυκνότερος, καὶ ὅσο προχωροῦμε πρὸς τὰ ὕψη, τόσο καὶ

γίνεται αραιότερος. Σε ύψος 10 χιλιάδων μέτρων είναι τόσο πολύ αραιός, που με δυσκολία μπορούμε να αναπνεύσωμε.

Ο ατμοσφαιρικός αέρας είναι απαραίτητος για τη ζωή. Χωρίς αέρα δεν θα μπορούσαν να ζήσουν ούτε οι άνθρωποι, ούτε τα ζώα, ούτε τα φυτά. Δεν θα υπήρχε ζωή στην επιφάνεια της Γης, αν δεν υπήρχε ο ατμοσφαιρικός αέρας.

Η θερμοκρασία της ατμοσφαιράς. Η ατμόσφαιρα δεν έχει την ίδια θερμοκρασία στα διάφορα μέρη της επιφανείας της Γης. Σε άλλα μέρη ή ατμόσφαιρα είναι θερμή, όπως π.χ. στη διακεκαυμένη ζώνη, σε άλλα είναι πολύ ψυχρή, όπως π.χ. στις κατεψυγμένες ζώνες· και άλλου είναι μέτρια, δηλ. ούτε πολύ ψυχρή ούτε πολύ θερμή, όπως είναι στις εύκρατες ζώνες.

Επίσης πρέπει να προσθέσωμε, ότι τα χαμηλότερα στρώματα της ατμοσφαιράς είναι όχι μόνο πυκνότερα, αλλά και θερμότερα, ενώ αντίθετως τα ανώτερα στρώματά της είναι και αραιότερα αλλά και ψυχρότερα. Το γνωρίζομε αυτό και από την καθημερινή μας πείρα· πιο πολλή ζέση στη κάνει στους πρόποδες του βουνού, ενώ στην κορυφή του κάνει κρύο.

11. Οί άνεμοι

Από τη Φυσική Πειραματική γνωρίζομε, ότι τα στρώματα της ατμοσφαιράς που εύρισκονται χαμηλά στην επιφάνεια της Γης θερμαίνονται γρηγορότερα, γίνονται αραιώνας, γίνονται ελαφρότερα και ανεμίζονται. Τη θέσι τους τότε που μένει η θερμότητα των στρώματα αέρος ψυχρά.

Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπο σχηματίζονται στὴν ἀτμόσφαιρα ρεύματα ἀέρος. Τὰ ρεύματα λοιπὸν αὐτὰ τοῦ ἀέρος ὀνομάζονται ἄνεμοι.

Τὸ ὄνομά τους οἱ ἄνεμοι τὸ παίρνουν ἀπὸ τὸ σημεῖο τοῦ ὀρίζοντος ἀπὸ τὸ ὁποῖο φυσοῦν. Ὅταν φυσᾷ ὁ ἄνεμος ἀπὸ τὸν Βορρᾶ, λέγεται βόρειος ἄνεμος. Ὅταν φυσᾷ ἀπὸ τὴν Ἀνατολὴ λέγεται ἀνατολικός. Ὅταν φυσᾷ ἀπὸ τὴ Δύσι, λέγεται δυτικός. Ὅταν φυσᾷ ἀπὸ τὸ Νότο, λέγεται νότιος ἄνεμος.

Ἐπίσης, ὅταν φυσᾷ ἀπὸ τὰ ΒΑ. λέγεται βορειοανατολικός· ἀπὸ τὰ ΝΑ. λέγεται νοτιοανατολικός ἄνεμος· ἀπὸ τὰ ΝΔ. λέγεται νοτιοδυτικός· ἀπὸ τὰ ΒΔ. λέγεται βορειοδυτικός ἄνεμος.

Τὴ διεύθυνσι τοῦ ἀνέμου τὴ διακρίνομε ἀπὸ τοὺς ἀνεμοδείκτες, ἀπὸ τὸν καπνὸ τῶν καπνοδόχων κλπ.

Οἱ ἄνεμοι ἄλλοτε εἶναι ἀσθενεῖς, δηλαδὴ ἔχουν μικρὴ ταχύτητα, ἄλλοτε εἶναι ἰσχυροὶ καὶ μερικές φορές πνέουν μὲ πολὺ μεγάλη ὄρμη· τότε ὀνομάζονται *θύελλες* καὶ *λαίλαπες*.

Περιοδικοὶ ἄνεμοι. Σὲ μερικά μέρη τῆς Γῆς φυσοῦν ἄνεμοι κατὰ περιόδους, ἄλλοτε πρὸς τὴν μία διεύθυνσι συνεχῶς καὶ ἄλλοτε πρὸς τὴν ἀντίθετη. Οἱ ἄνεμοι αὐτοί, ἐπειδὴ πνέουν κατὰ περιόδους, λέγονται *περιοδικοὶ ἄνεμοι*.

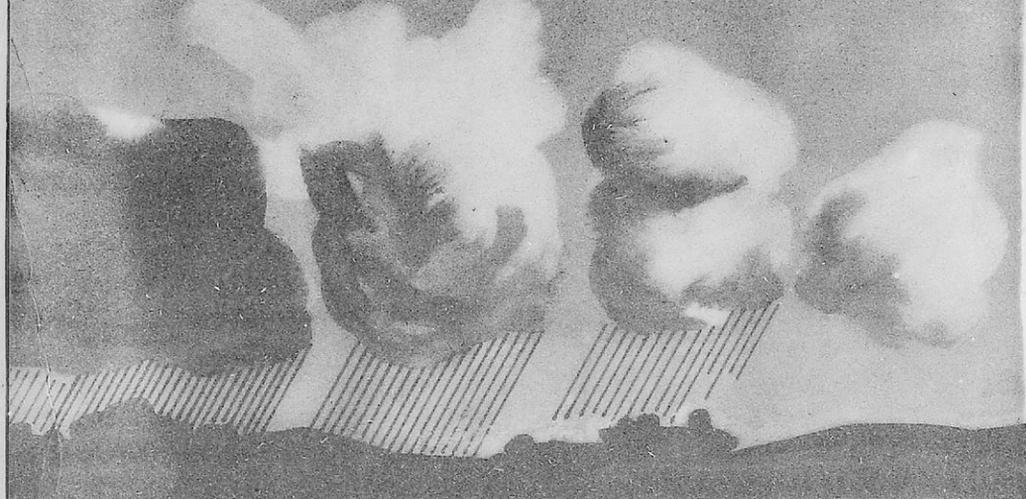
Οἱ σπουδαιότεροι ἀπὸ τοὺς περιοδικούς ἀνέμους εἶναι οἱ *μουσῶνες*. Οἱ μουσῶνες πνέουν κυρίως στὴ νότια καὶ στὴν ἀνατολικὴ Ἀσία καὶ στὶς γειτονικὲς θάλασσες τοῦ Ἰνδικοῦ καὶ τοῦ Εἰρηνικοῦ ὠκεανοῦ. Τὸ καλοκαίρι πνέουν ἀπὸ τὴ θάλασσα πρὸς τὴν ξηρὰ. Αὐτοὶ εἶναι οἱ *θερινοὶ μουσῶνες*, πού προκαλοῦν συχνὲς βροχές. Ἀντιθέτως τὸν χειμῶνα πνέουν ἀπὸ τὴν ξηρὰ πρὸς τὴ θάλασσα. Αὐτοὶ εἶναι οἱ *χειμερινοὶ μουσῶνες*, οἱ ψυχροὶ.

Περιοδικοὶ ἄνεμοι φυσοῦν τὸ καλοκαίρι καὶ στὴν πατρίδα μας· εἶναι τὰ θερινὰ *μελέμια*, ὅπως τὰ ὀνομάζομε συνήθως. Φυσοῦν κατὰ τοὺς μῆνες Ἰούλιο καὶ Αὐγούστο.

Ἐπίσης περιοδικοὶ ἄνεμοι σχηματίζονται καὶ κατὰ τὴν διάρκεια τῆς ἡμέρας καὶ τῆς νύκτας, ὅπως εἶναι ἡ *θαλασσία* καὶ ἡ *ἀπόγειος αὔρα*.

Θαλασσία λέγεται ἡ αὔρα πού πνέει ἀπὸ τὴ θάλασσα πρὸς τὴν ξηρὰ. Γιατὶ κατὰ τὶς ἡμέρες τοῦ θέρους πνέει ἐλαφρὰ αὔρα ἀπὸ τὴν ψυχρότερη θάλασσα πρὸς τὴ θερμότερη ξηρὰ.

Ἀπόγειος λέγεται ἡ αὔρα πού πνέει ἀπὸ τὴν ξηρὰ πρὸς τὴ θάλασσα. Ἐπειδὴ τὸ βράδυ ἡ θάλασσα πνέει ἐλαφρὰ αὔρα ἀπὸ τὴν ψυχρό-

12. Ἡ ὑγρασία

Ὁ ἥλιος, καθὼς θερμαίνει μὲ τις ἀκτίνες του τὴν ἐπιφάνεια τῶν ὠκεανῶν, τῶν θαλασσῶν, τῶν λιμνῶν καὶ τῶν ποταμῶν, προκαλεῖ μεγάλη ἐξάτμισι, δηλαδὴ πολλοὺς ὑδρατμούς.

Οἱ ὑδρατμοὶ αὐτοὶ ὅσο ἀνεβαίνουν ψηλὰ στὴν ἀτμόσφαιρα, συμπυκνώνονται καὶ σχηματίζουν τὰ σύννεφα. Τὰ σύννεφα τὰ παρασύρουν συχνὰ οἱ ἄνεμοι πρὸς τὴν ξηρὰ.

Οἱ ἄνεμοι ποὺ πνέουν ἀπὸ τὴ θάλασσα πρὸς τὴν ξηρὰ, ἔχουν πολλοὺς ὑδρατμούς, γι' αὐτὸ καὶ εἶναι ὑγροί. Αὐτοὶ προκαλοῦν τὶς βροχές. Ἐνῶ οἱ ἄνεμοι, ποὺ πνέουν ἀπὸ τὴν ξηρὰ πρὸς τὴ θάλασσα, δὲν ἔχουν πολλοὺς ὑδρατμούς, γιὰ τὴν ξηρὰ δὲν γίνεται μεγάλη ἐξάτμισις. Οἱ ἄνεμοι αὐτοὶ λέγονται ξηροί.

Ἐπάρχουν τόποι ὅπου πέφτουν συχνὲς βροχές. Οἱ τόποι αὐτοὶ ἔχουν μεγάλη ὑγρασία. Σὲ ἄλλους τόπους βρέχει ἀραιότερα· γι' αὐτοὺς λέμε, ὅτι ἔχουν κανονικὴ ὑγρασία. Τέλος ὑπάρχουν καὶ τόποι, ὅπου βρέχει πολὺ σπανίως ἢ καὶ καθόλου. Ἐκεῖ ἐπικρατεῖ τελεία ξηρασία, ὅπως συμβαίνει π.χ. στὶς ἐρήμους.

13. Τὸ κλίμα

Ὅλοι μας ξέρουμε, ὅτι σὲ ἄλλους τόπους κάνει πολλὴ ζέστη καὶ σὲ ἄλλους ἀντιθέτως κάνει πολὺ κρύο· σὲ ἄλλους τόπους πύπτουν πολλὰς

βροχές και σε άλλους δέν πύπτουν καθόλου· άλλου δ χειμώνας διαρκεί μήνες και άλλου τὸ καλοκαίρι διαρκεί ὀλόκληρο σχεδὸν τὸν χρόνο.

Καταλαβαίνετε λοιπὸν, ὅτι δέν ἔχουν ὅλοι οἱ τόποι τὸν ἴδιο καιρὸ, δηλαδή τὸ ἴδιο κλίμα. Κάθε τόπος ἔχει καὶ τὸ δικό του κλίμα.

Καὶ ὅταν λέγομε κλίμα ἑνὸς τόπου ἐννοοῦμε τὴ θερμοκρασία πού ἐπικρατεῖ στὸν τόπο αὐτὸν κατὰ τὶς διάφορες ἐποχές τοῦ ἔτους, τοὺς ἀνέμους πού πνέουν, τὶς βροχές πού πύπτουν, τὴν ὑγρασία κλπ.

Βέβαια ὅλα αὐτὰ ἔχουν σχέσηι μετὸ ὕψος πού ἔχει ὁ τόπος ἀπὸ τὴ θάλασσα, τὴν ἀπόστασί του ἀπὸ τὸν ἰσημερινὸ καὶ ἀπὸ τὸν πόλο, ἂν εἶναι ὁ τόπος παράλιος ἢ μεσόγειος, ἂν ἔχη βλάστησι, ἂν ἔχη ποταμούς ἢ λίμνες, ἂν ἔχη βουνά, ἂν εἶναι πεδιάδα, ἂν εἶναι ὄροπέδιο κλπ.

Κάθε τόπος εἶπαμε ὅτι ἔχει καὶ τὸ δικό του κλίμα. Γενικά ὅμως μποροῦμε νὰ ξεχωρίσουμε τὰ κλίματα στὰ ἑξῆς εἶδη :

α) **Ἰσημερινὸ κλίμα.** Στὶς χῶρες γύρω ἀπὸ τὸν ἰσημερινὸ ἡ θερμοκρασία εἶναι ὑψηλὴ καὶ πύπτουν ἄφθονες βροχές. Διακρίνομε μάλιστα δύο περιόδους μεγάλης ὑγρασίας, τὴν ἀνοιξι καὶ τὸ φθινόπωρο καὶ δύο περιόδους ὑψηλότερης ξηρασίας, τὸ καλοκαίρι καὶ τὸ χειμῶνα.

β) **Τροπικὸ κλίμα.** Εἶναι καὶ αὐτὸ ἐπίσης θερμὸ, μετὸ δύο περιόδους ξηρασίας καὶ ὑγρασίας. Κατὰ τὸ καλοκαίρι εἶναι ὑγρασία καὶ κατὰ τὸ χειμῶνα ξηρασία.

γ) **Μεσογειακὸ κλίμα.** Ὁ χειμῶνας εἶναι γλυκὺς καὶ εὐχάριστος. Τὸ θέρος εἶναι θερμὸ καὶ ξηρὸ. Οἱ βροχές πύπτουν ἰδίως τὴν ἀνοιξι καὶ τὸ φθινόπωρο.

δ) **Ὠκεάνειο κλίμα.** Διακρίνεται γιὰ τὸν γλυκὺ χειμῶνα καὶ τὸ δροσερὸ καλοκαίρι. Οἱ βροχές εἶναι ἄφθονες, ἰδίως κατὰ τὸν χειμῶνα.

ε) **Ἡπειρωτικὸ κλίμα.** Τὸ κλίμα αὐτὸ παρουσιάζει μεγάλες διαφορὲς θερμοκρασίας. Ὁ χειμῶνας εἶναι δριμύς καὶ τὸ καλοκαίρι σχετικῶς θερμὸ. Οἱ βροχές δέν πύπτουν ἄφθονες.

στ) **Κλίμα ἐρήμων.** Στὶς ἐρήμους τὸ κλίμα εἶναι ξηρὸ καὶ πολὺ θερμὸ τὴν ἡμέρα. Οἱ βροχές εἶναι ἐλάχιστες. Παρατηρεῖται μεγάλη διαφορὰ θερμοκρασίας μεταξὺ ἡμέρας καὶ νύκτας. Κατὰ τὸν χειμῶνα ὅμως καὶ τὴν ἀνοιξι εἶναι σχετικῶς εὐχάριστο.

ζ) **Πολικὸ κλίμα.** Οἱ περιοχές τοῦ Βορείου καὶ τοῦ Νοτίου Πόλου, ὅπου κάνει ἀφόρητο κρύο, λέγομε ὅτι ἔχουν κλίμα πολικὸ. Ἐκεῖ δέν ὑπάρχει σχεδὸν βλάστησις καὶ τὰ ζῶα εἶναι πολὺ ὀλίγα. Αἰώνιοι πάγοι καὶ χιόνια σκεπάζουν τὶς ἀκατοίκητες αὐτὲς περιοχές.

Ἀσία : Ἐνας πλωτὸς ποταμὸς, οἱ καλύβες τῶν ἰθαγενῶν καὶ στὸ βάθος τὸ τοπικὸ δάσος.

Ἡ Ἀσία

Γενικὴ εἰκόνα

Θέσις καὶ ὄρια. Ἡ Ἀσία, ἡ μεγαλύτερη ἀπὸ τὶς πέντε ἡπείρους, εὐρίσκεται στὸ βόρειο ἡμισφαίριο τῆς Γῆς. Ὅρια ἔχει τὸν Βόρειο Παγωμένο ὠκεανὸν, τὸν Εἰρηνικὸν ὠκεανὸν, τὸν Ἰνδικὸν ὠκεανόν, τὴν Ἐρυθρὰ θάλασσαν, τὴν διώρυγα τοῦ Σουέζ, τὴν Μεσόγειον θάλασσαν, τὸ Αἰγαῖον πέλαγος, τὸν Εὐξείνιον Πόντον, τὸν Καύκασον καὶ τὴν Κασπίαν θάλασσαν, τὸν Οὐράλιον ποταμὸν καὶ τὰ Οὐράλια ὄρη.

Ἔκτασις καὶ πληθυσμὸς. Ἡ Ἀσία ἔχει ἕκτασι 44 ἑκατομμύρια τετραγωνικὰ χιλιόμετρα. Ἔχει τὴν μεγαλύτερη ἕκτασι ἀπὸ ὅλες τὶς ἡπείρους. Εἶναι πέντε φορές σχεδὸν μεγαλύτερη ἀπὸ τὴν Εὐρώπην καὶ 320 φορές περίπου μεγαλύτερη ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα μας. Ὁ πληθυσμὸς τῆς ὑπολογίζεται σὲ 1.543 ἑκατομμύρια κατοίκους.

Θάλασσαι. Οἱ σπουδαιότερες θάλασσαι ποὺ σχηματίζονται γύρω ἀπὸ τὴν Ἀσίαν εἶναι οἱ ἑξῆς : Πρὸς Β. ἡ θάλασσα τοῦ Καρὰ καὶ ἡ Σιβηρικὴ θάλασσα. Πρὸς Α. ἡ Ὀχοτσικὴ, ἡ Ἰαπωνικὴ, ἡ Κιτρίνη, ἡ Σινικὴ καὶ ἡ

θάλασσα τῆς *Κελέβης*. Πρὸς Ν. σχηματίζεται ἡ Ἀραβικὴ θάλασσα καὶ πρὸς Δ. ἡ Ἐρυθρὰ θάλασσα, ἡ *Μεσόγειος*, τὸ *Αἰγαῖο πέλαγος*, ὁ *Εὐξείνιος Πόντος* καὶ ἡ *Κασπία* θάλασσα.

Νησιά. Πάμπολλα εἶναι τὰ νησιά, ποὺ ἔχει στὰ ἀνατολικά τῆς παράλια ἡ Ἀσία. Ἀπὸ αὐτὰ τὰ νησιά τὰ μεγαλύτερα εἶναι ἡ *Σαχάλινη*, ἡ *Χοκκαϊντό*, ἡ *Χόντο*, ἡ *Φορμόζα*, ἡ *Χαϊνάν*, οἱ *Φιλιππίνες*, ἡ *Βόρνεο*, ἡ *Κελέβη*, ἡ *Ίάβα*, ἡ *Σουμάτρα*, ἡ *Κεϋλάνη* καὶ στὴ Μεσόγειο θάλασσα ἡ *Κύπρος*.

Κόλποι. Πρὸς τὸν Βόρειο Παγωμένο ὠκεανὸ σχηματίζεται ὁ κόλπος τοῦ Ὄρη, πρὸς τὸν Εἰρηνικὸ ὠκεανὸ ὁ κόλπος τοῦ *Τογκίνου* καὶ ὁ κόλπος τοῦ *Σιάμ* καὶ πρὸς τὸν Ἰνδικὸ ὠκεανὸ σχηματίζεται ὁ *Βεγγαλικὸς* κόλπος, ὁ *Περσικὸς* καὶ ὁ κόλπος τοῦ Ἄντεν.

Ἀκρωτήρια. Ἡ Ἀσία ἔχει πρὸς Β. τὸ ἀκρωτήριο *Τσελιουσιν* καὶ τὸ Ἀνατολικό, πρὸς τὸν Εἰρηνικὸ ὠκεανὸ ἔχει τὸ *Λοπάτκα* καὶ πρὸς τὸν Ἰνδικὸ ὠκεανὸ ἔχει τὸ ἀκρωτήριο *Κομορόν*.

Χερσόνησοι. Οἱ μεγαλύτερες χερσόνησοι τῆς Ἀσίας εἶναι ἡ *Καμτσιάτκα*, ἡ *Κορέα*, ἡ *Μαλαικὴ*, ἡ *Ἰνδική*, ἡ Ἀραβικὴ καὶ ἡ *Μικρὰ Ἀσία*.

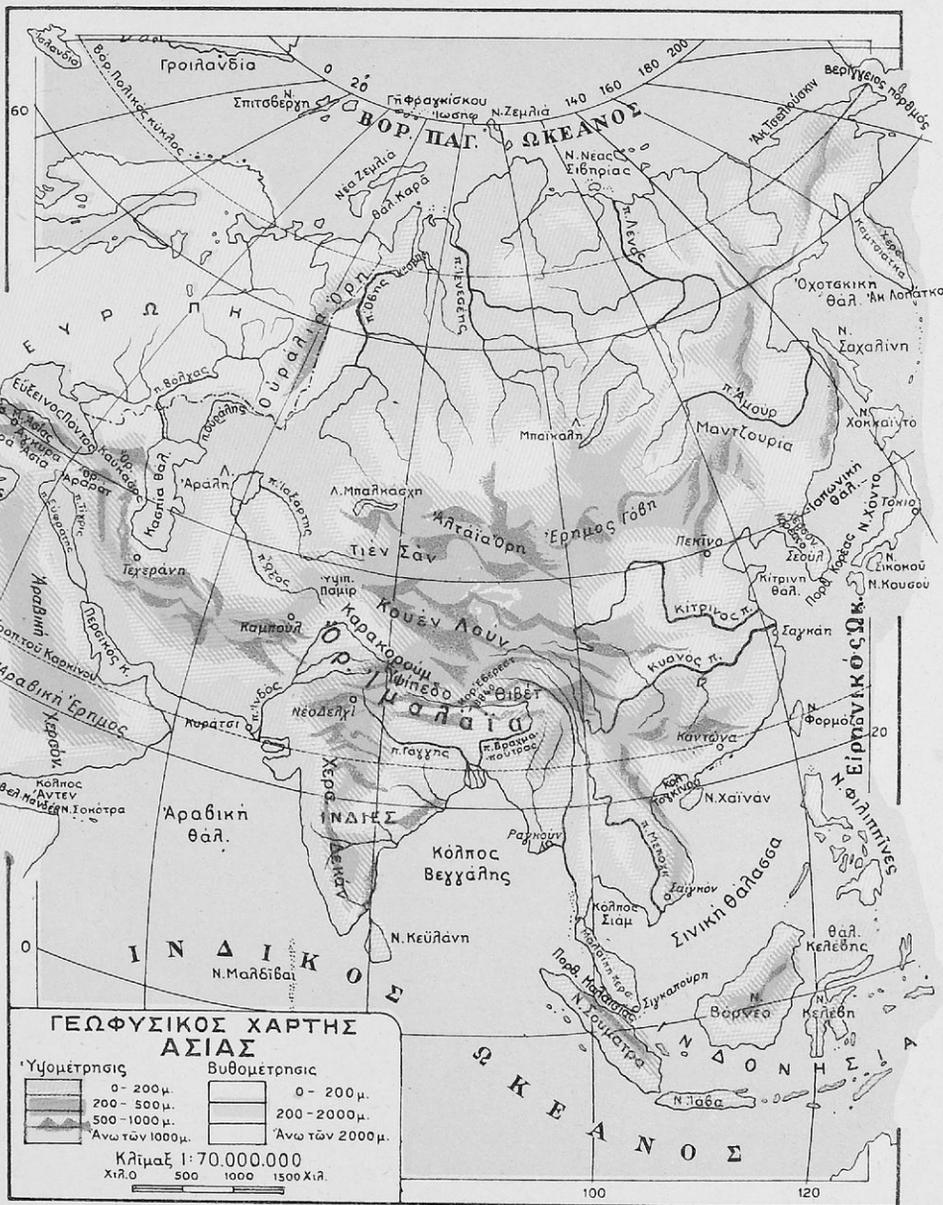
Πορθμοί. Στὸ Β.Α. ἄκρο τῆς Ἀσίας σχηματίζεται ὁ *Βερίγγειος* πορθμὸς μεταξὺ Ἀσίας καὶ Ἀμερικῆς. Ἄλλοι πορθμοὶ εἶναι: ὁ πορθμὸς τῆς *Κορέας*, τῆς *Φορμόζας*, τῆς *Μαλαικῆς*, ὁ πορθμὸς *Βάβ-ἐλ-Μαντέβ*, ὁ *Ἑλλησποντος* καὶ ὁ *Βόσπορος*.

Ἴσθμοί. Ἄλλοτε ἡ Ἀσία ἦταν ἐνωμένη μετὴν Ἀφρικῆ μετὸν Ἴσθμὸ τοῦ Σουέζ. Ὁ Ἴσθμὸς ὅμως αὐτὸς κατὰ τὸ ἔτος 1869 ἀνοίχθηκε καὶ ἔγινε διώρυγα. Ἡ διώρυγα αὐτὴ τοῦ Σουέζ ἐνώνει σήμερα τὴ Μεσόγειο μετὴν Ἐρυθρὰ θάλασσα.

Ὄρη. Τὰ μεγαλύτερα ὄρη τῆς Ἀσίας καὶ ὅλου τοῦ κόσμου εἶναι τὰ *Ἰμαλαία*, μετ' ὑψηλότερη κορυφὴ τὸ *Ἐβερεστ*, 8840 μέτρα ὕψος. Ἄλλα ὄρη τῆς εἶναι τὸ *Καρακουρούμ*, τὸ *Κουέν Λούν*, τὸ *Τιέν Σάν*, τὰ *Ἀλταία*, τὸ *Αραράτ*, ὁ *Καύκασος* καὶ τὰ *Ὀυράλια* ὄρη.

Πεδιὰδες καὶ ὑψίπεδα. Ὀλόκληρο τὸ βόρειο τμῆμα τῆς ἡπείρου εἶναι πεδινό. Ἐπίσης πεδινό εἶναι καὶ τὸ ἀνατολικὸ τμῆμα πρὸς τὰ παράλια τῆς Κιτρίνης καὶ τῆς Σινικῆς θάλασσας, καθὼς καὶ τὸ νότιο τμῆμα πρὸς τὸν κόλπο τῆς Βεγγάλης.

Στὸ ἐσωτερικὸ σχηματίζονται μεταξὺ τῶν ὑψηλῶν βουνῶν ἐκτεταμένα ὑψίπεδα, ὅπως εἶναι τὸ ὑψίπεδο τοῦ *Θιβέτ*, τοῦ *Παμίρ* καὶ τῆς *Περσίας*. Ἐπίσης μεγάλες ἐκτάσεις τῆς Ἀσίας καλύπτονται ἀπὸ στέππες καὶ ἐρήμους. Κυριώτερες εἶναι ἡ ἐρημος τῆς *Γόβης* καὶ ἡ ἐρημος τῆς *Αραβίας*.

Ποταμοί. Οί πιδό μεγάλοι ποταμοί τῆς Ἀσίας εἶναι ὁ Ὀβης, ὁ Ἰενισέης καὶ ὁ Λένας, ποὺ χύνονται στὸν Παγωμένο ὠκεανό. Ὁ Ἀμούρ, ὁ Κίτρινος ποταμός, ὁ Κιανουῶς καὶ ὁ Μεκόγκ, ποὺ χύνονται στὴν Εἰρηνικό ὠκεανό. Ὁ Γάγγης, ὁ Βραχμαπούτρας, ὁ Ἰνδός, ὁ Τίγρης καὶ ὁ Εὐφράτης, ποὺ χύνονται στὸν Ἰνδικό ὠκεανό.

Λίμνες. Οἱ σημαντικώτερες λίμνες τῆς ἠπείρου εἶναι ἡ Ἀράλη λίμνη, ἡ Μπαλκάσχη καὶ ἡ Μπαϊκάλη.

Κλίμα. Ἡ ἠπειρος τῆς Ἀσίας ἐκτείνεται καὶ στὶς τρεῖς ζώνες τῆς Γῆς· ἐπομένως ἔχει κατὰ τόπους καὶ διαφορετικὸ κλίμα. Πρὸς Β. εἶναι τὸ κλίμα ὑπερβολικὰ ψυχρὸ. Ἡ θερμοκρασία φθάνει πολλοὺς βαθμοὺς κάτω ἀπὸ τὸ μηδέν. Πρὸς τὰ ἀνατολικά παράλια τὸ κλίμα εἶναι ὠκεάνειο. Τὸ νότιο τμήμα τῆς, ποὺ βρέχεται ἀπὸ τὸν Ἰνδικὸ ὠκεανό, ἔχει κλίμα τροπικόν, δηλαδὴ θερμὸ μὲ συχνὲς βροχές. Στὸ ἐσωτερικὸ τῆς ἔχει κλίμα ἠπειρωτικὸ μὲ ἀραιὲς βροχές. Ἡ Δυτικὴ Ἀσία ἔχει κλίμα εὐκρατο.

Προϊόντα. Ἡ γεωργικὴ παραγωγὴ τῆς Ἀσίας εἶναι ἀρκετὰ πλουσία. Τὰ κυριώτερα προϊόντα τῆς εἶναι τὸ ρύζι, τὰ ὄσπρια, τὰ δημητριακά, τὸ βαμπάκι, τὸ μετᾶξι, ὁ καπνός, τὸ τσαΐ, τὰ διάφορα μπαχαρικά, τὰ ὀπωρικά καὶ τὸ ἐλαστικόν.

Τὸ μεγαλύτερο μέρος τῶν καλλιεργησίμων ἐκτάσεων εὐρίσκεται στὶς ἀνατολικὲς καὶ τὶς νότιες περιοχὲς τῆς ἠπείρου.

Ἡ Ἀσία ἔχει ἀπέραντες βοσκές καὶ ἡ κτηνοτροφία τῆς εἶναι σημαντικὴ, δὲν γίνεται ὅμως κατὰ τὸν ἐπιστημονικὸ τρόπο. Τὰ συνηθέστατα ζῶα ποὺ διατρέφονται εἶναι τὰ αἰγοπρόβατα, οἱ ἀγελάδες, τὰ ἄλογα, οἱ χοῖροι καὶ τὰ πουλερικά.

Σημαντικὴ ἐπίσης πηγὴ πλοῦτου τῆς χώρας εἶναι τὸ κυνήγι τῶν ἀγρίων ζῶων, μικρῶν καὶ μεγάλων. Τέλος θὰ ἀναφέρωμὲ τὴν ἀλιεία τῶν διαφόρων εἰδῶν ψαριῶν, τῶν μαργαριτοφόρων ὀστράκων, τῶν κοραλλίων καὶ τῶν σφουγγαριῶν.

Ὄρυκτά. Ἀπὸ τὰ σπλάχνα τῆς Ἀσιατικῆς γῆς ἐξάγονται ὅλων τῶν εἰδῶν τὰ μεταλλεύματα· σίδηρος, χαλκός, χρυσός, ἄργυρος, μόλυβδος, γαιάνθρακες κλπ. Ἐπίσης στὴ νοτιοδυτικὴ Ἀσία ὑπάρχουν σημαντικὲς πηγὲς πετρελαίου, τὸ ὁποῖον μεταφέρεται μὲ μεγάλους ἀγωγούς στοὺς λιμένες τοῦ Περσικοῦ κόλπου καὶ τῆς Μεσογείου, ἀπὸ ὅπου καὶ ἐξάγεται σὸ ἐξωτερικόν.

Βιομηχανία-ἐμπόριο. Γενικῶς ἡμποροῦμε νὰ εἰποῦμε ὅτι ἡ βιομηχανικὴ παραγωγὴ τῆς Ἀσίας εἶναι σχεδὸν ἀσήμαντη. Γι' αὐτὸ καὶ τὸ μεγαλύτερο

Ἀσία: Ἐπιπέδα τοῦ λιμένος Χόγκ-Κόγκ.

μέρος τῶν διαφόρων προϊόντων τῆς τὸ ἐξάγει στὸ ἐξωτερικὸ ὡς ἀκατέργαστες πρῶτες ὕλες. Σὲ ὠρισμένες ὁμως περιοχὲς τῆς ἡπείρου, ὅπως π.χ. εἶναι ἡ Μαντζουρία, ἡ Κίνα, οἱ Ἰνδίες, καὶ ἰδίως ἡ Ἰαπωνία, ὑπάρχουν ἀκμάζουσες βιομηχανίες ὑφασμάτων μεταξωτῶν καὶ βαμβακερῶν, εἰδῶν πορσελάνης, κοσμημάτων, μικροτεχνημάτων, ταπήτων, φαρμάκων, ἐργοστάσια πολεμικῶν εἰδῶν καὶ ναυπηγεῖα. Τὰ σπουδαιότερα προϊόντα ποῦ ἐξάγονται στὸ ἐξωτερικὸ εἶναι τὰ γεωργικὰ, τὰ κτηνοτροφικὰ, τὰ δέρματα, τὰ δασικὰ, τὰ ἀλιευτικὰ καὶ τὰ ὀρυκτά.

Τὰ μεγαλύτερα ἐμπορικὰ λιμάνια τῆς ἡπείρου εἶναι τὸ Τόκιο, ἡ Σαγκάη, ἡ Καντώνα, τὸ Τιέν Τσίν, ἡ Σαϊγκὼν καὶ ἡ Σιγκαπούρη στὸν Εἰρηνικὸ ὠκεανό. Ἡ Ραγκούν, ἡ Καλκούτα καὶ ἡ Βομβάη στὸν Ἰνδικό.

Ἀπὸ τὸ ἐξωτερικὸ εἰσάγει διαφόρων εἰδῶν βιομηχανικὰ προϊόντα.

Συγκοινωνία. Τὸ ἐσωτερικὸ τῆς Ἀσίας σχεδὸν στερεῖται συγκοινωνιακῶν γραμμῶν ἐκεῖ τὸ συνηθέστερο συγκοινωνιακὸ μέσον εἶναι τὰ μεταφορικὰ ζῶα, ἄλογα, μουλάρια, καμήλες, βόδια καὶ ἐλέφαντες. Κυρίως τὰ παράλια καὶ πεδινὰ μέρη, ποῦ εἶναι τὰ πλέον εὐφορα καὶ τὰ πλέον πυκνοκατοικημένα, ἔχουν δίκτυον σιδηροδρόμων καὶ αὐτοκινητοδρόμων.

Ἡ μεγαλύτερη σιδηροδρομικὴ γραμμὴ τῆς ἡπείρου εἶναι ὁ ὑπερσιβηρικὸς σιδηρόδρομος, ποῦ ἐνώνει τὴν Εὐρώπη μὲ τὸν λιμένα τοῦ Βλαδιβοστόκ στὸν Εἰρηνικὸν ὠκεανό. Ἄλλη σημαντικὴ γραμμὴ εἶναι ἐκείνη

πού ένώνει τήν Κωνσταντινούπολι με τή Βαγδάτη και τή Βασόρα στον Περσικό κόλπο. Επίσης οί 'Ινδίες, ή Κίνα και ή 'Ιαπωνία έχουν αρκετά πυκνό δίκτυον σιδηροδρομικών γραμμών και αυτοκινητοδρόμων.

Σημαντική έξυτηρήτησι στή συγκοινωνία προσφέρουν και οί μεγάλοι ποταμοί τής ήπείρου, οί όποιοι είναι πλωτοί. Τά παράλια επίσης έχουν άτμοπλοϊκή συγκοινωνία. Τέλος, οί μεγαλύτερες πόλεις συνδέονται με αεροπορικές γραμμές.

Φυλές. Τό βόρειο και τό κεντρικό τμήμα τής 'Ασίας είναι άραιοκατωκημένο. Άπεναντίας, τό νοτιοανατολικό και τό δυτικό είναι πυκνοκατωκημένο.

Οί πληθυσμοί που κατοικούν στο βορειοανατολικό και τό κεντρικό τμήμα τής ήπείρου άνήκουν στή *Μογγολική* ή *Κιτρινη* φυλή (Τάταροι, Μογγόλοι, Κινέζοι 'Ιάπωνες, Κορεάτες. Άπό τή μογγολική φυλή κατάρχονται και οί Τοϋρκοι). Στο νοτιοανατολικό τμήμα κατοικούν πληθυσμοί μαϋροι, που άνήκουν στή *Μαλαική* φυλή (Μαλαίοι, 'Ινδονήσιοι). Στο νοτιοδυτικό τμήμα κατοικούν πληθυσμοί που άνήκουν στήν *Καυκασία* ή *Λευκή* φυλή ('Ινδοί, Πέρσες, Άραβες, Σύριοι, Έβραίοι).

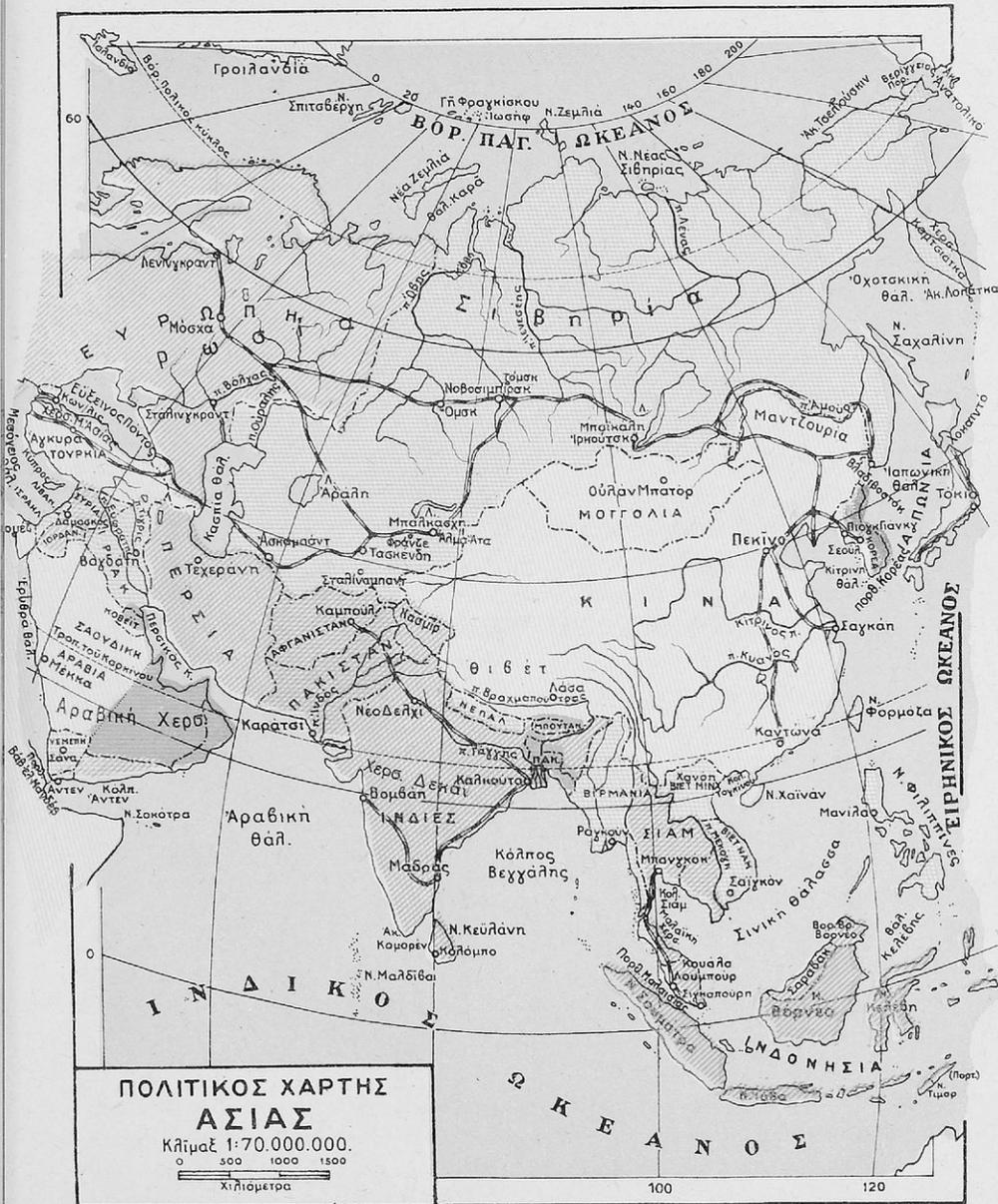
Ίστορία. Η Άσία έχει τήν πιο άρχαία ιστορία του κόσμου. Στην ήπειρο αυτή εξησαν οί πρώτοι πολιτισμένοι λαοί τής γής : οί Κινέζοι, οί 'Ινδοί, οί Άσσύριοι, οί Βαβυλώνιοι, οί Φοίνικες, οί Πέρσες. Τά έρείπια των πόλεων και των ναών καθώς και τά διάφορα μνημεία που διεσώθησαν, μαρτυροϋν για τήν ανάπτυξι του πολιτισμού των σε έποχές άρχαιότητας, δύο χιλιάδες και περισσότερα χρόνια πριν από τή γέννησι του Κυρίου ήμων 'Ιησοϋ Χριστοϋ.

Ο σημερινός όμως πολιτισμός της Άσίας είναι πολύ καθυστερημένος.

Θρησκείες. Η πατρίδα όλων των μεγάλων θρησκειών του κόσμου είναι ή Άσία. Ο 'Ιουδαισμός και ο Χριστιανισμός είχαν κοιτίδα τήν Παλαιστίνη. Ο Μωαμεθανισμός τήν Μέκκα τής Άραβίας. Επίσης οί λαοί τής ανατολικής Άσίας πιστεύουν σε ιδικούς των θεούς. Οί Κινέζοι και οί 'Ιάπωνες στον Βούδδα, οί 'Ινδοί πιστεύουν στον Βράχμα.

Διαιρέσεις τής Άσίας. Τήν Άσία μπορούμε να τήν διαιρέσωμε σε τέσσερα μεγάλα τμήματα :

1. Δυτική Άσία ή Μέση Άνατολή.
2. Νοτιοανατολική Άσία.
3. Κεντρική και Άνατολική Άσία.
4. Βόρειο Άσία.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Τουρκία: "Αποψις τῆς πρωτεύουσας Ἀγκύρας.

ΤΑ ΚΡΑΤΗ ΤΗΣ ΑΣΙΑΣ

1. Ἡ Τουρκία

Ἐκτασίς 777 τ.χ. Πληθυσμός 26.000.000 κάτ.

Θέσις καὶ ὄρια. Ἡ Τουρκία εἶναι τὸ δυτικώτερο κράτος τῆς Ἀσιατικῆς ἡπείρου καὶ περιλαμβάνει δλόκληρη τὴ Μικρὰ Ἀσία καὶ τὸ ἀνοτικώτερο τμήμα τῆς Θράκης ἀπὸ τὴν ἡπειρο τῆς Εὐρώπης.

Συνορεύει μὲ τὴ Ρωσία, μὲ τὴν Περσία, μὲ τὸ Ἰράκ, μὲ τὴ Συρία καὶ βρέχεται ἀπὸ τὴ Μεσόγειο θάλασσα καὶ τὸ Αἰγαῖο πέλαγος. Τὸ εὐρωπαϊκὸ τῆς τμήμα συνορεύει μὲ τὴν Ἑλλάδα, τὴ Βουλγαρία καὶ βρέχεται ἀπὸ τὸν Εὐξείνιο Πόντο, τὴν Προποντίδα καὶ τὸ Αἰγαῖο πέλαγος.

Παράλια. Ὁλόκληρη ἡ Μ. Ἀσία ἀποτελεῖ μιὰ χερσόνησο. Στὰ παράλια τῆς σχηματίζονται πολλὰ ἀκρωτήρια καὶ κόλποι ἀπὸ τοὺς ὁποίους κυριώτεροι εἶναι ὁ κόλπος τῆς Ἀτταλείας καὶ τῆς Ἀλεξανδρέττας. Ἀπὸ τοὺς πορθμούς τῆς θὰ ἀναφέρωμε τὸν Ἑλλήσποντο καὶ τὸν Βόσπορο.

Έδαφος. Τò κεντρικό τμήμα τῆς Μ. Ἀσίας ἀποτελεῖ ἕνα μεγάλο ὑψίπεδο, πού τὸ περικλείουν τὰ *Ποντιακά ὄρη*, τὸ *Ἀραράτ*, τὰ *Ἀρμενικά ὄρη*, ὁ *Ἀντίταυρος*, ὁ *Ταῦρος* καὶ τὰ ὄρη τῆς *Ἀτταλείας*. Πρὸς τὰ βόρεια τοῦ Ταύρου ὑπάρχει καὶ μία ἔρημος, πού ὀνομάζεται *Ἀλμυρὰ ἔρημος*. Στὰ παράλια καὶ πρὸ παντὸς στὰ δυτικά σχηματίζονται εὐφωρῶτατες πεδιάδες.

Ποταμοὶ καὶ λίμνες. Οἱ μεγαλύτεροι ποταμοὶ τῆς Τουρκίας εἶναι ὁ Ἄλυς, ὁ Σαγγάριος, οἱ ὁποῖοι χύνονται εἰς τὸν Εὐξείνιο πόντο καὶ ὁ Γρανικός ποταμός, γνωστός μας ἀπὸ τὴν ἱστορία, ὁ ὁποῖος χύνεται εἰς τὴν Προποντίδα. Ἀπὸ τῆς λίμνης σπουδαιότερη εἶναι ἡ λίμνη Βάν.

Κλίμα. Τὸ κλίμα τῆς χώρας εἶναι εὐκρατο καὶ ὑγιεινὸ. Στὰ παράλια τὸ κλίμα εἶναι περισσότερο εὐχάριστο, ἀντιθέτως τὰ μεσόγεια ἔχουν θερμὸ καλοκαίρι καὶ ψυχρὸν χειμῶνα.

Προϊόντα. Τὸ κατάλληλο κλίμα καὶ τὸ εὐφορο ἔδαφος βοηθοῦν τὴν ἀνάπτυξιν τῆς γεωργίας καὶ τῆς κτηνοτροφίας. Ἡ χώρα παράγει σιτηρὰ, καπνὰ, βαμπάκι, ρύζι, πατάτες, ἑλιές, σῦκα, σταφύλια, σταφίδες, φουντούκια, καρύδια, ἔσπεριδοειδῆ καὶ διάφορα ἄλλα προϊόντα. Ἐχει ἐπίσης ἡ Τουρκία ἀνεπτυγμένη πτηνοτροφία καὶ κτηνοτροφία, γιατί ὑπάρχουν ἐκτεταμένα λειβάδια, ὅπου βόσκουν πρόβατα, βόδια, βουβάλια, ἄλογα καὶ γίδια. Περιφήμες εἶναι οἱ γίδες τῆς Ἀγκύρας, πού ἔχουν μαλλιά λεπτότατα καὶ μαλακώτατα. Ἀπὸ τῆς θάλασσης τῆς ἀλιεύονται ἄφθονα ψάρια. Ἀλλὰ καὶ ὁ ὀρυκτὸς πλοῦτος τῆς εἶναι σημαντικός. Τὰ κυριώτερα ὀρυκτά τῆς εἶναι οἱ λιθάνθρακες.

Ἡ βιομηχανία τῆς χώρας δὲν εἶναι ἀνεπτυγμένη καὶ τὸ συγκοινωνιακὸ τῆς δίκτυο δὲν εἶναι ἀρκετὰ πυκνὸ.

Μεγάλες ποσότητες ἀπὸ τὰ προϊόντα τῆς τὰ ἐξάγει στὸ ἐξωτερικόν. Ἐξάγει βαμπάκι, καπνόν, ξηροὺς καρπούς, σιτηρὰ, δέρματα, μαλλιά καὶ ζῶα.

Ἱστορία. Οἱ Τοῦρκοι ἤλθαν στὴ Μ. Ἀσία ἀπὸ τὸ Τουρκεστάν κατὰ τὸν 13ον αἰῶνα μ.Χ. καὶ ἱδρυσαν ἕνα μικρὸ κρατίδιο. Σιγὰ σιγὰ ὅμως ἐκυρίευσαν ὅλη τὴ Μ. Ἀσία, κατέλαβαν τὴν Κωνσταντινούπολιν τὸ 1453 μ.Χ. καὶ ἔγιναν κύριοι ὅλων τῶν χωρῶν, πού εἶχε προηγουμένως ἡ Βυζαντινὴ Αὐτοκρατορία. Ἀπὸ τὸ 1922 ὅμως τὸ κράτος τους ἐσταθεροποιήθηκε στὰ σημερινά του ὄρια.

Οἱ Τοῦρκοι εἶναι λαὸς καθυστερημένος. Παρ' ὅλον ὅτι ἤλθαν σὲ ἐπικοινωνία μὲ τοὺς πολιτισμένους εὐρωπαϊκοὺς λαοὺς, ἐξακολουθοῦν νὰ

διατηροῦν τὴν παλαιὰ τους βαρβαρότητα καὶ γενικῶς διακρίνονται γιὰ τὴν ψυχικὴ καὶ τὴν πνευματικὴ τους κατωτερότητα.

Θρησκεία καὶ πολίτευμα. Οἱ Τοῦρκοι εἶναι Μωαμεθανοί. Ὑπάρχουν ὅμως στὶς πόλεις καὶ ὀλίγοι Χριστιανοὶ καὶ μερικοὶ Ἑβραῖοι. Γλῶσσα ὁμιλοῦν τὴν τουρκικὴ. Τὸ πολίτευμα τῆς Τουρκίας εἶναι δημοκρατικό.

Πόλεις Πρωτεύουσα τῆς Τουρκίας εἶναι ἡ *Ἄγκυρα* (453 χ. κ.). Ἄλλες σημαντικὲς πόλεις εἶναι ἡ *Τραπεζούντα*, ἡ *Σαμψούντα*, ἡ *Προύσα* (131 χ. κ.), ἡ *Σμύρνη* (286 χ. κ.), τὸ *Ἄϊδίνιο*, τὰ *Ἄδανα* (172 χ. κ.), ἡ *Ἀλεξανδρέττα*, τὸ *Ἰκόνιο* (93 χ. κ.), ἡ *Καيسάρεια* (81 χ. κ.), ἡ *Κιουτάχεια*, τὸ *Ἀφιὸν Καραχισάρ*, τὸ *Ἑσκί Σεχίρ* (122 χ. κ.), ἡ *Σεβάστεια* καὶ τὸ *Ἐρζερούμ*. Στὴν Εὐρωπαϊκὴ Τουρκία εὐρίσκεται ἡ *Κωνσταντινούπολις* (1.215.000 κ.), ἡ *Ἀδριανούπολις* (33 χ. κ.), ἡ *Ραιδεστός* καὶ ἡ *Καλλίπολις*.

2. Ἡ Κύπρος

Ἐκτασίς 9.250 τ.χ. Πληθυσμὸς 527.000 κάτ.:

Θέσις. Ἡ μεγαλόνησος Κύπρος εἶναι τὸ ἀνατολικώτερο νησί τῆς Μεσογείου, ἀπέναντι στὴ Μ. Ἀσία καὶ στὴ Συρία.

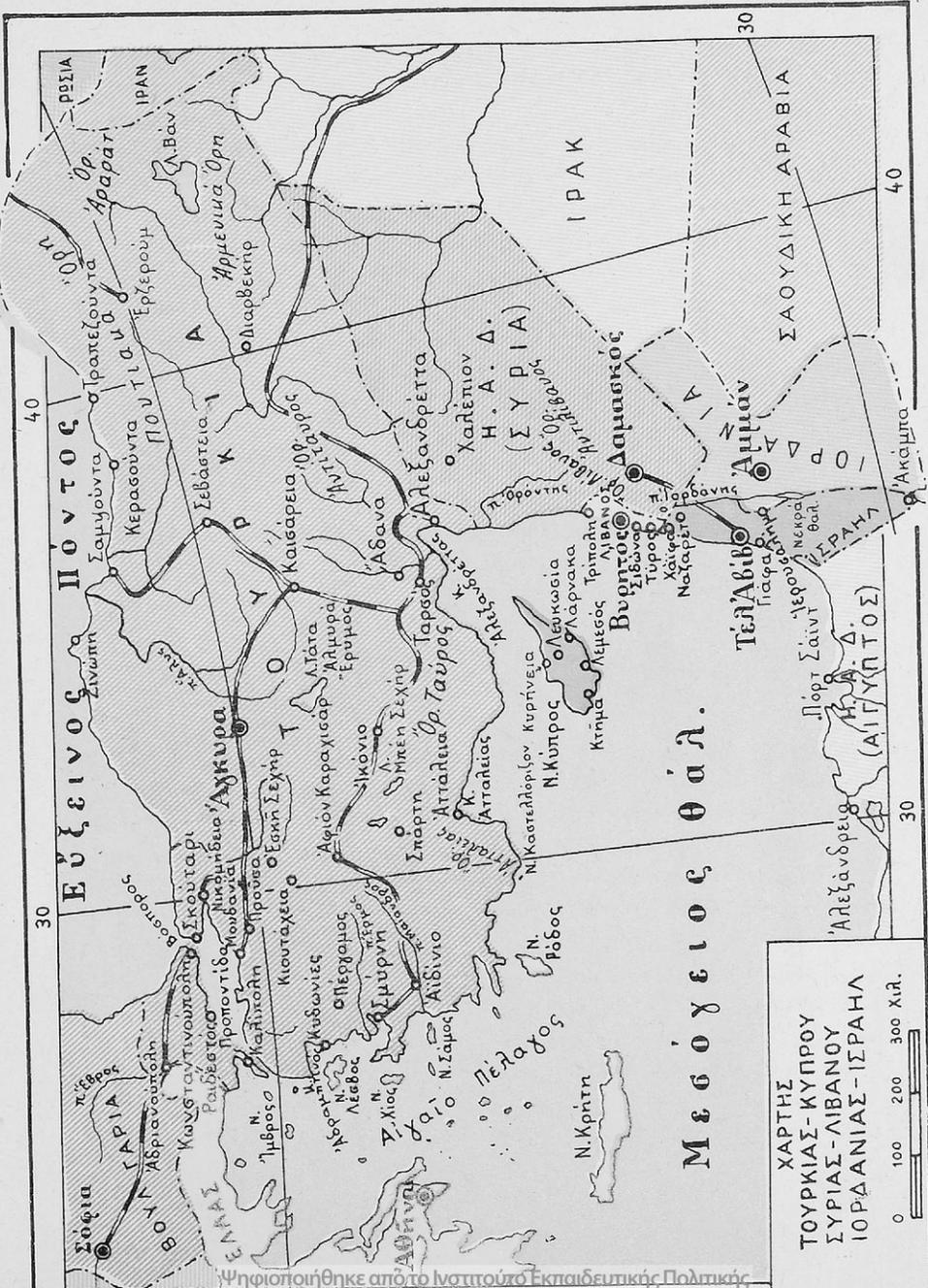
Παράλια. Ἡ Κύπρος περιβρέχεται ἀπὸ τὴ Μεσόγειο θάλασσα καὶ σχηματίζει τοὺς ἐξῆς κόλπους: Τὸν κόλπο τῆς Ἀμμοχώστου, τῆς Λάρνακος, τῆς Λεμεσοῦ καὶ τοῦ Μόρφου. Ἀπὸ τὰ ἀκρωτήριά της σημαντικώτερο εἶναι τὸ ἀκρωτήριο τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέου.

Ἔδαφος. Τὸ νοτιοδυτικὸ καὶ τὸ βόρειο τμήμα τοῦ νησιοῦ εἶναι ὁρεινὸ. Τὰ ὑψηλότερα ὄρη εἶναι ὁ *Ὀλυμπος* καὶ τὸ *Πενταδάκτυλο*. Τὸ κεντρικὸ καὶ τὸ ἀνατολικὸ τμήμα τῆς Κύπρου εἶναι πεδινὸ.

Κλίμα. Τὸ κλίμα της εἶναι γλυκὺ καὶ ὑγιεινὸ. Γι' αὐτὸ καὶ θεωρεῖται ὡς εὐχάριστος τόπος παραθερισμοῦ. Τὸ καλοκαίρι πολλοὶ πλούσιοι Αἰγύπτιοι καὶ Σύριοι ἔρχονται καὶ παραθερίζουν στὴν Κύπρον.

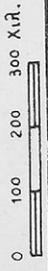
Προϊόντα. Ἡ μεγαλόνησος παράγει δὴμητριακὰ, πατάτες ἐξαιρετικὲς, κρασιά, λάδι, χαρούπια, βαμπάκι, ἔσπεριδοειδῆ καὶ ὀπωρικά. Σημαντικὰ εἶναι καὶ τὰ κτηνοτροφικὰ της προϊόντα καὶ ὀνομαστὰ τὰ μεγαλόσωμα γαϊδούρια της. Ἐπίσης βγάζει καὶ καλὰ μάρμαρα.

Ἱστορία. Ἡ Κύπρος εἶναι ἑλληνικὴ ἀπὸ τοὺς ἀρχαίους χρόνους καὶ σήμερα ὁ περισσότερος πληθυσμὸς της ἀποτελεῖται ἀπὸ Ἕλληνας

Μεσόγειος Θάλασσα

ΧΑΡΤΗΣ
 ΤΟΥΡΚΙΑΣ-ΚΥΠΡΟΥ
 ΣΥΡΙΑΣ-ΛΙΒΑΝΟΥ
 ΙΟΡΔΑΝΙΑΣ-ΙΣΡΑΗΛ

(περίπου 400 χιλιάδες Έλληνες, 80 χιλ. Τούρκοι και οι υπόλοιποι ανήκουν σε άλλες εθνικότητες.

Κατά τους χρόνους της παρακμής της Βυζαντινής αυτοκρατορίας κατέλαβον την Κύπρον οι Σταυροφόροι, κατόπιν οι Βενετοί και έπειτα οι Τούρκοι. Από τους Τούρκους την αγόρασαν το 1878 οι Άγγλοι. Οι κάτοικοι όμως της Μεγαλονήσου εξήτουν την ανεξαρτησίαν των και τέλος μετά από σκληρούς αγώνας μιάς τετραετίας 1955-1959 επέτυχον να αναγνωρισθῆ ἡ νῆσος των δημοκρατία ανεξάρτητη και αυτοκυβέρνητη.

Πόλεις. Πρωτεύουσα τῆς Κύπρου ἡ *Λευκωσία* (55 χ. κ.), ὅπου ἔχει τὴν ἔδρα τῆς ἡ κυβέρνησης. Ἐκεῖ ἐπίσης ἔχει τὴν ἔδρα τοῦ ὁ Ὁρθόδοξος ἀρχιεπίσκοπος τῆς μεγαλονήσου. Ἄλλες πόλεις εἶναι ἡ *Λεμεσὸς* (28 χ. κ.), ἡ *Ἀμμόχωστος* (21 χ. κ.), ἡ *Λάρνακα* (17 χ. κ.), τὸ *Κτήμα* (7 χ. κ.) καὶ ἡ *Κυρήνεια* (3.500 κ.). Σὲ ὅλη τὴ μεγαλόνησο ὑπάρχουν ἑλληνικὰ σχολεῖα καὶ στὶς μεγάλες πόλεις γυμνάσια, παρθεναγωγεῖα καὶ στὴν Λευκωσία Διδασκαλεῖο. Γλῶσσα ὁμιλεῖται ἡ ἑλληνικὴ καὶ ὅλη γενικῶς ἡ ζωὴ καὶ ἡ κίνησις παρουσιάζει τὸν ἑλληνικὸ χαρακτῆρα τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας.

3. Ἡ Συρία

Ἐκτασίς 181.000 τ.χ. Πληθυσμὸς 3.970.000 κάτ.

Θέσις καὶ ὄρια. Ἡ Συρία ἐκτείνεται πρὸς τὰ Ν.Α. τῆς Τουρκίας καὶ συνορεύει μὲ τὸ Ἰράκ, τὴν Ἰορδανία μὲ τὸ κράτος τοῦ Ἰσραήλ, μὲ τὸν Λίβανο, μὲ τὴν Τουρκία καὶ βρέχεται ἀπὸ τὴ Μεσόγειο θάλασσα.

Ἔδαφος. Τὸ Ν.Δ. τμήμα τῆς Συρίας εἶναι ὀρεινὸ. ἔχει δύο σημαντικὰ ὄρη, τὸν *Λίβανο* καὶ τὸν *Ἀντιλίβανο*, ὅπου ἔχει τὶς πηγὰς τοῦ ὁ Ἰορδάνης ποταμοῦ. Τὸ ἀνατολικὸ τμήμα τῆς χώρας εἶναι ἐρημος.

Κλίμα. Τὸ κλίμα τῆς Συρίας εἶναι μεσογειακὸ καὶ εὐκρατο πρὸς τὴ Μεσόγειο. Τὸ ἔσωτερικὸ τῆς χώρας ἔχει κλίμα ἠπειρωτικὸ ξηρὸ μὲ ἀραιὰς βροχὰς. Τὸ ἀνατολικὸ ἔχει τὸ κλίμα τῆς ἐρήμου.

Προϊόντα. Ἡ Συρία παράγει βαμπάκι, καπνὰ, σταφύλια, σιτηρὰ, ἐλίς, ἔσπεριδοειδῆ, πατάτες καὶ κτηνοτροφικὰ προϊόντα.

Ἱστορία. Στὴ Συρία σώζονται ἐρείπια ἀρχαιστάτων πολιτισμῶν τοῦ Βαβυλωνιακοῦ, τοῦ Φοινικικοῦ, τοῦ Περσικοῦ, τοῦ Ἑλληνικοῦ καὶ τοῦ Ἀραβικοῦ. Κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου διαδόθηκε στὴ χώρα ὁ ἑλληνικὸς πολιτισμὸς. Οἱ διάδοχοί του ἱδρυσαν ἐκεῖ τὸ βασίλειο τῆς Συρίας μὲ πρωτεύουσα τὴν Ἀντιόχεια. Κατόπιν ἔγινε ἐπαρχία τῆς

Βυζαντινής αυτοκρατορίας, ώσπου την κατέλαβαν οι Άραβες και οι Τούρκοι. Το 1920 έγινε η Συρία ανεξάρτητο κράτος. Οι Σύριοι είναι έργατικοί και οι περισσότεροι ασχολούνται στη γεωργία και στην κτηνοτροφία.

Θρησκεία και πολίτευμα. Το μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού είναι Μωαμεθανοί, οι υπόλοιποι είναι Χριστιανοί, προπάντων ορθόδοξοι. Γλώσσα όμιλούν την άραβική. Το πολίτευμα της χώρας είναι δημοκρατικό.

Πόλεις. Πρωτεύουσα της Συρίας είναι η Δαμασκός (372 χ. κ.), παλαιά ιερή πόλις των μωαμεθανών με μεγάλα τζαμιά και καταπράσινους και όλανθισμένους κήπους. Άλλη σημαντική πόλις είναι το Χαλέπι (380 χ. κ.).

Σιναϊτικὸς Ἀσθητικὸς ὄμιλος
Π Α

4. Ὁ Λίβανος

Π Α Ο

Ἐκτασίς 10.000 τ.χ. Πληθυσμὸς 1.450.000 κάτ.

Θέσις και ὄρια. Ὁ Λίβανος εἶναι ἓνα μικρὸ κρατίδιον στὰ Ν.Δ. τῆς Συρίας. Συνορεύει μὲ τὴν Συρία, μὲ τὸ Ἰσραήλ και βρέχεται ἀπὸ τὴ Μεσόγειο θάλασσα.

Ἔδαφος. Ἡ χώρα εἶναι σχεδὸν ὄρεινὴ. Τὸ ὑψηλότερο ὄρος τῆς εἶναι ὁ Λίβανος, κατάφυτος ἀπὸ δάση κέδρων.

Κλίμα και προϊόντα. Τὸ κλίμα τοῦ Λιβάνου εἶναι μεσογειακὸ στὰ παράλια και ἠπειρωτικὸ στὸ ἐσωτερικὸ. Εἶναι χώρα γεωργικὴ και παράγει καπνὰ, λάδι, βαμβάκι, ὄπωρικά, μετάξι και ὠραίους τάπητες.

Θρησκεία. Οἱ μισοὶ κάτοικοι τοῦ Λιβάνου εἶναι Μωαμεθανοὶ και οἱ ἄλλοι μισοὶ εἶναι Χριστιανοί.

Λίβανος

Λίβανος : Ἄπορις ἀπὸ τὴν πρωτεύουσά του, Βηρυττός.

Ἐργαστὸ ἀπὸ τὴν πρωτεύουσα.

Πόλεις. Ὁ Λίβανος ἔγινε ἀνεξάρτητη δημοκρατία ἀπὸ τὸ ἔτος 1943. Πρωτεύουσα ἔχει τὴ Βηρυττὸ (400 χ. κ.) κτισμένη στὴ γραφικὴ παραλία τῆς Μεσογείου. Ἡ Βηρυττὸς ἀποτελεῖ τὸ κυριώτερο ἐμπορικὸ λιμάνι τοῦ Λιβάνου καὶ τῆς Συρίας καὶ εἶναι κόμβος διεθνῶν ἀεροπορικῶν γραμμῶν. Ἄλλες πόλεις εἶναι ἡ Τρίπολις (120 χ. κ.) καὶ ἡ Σιδῶν (45 χ. κ.), ὅπου καταλήγουν οἱ ἀγωγοὶ τῶν πετρελαίων τοῦ Ἰράκ καὶ τῆς Ἀραβίας.

5. Τὸ Ἰσραήλ

Ἐκτασίς 20.000 τ.χ. Πληθυσμὸς 1.870.000 κάτ.

Θέσις καὶ ὄρια. Πρὸς Ν. τοῦ Λιβάνου ἐκτείνεται τὸ κράτος τοῦ Ἰσραήλ, τὸ ὅποιον περιλαμβάνει τὸ μεγαλύτερο τμῆμα τῆς Παλαιστίνης. Συνορεύει μὲ τὸν Λίβανο, τὴ Συρία, τὴν Ἰορδανία, τὴν Αἴγυπτο καὶ βρέχεται ἀπὸ τὴ Μεσόγειο θάλασσα.

Ἔδαφος. Ἡ χώρα πρὸς τὰ μεσόγεια εἶναι ὄρεινὴ καὶ πρὸς τὰ παράλια πεδινὴ καὶ εὐφορῆ. Τὸ νοτιοδυτικὸ τμῆμα τῆς εἶναι ἔρημο. Στὸ Ἰσραήλ ὑπάρχουν καὶ δύο λίμνες γνωστὲς ἀπὸ τὴν Ἀγία Γραφή, ἡ Γέννησαρέτ καὶ ἡ Νεκρά θάλασσα, ὅπου χύνεται ὁ Ἰορδάνης ποταμὸς.

Κλίμα. Τὸ κλίμα τῆς χώρας εἶναι εὐκρατο καὶ ὑγιεινὸ.

Προϊόντα. Τὸ Ἰσραήλ μόνον στὰ παράλια ἔχει καλλιεργήσιμες ἐκτάσεις. Παράγει ἐσπεριδοειδῆ, ὄπωρικά, λάδι καὶ καπνὰ. Ἀνάπτουσι πα-

Ἰσραήλ: Χορὸς νεαρῶν Ἰσραηλινῶν σὲ μία ἐορτή.

ρουσιάζει ή βιομηχανία και προπαντός ή έμπορική ναυτιλία τής χώρας.

Ίστορία. Τό κράτος τοῦ Ίσραήλ περιλαμβάνει ένα μέρος τῶν Ἀγίων Τόπων. Είναι κράτος νέο· ιδρύθηκε τό έτος 1948 για νά έπαναπατριθοῦν οί Ἑβραίοι, πού ἦσαν διασκορπισμένοι σέ όλον τόν κόσμο. Τό Ίσραήλ άν και είναι νέο κράτος παρουσιάζει σημαντική πρόοδο. Οί κάτοικοί του είναι έργατικοί και φιλοπρόοδοι.

Θρησκεία και πολιτεύμα. Τό μεγαλύτερο μέρος τοῦ πληθυσμοῦ είναι οί Ἑβραίοι. Ὑπάρχουν όμως και όλίγοι Μωαμεθανοί και Χριστιανοί. Γλώσσα όμιλεῖται ή έβραϊκή. Πολίτευμα δημοκρατία.

Πόλεις. Πρωτεύουσα τοῦ Ίσραήλ είναι ένα τμήμα, τό μεγαλύτερο, τής ιερής πόλεως Ἱερουσαλήμ (144 χ. κ.). Ἄλλες πόλεις είναι τό Τελ - Ἀβιβ (358 χ. κ.) νέα συγχρονισμένη πόλις στα παράλια τής Μεσογείου, ή Χάιφα (154 χ. κ.) και ή Ναζαρέτ (21 χ. κ.). Χιλιάδες εύσεβεις χριστιανοί από όλα τά μέρη τοῦ κόσμου έρχονται κάθε χρόνο στοΰ Ίσραήλ για νά προσκυνήσουν τοὺς Ἀγίους Τόπους, όπου έγεννήθη, έδίδαξε και έσταυρώθη ό Κύριος ήμῶν Ἰησοῦς Χριστός.

6. Ἡ Ἰορδανία

Ἔκτασις 96.000 τ.χ. Πληθυσμός 1.470.000 κάτ.

Θέσις και όρια Ἰορδανία εκτείνεται πρὸς Α. τοῦ Ίσραήλ και συνορεύει από τά άλλα σημεία μέ τή Συρία, τό Ἰράκ και τήν Ἀραβία.

Ἔδαφος και κλίμα. Τό μεγαλύτερο τμήμα τής χώρας, τό ανατολικό, είναι έρημο. Καλλιεργήσιμο είναι μόνο τό δυτικό τμήμα και ιδίως ή κοιλάδα τοῦ Ἰορδάνη. Τό κλίμα τής Ἰορδανίας είναι θερμό και ξηρό, διότι πέφτουν πολὺ όλίγες βροχές.

Προϊόντα. Ἡ χώρα είναι πτωχή και άραιοκατωκημένη. Ἀξιόλογη είναι κυρίως ή κτηνοτροφία της. Ἐχει όμως και όρυκτό πλοῦτο, φωσφοροῦχα λιπάσματα και όρυκτό άλάτι.

Θρησκεία. Οί περισσότεροι κάτοικοι είναι Μωαμεθανοί, υπάρχουν όμως και όλίγοι Χριστιανοί. Γλώσσα όμιλεῖται ή άραβική.

Πόλεις. Πρωτεύουσα τής Ἰορδανίας είναι τό Ἀμμάν (103 χ. κ.), ή άρχαία Φιλαδέλφεια. Στην Ἰορδανία άνήκει και τό παλαιό τμήμα τής Ἱερουσαλήμ (47 χ. κ.) μέ τόν Πανάγιο Τάφο και τόν Γολγοθά. Ἐπίσης άνήκει και ή Βηθλεέμ, όπου έγεννήθη ό Ἰησοῦς και τό σημείον τοῦ Ἰορδάνη, όπου έβαπτίσθηκε.

7. Ἡ Σαουδική Ἀραβία

Ἔκτασις 1.900.000 τ.χ. Πληθυσμὸς 7.000.000 κάτ.

Θέσις καὶ ὄρια. Τὸ πῖο ἐκτεταμένο κράτος τῆς Μέσης Ἀνατολῆς εἶναι ἡ Σαουδική Ἀραβία πού περιλαμβάνει τὸ μεγαλύτερο τμῆμα τῆς Ἀραβικῆς χερσονήσου. Συνορεύει μὲ τὴν Ἰορδανία καὶ τὸ Ἰράκ καὶ βρέχεται ἀπὸ τὸν Περσικὸ κόλπο, τὴν Ἀραβικὴ θάλασσα καὶ τὴν Ἐρυθρὰ θάλασσα.

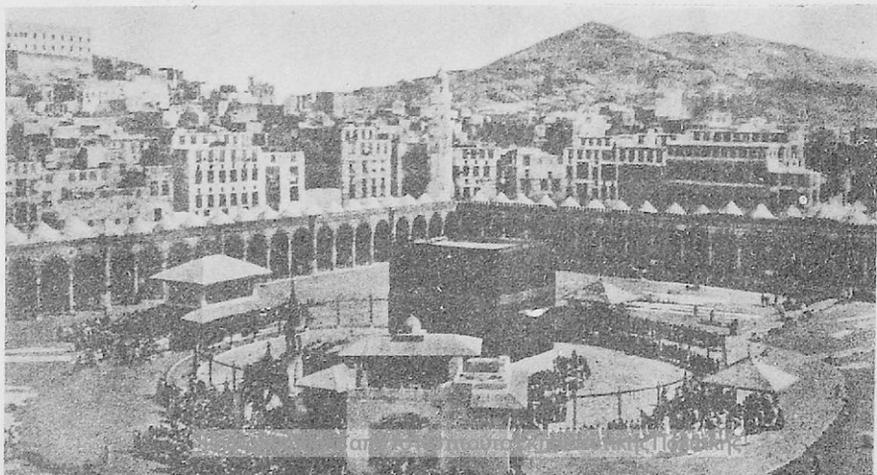
Παράλια. Γύρω ἀπὸ τὴν Ἀραβικὴ χερσόνησο σχηματίζονται δύο μεγάλες θάλασσες, ἡ Ἀραβικὴ καὶ ἡ Ἐρυθρὰ θάλασσα. Ἐπίσης σχηματίζονται καὶ δύο μεγάλοι κόλποι: ὁ Περσικὸς καὶ ὁ κόλπος τοῦ Ἄντεν. Στὴν εἴσοδο τῆς Ἐρυθρᾶς θάλασσας σχηματίζεται ὀρθομὸς Βάβ-έλ-Μαντέβ.

Ἔδαφος καὶ κλίμα. Τὸ ἐσωτερικὸ τῆς Σαουδικῆς Ἀραβίας ἀποτελεῖ μίαν ἐκτεταμένην ἔρημο, πετρώδη καὶ ἀμμώδη, τὴν ἔρημο τῆς Ἀραβίας καὶ μόνον πρὸς τὰ παράλια εἶναι γόνιμη. Τὸ κλίμα τῆς Ἀραβίας εἶναι θερμὸ, μὲ ἐλάχιστες βροχές, πού πέφτουν κυρίως στὰ παράλια.

Προϊόντα. Τὰ κυριώτερα προϊόντα τῆς χώρας εἶναι ὁ καφῆς καὶ οἱ χουρμάδες. Ὀνομαστά ἐπίσης εἶναι τὰ ἀραβικὰ ἄλογα. Ἡ σπουδαιότητι δὲ πηγὴ πλοῦτου τῆς Ἀραβίας εἶναι τὰ πετρέλαια, πού ἔχει στὰ παράλια τοῦ Περσικοῦ κόλπου. Τὸ πετρέλαιο διοχετεύεται ἀπὸ τὶς πηγές του μὲ ἀγωγὸ καὶ φθάνει στὰ λιμάνια τῆς Μεσογείου, στὴν Τρίπολι, στὴ Σιδῶνα καὶ στὴ Χάιφα.

Ἱστορία. Οἱ Ἀραβες ἔγιναν γνωστοὶ στὴν ἱστορία ἀπὸ τὴν ἐποχὴ

Ἀραβία: Ὁ μέγας ναὸς τῶν Μωαμεθανῶν ἢ Καάβα, στὴ Μέκκα.

του Μωάμεθ, δηλαδή από τις αρχές του 7ου αιώνα μ.Χ. Από τότε άρχισε νά διαδίδεται ο Μωαμεθανισμός και εξαπλώθηκε στη Μέση Ανατολή και στη Β. Αφρική. Κατά τον 7ον και 8ον αιώνα οι Άραβες προώδευσαν στις τέχνες και στις επιστήμες, ιδίως στη Γεωμετρία και στην Αριθμητική. Τά ψηφία με τά όποια γράφομε τούς αριθμούς είναι άραβικά. Ο πολιτισμός των ονομάζεται άραβικός πολιτισμός. Σήμερα όμως οι Άραβες θεωρούνται ως λαός καθυστερημένος. Οί κάτοικοι του έσωτερικού τής Άραβίας λέγονται Βεδουίνοι.

Θρησκεία και πολίτευμα. Όλοι οι Άραβες είναι Μωαμεθανοί. Τό πολίτευμα τής χώρας είναι βασιλεία.

Πόλεις. Η Σαουδική Άραβία έγινε ανεξάρτητο βασίλειο από τό 1926. Πρωτεύουσα έχει τήν Ριάντ (150 χ. κ.). Άλλη πόλις είναι ή Μέκκα (150 χ.κ.), όπου εγενήθηκε ο Μωάμεθ. Έκει υπάρχει ο μέγανος ναός, ή Καάβα, όπου έρχονται χιλιάδες Μωαμεθανών κάθε χρόνο για νά προσκυνήσουν.

8. Τά Άραβικά κράτη

Στήν Άραβική χερσόνησο υπάρχουν και μερικά άλλα μικρά άραβικά κράτη, από τά όποια σημαντικότερα είναι τά έξής :

1. **Η Ύμενής** (Έκτασις 195.000 τ.χ. Πληθ. 4.500.000 κ.). Τό βασίλειο τής Ύμενής εύρίσκεται στο Ν.Δ. άκρο τής χερσονήσου. Τά σπουδαιότερα προϊόντα του είναι ο περίφημος καφές τής Μόκκας, δέρματα και πολύτιμοι λίθοι. Πρωτεύουσα έχει τήν Σάνα (35 χ. κ.). Άλλη πόλις είναι ή Μόκκα.

2. **Τό Άντεν.** (Έκτασις 207.000 τ.χ. Πληθ. 143.000 κ.) Τό προτεκτοράτο του Άντεν εύρίσκεται στο Ν. άκρον τής χερσονήσου και είναι κτήσις τής Άγγλίας. Προϊόντα του έχει τόν καπνό, τό άλάτι και τούς πολυτίμους λίθους. Πρωτεύουσά του είναι ή πόλις Άντεν (96 χ. κ.), σημαντικό λιμάνι με σύγχρονες έγκαταστάσεις, όπου ανεφοδιάζονται τά πλοία, τά όποια έρχονται ή ξεκινούν για νά διαπλεύσουν τόν Ίνδικό ωκεανό και τήν Έρυθρά θάλασσα.

3. **Τό Όμάν** (Έκτασις 210.000 τ.χ. Πληθ. 550.000 κ.) Τό σουλτανάτο του Όμάν εύρίσκεται στο Α. άκρον τής Χερσονήσου και φημίζεται για τίς καμήλες του, που θεωρούνται ως οι καλλίτερες του κόσμου. Πρωτεύουσά του έχει τή Μοσκάτη (10 χ.κ.)

4. **Τὸ Κατάρ** ("Εκτασίς 22.000 τ.χ. Πληθ. 35.000 κ.). Ἄραβικό κρα-
τιδίον στὴ μικρὴ χερσόνησο τοῦ Περσικοῦ κόλπου. Ἔχει πετρελαιοπηγές.

5. **Ἡ Ἀκτὴ τῶν Πειρατῶν**. ("Εκτασίς 83.000 τ.χ. Πληθ. 80.000 κ.).
Οἱ κάτοικοί τῆς ἀσχολοῦνται κυρίως στὴν ἀλίεια μαργαριτοφόρων
ὄστράκων.

6. **Τὰ νησιά τοῦ Μπαχρέιν** τοῦ Περσικοῦ κόλπου εἶναι κτήσεις τῆς
Ἀγγλίας. Τὰ νησιά ἔχουν ἀξίολογες πετρελαιοπηγές ἐπίσης σημαντι-
κὴ εἶναι καὶ ἡ ἀλίεια τῶν μαργαριτοφόρων ὄστράκων.

7. **Τὸ Κουβέιτ** ("Εκτασίς 15.000 τ. χ. Πληθ. 205.000 κ.). Μικρὸ
σουλτανᾶτο στὸ βάθος τοῦ Περσικοῦ κόλπου. Ἔχει σημαντικὲς πηγές
πετρελαίου καθὼς καὶ συγχρονισμένα διυλιστήρια,

9. Τὸ Ἰράκ

"Εκτασίς 444.000 τ. χ. Πληθυσμὸς 6.500.000 κάτ

Θέσις καὶ ὄρια. Τὸ Ἰράκ εἶναι ἡ παλαιὰ Μεσοποταμία καὶ ἐκτεί-
νεται πρὸς Α. τῆς Συρίας. Ἀπὸ τὰ ἄλλα σημεῖα συνορεύει μὲ τὴν Τουρκία,
τὴν Περσία, τὴ Σαουδικὴ Ἀραβία καὶ τὴν Ἰορδανία

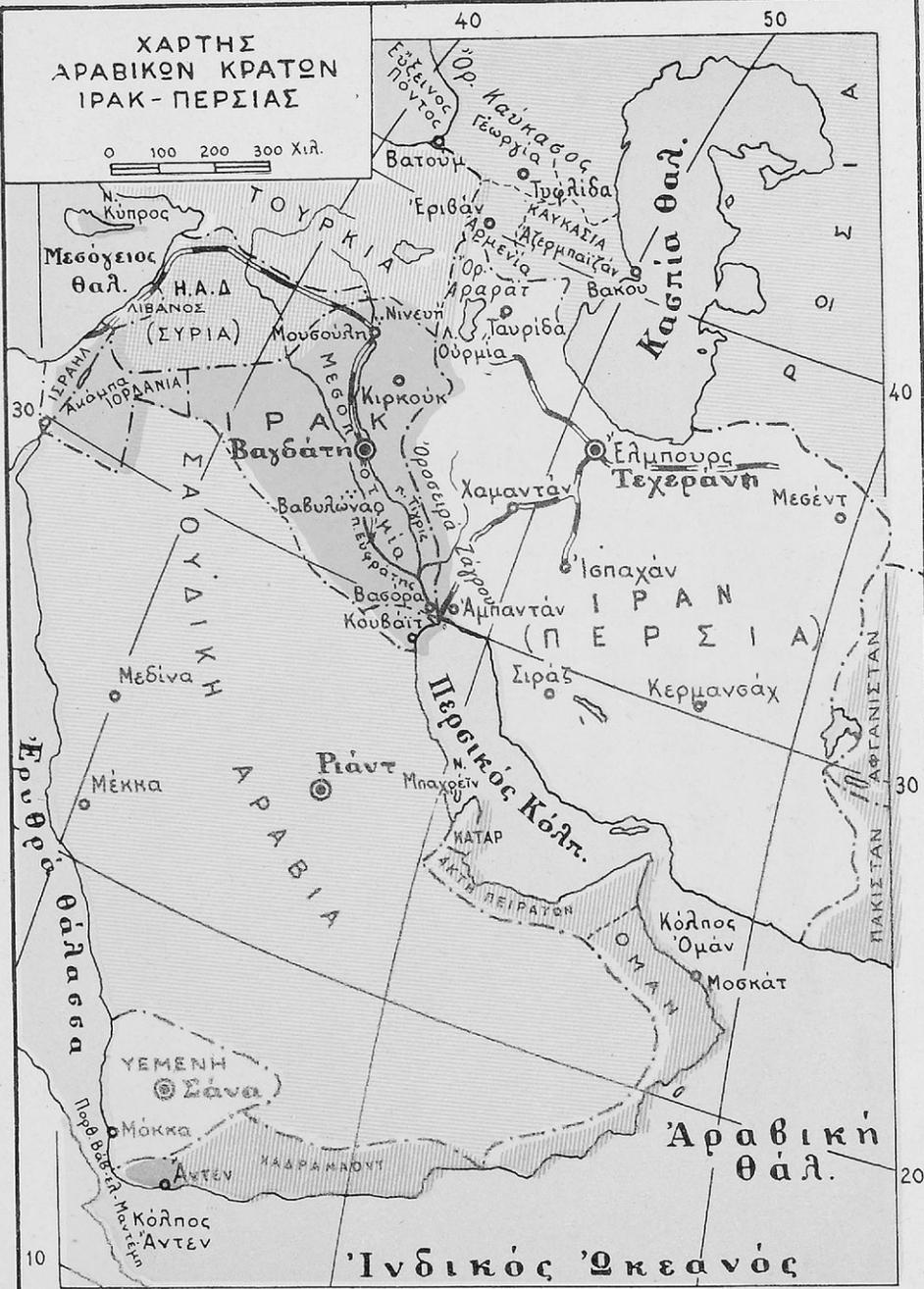
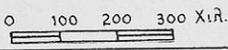
Κλίμα. Τὸ Β.Α. τμήμα τῆς χώρας εἶναι ὀρεινὸ. Ἀπὸ τὸ δυτικὸ ἀρ-
χίζει ἡ ἔρημος τῆς Ἀραβίας καὶ ἡ Συριακὴ ἔρημος. Τὸ κεντρικὸ ὅμως τμήμα
καὶ προπαντὸς τὸ νότιο εἶναι εὐφορώτατο. Εἶναι ἀπὸ τὶς εὐφορώτερες
περιοχὲς τοῦ κόσμου, σωστὴ Γῆ τῆς Ἐπαγγελίας. Γι' αὐτὸ λέγεται ὅτι
ἐκεῖ ἦταν ὁ ἐπίγειος Παράδεισος τῶν Πρωτοπλάστων. Ἡ χώρα διαρρέ-
εται ἀπὸ δύο ποταμούς, τὸν Τίγρη καὶ τὸν Εὐφράτη. Ἀπὸ τοὺς ποταμούς
τῆς ὠνομάσθηκε Μεσοποταμία.

Κλίμα. Τὸ κλίμα τοῦ Ἰράκ εἶναι θερμὸ καὶ ξηρὸ στὸ ἐσωτερικὸ.
Πρὸς τὰ νότια πέφτουν συχνὲς βροχὲς καὶ ἡ βλάστησις εἶναι πλουσία.

Προϊόντα. Παράγει ρύζι, δημητριακὰ, βαμπάκι, καπνὰ καὶ χουρ-
μάδες. Γύρω ἀπὸ τὴ Βασόρα ὑπάρχουν 30.000.000 χουρμαδιές. Ὁ σημαν-
τικώτερος ὅμως πλοῦτος τῆς χώρας εἶναι οἱ πετρελαιοπηγές τῆς Μουσσού-
λης καὶ τοῦ Κιρκούκ. Τὸ Ἰράκ θεωρεῖται ὡς μία ἀπὸ τὶς κυριώτερες πετρε-
λαιοπαραγωγικὲς χώρες τοῦ κόσμου.

Ἱστορία. Ἡ Μεσοποταμία ἦταν ἡ κοιτίδα ἀρχαιοτάτων πολιτι-
σμῶν τῶν ὁποίων τὰ ἐρεῖπια σώζονται μέχρι σήμερα. Ἐδῶ ἤκμασαν οἱ
Ἀσσύριοι, οἱ Χαλδαῖοι καὶ οἱ Βαβυλώνιοι, πού χρησιμοποιοῦσαν τὴν σφη-
νοειδῆ γραφὴ.

**ΧΑΡΤΗΣ
ΑΡΑΒΙΚΩΝ ΚΡΑΤΩΝ
ΙΡΑΚ - ΠΕΡΣΙΑΣ**

Θρησκεία και πολιτεύμα. Τὸ μεγαλύτερο μέρος τοῦ πληθυσμοῦ εἶναι Μωαμεθανοί. Ἄλλα ὑπάρχουν καὶ ὀλίγοι Χριστιανοὶ καὶ Ἑβραῖοι. Γλῶσσα ἔχουν τὴν ἀραβικὴ καὶ τὴν κουρδική. Τὸ Ἰράκ εἶναι ἀνεξάρτητο βασίλειο ἀπὸ τὸ ἔτος 1930.

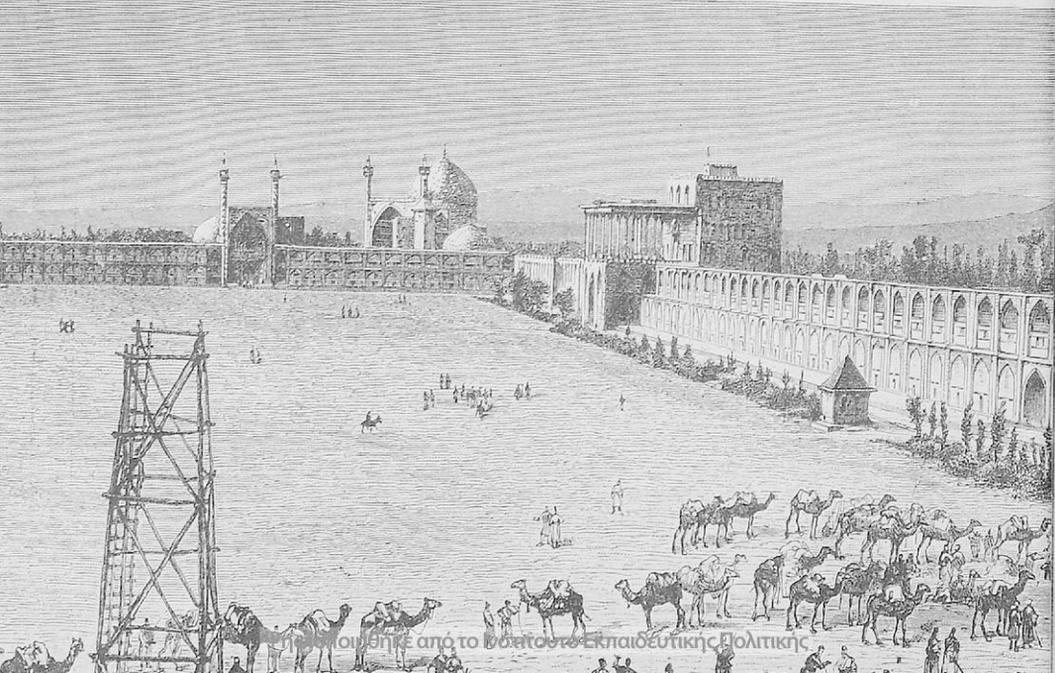
Πόλεις. Πρωτεύουσα ἔχει τὴ θρυλικὴ *Βαγδάτη* (550 χ. κ.) κτισμένη στὰ ἐρείπια τῆς ἀρχαίας Κτησιφῶντος. Πρὸς Ν. τῆς Βαγδάτης σώζονται τὰ ἐρείπια τῆς ἀρχαίας Βαβυλῶνος, ὅπου ἀπέθανε ὁ Μ. Ἀλέξανδρος. Ἄλλες πόλεις εἶναι ἡ *Βασόρα* (100 χ. κ.), ἡ λεγομένη Βενετία τῆς Ἀνατολῆς, κτισμένη στὶς ἐκβολές τοῦ Εὐφράτη, ἡ *Μουσοῦλη* (133 χ. κ.) καὶ ἡ *Κιρκούκ* (68 χ. κ.) τῆς ὁποίας τὰ πετρέλαια διοχετεύονται με ἀγωγὸ ἕως τὴν Τρίπολι τῆς Συρίας.

10. Ἡ Περσία (τὸ Ἰράν)

Ἔκτασις 1.620.000 τ.χ. Πληθυσμὸς 22.000.000 κάτ.

Θέσις καὶ ὄρια. Ἡ Περσία, ἡ ὁποία λέγεται καὶ Ἰράν, εἶναι τὸ ἀνατολικώτερο κράτος τῆς Μέσης Ἀνατολῆς. Συνορεύει μετὰ τὴν Ῥωσίαν, τὸ Ἀφ-

Περσία: Ἀποφῆς τῆς κεντρικῆς πλατείας τοῦ σάχου στὸ Ἰσπαχάν.

γανιστάν, τὸ Πακιστάν, τὸ Ἰράκ, τὴν Τουρκία, καὶ βρέχεται ἀπὸ τὴν Κασπία θάλασσα καὶ ἀπὸ τὸν Περσικὸ κόλπο.

Ἔδαφος. Ἡ Περσία ἀποτελεῖ ἕνα ἐκτεταμένο ὑψίπεδο, ποὺ περικλείεται ἀπὸ ὑψηλότερα ὄρη, τὸ *Ἀραράτ*, τὸ *Ἐλμπουρς* καὶ τὴν ὄροσειρὰ τοῦ *Ζάγγου*. Πρὸς τὸ Α. τμήμα τοῦ ὑψιπέδου ἐκτείνεται ἡ *Ἀλμουρά ἐρημος*. Ἔχει ὅμως ἡ χώρα καὶ ἀρκετὲς ἐκτάσεις καλλιεργήσιμες πρὸς τὸ δυτικὸ τμήμα της.

Κλίμα. Τὸ κλίμα τῆς Περσίας εἶναι θερμὸ καὶ ξηρό.

Προϊόντα. Παράγει μεγάλες ποσότητες ἐκλεκτῶν καπνῶν, βαμπάκι, δημητριακά, ρύζι, μετάξι καὶ μαλλιά. Περίφημα εἶναι τὰ ὑφαντά της καὶ ἰδιαιτέρως οἱ λεγόμενοι περσικοὶ τάπητες. Τὸν σημαντικώτερο ὅμως πλοῦτο τῆς χώρας αὐτῆς τὸν ἀποτελοῦν οἱ πετρελαιοπηγές της, μὲ ἐτησία παραγωγή 30.000.000 τόννους περίπου.

Ἱστορία. Οἱ Πέρσες εἶναι ἀρχαῖος ἱστορικὸς λαός. Μᾶς εἶναι γνωστοὶ ἀπὸ τὴν ἀρχαία ἑλληνικὴ ἱστορία, ἀπὸ τὴν ἐστρατεία τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου καὶ ἀπὸ τὴ Βυζαντινὴ Ἱστορία. Κατὰ τοὺς χρόνους τῶν Ἀραβικῶν κατακτήσεων ὑποτάχθηκαν στοὺς Ἀραβες καὶ κατόπιν στοὺς Τούρκους. Ἀλλὰ ἀπὸ τὴς ἀρχῆς τοῦ περασμένου αἰῶνα ἀπέκτησε ἡ Περσία τὴν ἀνεξαρτησία της. Σήμερα θεωρεῖται ὡς χώρα καθυστερημένη.

Θρησκεία καὶ πολίτευμα. Οἱ Πέρσες εἶναι Μωαμεθανοί. Γλῶσσα ὁμιλοῦν τὴν περσικὴ. Πολίτευμα ἔχουν βασιλεία. Τὸν βασιλεῖα τους τὸν λέγουσιν *Σάχη*.

Πόλεις. Πρωτεύουσα τῆς Περσίας εἶναι ἡ *Τεχεράνη* (1.500.000 κ.). Ἄλλες πόλεις εἶναι ἡ *Ταυρίδα* (290 χ. κ.), τὸ *Ἰσπαχάν* (255 χ. κ.), τὸ *Μεσέντ* (242 χ. κ.), τὸ *Κέρμανσαχ* (125 χ. κ.), ὅπου εὐρίσκονται οἱ πετρελαιοπηγές καὶ τὸ *Ἀμπαντάν* (226 χ. κ.), ποὺ ἔχει διυλιστήρια ἀπὸ τὰ μεγαλύτερα τοῦ κόσμου. Τὰ διυλιστήρια ἔχουν ἐτησία παραγωγή 25.000.000 τόννους πετρελαίου.

11. Η ΚΑΥΚΑΣΙΑ

Ἔκτασις 190.000 τ. χ. Πληθυσμὸς 9.000.000 κάτ.

Θέσις καὶ ὄρια. Ἡ Καυκασία. ἐκτείνεται πρὸς τὰ ΒΑ. τῆς Τουρκίας καὶ συνορεύει ἀπὸ τὰ ἄλλα σημεῖα μὲ τὸν Καύκασο, τὴν Περσία καὶ βρέχεται ἀπὸ τὴν Κασπία θάλασσα καὶ ἀπὸ τὸν Εὐξεινο Πόντο.

Πολιτικὴ διαίρεσις. Ἡ Καυκασία, ἀνήκει στὴ Ρωσία καὶ ἀπο-

τελείται από τρεις δημοκρατίες. Τήν 'Αρμενία, τήν Γεωργία και τὸ 'Αζερμπαϊζάν.

1. **'Η 'Αρμενία.** Είναι χώρα ὄρεινή, με ὑψηλότερο ὄρος τὸ γνωστό μας 'Αραράτ, ὅπου ἐστάθηκε ἡ Κιβωτὸς τοῦ Νῶε μετὰ ἀπὸ τὸν κατακλυσμό. Πρωτεύουσά της ἔχει ἡ 'Αρμενία τὸ 'Εριβάν (385 χ.κ.).

2. **'Η Γεωργία.** Είναι ἡ ἀρχαία Κολχίδα, γνωστὴ ἀπὸ τὴν 'Αργοναυτικὴ ἐκστρατεία. Πρωτεύουσά της ἔχει τὴν *Τυφλίδα* (635 χ.κ.). Ἄλλη πόλις είναι τὸ *Βατούμ*, λιμάνι ἀξιόλογο στὸν Εὐξεινο Πόντο.

3. **Τὸ 'Αζερμπαϊζάν.** Είναι τὸ πλουσιώτερο τμῆμα τῆς Ὑπερκαυκασίας, γιατί ἔχει πλουσιώτατες πετρελαιοπηγές στὸ Βακού, στὰ παράλια τῆς Κασπίας. Ἀπὸ τὸ Βακού διοχετεύεται τὸ πετρέλαιο με σωλῆνες ἕως τὸ Βατούμ. Πρωτεύουσα τοῦ 'Αζερμπαϊζάν είναι τὸ *Βακού* (900 χ.κ.).

12. Τὸ 'Αφγανιστάν

*Ἐκτασις 650.000 τ.χ. Πληθυσμὸς 12.000.000 κάτ.

Θέσις καὶ ὄρια. Τὸ 'Αφγανιστάν ἐκτείνεται πρὸς Α. τῆς Περσίας καὶ ἀπὸ τὰ ἄλλα σημεῖα συνορεύει με τὴ Ρωσία καὶ με τὸ Πακιστάν.

'Ἐδαφος. Ἡ χώρα ἀποτελεῖται ἀπὸ ὄρη, ἐρήμους καὶ στέππες. Τὸ ὑψηλότερο ὄρος της είναι τὸ 'Ινδοκοῦχο. Ἐκτάσεις καλλιεργήσιμες καὶ εὐφορὲς ἔχει ὀλίγες.

Κλίμα. Τὸ κλίμα είναι εὐκρατο καὶ ὑγιεινό.

Προϊόντα. Στὸ 'Αφγανιστάν δὲν πίπτουν πολλὲς βροχὲς καὶ γι' αὐτὸ μεγάλες ἐκτάσεις του είναι ἄγονες. Ἐχει ὅμως ἀρκετὴ κτηνοτροφία καὶ βιομηχανία ὑφαντῶν καὶ ταπήτων. Ἐπίσης καὶ ὁ ὄρυκτός του πλοῦτος είναι σημαντικός, ἀλλὰ ἀνεκμετάλλευτος.

Θρησκεία καὶ πολιτεύμα. Τὸ 'Αφγανιστάν είναι βασιλείο καὶ οἱ κάτοικοί του Μωαμεθανοί. Γλῶσσα ὁμιλοῦν τὴν περσικὴν.

Πόλις. Τὸ ἀσιατικὸ αὐτὸ βασιλείο δὲν ἔχει σημειώσει πρόοδο στὸν πολιτισμό. Τὸ συγκοινωνιακὸ του δίκτυο είναι ἀρχαῖο καὶ ὡς κυριώτερο μεταφορικὸ μέσο χρησιμοποιοῦν οἱ κάτοικοι τὴν καμήλα. Τὸ σαπούνη είναι σχεδὸν ἄγνωστο καὶ οἱ ἄνθρωποι καθαρίζονται με ἓνα εἶδος πηλοῦ. Πρωτεύουσα τοῦ 'Αφγανιστάν είναι ἡ *Καμπούλ* (206 χ.κ.).

13. Τὸ Πακιστάν

Ἔκτασις 945.000 τ.χ. Πληθυσμὸς 83.000.000 κάτ.

Θέσις καὶ ὄρια. Τὸ Πακιστάν εἶναι χώρα τῶν Ἰνδιῶν καὶ ἀποτελεῖται ἀπὸ δύο χωριστὰ τμήματα : τὸ Δυτικὸ Πακιστάν καὶ τὸ Ἀνατολικό. Τὸ Δ. Πακιστάν συνορεύει μὲ τὴν Περσίαν, τὸ Ἀφγανιστάν, τὴς Ἰνδίας καὶ βρέχεται ἀπὸ τὴν Ἀραβικὴ θάλασσα. Τὸ Α. Πακιστάν βρέχεται ἀπὸ τὸν κόλπο τῆς Βεγγάλης καὶ ἀπὸ τὰ ἄλλα σημεῖα συνορεύει μὲ τὴς Ἰνδίας.

Ἔδαφος. Ἡ μεγαλύτερη ἔκτασι τῆς χώρας εἶναι πεδινὴ καὶ εὐφωρωτάτη. Στὰ βόρεια σύνορα τοῦ Δ. Πακιστάν εὐρίσκεται τὸ ὄρος Ἰνδοκοῦχον, ἀπὸ ὅπου πηγάζει ὁ Ἰνδὸς ποταμὸς, ἱστορικὸς ἀπὸ τὴν ἐκστρατεία τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου. Τὸ Α. Πακιστάν εἶναι μία δασώδης καὶ ἐλώδης περιοχὴ ἀρκετὰ πυκνοκατοικημένη, στὴς ἐκβολὰς τῶν ποταμῶν Γάγγη καὶ Βραχμαπούτρα. Ὁ μεγάλος ἐχθρὸς τῶν κατοίκων τῆς περιοχῆς αὐτῆς εἶναι ἡ ἔλνοσσία.

Κλίμα καὶ προϊόντα. Τὸ κλίμα τῆς χώρας εἶναι τροπικὸ μὲ συχνὰς βροχὰς στὸ ἀνατολικὸ τμήμα. Τὸ Δ. Πακιστάν ἔχει κλίμα ξηρό. Ἡ παραγωγή του βασίζεται στὴς διώρυγες τοῦ Ἰνδοῦ ποταμοῦ. Ὅταν οἱ διώρυγες εἶναι γεμάτες νερό, οἱ κάτοικοι ποτίζουν τὰ κτήματά τους καὶ ἔχουν ἔσοδεῖα τρεῖς φορές τὸ χρόνο. Τὸ Πακιστάν εἶναι χώρα γεωργικὴ μὲ μεγάλη παραγωγή δημητριακῶν καὶ γιούτας (φυτὸ μὲ τὴς ἴνες τοῦ ὁποῖου κάνουν τὰ σακκιά). Ἀξιόλογη ἐπίσης εἶναι ἡ βαμβάκοπαραγωγή, ἡ ὀρυζοκαλλιέργεια καὶ ἡ ὑφαντουργία. Ἀλλὰ καὶ ὁ ὀρυκτὸς πλοῦτος τῆς χώρας εἶναι ἀφθονος. ἔχει θειάφι, ἄνθρακες, πετρέλαιο καὶ μαγγάνιο.

Ὄρησκαία καὶ πολιτεύμα. Τὸ μεγαλύτερο μέρος τοῦ πληθυσμοῦ εἶναι Μωαμεθανοὶ καὶ οἱ ὑπόλοιποι Ἰνδουῖσταί. Τὸ Πακιστάν ἀποτελεῖ ἀνεξάρτητη κτῆσι τῆς Ἀγγλίας ἀπὸ τὸ 1947.

Πόλεις. Πρωτεύουσα τῆς χώρας εἶναι τὸ *Καράτσι* (1.125.000 κ.), πόλις παράλια καὶ ἐμπορικὴ. Ἄλλη σημαντικὴ πόλις εἶναι ἡ *Λαχώρα* (850 χ.κ.). Στὸ Α. Πακιστάν μεγάλη πόλις εἶναι ἡ *Ντάκα* (400 χ.κ.). Ἐπικρατέστερη τροφή τῶν κατοίκων τοῦ Δ. Πακιστάν εἶναι τὸ σιτάρι καὶ τοῦ Ἀνατολικοῦ τὸ ρύζι. Τὸ ἐπίπεδο τοῦ πολιτισμοῦ τῆς χώρας εἶναι πολὺ χαμηλό, γιατί τὰ 80 % τῶν κατοίκων εἶναι ἀναλόφαβοι.

14. Οί 'Ινδίες

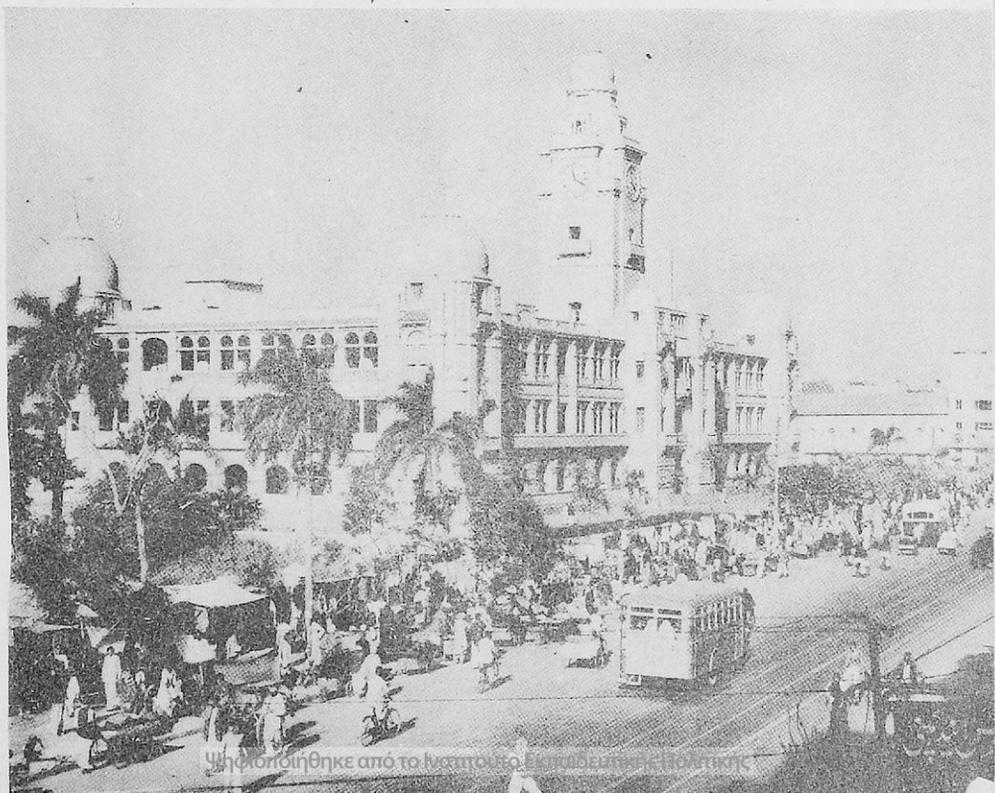
"Εκτασις 3.288.000 τ.χ. Πληθυσμός 387.000.000 κάτ.

Θέσις και ὄρια. Μεταξύ τοῦ Ἀνατολικοῦ καί τοῦ Δυτικοῦ Πακιστάν ἐκτείνονται οἱ Ἰνδίες, ποῦ περιλαμβάνουν τήν μεγάλην χερσόνησο τοῦ Δεκάν. Συνορεύουν μέ τὸ Θιβέτ, τὸ Νεπάλ, τὸ Μπουτάν καί βρέχονται ἀπὸ τὸν Ἰνδικὸ ὠκεανό.

Ἔδαφος. Οἱ Ἰνδίες φράσσονται ἀπὸ τὸ Β. μέ τὰ μεγάλα ὄρη, τὸ Ἰνδοκοῦχον, τὸ Καρακουρούμ καί τήν ὄροσειρά τῶν Ἰμαλαίων, ἀπ' ὅπου πηγάζουν οἱ ποταμοὶ Γάγγης καί Βραχμαπούτρας. Ὁ Γάγγης εἶναι ὁ ἱερός ποταμὸς τῶν Ἰνδῶν. Ὁρεινὴ ἐπίσης εἶναι καί ἡ χερσόνησος τοῦ Δεκάν. Ὑπάρχουν ὅμως καί μεγάλες ἐκτάσεις πεδινῆς καί εὐφωρότατες. Στὰ ἐκτεταμένα τροπικὰ δάση τῶν Ἰνδιῶν, ζοῦν διάφορα ἄγρια θηρία, λιουτάρια, τίγρεις, ἐλέφαντες, πίθηκοι κλπ.

Κλίμα καί προϊόντα. Τὸ κλίμα τῆς χώρας εἶναι τροπικόν, μέ συχνῆς

Πακιστάν: Μία ἄποψις ἀπὸ τὴν πρωτεύουσα Καράτσι.

βροχές. Οί 'Ινδίες έχουν άφθενώτατα προϊόντα : ρύζι, καφέ, σιτηρά, βαμπάκι, γιούτα, ζαχαροκάλαμο, τσαί, πιπέρι, καννάβι, κεχρί, έλαστικό, μπαχαρικά, χαρτί, ύφάσματα και κτηνοτροφικά προϊόντα. 'Η έπαρχία Κασμίρ τρέφει τις περίφημες γίδες οί όποιες δίδουν εξαιρετικό μαλλι για τά όνομαστά ύφάσματα, τά κασμίρια. 'Επίσης ή χώρα έχει και όρυκτο πλούτο, άνθρακες, χαλκό, χρώμιο, μαγνήσιο, σίδηρο, πολυτίμους λίθους και πετρέλαια.

'Ιστορία. Παλαιότερα οί 'Ινδίες ήταν ένωμένες με τó Πακιστάν και άποτελοϋσαν τις Βρεττανικές 'Ινδίες. Τó έτος 1947 έγινε ó χωρισμός τών Βρεττανικών 'Ινδιών σε δύο κράτη, τó Πακιστάν και τις 'Ινδίες, οί όποιες είναι άνεξάρτητη κτήσις τής 'Αγγλίας. Οί κάτοικοι τού Πακιστάν είναι Μωαμεθανοί, οί κάτοικοι τών 'Ινδιών είναι 'Ινδουίσται. Τά 85 % τών 'Ινδών είναι άγράμματοι.

Πόλεις. Πρωτεύουσα τών 'Ινδιών είναι τó *Νέο Δελχι* (1.190.000 κ.). Άλλες μεγάλες πόλεις είναι ή *Καλκούτα* (4.580.000 κ.), άλλοτε πρωτεύουσα τών 'Ινδιών και ή *Βομβάη* (2.840.000 κ.). Οί δύο αυτές πόλεις είναι οί έμπορικώτερες, άπ' όπου έξάγονται τά σπουδαιότερα προϊόντα τής χώρας

Διάβασις ποταμοϋ με έλέφαντες.

στό εξωτερικό. Σημαντικό εμπόριο μαργαριταριών και ελεφαντόδοντος έχει το *Μαδράς* (1.416.000 κ.). Μεγάλες επίσης πόλεις είναι η *Χαϊντε-ραμπάντ* (1085.000 κ.), η *Άχμεταμπάντ* (794 χ. κ.) και η *Μπαγκαλώρη* (780 χ. κ.).

Ήρμη πόλεις των Ινδιών είναι η *Βεναρές*, όπου κάθε χρόνο πηγαίνουν χιλιάδες προσκυνητές, να προσκυνήσουν στους μεγάλους ναούς της και να λουστούν στα νερά του Γάγγη, για να καθαρισθούν από τις αμαρτίες τους.

15. Ἡ Κευλάνη. 16. Τὸ Νεπάλ. 17. Τὸ Μπουτάν

Γύρω ἀπὸ τὶς Ἰνδίας ὑπάρχουν τρία μικρὰ κρατίδια, τὰ ἐξῆς :

1. Ἡ *Κευλάνη* (*Ἐκτασίς 65.000 τ.χ. Πληθυσμ. 9.000.000κ.). Τὸ κρατίδιο αὐτὸ ἀποτελεῖται ἀπὸ τὸ νησί τῆς Κευλάνης. Οἱ κάτοικοί του εἶναι Βουδδισταί καὶ Ἰνδουῖσταί. Ἡ Κευλάνη ἀποτελεῖ ἀνεξάρτητη κτῆσι τῆς Ἀγγλίας καὶ ἔχει πρωτεύουσα τὸ *Κολόμπο* (424 χ.κ.). Τὸ νησί εἶναι πυκνοκατοικημένο καὶ ἔχει ἄφθονη τροπικὴ βλάστησι. Παράγει κανέλλα, τσάι, ἔλαστικό, κακάο, ρύζι, βανίλλια, κοκκοφοίνικες καὶ μπαχαρικά.

2. Τὸ *Νεπάλ* (*Ἐκτασίς 140.000 τ.χ. Πληθ. 8.555.000 κ.). Τὸ ἀνεξάρτητο βασίλειο τοῦ Νεπάλ εὐρίσκεται μεταξὺ τῶν Ἰνδιῶν καὶ τοῦ Θιβέτ. Στὸ ἕδαφός του εἶναι ἡ ψηλότερη κορυφὴ τοῦ κόσμου, τὸ Ἔβερεστ, 8840 μέτρα. Ἡ χώρα εἶναι ὄρεινὴ καὶ ἔχει πλούσιον ἕδαση. Τὰ σπουδαιότερα προϊόντα τῆς εἶναι τὸ ρύζι, ἡ γιούτα καὶ τὰ κτηνοτροφικὰ προϊόντα. Τὸ Νεπάλ ἔχει πρωτεύουσα τὴν *Κατμαντοῦ* (110 χ.κ.).

3. Τὸ *Μπουτάν* (*Ἐκτασίς 46.000 τ.χ. Πληθ. 630.000 κ.). Εἶναι ἀνεξάρτητο μικρὸ βασίλειο στὰ ἀνατολικά Ἰμαλάια με πρωτεύουσα τὴν *Πουνάκχα*. Τὸ Μπουτάν εἶναι ἐξαιρετικὰ ὄρεινὴ καὶ ἀπρόσιτη χώρα.

18. Ἡ Βιρμανία

*Ἐκτασίς 678.000 τ.χ. Πληθυσμὸς 20.000.000 κάτ.

Θέσις καὶ ὄρια. Πρὸς Α. τῶν Ἰνδιῶν ἐκτείνεται ἡ Βιρμανία (Μπούρμα), ἡ ὁποία συνορεύει ἀπὸ τὰ ἄλλα σημεῖα με τὸ Θιβέτ, τὴν Κίνα, τὴν Ἰνδοκίνα καὶ βρέχεται ἀπὸ τὸν κόλπο τῆς Βεγγάλης.

Ἑδαφος. Τὸ Β.Α. τμήμα τῆς χώρας εἶναι ὄρεινόν. Γενικῶς ἡ Βιρμανία κατὰ τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς εἶναι πεδινὴ καὶ εὐφορωτάτη, με πλουσιω-

τάτη βλάστησι. Στὰ μεγάλα της δάση ζοῦν πολλὰ ἄγρια θηρία, καὶ ἄλλα μικρότερα ζῶα. Οἱ μεγαλύτεροι ποταμοὶ της εἶναι δύο, ὁ Ἰαβάδης καὶ ὁ Σαλουήν.

Κλίμα καὶ προϊόντα. Τὸ κλίμα τῆς Βιρμανίας εἶναι τροπικόν, μὲ συχνές βροχές. Ἀπὸ τὰ κυριώτερα προϊόντα της θὰ ἀναφέρωμε τὴν ξυλεία, τὸ ρύζι, τὸν καπνὸν, τὸ ἔλαστικόν καὶ τὰ μπαχαρικά. Ἐπίσης ἐξάγει καὶ ὀρυκτὰ: κασίτερον, ἄργυρον καὶ πολυτίμους λίθους.

Πόλεις. Ἄλλοτε ἡ Βιρμανία ἦταν τμῆμα τῶν Βρετανικῶν Ἰνδιῶν· τὸ 1947 ἐχωρίσθη καὶ ἔγινε ἀνεξάρτητη δημοκρατία. Οἱ κάτοικοί της εἶναι οἱ περισσότεροι Βουδδισταί. Πρωτεύουσα ἔχει τὴ *Ραγκόν* (711 χ. κ.), πόλις παράλια καὶ ἐμπορικωτάτη. Ἄλλη σημαντικὴ πόλις εἶναι ἡ *Μανταλάη* (182 χ. κ.).

19. Τὸ Σιάμ

*Ἐκτασίς 513.000 τ.χ. Πληθυσμὸς 20.000.000 κάτ.

Θέσις καὶ ὄρια. Τὸ Σιάμ (Ταϊλάνδη) ἐκτείνεται πρὸς τὰ Ν:Α τῆς Βιρμανίας καὶ συνορεύει ἀπὸ τὰ ἄλλα σημεῖα μὲ τὴν Ἰνδοκίνα καὶ βρέχεται ἀπὸ τὸν κόλπον τοῦ Σιάμ.

Ἔδαφος. Τὸ Β. τμῆμα τοῦ Σιάμ εἶναι ὄρεινόν καὶ τὸ Ν. πεδινόν καὶ εὐφορώτατον. Στὸ νότιον τμῆμα τῆς χώρας σχηματίζεται ὁ ἰσθμὸς τοῦ Κραῖ.

Κλίμα καὶ προϊόντα. Τὸ κλίμα τοῦ Σιάμ εἶναι τροπικόν μὲ συχνές βροχές. Μεγάλαις ἐκτάσεσι τῆς χώρας καλλιεργοῦνται μὲ ρύζι. Ἄλλα ἀξιόλογα προϊόντα της εἶναι ὁ καπνός, τὸ βαμπάκι καὶ τὸ καουτσούκ, τὰ ἰνδικὰ καρύδια καὶ τὰ μπαχαρικά. Ἐξάγει ἐπίσης καὶ ὀρυκτὰ: ἄνθρακες, κασίτερον, σίδηρον, μαγγάνιον, ἀντιμόνιον καὶ ὑδράργυρον.

Θρησκεία καὶ πολιτεύμα. Τὸ Σιάμ ἀποτελεῖ ἀνεξάρτητον βασιλεῖον καὶ οἱ κάτοικοί του εἶναι Βουδδισταί. Στὴ χώρα σώζονται ἐρείπια ἀρχαιοτάτου πολιτισμοῦ τῆς Ἀνατολῆς.

Πόλεις. Πρωτεύουσα τοῦ βασιλείου εἶναι ἡ *Μπανγκόκ* (885 χ.κ.), παράλια καὶ ἐμπορικὴ πόλις, κτισμένη στὸ βάθος τοῦ κόλπου τοῦ Σιάμ,

20. Ἡ Ἰνδοκίνα

*Ἐκτασίς 700.000 τ.χ. Πληθ. 32.000.000 κάτ.

Θέσις καὶ ὄρια. Πρὸς Α. τοῦ Σιάμ ἐκτείνεται ἡ Ἰνδοκίνα, ἡ ὁποία

από τα άλλα σημεία συνορεύει με τη Βιρμανία, την Κίνα και βρέχεται από τον κόλπο του Τογκίνου, τη Σινική θάλασσα και τον κόλπο του Σιάμ. 'Η 'Ινδοκίνα ονομάζεται «έξώστης τῆς 'Ασίας ἐπάνω στον Ειρηνικό ὠκεανό».

Ἐδαφος. Ἡ χώρα ἀποτελεῖ μία μεγάλη χερσόνησο, πού στήν ἀνατολική της πλευρά κατὰ μήκος ἔχει τὰ ὄρη τοῦ Ἀννάμ. Ἡ ὑπόλοιπη ἔκτασις της εἶναι πεδινή καί εὐφορωτάτη. Ὁ μεγαλύτερος ποταμός της εἶναι ὁ *Μεκόγκ*.

Κλίμα καί προϊόντα. Τό κλίμα τῆς 'Ινδοκίνας εἶναι θερμό καί ὑγρό. Τό μεγαλύτερο μέρος τοῦ πληθυσμοῦ της ζῆ στίς παράλιες πεδιάδες πού εἶναι ἀπό τίς πιό πυκνοκατοικημένες περιοχές τοῦ κόσμου. Οἱ κάτοικοι δέν ἀνησυχοῦν γιά τή διατροφή καί τήν ἐνδυμασία τους. Ὑπάρχουν δάση ἀπό πορτοκαλιές κατάφορτες μέ μεγάλα πορτοκάλια εὐγευστα, καθώς καί ἀπό ἄλλα ὀπωροφόρα δένδρα. Τά ἰνδοκάλαμα δίδουν στους ἰθαγενεῖς τίς ἴνες τους γιά τήν κατασκευή τῶν ἐνδυμάτων καί τῶν ὑποδημάτων. Καί ὅλα αὐτά χωρὶς καμιά καλλιέργεια. Ὁ πολιτισμός ὅμως τῶν κατοίκων εἶναι πολὺ καθυστερημένος.

Τά σπουδαιότερα προϊόντα πού ἐξάγει ἡ χώρα εἶναι τὸ κεχρί, ὁ καπνός, τὸ ρύζι, τὸ ζαχαροκόλαμο, τὸ βαμπάκι, τὸ καουτσούκ, τὰ μπαχαρικά, ἡ ξυλεία καί τὰ κτηνοτροφικὰ προϊόντα.

Πολιτικὴ διαίρεσις. Ἡ 'Ινδοκίνα διαίρεῖται σὲ τέσσερα κρατίδια:

1. **Τὸ Βόρειο Βιετνάμ** μέ πρωτεύουσα τὴ *Χανόη* (297 χ. κ.).
2. **Νότιο Βιετνάμ** μέ πρωτεύουσα τὴ *Σαίγκόν* (695 χ. κ.). Ἄλλη πόλις ἔχει τὸ *Κολόν* (480 χ. κ.).
3. **Ἡ Καμπόζη** μέ πρωτεύουσα τὸ *Πνὸμ - Πένχ* (375 χ. κ.).
4. **Τὸ Λάος** μέ πρωτεύουσα τὸ *Βεντιάνε* (10 χ. κ.).

21. Ἡ Μαλαικὴ Ἐνωσις

Ἐκτασις 130.000 τ.χ. Πληθυσμὸς 6.275.000 κάτ.

Θέσις καί ὄρια. Ἡ Μαλαικὴ Ἐνωσις περιλαμβάνει τὸ νότιο ἄκρο τῆς Μαλαικῆς χερσονήσου μεταξύ τοῦ πορθμοῦ τῆς Μαλαισίας καί τῆς Σινικῆς θάλασσας.

Κλίμα καί προϊόντα. Τό κλίμα τῆς χερσονήσου εἶναι θερμό καί

ύγρο. Μεγάλες έκτάσεις της καλλιεργούνται με έλαστικόδενδρα, κοκκοφοίνικες, ζαχαροκάλαμο και φυτά μπαχαρικών.

Πολίτευμα. 'Η Μαλαιική Ένωσις είναι ανεξάρτητη κτήσις τῆς 'Αγγλίας και ἀποτελείται ἀπὸ μικρότερες ἡγεμονίες. Οἱ κάτοικοί του εἶναι Μωαμεθανοί, Βουδδισταί και 'Ινδουισταί.

Πόλεις. Πρωτεύουσα τῆς χώρας εἶναι ἡ *Κουάλα Λουμπούρ* (175 χ.κ.)

* Ἄλλη μεγάλη πόλις εἶναι ἡ *Σιγκαπούρη* (680 χ.κ.), ἡ μεγαλύτερη ναυτική βάση τῆς 'Αγγλίας στὸν Εἰρηνικὸ ὠκεανό. Λέγεται «πύλη τῆς Ἄπω Ἀνατολῆς», γιατί ἀποτελεῖ τὸ κλειδί τοῦ πορθμοῦ τῆς Μαλαισίας, τοῦ φυσικοῦ δρόμου πρὸς τὸν Εἰρηνικὸ ὠκεανό.

* Ἐνα μέρος τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Σιγκαπούρης εἶναι ὑδρόβιο, ὅπως και σὲ ὅλες τῖς ἀσιατικές πόλεις, πού εὐρίσκονται στῖς ὄχθες τῶν μεγάλων ποταμῶν. Ὀλόκληρες οἰκογένειες ζοῦν μέσα σὲ ξύλινες ἢ καλαμένιες καλύβες, πού εἶναι τοποθετημένες ἐπάνω σὲ βάρκες. Οἱ κάτοικοί τους συνδέουν αὐτὲς τῖς βάρκες τῇ μιᾷ μὲ τὴν ἄλλη και κάνουν ὀλόκληρους συνοικισμούς, και σταθμεῦουν πότε στὸ ἓνα μέρος τοῦ ποταμοῦ και πότε στὸ ἄλλο. Οἱ συνοικισμοὶ αὐτοὶ διαλύονται, ξαναγίνονται, ταξιδεύουν ἢ μετακινοῦνται κατὰ τὴν ἐπιθυμία τῶν κατοίκων τους.

Τελετὴ στέφους σουλτάνου στῇ Μαλαισία.

22. Ἡ Ἰνδονησία

Ἐκτασις 1.490.000 τ.χ. Πληθυσμὸς 83.000.000 κάτ.

Θέσις καὶ ὄρια. Ἡ Ἰνδονησία ἀποτελεῖ νησιωτικὸ ἀνεξάρτητο κράτος ποῦ περιλαμβάνει τὰ νησιά, ποῦ εὐρίσκονται στὸ Β.Α. ἄκρο τοῦ Ἰνδικοῦ ὠκεανοῦ. Ἀπὸ τὰ πολυάριθμα νησιά τῆς τὰ κυριώτερα εἶναι ἡ Σουμάτρα, ἡ Βόρνεο, ἡ Κελέβη, τὸ Ἀρχιπέλαγος τῶν Μολούκων καὶ ἡ Ἰάβα, ἡ πιὸ πύκνοκατοικημένη (48.000.000 κ.). Ἡ Ἰάβα λέγεται «νησὶ τῆς ὁμορφιάς», γιὰ τὰ θαυμάσια τοπία τῆς, τὰ παραδείσια πουλιά τῆς, τὶς γιγάντιες πολύχρωμες πεταλοῦδες τῆς καὶ γιὰ τὰ 140 μικρά τῆς ἡφαίστεια.

Κλίμα καὶ προϊόντα. Ἡ Ἰνδονησία εὐρίσκεται ἀκριβῶς στὸν ἰσημερινὸ τῆς Γῆς καὶ τὸ κλίμα τῆς εἶναι ὑπερβολικὰ ὑγρὸ καὶ θερμὸ. Ἡ χώρα εἶναι ἀπὸ τὶς εὐφορώτερες περιοχὲς τῆς ὑδρογείου. Παράγει ρύζι, ἀραβόσιτο, σόγια, καπνὸ, καφέ, καουτσούκ, τσαΐ, μπαχαρικά καὶ ξυλεία. Μεγάλες ἐκτάσεις τῶν νησιῶν καλύπτονται ἀπὸ δάση παρθένα. Ἡ Ἰνδονησία εἶναι ἡ πρώτη χώρα στὴν ἐξαγωγή καουτσούκ. Ἐπίσης ἔχει πλοῦσια κοιτάσματα ὀρυκτῶν· χαλκὸ, ψευδάργυρο, βωξίτη, νικέλιο, γαιάνθρακες καὶ πετρέλαιο.

Πόλεις. Ἡ Ἰνδονησία εἶναι δημοκρατία νεοσύστατη. Ἰδρύθηκε τὸ ἔτος 1949. Προηγουμένως ἡ περιοχὴ αὐτῆ ἀνομαζόταν Ὀλλανδικὲς Ἰνδίες καὶ ἦταν κτῆσις τῆς Ὀλλανδίας. Πρωτεύουσα ἔχει τὴν *Μπατάβια* ἢ *Γιακάρτα* (1·870.000 κ.). Ἄλλες πόλεις εἶναι ἡ *Σουραμπάγια* (935 χ. κ.), ἡ *Σεμαράγκ* (374 χ. κ.) καὶ ἡ *Μπαντούγκ* (840. χ.κ.). Οἱ περισσότεροι κάτοικοι τῆς Ἰνδονησίας εἶναι μωαμεθανοί.

23. Οἱ Φιλιππίνες

Ἐκτασις 300.000 τ.χ. Πληθυσμὸς 22.000.000 κάτ.

Θέσις καὶ ὄρια. Οἱ Φιλιππίνες εἶναι κράτος νησιωτικὸ. Ἀποτελεῖται ἀπὸ πολυάριθμα νησιά, ποῦ εὐρίσκονται μεταξὺ τῆς Σινικῆς θάλασσης, τῆς θάλασσης τῆς Κελέβης καὶ τοῦ Εἰρηνικοῦ. Τὰ μεγαλύτερα εἶναι ἡ *Λουζὸν* καὶ ἡ *Μιντανάο*.

Κλίμα καὶ προϊόντα. Τὸ κλίμα τῶν νησιῶν εἶναι τροπικὸ καὶ τὰ

προϊόντα τους άφθονα. Παράγουν ρύζι, ζάχαρη, καουτσούκ και καπνό. Έχουν επίσης και όρυκτά: χρυσό, άργυρο, χρώμιο, άμιαντο και μαγγάνιο.

Πόλεις. Τις Φιλιππίνες τις ανέκάλυψε πρώτος ο θαλασσοπόρος Μαγγελάνος τo έτος 1521 μ.Χ. ο όποιος έφρονεύθη εκεί πολεμώντας με τούς Ιθαγενείς. Σήμερα οί περισσότεροι κάτοικοι τών Φιλιππίνων είναι χριστιανοί Καθολικοί. Πρωτεύουσα τής Δημοκρατίας τών Φιλιππίνων είναι ή *Μανίλλα* (984.000 κάτ.), με άσφαλέστατο λιμάνι και μεγάλη έμπορική κίνηση. Οί Φιλιππίνες ήταν άποικία τής Ίσπανίας μέχρι τo 1828, όποτε παρεχωρήθησαν στις Ήνωμένες Πολιτείες οί όποιες όμως έδωσαν τo 1946 ανεξαρτησία.

24. Οί Άγγλικές κτήσεις στη Βόρνεο

Έκτασις 200.000 τ.χ. Πληθυσμός 1.000.000 κάτ.

Στo βόρειο τμήμα τής μεγάλης νήσου Βόρνεο υπάρχουν δύο Άγγλικές κτήσεις, τo *Σαραβάν* και ή *Βόρειος Βόρνεο*.

1. **Το Σαραβάν** εξάγει πιπέρι, καουτσούκ, χρυσό και πετρέλαιο. Πρωτεύουσα έχει τo *Κουτσίναγκ* (38 χ.κ.).

2. **Η Βόρειος Βόρνεο** εξάγει ρύζι, κοκκοφοίνικες και ξυλεία. Πρωτεύουσα έχει τo *Τζέσελτορ* (12 χ. κ.).

Τοπικό τοπίο στις όχθες ποταμού με συνοικισμό Ιθαγενών.

25. Το Θιβέτ

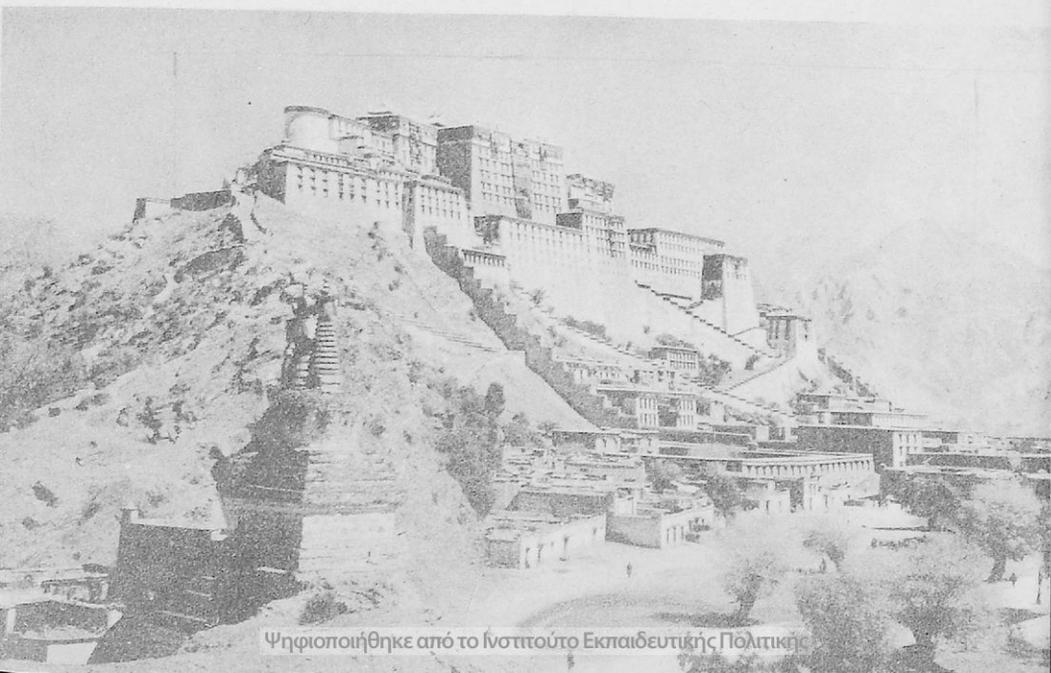
*Εκτασίς 1.150.000 τ.χ. Πληθυσμός 1.274.000 κάτ.

Θέσις και ὄρια. Τὸ Θιβέτ εἶναι κράτος τῆς κεντρικῆς Ἀσίας καὶ συνορεύει μὲ τὴν Κίνα, μὲ τὴν Ἰνδία, τὸ Νεπάλ καὶ τὴ Βιρμανία.

Ἔδαφος. Ἡ χώρα ἀποτελεῖ ἓνα ἐκτεταμένο ὑψίπεδο ποὺ περικλείεται ἀπὸ ὑψηλὰ ὄρη, τὸ Καρακουρούμ, τὰ Ἰμαλάια καὶ τὸ Κουέν Λούν, ἀπὸ τὰ ὁποῖα πηγάζουν ὁ Βραχμαπούτρας, ὁ Σαλουήν, ὁ Μεγκόγκ καὶ ὁ Κυανοῦς ποταμός.

Κλίμα καὶ προϊόντα. Τὸ κλίμα τοῦ Θιβέτ εἶναι ψυχρὸ καὶ ξηρὸ. Οἱ ψυχροὶ ἄνεμοι δὲν παύουν ποτὲ σχεδὸν νὰ φυσοῦν στὸ ὑψίπεδο αὐτό, τὸ ὁποῖο ἔχει πτωχὴ βλάστησι καὶ εἶναι ἀραιοκατοικημένο. Ὅταν ἐπισκέπτεται κανεὶς τὴν χώρα, σχηματίζει τὴν ἐντύπωσι ὅτι εἶναι τόπος ἐξορίας τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, γιὰτὶ ἠμπορεῖ νὰ βαδίξῃ ὀλόκληρες ἡμέρας ὁ ἐπισκέπτης χωρὶς νὰ συναντήσῃ ἄνθρωπο. Τὸ μεγαλύτερο τμῆμα τῆς χώρας εἶναι στέππες ἐκτεταμένες σὲ ὕψος 3000—5000 μέτρων. Τὰ κυριώτερα

Θιβέτ: Λάσα ἢ πρωτεύουσα μὲ τὸ ἀνάκτορο «Ποτάλα» ὅπου μένει ὁ Δαλαϊ Λάμα.

προϊόντα του Θιβέτ είναι τα κτηνοτροφικά και όλιγα σιτηρά. 'Απαραίτητο κατοικίδιο ζώο έχουν οι Θιβητιανοί το γιάκ, που αντικαθιστά το άλογο και το βόδι.

Πολίτευμα. Το Θιβέτ είναι θρησκευτικό κράτος ενώμενο με την Κίνα. 'Αρχηγό του έχει τον μέγα Δαλάι Λάμα, ο οποίος θεωρείται ως ένσάρκωσις του Βούδδα και μένει στο πολυτελέστατο ανάκτορο «Ποτάλα» στη Λάσα (20 χ.κ.), την πρωτεύουσα. Στο Θιβέτ υπάρχουν αμέτρητα μοναστήρια βουδδικά και οι περισσότεροι κάτοικοι είναι ιερείς και καλόγηροι.

26. 'Η Κίνα

'Εκτασις 9.736.000 τ.χ. Πληθυσμός 600.000.000

Θέσις και όρια. 'Η Κίνα είναι το πρώτο κράτος του κόσμου στον πληθυσμό και το δεύτερο στην έκτασι μετά από τη Ρωσία. Συνορεύει με τη Σιβηρία, την 'Εξωτερική Μογγολία, τις 'Ινδίες, τη Βιρμανία, την 'Ινδοκίνα και βρέχεται από τη Σινική θάλασσα, την Κιτρίνη και την 'Ιαπωνική. 'Η Κίνα διαιρείται σε πέντε μεγάλα τμήματα: την Κυρίως Κίνα, την Μαντζουρία, την 'Εσωτερική Μογγολία, το Σιν-Κιάνγκ και την έθνικιστική Φορμόζα.

'Εδαφος. Το Δ. τμήμα της χώρας είναι όρεινό. 'Από το κεντρικό αρχίζει η έρημος Γόβη, η οποία εκτείνεται προς την 'Εξωτ. Μογγολία. Τα υψηλότερα όρη της Κίνας είναι το Κουέν Λούν, το Τιέν Σαν και τα 'Αλτάϊα. Κυρίως το ανατολικό τμήμα της είναι πεδινό, εύφορώτατο και πολύ πυκνοκατοικημένο. Οι μεγαλύτεροι ποταμοί της είναι ο 'Αμούρ, ο Κίτρινος ποταμός, ο Κυανούς και ο Σέ Γιάνγκ. Οι τρεις αυτοί τελευταίοι ποταμοί με τις διώρυγές τους και τους παραποτάμους των, ποτίζουν τα 4)5 της κυρίως Κίνας.

Κλίμα και προϊόντα. Το έσωτερικό της χώρας έχει κλίμα ψυχρό τον χειμώνα και θερμό το καλοκαίρι. Τα παράλια έχουν εύκρατο. Στη Β. Κίνα καλλιεργούνται τα σιτηρά. Στη νότια το σάϊ, το ζαχαροκάλαμο, το κεχρί, η σόγια, το βαμπάκι και προπαντός το ρύζι. 'Η Κίνα έχει τη μεγαλύτερη παραγωγή ρυζιού από όλες τις χώρες του κόσμου. Σημαντική είναι η παραγωγή κουκουλιών. 'Η σηροτροφία ήταν γνωστή στην Κίνα από τους αρχαιότατους χρόνους. Περίφημα επίσης είναι και τα κινέζικα βάζα

καί σκεύη από πορσελάνη. Τέλος θά αναφέρωμε τόν όρυκτό της πλοῦτο γαιάνθρακες, σίδηρο, ψευδάργυρο καί πετρέλαιο.

Ίστορία. Ἡ Κίνα εἶναι ἀρχαιότατο κράτος (2.300 χρόνια π.Χ.), μέ ἱστορία καί πολιτισμό. Λέγεται ὅτι πρῶτοι οἱ Κινέζοι εἶχαν ἀνακαλύψει τήν πυρίτιδα, τήν πυξίδα, τὸ χαρτί καί τήν τυπογραφία. Ἐπίσης τὸ μεγαλύτερο οἰκοδομικὸ ἔργο ποῦ κατασκευάσθηκε ποτὲ ἐπὶ τῆς Γῆς, εἶναι τὸ μέγα Σινικὸ Τεῖχος, μεταξύ τῆς Ἐξωτερικῆς Μογγολίας καί τῆς Κυρίως Κίνας. Ἐκτίσθηκε τὸ 220 π.Χ. γιὰ νὰ ἐξασφαλίσῃ τήν κυρίως Κίνα ἀπὸ τίς ἐπιδρομὲς τῶν Μογγόλων. "Ἄλλοτε ἡ Κίνα ἦταν αὐτοκρατορία" σήμερα εἶναι κομμουνιστικὴ δημοκρατία, ἐκτὸς ἀπὸ τὴ νῆσο Φορμόζα, ποῦ τήν κατέχουν οἱ ἔθνικισταὶ Κινέζοι. Ἐπικρατέστερες θρησκείες στὴ χώρα εἶναι ὁ Κομφουκισμὸς καί ὁ Βουδδισμὸς.

Πόλεις. Πρωτεύουσα τῆς Κίνας εἶναι τὸ Πεκίνο (2.770.000 κ.). Ἄλλες εἶναι τὸ Τιέν - Τσιν (2.695.000 κ.), ἐπίγειο τοῦ Πεκίνου, τὸ Μοῦκδεν (2.213.000 κ.), ἡ Καντὼν (1.600.000 κ.), ἡ Σαγκάη (6.205.000 κ.), τὸ Νανκίν (1.100.000 κ.), τὸ Χανκόου (500 χ. κ.), Χαρμπίν (1.200.000 κ.), τὸ Τσαγκτσούν (800 χ. κ.), τὸ Τσουγκίνγκ (1.620.000 κ.) καί τὸ Βου - Χάν (1.500.000 κ.). Πρωτεύουσα τῆς ἐθνικιστικῆς Φορμόζας εἶναι τὸ Ταϊπέχ (580 χ. κ.).

Τὸ Χόγκ-Κόγκ. Πρὸς Ν. τῆς Καντῶνος εὐρίσκεται ἡ μικρὴ ἀγγλικὴ κτῆσις Χόγκ-Κόγκ, μέ πληθυσμὸ 2.450.000 κατοίκους. Ἐχει σημαντικὴ ἐμπορικὴ κίνησι καί εἶναι ὄχυρωτάτη ναυτικὴ βάση τοῦ ἀγγλικοῦ στόλου στὸν Εἰρηνικὸ ὠκεανό.

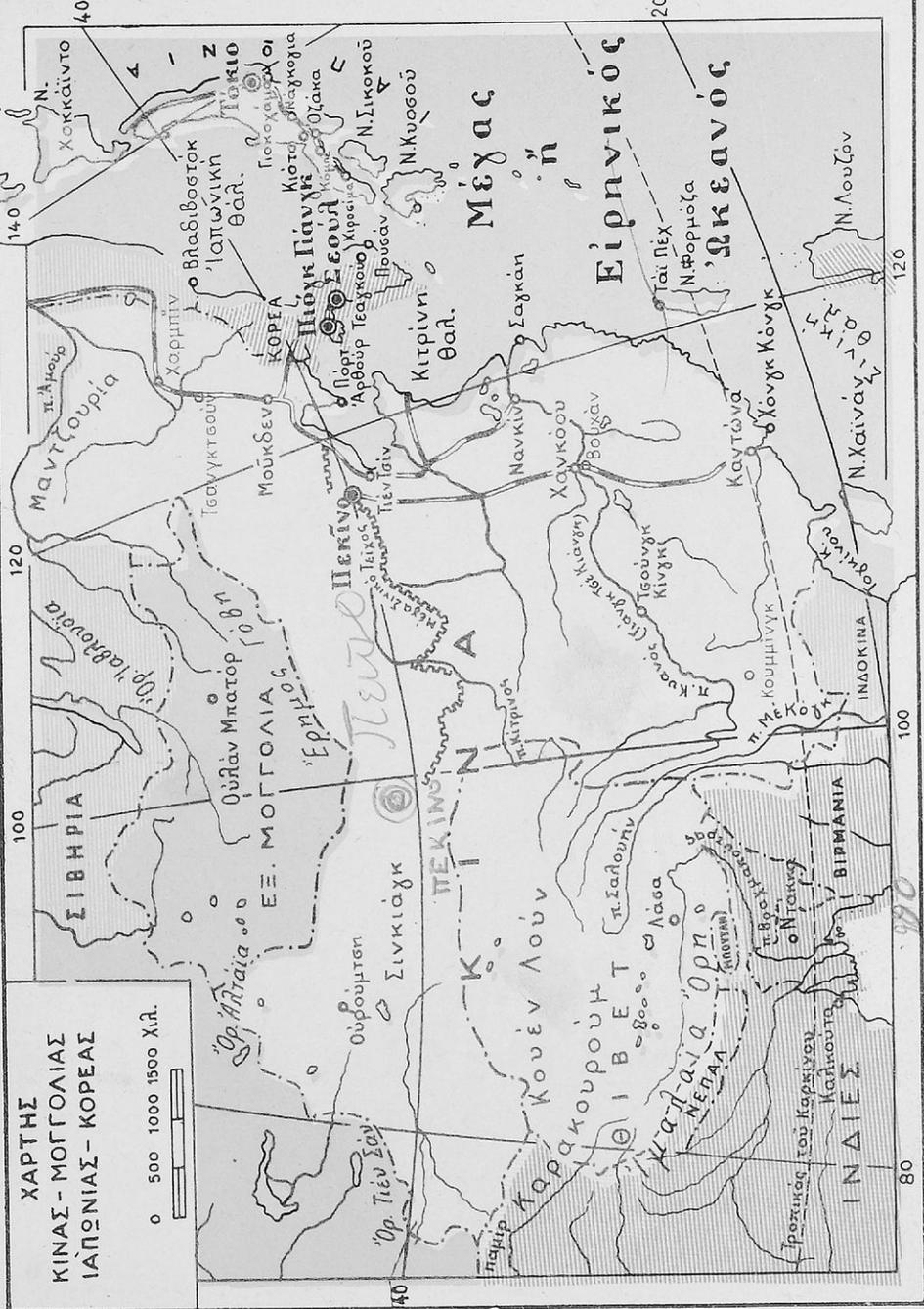
Μία ομάδα Κινέζων παίρνουν τὸ γεῦμα τους.

ΧΑΡΤΗΣ

ΚΙΝΑΣ - ΜΟΓΓΟΛΙΑΣ
ΙΑΠΩΝΙΑΣ - ΚΟΡΕΑΣ

0 500 1000 1500 Χιλ.

27. Ἡ Ἐξωτερικὴ Μογγολία

Ἔκτασις 1.531.000 τ.χ. Πληθυσμὸς 1.000.000 κάτ.

Θέσις καὶ ὄρια. Ἡ Ἐξωτερικὴ Μογγολία εὐρίσκεται μεταξὺ τῆς Κίνας καὶ τῆς Σιβηρίας. Εἶναι ἡ χώρα ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἐξεκίνησαν οἱ δύο ἀπὸ τοὺς μεγαλύτερους κατακτητῆς ποὺ ἀναφέρει ἡ ἱστορία, ὁ Τζενκίς Χάν καὶ ὁ Ταμερλᾶνος.

Ἔδαφος. Τὸ δυτικὸ καὶ τὸ ἀνατολικὸ τμῆμα τῆς εἶναι ὄρεινὸ, μὲ κυριώτερα ὄρη τὰ Ἀλτάια καὶ τὰ Ἰαβλονοῖα. Στὸ κεντρικὸ τμῆμα τῆς Μογγολίας ἐκτείνεται ἡ μεγάλη ἔρημος Γόβη.

Κλίμα καὶ προϊόντα. Γενικῶς τὸ κλίμα τῆς χώρας εἶναι ψυχρὸ καὶ ξηρὸ. Στὴν ἔρημο Γόβη πνέουν οἱ σφοδροὶ ἄνεμοι μουσῶνες. Ἡ Μογγολία εἶναι ἀμώδης καὶ ἄγονη, μὲ ἐλάχιστες καλλιεργήσιμες ἐκτάσεις. Κυρίως εὐδοκιμεῖ ἡ κτηνοτροφία: πρόβατα, γίδια καὶ καμήλες.

Πόλεις. Ἡ κομμουνιστικὴ δημοκρατία τῆς Ἐξωτερικῆς Μογγολίας εἶναι ἀραιοκατοικημένη, γιατί ἔχει ἔδαφος ἄγονο. Πρωτεύουσά τῆς εἶναι ἡ *Οὐλάν Μπατόρ* (70 χ. κ.) περίφημη γιὰ τὰ 30 χιλιάδες ἀγάλματα τοῦ Βούδδα καὶ γιὰ τοὺς πολλοὺς τῆς καλογήρους.

28. Ἡ Κορέα

Ἔκτασις 220.000 τ.χ. Πληθυσμὸς 28.000.000 κάτ.

Θέσις καὶ ὄρια. Κορέα λέγεται ἡ χερσόνησος, ποὺ ἐκτείνεται πρὸς τὰ Ν.Α. τῆς Μαντζουρίας καὶ περιβρέχεται ἀπὸ τὴν Ἰαπωνικὴ θάλασσα καὶ ἀπὸ τὴν Κιτρινὴ θάλασσα.

Ἔδαφος. Ἡ χώρα εἶναι ὄρεινὴ, μὲ ἐκτεταμένα δάση, ἔχει ὅμως καὶ ἀρκετῆς καλλιεργήσιμες ἐκτάσεις.

Κλίμα καὶ προϊόντα. Τὸ κλίμα τῆς Κορέας εἶναι εὐκρατο καὶ ὑγιεινὸ. Ὡς κυριώτερα προϊόντα τῆς ἔχει τὸ ρύζι, τὰ σιτηρὰ καὶ τὰ κουκούλια. Ἐπίσης ἔχει μεταλλεῖα χρυσοῦ, ἀργύρου, σιδήρου, γαιανθράκων καὶ καολίνης, ἀπὸ τὸν ὁποῖον γίνονται τὰ σκεύη τῆς πορσελάνης.

Πολίτευμα. Ἡ Κορέα διαιρεῖται σὲ δύο ξεχωριστὰ κράτη, στὴ Βόρειος Κορέα καὶ στὴ Νότιο Κορέα.

1. **Ἡ Βόρειος Κορέα.** (Ἐκτασίς 125.000 τ.χ. Πληθ. 7.000.000 κ.).
Εἶναι κομμουνιστική δημοκρατία πρωτ. τὸ Πιόγκ - Γιάνγκ (342 χ. κ.).

2. **Ἡ Νότιος Κορέα.** (Ἐκτασίς 95.000 τ.χ. Πληθυσμὸς 21.000.000 κ.).
Εἶναι ἔθνικιστική δημοκρατία με πρωτεύουσα τὴ Σεούλ (1.565.000 κ.).
Ἄλλη πόλι ἔχει τὸ Πουσάν (1.045.000 κ.).

29. Ἡ Ἰαπωνία

Ἐκτασίς 370.000 τ.χ. Πληθυσμὸς 90.000.000 κάτ.

Θέσις καὶ ὄρια. Ἡ Ἰαπωνία εἶναι κράτος νησιωτικὸ καὶ περιβρέχεται ἀπὸ τὸν Εἰρηνικὸ ὠκεανὸ καὶ τὴν Ἰαπωνικὴ θάλασσα. Τὰ μεγαλύτερα νησιά της εἶναι ἡ *Χοκκαϊντό*, ἡ *Χονσοῦ* καὶ ἡ *Κιουσού*.

Ἔδαφος. Τὸ ἔδαφος τῶν νησιῶν εἶναι τὸ περισσότερο ὄρεινόν, με ὑψηλότερο ὄρος τὸ ἠφαίστειο Φούσι-Γιάμα. Ἡ Ἰαπωνία ἔχει πολυάριθμα ἠφαίστεια, γι' αὐτὸ πολὺ συχνὰ γίνονται σεισμοὶ καὶ ἐκρήξεις.

Κλίμα καὶ προϊόντα. Τὸ κλίμα εἶναι εὐκράτο καὶ ὑγιεινόν, με ἄφθονές βροχές. Τὸ θερμὸ θαλάσσιο ρεῦμα τοῦ Κοῦρο Σίβο κάνει τοὺς χειμῶνες

Ἰαπωνία: Μία ἄποψις τῆς πόλεως Τόκιο.

της 'Ιαπωνίας πιό γλυκεῖς. Ὄταν φυσοῦν ὁμως οἱ σφοδροὶ μουσῶνες προξενοῦν καταστροφές.

Οἱ 'Ιάπωνες εἶναι ἐξαιρετικοὶ γεωργοί, κηπουροί, δενδροκόμοι καὶ ἀνθοκόμοι. Ἡ 'Ιαπωνία ὀνομάζεται «χώρα τῶν χρυσαυθέμων» καὶ «χώρα τοῦ ἀνατέλλοντος ἡλίου». Τὰ σημαντικώτερα προϊόντα της εἶναι τὸ σαΐ, τὰ κουκούλια, τὰ ἄνθη, τὰ ὀπωρικά καὶ τὸ ρύζι. Τὸ ρύζι εἶναι ἡ βάσις τῆς διατροφῆς τῶν 'Ιαπῶνων, ὅπως καὶ τῶν ἄλλων λαῶν τῆς Ἀπω Ἀνατολῆς. Ἄλλες σημαντικὲς πηγές πλοῦτου εἶναι ἡ ἀλίεια, ἡ ἀγγειοπλαστικὴ τῆς πορσελάνης καὶ ἡ μικροτεχνία. Ἐπίσης ἀνεπτυγμένη εἶναι καὶ ἡ βιομηχανία της.

Ἱστορία. Ἡ 'Ιαπωνία ἔχει ἀρχαιοτάτη ἱστορία. Ἄλλοτε ἡ χώρα ἦταν αὐστηρὰ ἀπομονωμένη ἀπὸ τὸν ἄλλον κόσμον καὶ μόνον ἀπὸ τὸ 1824 ἄρχισε νὰ ἀνοίγη τοὺς λιμένες της στὰ ξένα πλοῖα καὶ σιγὰ σιγὰ νὰ δέχεται τὸν εὐρωπαϊκὸ πολιτισμὸ. Τὸ πολίτευμά της εἶναι αὐτοκρατορία. Ὁ αὐτοκράτωρ ἐπονομάζεται «μικάδος». Ἐπικρατέστερη θρησκεία τῶν 'Ιαπῶνων εἶναι ὁ Βουδδισμὸς.

Πόλεις. Πρωτεύουσα τῆς 'Ιαπωνίας εἶναι τὸ *Τόκιο* (6.966.000 κ.), μία ἀπὸ τὶς πολυανθρωπότερες πόλεις τοῦ κόσμου. Ἄλλες πόλεις ἔχει τὴν *Ὄζάκα* (2.547.000 κ.), τὸ *Κυότο* (1.200.000 κ.), τὴν *Ναγκόγια* (1.337. χ. κ.), τὴ *Γιοκοχάμα* (1.143.000 κ.) καὶ τὸ *Κομπέ* (980 χ. κ.).

30. Ἡ Σιβηρία

Ἐκτασίς 13.000.000 τ.χ. Πληθυσμὸς 43.000.000 κάτ.

Θέσις καὶ ὄρια. Ἡ Σιβηρία εἶναι ἡ βορειότερη χώρα τῆς Ἀσίας. Βρέχεται ἀπὸ τὸν Παγωμένο ὠκεανὸ, ἀπὸ τὸν Εἰρηνικὸ καὶ συνορεύει μὲ τὴν Κίνα, τὴ Μογγολία καὶ τὰ Οὐράλια ὄρη.

Παράλια. Οἱ κυριώτερες θάλασσες ποὺ σχηματίζονται γύρω ἀπὸ τὴ Σιβηρία, εἶναι ἡ θάλασσα τοῦ Καρᾶ, ἡ Σιβηρικὴ, ὁ Βερίγγειος πορθμὸς καὶ ἡ Ὀχοτοσικὴ θάλασσα. Ἀπὸ τὰ νησιά της θὰ ἀναφέρωμε τὰ Σεβερνάγια Σέμλια, τὰ νησιά τῆς Νέας Σιβηρίας καὶ τὴ Σαχαλίνη. Ἀπὸ τὶς χερσονήσους της τὴν Καμτσιάτκα, ποὺ καταλήγει στὸ ἀκρωτήριον Λοπάτκα. Ἄλλα σημαντικὰ ἀκρωτήρια εἶναι τὸ βορειότερον Σελιούσκιν καὶ τὸ Ἀνατολικό.

Ἐδαφος. Ἡ Σιβηρία ἀποτελεῖ μιά ἀπέραντη πεδιάδα, ποὺ φράσσεται γύρω ἀπὸ τὰ Οὐράλια ὄρη, ἀπὸ τὰ Ἀλτάια, τὰ Ἰαβλονόια καὶ τὰ Στα-

Βονόια ὄρη. Τὸ βόρειο τμήμα τῆς πεδιάδος αὐτῆς λέγεται *τούντρα* καὶ εἶναι τὸν χειμῶνα παγωμένη καὶ τὸ καλοκαίρι γεμάτη πέλατα. Εἶναι ἔκτασις γυμνή, χωρὶς δέντρα. Νοτιώτερα ἀπὸ τὴν τούντρα ἐκτείνονται ἀπέραντα δάση ἀπὸ κωνοφόρα δένδρα. Καὶ πρὸ νοτιώτερα ἀκόμη ἔχει ἐκτάσεις γόνιμες γιὰ τὴν καλλιέργεια τῶν σιτηρῶν, ἀλλὰ ὅπου ἤμποροῦν νὰ ποτισθοῦν. Τὸ ὑπόλοιπο μέρος εἶναι στέππες, γιὰτὶ οἱ βροχῆς πίπτουν ἀραιῆς. Ἐκεῖ εὐδοκιμεῖ ἡ κτηνοτροφία

Κλίμα καὶ προϊόντα. Στὴ Σιβηρία οἱ χειμῶνες εἶναι βαρεῖς καὶ τὸ κρῦο ἀφόρητο. Οἱ ποταμοὶ τῆς, ὁ Ὄβης, ὁ Ἰενεσεῆς, ὁ Λένας καὶ ὁ Ἄμουρ τὸν χειμῶνα παγώνουν.

Τὸ καλοκαίρι διαρκεῖ ὀλίγους μόνο μῆνες. Γι' αὐτὸ καὶ τὰ γεωργικὰ προϊόντα τῆς εἶναι ὀλίγα. Ἔχει ὅμως σημαντικὰ κτηνοτροφικὰ καὶ προπάντων δασικὰ προϊόντα. Ἐπίσης ἐξάγει καὶ ὀρυκτὰ ἄνθρακες, κασσίτερο, ἀλάτι, μόλυβδο καὶ ψευδάργυρο.

Πόλεις. Ἡ Σιβηρία εἶναι ἀραιοκατοικημένη, γιὰτὶ ἔχει κλίμα ψυχρὸ. Οἱ κυριώτερες πόλεις τῆς εἶναι ἡ *Ὁμσκη* (505 χ. κ.), τὸ *Νοβοροσιμπίρσκ* (731 χ. κ.), ἡ *Ἰρκούτσκη* (314 χ. κ.), ἡ *Τόμσκη* (225 χ. κ.) καὶ τὸ *Βλαδιβοστόκ* (265 χ. κ.), ὅπου καταλήγει ὁ Ὑπερσιβηρικὸς σιδηρόδρομος, πῶς ξεκινάει ἀπὸ τὴ Μόσχα καὶ διασχίζει ὀλόκληρη τὴ Σιβηρία.

31. Οἱ πέντε Ἀσιατικὲς χῶρες τῆς Ρωσίας

Ἐκτασις 3.750.000 τ.χ. Πληθυσμὸς 13.000.000 κάτ.

Θέσις καὶ ὄρια. Οἱ πέντε Ἀσιατικὲς χῶρες τῆς Ρωσίας ἐκτείνονται ἀνατολικῶς τῆς Κασπίας ἕως τὰ Ἀλτάια ὄρη.

Ἔδαφος. Οἱ περισσότερες ἀπὸ τὶς χῶρες αὐτὲς ἔχουν ἔδαφος πεδινὸ ἀλλὰ ἄγονο· ἀποτελεῖται ἀπὸ ἀμμώδεις καὶ πετρώδεις ἐρήμους καὶ ἀπὸ στέππες. Κυριώτερα προϊόντα ἔχουν τὰ κτηνοτροφικὰ, τὰ σιτηρὰ καὶ τὰ ὀρυκτὰ· πετρέλαιο, χαλκὸ, ἀλάτι, γαιάνθρακες, μαγνήσιο.

Πολίτευμα. Οἱ Ἀσιατικὲς χῶρες τῆς Ρωσίας ἀποτελοῦν κομμουνιστικὲς δημοκρατίες καὶ εἶναι οἱ ἀκόλουθες:

1. **Τὸ Καζακιστάν**, μὲ πρωτεύουσα τὴν *Ἄλμα Ἄτα* (330 χ. κ.).
2. **Τὸ Οὐζμπεκιστάν**, μὲ πρωτεύουσα τὴν *Τασκένδη* (778 χ. κ.).
3. **Τὸ Τουρμενιστάν**, μὲ πρωτεύουσα τὴν *Ἀσκαμπάντ* (142 χ. κ.).
4. **Τὸ Τατζικιστάν**, μὲ πρωτεύουσα τὸ *Σταλιναμπάντ* (190 χ. κ.).
5. **Ἡ Κιργισία**, μὲ πρωτεύουσα τὴν *Φράνζε* (190 χ. κ.).

Π Ι Ν Α Κ Α Σ

που περιλαμβάνει την έκτασι, τὸν πληθυσμὸς καὶ τὶς πρωτεύουσες τῶν
κρατῶν τῆς Ἀσίας.

Κράτη	ἐκτασις τετρ. χιλ.	πληθυσμὸς	πρωτεύουσα	πληθυσμὸς
Τουρκία	777.000	26.000.000	Ἄγκυρα	453.000
Κύπρος	9.250	527.000	Λευκωσία	55.000
Συρία	181.000	3.970.000	Δαμασκὸς	372.000
Λίβανο	10.000	1.450.000	Βηρυττὸς	400.000
Ἰσραήλ	20.000	1.870.000	Ἱερουσαλήμ	144.000
Ἰορδανία	96.000	1.470.000	Ἄμμάν	103.000
Σουηδικὴ Ἀραβία	1.900.000	7.000.000	Ριάντ	1.50.000
Ἰράκ	444.000	6.500.000	Βαγδάτη	550.000
Περσία	1.620.000	22.000.000	Τεχεράνη	1.500.000
Ἄντεν	207.000	143.000	Ἄντεν	96.000
Ἀφγανιστάν	650.000	12.000.000	Καμπούλ	206.000
Πακιστάν	945.000	83.000.000	Καράτσι	1.225.000
Ἰνδίες	3.288.000	387.000.000	Νέο Δελχί	1.190.000
Βιρμανία	678.000	18.000.000	Ραγκούν	711.000
Σιάμ	513.000	20.000.000	Μπαγκόκ	890.000
Ἰνδοκίνα	739.000	32.000.000	Σαίγκον	694.000
Μαλαϊκὴ Ἐνωσις	130.000	6.275.000	Κουάλα Λουμπούρ	175.000
Ἰνδουησία	1.490.000	83.000.000	Τζακάρτα	1.870.000
Φιλιππίνες	300.000	22.000.000	Μανίλα	984.000
Κίνα	9.736.000	600.000.000	Πεκίνο	2.770.000
Μογγολία	1.150.000	1.000.000	Οὐλάν Μπατόρ	40.000
Βόρειος Κορέα	125.000	7.000.000	Πιόγκ Γιάγκ	342.000
Νότιος Κορέα	95.000	21.000.000	Σεούλ	1.565.000
Ἰαπωνία	370.000	90.000.000	Τόκιο	6.966.000

Η ΑΦΡΙΚΗ

Γενική εικόνα

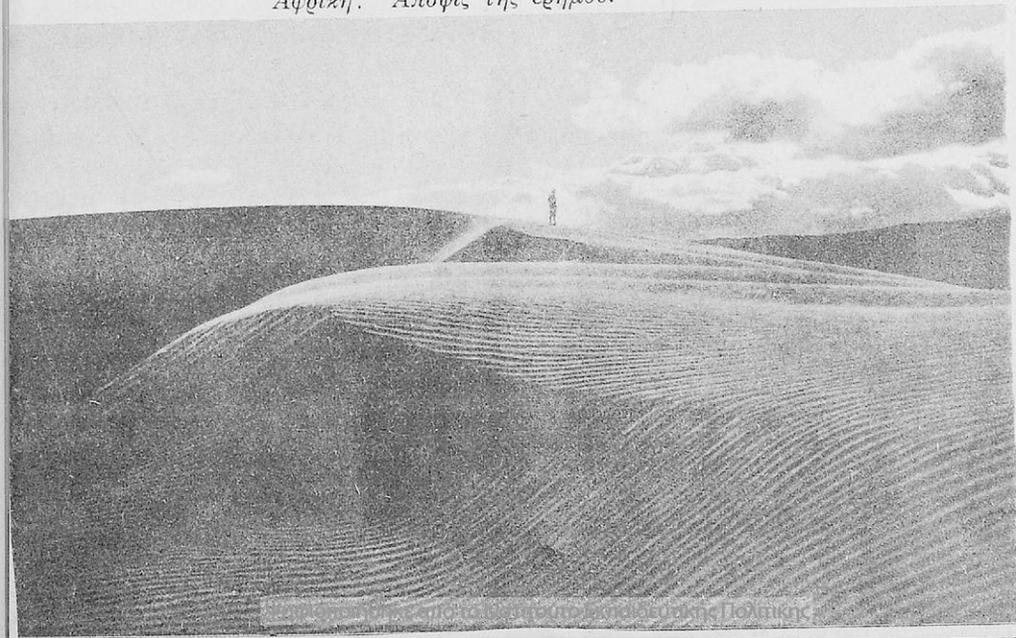
Θέσις και δρια. Ἡ Ἀφρική εἶναι ἡπειρος τοῦ Παλαιοῦ Κόσμου καὶ εὐρίσκεται πρὸς τὰ Ν.Δ. τῆς Ἀσίας. Περιβάλλεται γύρω ἀπὸ θάλασσης, τῆ Μεσόγειο, τὴν Ἐρυθρὰ, τὸν Ἰνδικὸ ὠκεανὸ καὶ τὸν Ἀτλαντικὸ ὠκεανό.

Ἔκτασις καὶ πληθυσμὸς. Ἡ Ἀφρική ἔχει ἕκτασι 30.000.000 τ.χ. καὶ πληθυσμὸ 230.000.000 κατοίκους.

Παράλια. Τὰ παράλια τῆς ἡπείρου δὲν παρουσιάζουν μεγάλες κολπώσεις. Οἱ κυριώτεροι κόλποι τῆς εἶναι τῆς Γουϊνέας, τοῦ Ἄντεν καὶ ἡ Μικρῆ καὶ Μεγάλῃ Σύρτις στῆ Μεσόγειο. Ἀπὸ τὰ ἀκρωτήρια θὰ ἀναφέρωμε τὸ Πράσινο, τὸ Ἀκρωτήριο τῆς Καλῆς Ἐλπίδος καὶ τοῦ Γουαρδαφούϊο. Ἀπὸ τὰ νησιά τῆς μεγαλύτερο εἶναι ἡ Μαδαγασκάρη καὶ μικρότερα οἱ Μαδέρες, οἱ Κανάριες, οἱ Ἀζόρες καὶ ἡ Ἁγία Ἐλένη, ὅπου ἀπέθανε ἐξόριστος ὁ Ναπολέων.

Πορθμοὶ καὶ Ἰσθμοί. Μεταξὺ τῆς Ἀφρικῆς καὶ τῆς Εὐρώπης σχηματίζεται ὁ πορθμὸς τοῦ Γιβραλτάρ, οἱ «Ἡράκλειες Στήλες», ὅπως τὸν ὠνόμαζαν οἱ Ἀρχαῖοι. Στὴν εἴσοδο τῆς Ἐρυθρᾶς σχηματίζεται ὁ πορθμὸς τοῦ Βάβ-ἔλ-Μαντέβ καὶ μεταξὺ τῆς Μαδαγασκάρης καὶ τῆς Ἀφρικῆς ὁ πορθμὸς τῆς Μοζαμβίκης.

Ἀφοικίη: Ἄποψις τῆς ἐρήμου.

*Άλλοτε ή Ἄφρική ήταν ένωμένη με τήν Ἄσία· τις ένωνε ό ίσθμός τοῦ Σουέζ. Κατά τό έτος όμως 1869 έκοψαν τόν ίσθμό και άνοιξαν διώρυγα για νά ένωθή ή Μεσόγειος με τήν Ἐρυθρά. Ἡ διάνοιξις έγινε σύμφωνα με τά σχέδια τοῦ Γάλλου μηχανικοῦ Λεσσέψ. Τοιοῦτοτρόπως συντομεύθηκε ό δρόμος πρὸς τις Ἰνδίες, γιατί προηγουμένως τά πλοία έκαναν τόν περίπλου τῆς Ἄφρικής.

Ἐδαφος. Τό μεγαλύτερο τμήμα τῆς Ἄφρικής ἀπὸ τήν Ἐρυθρά θάλασσα έως τόν Ἀτλαντικό ὠκεανό αποτελεί ένα έκτεταμένο χαμηλό ὄροπέδιο γυμνό. Είναι ή έρημος τῆς Σαχάρας, ἀπέραντη έκτασις ἀμώδης και πετρώδης, με ἀραιές ὁάσεις. Στή νότια Ἄφρική είναι ή έρημος τῆς Καλαχάρης. Γύρω ἀπὸ τις έρήμους έκτείνονται οί στέππες. Στις έρήμους βρέχει σπανιότατα. Στις στέππες πέφτουν κατά διαστήματα βροχες και τότε φυτρώνει πυκνή χλόη.

Οί περιοχές όμως πού εύρίσκονται στὸν Ἰσημερινό μεταξύ τῶν δύο έρήμων τῆς Σαχάρας και τῆς Καλαχάρης έχουν πλουσιωτάτη βλάστησι και ἄφθονες βροχές. Είναι εκεί ή περιοχή τῶν παρθένων δασῶν, ὅπου ζοῦν οί ἐλέφαντες, τά λιοντάρια, οί ρινόκεροι, οί πάνθηρες, οί ἵπποπόταμοι, οί ἀγριοβούβαλοι, οί πίθηκοι και τά άλλα ἀγρια ζῶα. Ἡ περιοχή αὐτή έχει έκτεταμένες φυτείες ἀπὸ κακαόδενδρα, ζαχαροκάλαμα, μπανανές και άλλα προσοδοφόρα φυτά.

Τά σημαντικώτερα ὄρη τῆς Ἄφρικής είναι τὸ Κιλιμάντζαρο, τὸ υψηλότερο ὄρος τῆς Ἄφρικής (6018 μ.), ή Κένυα, τὸ Ρουβενζόρι, τά ὄρη τῆς Αἰθιοπίας, τὸ Ντράκενσμπεργκ, τὸ Καμερόν και ὁ Ἄτλας.

Ποταμοί και λίμνες. Ὁ μεγαλύτερός ποταμὸς τῆς ἡπείρου είναι ὁ Νεῖλος, ὁ ὁποῖος είναι και ὁ δεύτερος στὸ μήκος ποταμὸς τῆς Γῆς. Ἄλλοι μεγάλοι ποταμοί τῆς είναι ὁ Ζαμβέζης, ὁ Ὁράγγης, ὁ Κόγκος, ὁ Νίγηρ και ὁ Σενεγάλης. Ἀπὸ τις λίμνες μεγαλύτερες είναι ή Βικτωρία, ή Ταγκανίκα, ή Νυάσσα και ή Τσάντ.

Κλίμα. Ἀπὸ τήν Ἄφρική περνοῦν τρεῖς παράλληλοι κύκλοι τῆς Γῆς : ὁ τροπικός τοῦ Καρκίνου, ὁ Ἰσημερινός και ὁ τροπικός τοῦ Αἰγόκερω. Εύρίσκεται δηλαδή ὀλόκληρη σχεδὸν ή ἡπειρος στὴ διακεκαυμένη ζώνη.

Στις έρήμους τήν ήμέρα κάνει ζέστη και τὴ νύχτα διαπεραστικό κρύο. Οί βροχές είναι σπανιότατες. Ἐκεῖ στις έρήμους επικίνδυνος είναι ὁ άνεμος ὁ φοβερὸς «σιμούν», ὁ ὁποῖος ὅταν φυσᾷ μετακινεῖ τήν ἄμμο ὅπως τά κύματα τῆς θάλασσας. Τὸ μόνο σχεδὸν ζῶο τῆς έρήμου είναι ή καμήλα, τὸ

«πλοίο τῆς ἐρήμου», ὅπως τὴν ὀνομάζουν. Στὴ ζώνη τοῦ Ἰσημερινοῦ κάνει δυνατὴ ζέστη καὶ πέφτουν ἀφθονες βροχές, ἀλλὰ τὸ κλίμα εἶναι βαρὺ καὶ νοσηρὸ.

Τέλος, στὰ παράλια τῆς Μεσογείου καὶ πρὸς τὸ ἀκρωτήριο τῆς Καλῆς Ἐλπίδος τὸ κλίμα εἶναι εὐκρατο καὶ ὑγιεινὸ. Ἐκεῖ εὐδοκимоῦν οἱ ἐλιές, τὰ ἀμπέλια καὶ τὰ σιτηρὰ.

Προϊόντα. Εἶπαμε ὅτι ἡ Κεντρικὴ Ἀφρικὴ, δηλαδή ἡ περιοχὴ ποὺ ἐκτείνεται μεταξὺ τῶν δύο ἐρήμων, τῆς Σαχάρας καὶ τῆς Καλαχάρης καὶ τῶν ἀκτῶν τοῦ Ἰνδικοῦ ὠκεανοῦ, ἔχει πλουσιωτάτη βλάστησι. Ἐκεῖ εὐδοκимоῦν οἱ φοίνικες, ἡ καφέα, ἡ βανανέα, τὰ κακαόδενδρα, τὰ ἐλαστικόδενδρα, τὰ Ἰνδικὰ καρύδιὰ, τὸ ζαχαροκάλαμο, τὰ καπνὰ, τὰ φυστίκια καὶ ὅλα τὰ εἶδη τῶν φυτῶν τῶν θερμῶν χωρῶν.

Στὰ παράλια τῆς Μεσογείου καὶ στὴν περιοχὴ τοῦ Ἀκρωτηρίου εὐδοκимоῦν οἱ ἐλιές καὶ τὰ ἀμπέλια. Ἀλλὰ καὶ τὰ προϊόντα τοῦ κυνηγίου τῶν ἀγρίων ζῶων εἶναι σημαντικά, δηλ. τὰ δέρματα, ἐλεφαντόδοντο, τὰ πτερά τῶν στρουθοκαμήλων καὶ τῶν ἄλλων πτηνῶν. Τέλος καὶ ἡ ξυλεία τῶν δασῶν τῆς, ὁ ἔβενος καὶ τὸ μαόνι, εἶναι πολὺτιμη.

Ὀρυκτά. Ὁ ὀρυκτὸς πλοῦτος τῆς ἠπείρου ἐπίσης εἶναι σημαντικώτατος. Τὰ πλέον ἀξιόλογα ὀρυκτά τῆς εἶναι τὸ οὐράνιο, ποὺ χρησιμοποιεῖται ὡς πρῶτο στοιχεῖο γιὰ τὴν παραγωγὴ τῆς ἀτομικῆς ἐνεργείας, ὁ χρυσός, ὁ κασίτερος καὶ τὰ διαμάντια.

Βιομηχανία καὶ ἐμπόριο. Ἡ Ἀφρικὴ γενικῶς ἤμπορεῖ νὰ χαρακτηρισθῆ ὡς ἠπειρος γεωργικὴ καὶ καθυστερημένη ἐκτὸς ἀπὸ τὴν Αἴγυπτο, τὶς παραλιακὰς χώρες τῆς Μεσογείου, τὴν Ἀβησσυνίαν καὶ τὴν Νοτιοαφρικανικὴ Ἐνωσι.

Γι' αὐτὸ καὶ τὸ μεγαλύτερο τμῆμα τῆς ἀποτελεῖ κτήσεις καὶ ἀποικίες τῶν εὐρωπαϊκῶν κρατῶν.

Ἡ βιομηχανία τῆς εἶναι ἀσήμαντη. Μόνον ἡ Αἴγυπτος καὶ ἡ Νοτιοαφρικανικὴ Ἐνωσις ἔχουν ἀξιόλογα βιομηχανικὰ ἐργοστάσια καπνῶν, βαμπακιοῦ, ἀδαμάντων καὶ χρυσοῦ.

Ὅλα σχεδὸν τὰ προϊόντα τῆς ἠπείρου ἐξάγονται ἀκατέργαστα στὴν Εὐρώπην· τὸ καουτσούκ, τὰ δέρματα τῶν ἀγρίων ζῶων, τὸ ἐλεφαντόδοντο, τὰ ὀρυκτά καὶ τὰ διάφορα ἀποικιακὰ προϊόντα.

Τὰ σημαντικώτερα ἐμπορικὰ λιμάνια τῆς Ἀφρικῆς εἶναι ἡ Ἀλεξάνδρεια, τὸ Τζιμπουτί, τὸ Ντάρ-ἔς-Σαλάμ, τὸ Καιηπτάουν, τὸ Ντακάρ, ἡ Καζαμπλάνκα καὶ ἡ Ταγγέρη.

Συγκοινωνία. Το έσωτερικό τῆς ἠπείρου δὲν ἔχει συγκοινωνιακὰς γραμμές. Στὰ μέρη αὐτὰ ἡ συγκοινωνία γίνεται μὲ τὰ ποταμόπλοια καὶ μὲ τὰ καραβάνια. Ἀξιόλογο δίκτυο σιδηροδρόμων καὶ αὐτοκινητοδρόμων συναντᾷ κανεὶς στὴν Αἴγυπτο, στὴν Ἀβησσυνία καὶ στὴ Νοτιοανατολικὴ Ἀφρική. Οἱ παράλιες πόλεις ἔχουν συγκοινωνία ἀτμοπλοϊκῆ. Τέλος, τὰ μεγάλα κέντρα τῆς ἠπείρου ἐπικοινωνοῦν ἀεροπορικῶς.

Ἱστορία. Ἡ Ἀφρική δὲν ἦταν γνωστὴ ὁλόκληρη ἀπὸ τοὺς ἀρχαίους χρόνους. Τότε ἐγνώριζαν μόνον τὰ βόρεια παράλια τῆς ἀπὸ τὸ Γιβραλτάρ ἕως τὸ Σουέζ. Ἡ ἠπειρος ἐγίνε κυρίως γνωστὴ ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τῶν μεγάλων ἀνακαλύψεων. Πρῶτος ὁ τολμηρὸς Πορτογάλος θαλασσοπόρος Βαρθολομαῖος Διάζ τὸ 1485 μ.Χ. ἔπλευσε στὰ δυτικὰ παράλια τῆς Ἀφρικῆς καὶ ἔφθασε ἕως τὸ ἀκρωτήριο τῆς Καλῆς Ἑλπίδος.

Κατόπιν ἄλλος Πορτογάλος θαλασσοπόρος, ὁ Βάσκο Ντέ Γκάμα περιέπλευσε τὸ ἀκρωτήριο τῆς Καλῆς Ἑλπίδος καὶ ἔφθασε στὶς Ἰνδίες τὸ ἔτος 1497. Ἔκαμε δηλαδὴ γιὰ πρώτη φορὰ τὸν περίπλου τῆς Ἀφρικῆς. Ἄλλοι ἐξερευνηταὶ ἀργότερα μὲ μυρίους κινδύνους, ὁ Λίβινγκστον καὶ ὁ Στάνλεϋ, ἐξερεύνησαν τὸ ἐσωτερικὸ τῆς «μαύρης ἠπείρου».

Φυλές. Τὸ μεγαλύτερο μέρος τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Ἀφρικῆς τὸ ἀποτελοῦν οἱ Νέγροι ποὺ κατοικοῦν τὶς θερμὲς καὶ ὑγρὲς περιοχὲς ἀπὸ τὸ

Ἀφρική: Τὸ βαμπάκι συσκευάζεται σὲ μεγάλα δέματα καὶ φορτῶνεται γιὰ ἐξαγωγή.

Κογκό έως τή Νιγηρία. Στή νότια Ἀφρική κατοικοῦν οἱ ἀπολίτιστοι Κάφροι καί οἱ Ὀττεντότοι. Στίς Β.Α. περιοχές κατοικοῦν οἱ Βερβέροι, οἱ Ἀραβες καί οἱ Ἀβησσυνοί. Κατοικοῦν ὁμως στήν Ἀφρική καί πολλοί Εὐρωπαῖοι ἄποικοι.

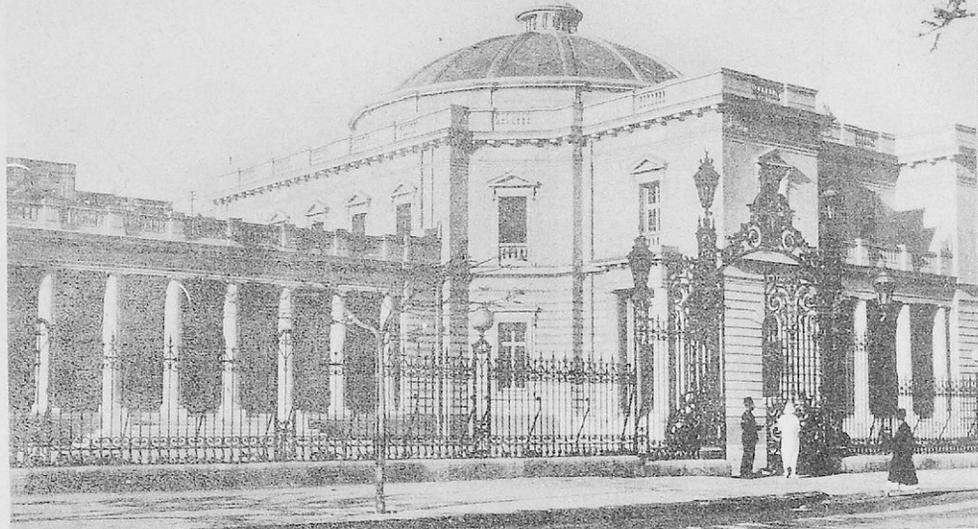
Ἕλληνες στήν Ἀφρική. Σέ ὠρισμένες χώρες τῆς Ἀφρικής εἶναι ἐγκατεστημένοι πολλοί Ἕλληνες. Ἄλλοι εἶναι στήν Νοτιοαφρικανική Ἔνωσι, ἄλλοι στό Βελγικό Κογκό, ἄλλοι στήν Κένυα καί στήν Ταγκανίκα. περισσότεροι στήν Ἀβησσυνία καί προπαντός στήν Αἴγυπτο. Οἱ ὁμογενεῖς αὐτοί ἐπιδίδονται σέ διάφορες ἐμπορικές ἐργασίες ἤ ἔχουν φυτεῖες ζαχαροκαλάμου, βαμπακιοῦ, καπνοῦ καί ἄλλων τροπικῶν φυτῶν ἢ εἶναι ἐπιστήμονες καί τεχνικοί. Ὅλοι τους ὁμως ἀναπτύσσουν ζηλευτή δραστηριότητα καί ἐκτιμῶνται ὡς ἄνθρωποι τῆς προόδου.

Θρησκείες. Ἡ πιό διαδεδομένη θρησκεία στήν κεντρική καί στή δυτική Ἀφρική εἶναι ἡ εἰδωλολατρεία (φετιχισμός). Στίς βόρειες περιοχές ἐπικρατεῖ ὁ Μωαμεθανισμός. Οἱ Ἀβησσυνοί καί οἱ Εὐρωπαῖοι ἄποικοι εἶναι χριστιανοί.

Πολιτική διαίρεσις. Ἡ Ἀφρική ἔχει 18 ἀνεξάρτητα κράτη πού καταλαμβάνουν τή μισή σχεδόν ἔκτασί της. Ἡ ὑπόλοιπη ἔκτασις ἀποτελεῖ κτήσεις τῶν Εὐρωπαϊκῶν κρατῶν.

Ἀφρική: Κυνήγι στή ζούγκλα.

Αίγυπτος: Ἡ Βουλὴ τοῦ Καΐρου.

Α΄. ΤΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΑ ΚΡΑΤΗ ΤΗΣ ΑΦΡΙΚΗΣ

1. Ἡ Αἴγυπτος

Ἔκτασις 990.000 τ.χ. Πληθυσμὸς 23.000.000 κάτ.

Θέσις καὶ ὄρια. Ἡ Αἴγυπτος περιλαμβάνει τὸ ΒΔ. τμήμα τῆς Ἀφρικῆς καὶ τὴ χερσόνησο τοῦ Σινᾶ. Συνορεύει μὲ τὴ Λιβύη, τὸ Σουδάν καὶ βρέχεται ἀπὸ τὴ Μεσόγειο καὶ ἀπὸ τὴν Ἐρυθρὰ θάλασσα.

Ἔδαφος. Τὸ μεγαλύτερο τμήμα τῆς χώρας ἀποτελεῖται ἀπὸ ἀμῶδεις καὶ πετρώδεις ἐρήμους μὲ ἀραιὰς ὄασεις. Πρὸς Δ. εἶναι ἡ ἐρημος τῆς Λιβύης καὶ πρὸς Α. ἡ Ἀραβικὴ ἐρημος. Στὸ ἐνδιάμεσο εὐρίσκεται ἡ εὐφωρτάτη κοιλάδα καὶ τὸ δέλτα τοῦ ποταμοῦ Νείλου. Στὴ χερσόνησο τοῦ Σινᾶ ὑψώνεται τὸ ἱερὸ ὄρος Σινᾶ. Στὴ μεγάλη διώρυγα τοῦ Σουεζ ἔχει ἡ Αἴγυπτος δύο σημαντικὰ λιμάνια, τὸ Πόρτ Σάϊντ στὴ Μεσόγειο καὶ τὸ Σουεζ στὴν Ἐρυθρὰ θάλασσα.

Κλίμα καὶ προϊόντα. Τὸ κλίμα τῆς Αἴγυπτου εἶναι θερμὸ καὶ ξηρὸ, μὲ σπάνιες βροχές. Ὅλη ἡ γονιμότητα τῆς χώρας εἶναι δῶρο τοῦ ποταμοῦ Νείλου. Γιὰ νὰ συγκρατοῦν τὰ ἄφθονα νερά του, ποὺ ἔρχονται κατὰ τὴν

περίοδο των βροχών της Κεντρικής Αφρικής και για να προλαβαίνουν τις πλημμύρες και τις καταστροφές της παραγωγής, έχουν κατασκευάσει μεγάλον ύδροφράκτη στο Άσουάν. Από τον ύδροφράκτη, με αυλάκια, διοχετεύουν το νερό και κανονίζουν τα τακτικά ποτίσματα των σπαρμένων εκτάσεων, που δίδουν συγκομιδή δύο και τρεις φορές το χρόνο.

Κυριώτερα προϊόντα είναι το βαμπάκι, τα δημητριακά, το ρύζι, το ζαχαροκάλαμο, οι χουρμάδες, οι μπανάνες και τα διάφορα άλλα όπωρικά.

Ίστορία. Η Αίγυπτος είναι η αρχαιοτάτη χώρα των Φαραώ. Τα περιεργότερα μνημεία του αρχαίου αιγυπτιακού πολιτισμού είναι οι περίφημες πυραμίδες και η Σφίγγα. Το μεγαλύτερο ύψος έχει η πυραμίδα του Χέοπος (164 μ.). Κατά τους Άλεξανδρινούς χρόνους, ο στρατηγός Πτολεμαίος ίδρυσε στην Αίγυπτο το βασίλειο των Πτολεμαίων (323—30 π.Χ.). Τότε ήκμασε εκεί ο Άλεξανδρινός πολιτισμός. Τελευταία βασίλισσα ήταν η Κλεοπάτρα. Κατά τον 7ον αιώνα έκυριεύθηκε η Αίγυπτος από τους Άραβες, οι όποιοι διέδωσαν εκεί τον μωαμεθανισμό. Άνεξάρτητο κράτος έγινε η Αίγυπτος από το 1922.

Πόλεις. Πρωτεύουσα της χώρας είναι το Κάιρο (2.364.000 κ.). Κοντά στο Κάιρο εύρισκονται οι πυραμίδες και το τεράστιο γρανίτινο άγαλμα της Σφίγγας με κεφαλή ανθρώπου και σώμα λιονταριού. Άλλες πόλεις είναι η Άλεξάνδρεια (1.070.000 κ.), όπου έχει την έδρα του ο Όρθόδοξος πατριάρχης της Άλεξανδρείας. Το Πόρτ Σάιτ (190 χ.κ.) το Σουέζ (110 χ.κ.), η Ίσμαίλεια (82 χ.κ.), η Τάντα (150 χ.κ.) και το Άσουάν (28. χ.κ.).

Στην Αίγυπτο είναι έγκατεστημένοι πολλοί Έλληνες οι όποιοι καταγίνονται ιδίως στο έμπόριο. Οι όμογενείς αυτοί άποτελούν πλούσιες παροικίες και έχουν ιδρύσει ζηλευτές κοινότητες, συντηρούν εκκλησίες και έλληνικά σχολεία, καθώς και άλλα κοινωφελή ιδρύματα. Το πατριαρχείο της Άλεξανδρείας άποτελεί το θρησκευτικό και πνευματικό κέντρο των Έλλήνων της Αιγύπτου.

2. Η Λιβύη

Έκτασις 1.760.000 τ.χ. Πληθυσμός 1.250.000 κάτ.

Θέσις και όρια. Η Λιβύη είναι κράτος νεοσύστατο (1952) της βόρειας Αφρικής. Συνορεύει με την Αίγυπτο, το Σουδάν, τη Γαλλική Άφρική και βρέχεται από τη Μεσόγειο θάλασσα. Στα παράλια της σχηματί-

66 *Συνταξιακή*

Πόλεις. Ἡ Ἀβησσυνία ἀποτελεῖ αὐτοκρατορία μὲ πρωτεύουσα τὴν Ἀδδῖς Ἀμπέμπα (400 χ. κ.). Ἄλλες πόλεις εἶναι τὸ *Χαράρ* (25 χ. κ.), ἡ *Ντιρεντάουα* (30 χ. κ.), ἡ *Ἀσμάρα* (127 χ. κ.) καὶ ἡ *Μασάουα* (17 χ. κ.). Οἱ Ἀβησσυνοὶ εἶναι *κόπτες*, δηλαδὴ χριστιανοὶ μονοφυσίτες. Στὴν Ἀβησσυνία εὐρίσκονται ἐγκατεστημένοι πολλοὶ Ἕλληνες, οἱ ὁποῖοι ἔχουν ὄργανωμένες κοινότητες καὶ συντηροῦν ἐκκλησίες καὶ σχολεῖα ἑλληνικά.

4. Τὸ Σουδάν

Τὸ Σουδάν εὐρίσκεται πρὸς Ν. τῆς Αἰγύπτου καὶ ἔχει ἕκτασι 2.505.000 τ.χ. καὶ πληθυσμὸ 10.000.000 κατοίκους. Τὸ ἀνατολικὸ καὶ τὸ δυτικὸ τμῆμα τῆς χώρας εἶναι ἔρημος, τὸ κεντρικὸ καὶ τὸ νότιο εἶναι εὐφορο καὶ ἔχη πλοῦσια βλάστησι. Παράγει ἐλαστικὸ βामπάκι, καὶ ἔχει ἄφθονα κτηνοτροφικὰ προϊόντα καὶ κυνήγια ἀγρίων θηρίων. Τὸ Σουδάν ἔγινε ἀνεξάρτητο κράτος τὸ ἔτος 1956. Πρωτεύουσα ἔχει τὸ *Χαρτοῦμ* (83 χ.κ.). Ἄλλες πόλεις του εἶναι τὸ *Ὀμπέιν* (70 χ.κ.) τὸ *Ὀμντουρμάν* (125 χ.κ.) καὶ τὸ *Πόρτ Σουδάν* (47 χ.κ.), λιμάνι στὴν Ἐρυθρὰ θάλασσα.

5. Ἡ Σομαλία

Ἡ Σομαλία ἦταν ἕως τὸ 1961 κτῆσις τῆς Ἰταλίας. Εὐρίσκεται στὸ ἀνατολικώτερο τμῆμα τῆς ἠπείρου καὶ ἔχει ἕκτασι 461.000 τ.χ. μὲ πληθυσμὸ 1.300.000 κατοίκους. Ἡ χώρα εἶναι μία ἀπέραντη στέππα, ὅπου βόσκουν βόδια, πρόβατα καὶ καμήλες. Πρωτεύουσά της ἔχει τὸ *Μογκαντίσιο* (74 χ.κ.).

6. Ἡ Μαδαγασκάρη

Ἡ Μαδαγασκάρη εἶναι τὸ τέταρτο κατὰ μέγεθος νησὶ τῆς Γῆς, μὲ ἕκτασι 590.000 τ.χ. καὶ πληθυσμὸ 5.000.000 κατοίκους. Τὸ ἔδαφός της εἶναι εὐφορο. Παράγει ρύζι, πατάτες, καπνὸ, ζαχαροκάλυμο καὶ ὀπωρικά. Ἐπίσης ἔχει χρυσό, ράδιο, νίκελ, καὶ πολυτίμους λίθους. Πρωτεύουσά της εἶναι ἡ *Ταναναρίβα* (175 χ.κ.).

7. Ἡ Νοτιοαφρικανικὴ Ἐνωσις

Ἡ Νοτιοαφρικανικὴ Ἐνωσις μὲ ἕκτασι 1.200.000 τ.χ. καὶ πληθυσμὸ 15.000.000 κατοίκους περιλαμβάνει τὴ χώρα τοῦ Ἀκρωτηρίου, τὸ Να-

τάλ, την 'Οράγγη και τὸ Τράνσβααλ. Τὸ μεγαλύτερο τμήμα τοῦ ἑδά-
φους εἶναι ὄρεινὸ, μὲ ὑψηλότερο ὄρος τὸ Ντράκενσπεργκ. Κλίμα ἔχει
εὐκράτο καὶ ἡ γεωργία καθὼς καὶ ἡ κτηνοτροφία εἶναι πολὺ ἀνεπτυγ-
μένες. Ἔχει ἐπίσης πλουσιώτατα ἀδαμαντωρυχεῖα καὶ χρυσορυχεῖα.
'Ἡ Νοτιοαφρικανικὴ Ἐνωση εἶναι ἡ χώρα τοῦ χρυσοῦ καὶ τῶν διαμαν-
τιῶν. Τὸ 1/3 περίπου τῆς παγκόσμιας παραγωγῆς χρυσοῦ προέρχεται
ἀπὸ τῆ χώρα αὐτή. Πρωτεύουσα ἔχει τὸ *Καιηπτάουν* (577 χ.κ.) καὶ συμ-
πρωτεύουσα τὴν *Πραιτωρία* (285 χ.κ.). Ἄλλες πόλεις εἶναι τὸ *Γιοχάνεσ-
μπουργκ* (884 χ.κ.), τὸ *Ντάρμπαν* (340 χ.κ.) καὶ τὸ *Πόρτ Ἐλιζαμπεθ*
(188 χ.κ.).

8. Τὸ Κογκό

Τὸ Κογκό ἦταν μέχρι τὸ 1960 κτῆσις τοῦ Βελγίου. Ἔχει ἕκτασι
2.344.000 τ.χ. καὶ πληθυσμὸ 14.000.000 κατοίκους. Ἡ χώρα εὐρίσκε-
ται στὴ ζώνη τοῦ ἰσημερινοῦ καὶ διαρρέεται ἀπὸ τὸν ποταμὸ Κόγκο μὲ
τοὺς παραποτάμους του. Τὸ ἑδαφος τῆς εἶναι εὐφορώτατο καὶ καλύπτε-
ται ἀπὸ παρθένα δάση, ὅπου ζοῦν ἄγρια θηρία. Τὰ κυριώτερα προϊόν-
τα τοῦ Κογκό εἶναι τὰ κτηνοτροφικὰ, ὁ καφές, τὸ ἔλαστικό, τὸ βαμ-
πάκι, τὸ ἑλεφαντόδοντο. Ἡ χώρα ἔχει τὰ πλουσιώτερα μεταλλεῖα οὐρά-
νιου τῆς γῆς. Τὸ οὐράνιο χρησιμοποιεῖται γιὰ τὴν παραγωγή τῆς ἀτο-
μικῆς ἐνεργείας. Πρωτεύουσα τοῦ Κογκό εἶναι ἡ *Λεοπολδβίλλ* (360 χ.κ.)
Ἄλλες πόλεις ἔχει τὴν *Ἐλιζαμπεθβίλλ* (133 χ.κ.) καὶ τὴ *Στάνλεϋβίλλ*.

9. Τὸ Καμερόν

Τὸ Καμερόν ποὺ ἀνακηρύχθηκε ἀνεξάρτητο κράτος τὸ ἔτος 1960
ἔχει ἕκτασι 422.000 τ.χ. καὶ πληθυσμὸ 3.500.000 κατοίκους. Τὸ περισ-
σότερο ἑδαφος τῆς χώρας εἶναι ὄρεινὸ μὲ ἔκτεταμένα δάση. Ἔχει ὅμως
καὶ πολλὰς καλλιεργήσιμες ἐκτάσεις, ὅπου παράγει κακάο, φυστίκια,
φοινικέλαιο καὶ κεχρί. Ἐπίσης ἐξάγει δέρματα καὶ ἑλεφαντόδοντο. Πρω-
τεύουσα ἔχει τὴν *Γιαουντέ* (40 χ.κ.).

10. Ἡ Νιγηρία

Ἡ Νιγηρία μὲ ἕκτασι 878.000 τ. χ. καὶ πληθυσμὸ 35.000.000 κα-
ἔγινε ἀνεξάρτητη ἀπὸ τὸ 1960. Ἡ χώρα διερρέεται ἀπὸ τὸν ποταμὸ

Νίγηρ και τούς παραποτάμους του. Έχει κλίμα τροπικό και καλύπτεται από μεγάλα δάση. Τα τροπικά της προϊόντα είναι άφθονα. Έξάγει επίσης και δύο περιζήτητα όρυκτά, ούράνιο και κολούμπιο. Το κολούμπιο χρησιμοποιείται στην κατασκευή των αεριοποιημένων αεροπλάνων. Πρωτεύουσα της Νιγηρίας είναι το Λάγκος (267 χ.κ.).

11. Το Τογκό

Το Τογκό έγινε ανεξάρτητο από το 1960. Έχει έκταση 57.000 τ. χ. και πληθυσμό 1.000.000 κατοίκους Νέγρους. Τα κύρια προϊόντα του είναι το κακάο, ο καφές, το κεχρί και οι κοκκοφοίνικες. Πρωτεύουσα έχει τη Λομέ (40 χ.κ.).

12. Η Γκάνα

Η Γκάνα είναι ή άλλοτε Χρυσή Άκτις που έγινε ανεξάρτητη από το 1957. Έχει έκταση 238.000 τ. χ. και πληθυσμό 5.000.000 κατοίκους Νέγρους. Τα κυριότερα προϊόντα της είναι το κακάο, το ρύζι, οι μπανάνες και από τα όρυκτά ο χρυσός. Πρωτεύουσα έχει την Άκκρα (135 χ.κ.).

13. Η Λιβερία

Το κράτος της Λιβερίας ιδρύθηκε το 1822 από Νέγρους της Αμερικής, οι οποίοι ήλθαν και εγκατεστάθηκαν στην περιοχή αυτή της δυτικής παραλίας της Αφρικής μετά την κατάργηση της δουλείας στις Ηνωμένες Πολιτείες. Η χώρα έχει έκταση 111.000 τ.χ. και πληθυσμό 2.500.000 κατοίκους, οι οποίοι είναι χριστιανοί καθολικοί και όμιλούν την αγγλική γλώσσα. Κύρια προϊόντα της Λιβερίας είναι το ρύζι, το ζαχαροκάλαμο, ο καφές και το έλαστικό. Επίσης έχει όρυχεία χρυσού και άδαμαντωρυχεία. Πρωτεύουσά της είναι η Μονροβία (20 χ.κ.).

14. Η Γουινέα

Η Γουινέα έγινε ανεξάρτητη από το 1958. Είναι χώρα όρεινη με έκταση 275.000 τ.χ. και πληθυσμό 3.000.000 κατοίκους Νέγρους. Κύρια προϊόντα της έχει το σουσάμι, την αραβική γόμμα, το καλαμπόκι και το ρύζι. Πρωτεύουσά της είναι η Κονακρύ (40 χ.κ.).

Σιέρρα Λεόνε

15. Ἡ Σιέρρα Λεόνε

Ἡ Σιέρρα Λεόνε ἦταν ἕως τὸ 1960 Ἀγγλικὴ ἀποικία. Ἔχει ἔκτασι 72.000 τ.χ. καὶ πληθυσμὸ 2.300.000 κατοίκους Νέγρους. Οἱ Νέγροι αὐτοὶ ἐγκατεστάθηκαν στὴν Σιέρρα Λεόνε κατὰ τὶς ἀρχὲς τοῦ περασμένου αἰώνα μετὰ τὴν κατάργησι τῆς δουλείας στὶς Ἠνωμένες Πολιτεῖες. Ἡ χώρα παράγει φοινικέλαιον, κακάο καὶ ταπιόκα. Πρωτεύουσα ἔχει τὸ Φριτάουν (100χ. κ.).

X 16. Ἡ Ὀμοσπονδία τῶν Μαλί

Ἡ Ὀμοσπονδία τῶν Μαλί μὲ ἔκτασι 1.400.000 τ.χ. καὶ πληθυσμὸ 6.000.000 κατοίκους νέγρους μωαμεθανοὺς εἶναι ἑνώσις τῶν Γαλλικῶν ἀποικιῶν Σενεγάλης καὶ Σουδάν ποὺ ἐγίναν ἀνεξάρτητες ἀπὸ τὸ 1961. Τὸ μεγαλύτερο τμῆμα τῆς Ὀμοσπονδίας εἶναι ἔρημος. Κυρίως ἡ δυτικὴ περιοχὴ ἔχει καλλιεργήσιμες ἐκτάσεις καὶ παράγει σουσάμι, ἀραβικὴ γόμμα, καὶ ἔχει κτηνοτροφικὰ προϊόντα. Πρωτεύουσα τῆς χώρας εἶναι τὸ Ντακάρ (200 χ.κ.), σημαντικὸ λιμάνι στὴν παραλία τοῦ Ἀτλαντικοῦ.

X 17. Τὸ Μαρόκο

Τὸ Μαρόκο ἔχει ἔκτασι 441.000 τ.χ. καὶ πληθυσμὸ 10.500.000 κατοίκους κυρίως Ἀραβες καὶ Βερβερίνους μωαμεθανοὺς. Τὸ Μαρόκο ἀποτελεῖ ἀνεξάρτητο σουλτανᾶτο μὲ πρωτεύουσα τὴν Ραμπάτ (156 χ.κ.). Ἡ χώρα εἶναι κατὰ τὸ μεγαλύτερο μέρος ὄρεινὴ μὲ ὑψηλότερο ὄρος τὸν Ἀτλαντα. Τὰ προϊόντα τῆς εἶναι τὰ κτηνοτροφικὰ, τὰ δημητριακὰ, τὰ ἑσπεριδοειδῆ καὶ τὰ ἀλιευτικὰ. Σημαντικώτερες πόλεις τῆς εἶναι ἡ Καζαμπλάνκα (135 χ.κ.) ἀξιόλογο λιμάνι στὸν Ἀτλαντικὸ, τὸ Μαρακὲς (215 χ.κ.), ἡ Φέζ (180 χ.κ.) ἡ Ταγγέρη (183 χ.κ.).

X 18. Ἡ Τυνησία

Ἡ Τυνησία ἐκτείνεται μετὰ τῆς Ἀλγερίας καὶ τῆς Λιβύης καὶ βρέχεται ἀπὸ τὴ Μεσόγειο θάλασσα. Ἔχει ἔκτασι 156.000 τ.χ. καὶ πληθυσμὸ 4.000.000 κατοίκους. Τὰ κύρια προϊόντα τῆς εἶναι οἱ χουρμάδες, οἱ ἐλιές, τὰ σταφύλια καὶ τὰ προϊόντα τῆς κτηνοτροφίας καὶ τῆς ἀλιείας. Οἱ κάτοικοί τῆς εἶναι Ἀραβες καὶ Βερβερίνοι μωαμεθανοί. Ἡ Τυνησία ἦταν Γαλλικὴ ἀποικία καὶ ἐγινε ἀνεξάρτητὴ τὸ 1956. Πρωτεύουσά τῆς ἔχει τὴν Τύνιδα (365 χ.κ.).

Β. ΟΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΚΤΗΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΑΦΡΙΚΗ

1. Οι κτήσεις τῆς Ἀγγλίας

Οἱ Ἀγγλικές κτήσεις στὴν Ἀφρική ἔχουν συνολικὴ ἔκτασι 4.000.000 τ.χ. καὶ πληθυσμὸς 32.000.000 κατοίκους. Οἱ κτήσεις αὐτές εἶναι οἱ ἐξῆς:

1. **Ἡ Ἀγγλικὴ Σομαλία** ἐκτείνεται στὴν παραλία τοῦ κόλπου τοῦ Ἄντεν καὶ εἶναι σχεδὸν ὁλόκληρη μίᾳ ἔρημος. Πρωτεύουσα ἔχει τὴν *Χαρζέσα* (15 χ.κ.).

2. **Ἡ Κένυα** εὐρίσκεται πρὸς Ν. τῆς Ἀβησσυνίας καὶ εἶναι ὄρεινὴ μὲ ὑψηλότερα ὄρη τὸ Κιλιμάντζαρο καὶ τὴν Κένυα. Κύρια προϊόντα τῆς ἔχει τὸν καφέ, τὸ ζαχαροκάλαμο καὶ τὰ κτηνοτροφικά. Στὰ παρθένα δάση τῆς ζοῦν πολλὰ ἄγρια θηρία. Πρωτεύουσα τῆς Κένυα εἶναι τὸ *Ναϊρόμπι* (186 χ.κ.) ὀνομαστὸ κέντρο, ὅπου διοργανώνονται μεγάλα κινήγια ἀγρίων ζώων. Παράλια πόλι ἔχει τὴν *Μπομπάζα* (85 χ.κ.).

3. **Ἡ Οὐγκάντα** εὐρίσκεται μεταξὺ τῶν λιμνῶν Βικτωρίας, Ἀλβέρτου καὶ Ἐδουάρδου. Ἔχει ἔδαφος ὄρεινὸ καὶ δασῶδες. Στὶς καλλιεργήσιμες ἐκτάσεις παράγει βαμβάκι, ζαχαροκάλαμο καὶ καπνὸ. Πρωτεύουσα ἔχει τὸ *Ἐντέμπε* (8 χ.κ.).

4. **Ἡ Ταγκανίκα** ἐκτείνεται μεταξὺ τῆς λίμνης Ταγκανίκας καὶ τοῦ Ἰνδικοῦ ὠκεανοῦ. Ἔχει ἀπέραντες ἐκτάσεις παρθένων δασῶν, ὅπου ζοῦν λιοντάρια, ἐλέφαντες, ρινόκεροι, ἵπποπόταμοι καὶ ἄλλα ἄγρια θηρία. Τὰ σπουδαιότερα προϊόντα τῆς εἶναι οἱ μπανάνες, ὁ καφές, οἱ κοκκοφοίνικες καὶ τὰ κτηνοτροφικά. Πρωτεύουσα ἔχει τὸ *Ντάρ - ἔς - Σαλάμ* (100 χ.κ.).

5. **Ἡ Νυάσσα** εἶναι πρὸς Δ. τῆς λίμνης Νυάσσας, ἔχει πλούσια κτηνοτροφία καὶ ἀφθονα ὀρυκτὰ χαλκὸ, κασίτερο καὶ χρυσό. Πρωτεύουσα ἔχει τὴ *Ζόμπα* (5 χ.κ.).

6. **Ἡ Βόρειος Ροδεσία** ἐκτείνεται πρὸς Δ. τῆς Νυάσσας, ἔχει πλούσια κτηνοτροφία καὶ ἀφθονα ὀρυκτὰ, χαλκὸ, κασίτερο καὶ χρυσό. Πρωτεύουσά τῆς εἶναι ἡ *Λουζάκα* (60 χ.κ.).

7. **Ἡ Νότιος Ροδεσία** παράγει βαμβάκι, καπνὸ καὶ ἔχει ὀρυχεῖα γαιανθράκων, χρωμίου καὶ χρυσοῦ. Ὁ ποταμὸς Ζαμβέζης πρὸς τὴν διαρρέει σχηματίζει τὸν περίφημο καταράκτη τῆς Βικτωρίας, ἕνα ἀπὸ τὰ μεγαλοπρεπέστερα φυσικὰ θεάματα τοῦ κόσμου. Πρωτεύουσα τῆς χώρας εἶναι τὸ *Σώλσμπερυ* (175 χ.κ.).

8. **Ἡ Μπεντζουαναλάντ** περιλαμβάνει τὸ μεγαλύτερο τμήμα τῆς ἐρήμου Καλαχάρης. Κύρια προϊόντα τῆς ἔχει τὰ κτηνοτροφικά. Πρωτεύουσα τῆς εἶναι τὸ *Μαφεκίνγκ* (7 χ.κ.).

9. **Ἡ Νοτιοδυτικὴ Ἀφρική** ἐκτείνεται πρὸς Δ. τῆς Μπεντζουαναλάντ καὶ ἔχει ὡς κύρια προϊόντα τὰ κτηνοτροφικά καὶ τὰ ὄρυκτά, σίδηρο, χαλκό, κασίτερο καὶ διαμάντια. Πρωτεύουσά τῆς εἶναι τὸ *Βιντχόεκ* (30 χ.κ.).

10. **Ἡ Γαμβία** μικρὴ ἀποικία στὶς δυτικὲς ἀκτὲς τῆς ἠπείρου. Παράγει φυστίκια. Πρωτεύουσα ἔχει τὸ *Μπατούρστ* (20 χ.κ.).

2. Οἱ κτήσεις τῆς Γαλλίας

Οἱ Γαλλικὲς κτήσεις στὴν Ἀφρική ἔχουν συνολικὴ ἔκτασι 7.850.000 τ. χ. καὶ πληθυσμὸ 29.000.000 κατοίκους. Οἱ κτήσεις αὐτὲς εἶναι οἱ ἑξῆς:

1. **Ἡ Γαλλικὴ Σομαλία** εὐρίσκεται στὸ βόθος τῆς παραλίας τοῦ κόλπου τοῦ Ἄντεν καὶ ἐξάγει δέρματα καὶ ἔλεφαντόδοντο. Πρωτεύουσα ἔχει τὸ *Τσιμπουτι* (30 χ.κ.).

2. **Ἡ Δημοκρατία τοῦ Κόγκο** εἶναι χώρα μὲ τροπικὸ κλίμα μὲ ἐκτεταμένα δάση. Παράγει ἔλαστικό, βαμπάκι, κοκκοφοίνικες καὶ καφέ. Πρωτεύουσα ἔχει τὴν *Μπράζαβιλ* (94 χ.κ.).

3. **Ἡ Γκαμπόν** ἐκτείνεται πρὸς Δ. τῆς Δημοκρατίας τοῦ Κογκό καὶ καλύπτεται ἀπὸ παρθένα δάση. Κύρια προϊόντα τῆς εἶναι τὸ ἔλαστικό, ὁ καφές, οἱ γλυκοπατάτες, καὶ τὸ βαμπάκι. Πρωτεύουσα ἔχει τὴν *Λίμπρεβιλ* (15 χ.κ.).

4. **Ἡ Κεντρικὴ Ἀφρικανικὴ Δημοκρατία** εὐρίσκεται πρὸς Β. τῆς Δημοκρατίας τοῦ Κογκό. Παράγει βαμπάκι, κακάο, ἔλαστικό, ξυλεία. Πρωτεύουσα ἔχει τὴν *Μπαγκουῆ* (80 χ.κ.).

5. **Ἡ Τσαντ** ἐκτείνεται ἀνατολικά τῆς λίμνης Τσάντ καὶ ὅλο σχεδὸν τὸ ἔδαφός τῆς εἶναι ἐρημος, γι' αὐτὸ καὶ τὰ προϊόντα τῆς εἶναι ἀσήμαντα καὶ ὁ πληθυσμὸς τῆς ἐλάχιστος, ἂν καὶ ἔχει μεγάλη ἔκτασι. Πρωτεύουσά τῆς εἶναι ἡ *Λάμυ* (47 χ.κ.).

6. **Ἡ Νίγηρ** εἶναι πρὸς τὰ δυτικὰ τῆς Τσαντ καὶ ἀποτελεῖ τμήμα τῆς Σαχάρας. ἔχει μεγάλη ἔκτασι, ἀλλὰ πληθυσμὸ ἐλάχιστο. Πρωτεύουσά τῆς εἶναι ἡ *Νιάμευ* (17 χ.κ.).

7. **Ἡ Ἄνω Βόλτα** ἐκτείνεται πρὸς Β. τῆς Γκάνα καὶ παράγει βαμ-

πάκι και κτηνοτροφικά προϊόντα. Πρωτεύουσα έχει την *Καγκαντούγκου* (32 χ. κ.).

8. **Ἡ Ἀκτή τοῦ Ἐλεφαντόδοντος** ἐξάγει βαμπάκι, σουσάμι, ρύζι και ἔλεφαντόδοντο. Πρωτεύουσα ἔχει τὸ *Ἀμπιτζάν* (45 χ.κ.).

9. **Ἡ Μαυριτανία** περιλαμβάνει μεγάλη ἔκταση, ἀλλὰ ὁ πληθυσμός της εἶναι ἐλάχιστος, γιατί ἡ χώρα ἀποτελεῖ τμήμα τῆς ἐρήμου Σαχάρας. Πρωτεύουσα ἔχει τὴν *Νουακσότ*

10. **Ἡ Δαχομένη** εὐρίσκεται μεταξύ τῆς Νιγηρίας και τοῦ Τογκό. Εἶναι πλούσια σὲ τροπικά προϊόντα. Πρωτεύουσά της ἔχει τὸ *Πόρτο Νόβο* (30 χ.κ.).

11. **Ἡ Ἀλγερία** εἶναι ἡ μεγαλύτερη σὲ ἔκταση και πληθυσμὸ κτῆσις τῆς Γαλλίας στὴν Ἀφρική. Ἡ περισσότερη ἔκτασις τῆς χώρας εἶναι ἔρημος. Καλλιεργήσιμα ἐδάφη ἔχει κυρίως στὰ παράλια. Παράγει δημητριακά, χουρμάδες, σταφύλια, ἐλιές, καπνὰ, καθὼς και προϊόντα κτηνοτροφικά. Ἐπίσης ἔχει και ἀξιόλογες πετρελαιοπηγές στὴν ἔρημο. Τὸ πετρέλαιο μεταφέρεται μὲ ἀγωγούς ἕως τὰ παράλια τῆς Μεσογείου. Οἱ κάτοικοί της εἶναι Ἀραβες και Βερβερίνοι μωαμεθανοὶ και εὐρωπαῖοι ἄποικοι. Πρωτεύουσα ἔχει τὸ *Ἀλγέριο* (315) χ.κ.). Ἄλλες πόλεις εἶναι τὸ *Ὀράν* (300 χ.κ.) και ἡ *Κωνσταντίνη* (148 χ.κ.).

4. Οἱ κτήσεις τῆς Πορτογαλίας

Οἱ Πορτογαλικὲς κτήσεις στὴν Ἀφρική ἔχουν συνολικὴ ἔκταση 2.070.000 τ.χ. και πληθυσμὸ 11.400.000 κατοίκους. Οἱ κτήσεις αὐτὲς εἶναι οἱ ἑξῆς :

1. **Ἡ Μοζαμβίκη** ἔχει ἔδαφος σχεδὸν πεδινὸ και εὐφορώτατο. Παράγει καφέ, ζαχαροκάλαμο, κοκκοφίνικες και κτηνοτροφικά προϊόντα. Ἐξάγει ἐπίσης ἄργυρο, ἀμίαντο και οὐράνιο. Πρωτεύουσα ἔχει τὸ *Λορέντζο Μαρκὲς* (93 χ.κ.) σημαντικὸ λιμάνι στὸν Ἰνδικὸ ὠκεανό.

2. **Ἡ Ἀγκόλα** εἶναι χώρα ὀρεινὴ και ὡς κύρια προϊόντα της ἔχει τὰ κτηνοτροφικά, τὸν καφέ, τὸ κακάο, τοὺς κοκκοφίνικες και τὸ βαμπάκι. Ἐχει ἐπίσης και ἀξιόλογα ἀδαμαντορυχεῖα. Πρωτεύουσά της εἶναι ἡ *Λουάντα* (90 χ.κ.).

3. **Ἡ Πορτογαλικὴ Γουινέα** και τὰ **Νησιά τοῦ Πρασίνου Ἀκρωτηρίου**. Τὰ κύρια προϊόντα των εἶναι ὁ καφὲς, τὰ φυστίκια, τὰ φυτικά λίπη, ἡ ξυλεια και τὰ δέρματα.

Ἄμερική: Ὑποψη τῆς Οὐάσιγκτων μὲ τὸ Καπιτώλιον.

Η Α Μ Ε Ρ Ι Κ Η

Γενική εἰκόνα

Θέσις καὶ ὄρια. Ἡ Ἄμερική εἶναι ἡ μόνη ἥπειρος τοῦ δυτικοῦ ἡμισφαιρίου τῆς Γῆς καὶ δὲν συνορεύει μὲ καμία ἀπὸ τῆς ἄλλης ἥπειρους. Περιβρέχεται γύρω ἀπὸ τὸν Εἰρηνικὸ ὠκεανό, ἀπὸ τὸν Ἄτλαντικὸ ὠκεανό, καὶ ἀπὸ τὸν Β. Παγῶμένο ὠκεανό.

Ἔκτασις καὶ πληθυσμός. Ἡ Ἄμερική ἔχει ἕκτασι 42.000.000 τ.χ. καὶ πληθυσμὸ 374.000.000 κατοίκους.

Παράλια. Τὰ παράλια τῆς ἠπείρου παρουσιάζουν πολλές καὶ βαθεῖες κολπώσεις. Κυριώτεροι κόλποι τῆς εἶναι ὁ κόλπος τοῦ Ἁγίου Λαυρεντίου, τοῦ Μεξικοῦ, τοῦ Παναμά καὶ τῆς Καλιφορνίας. Ἀπὸ τὶς θάλασσές τῆς θὰ ἀναφέρωμε τὴν θάλασσα Μπόφορτ, τὴν Μπάφφιν, τὴν Οὐδσον καὶ τὴν θάλασσα τῶν Ἀντιλλῶν. Πολυάριθμα εἶναι καὶ τὰ νησιά τῆς, ἀπὸ τὰ ὁποῖα θὰ ἀναφέρωμε ὡς ἀξιομνημόνευτα τὴ Γροιλανδία, τὸ μεγαλύτερο νησί τῆς γῆς, τὴν Ἑλλεσμερ, τὴ Βικτωρία, τὴν Μπάφφιν, τὴ Νέα Γῆ, τὶς Μεγάλες Ἀντίλλες καὶ τὴ Γῆ τοῦ Πυρός.

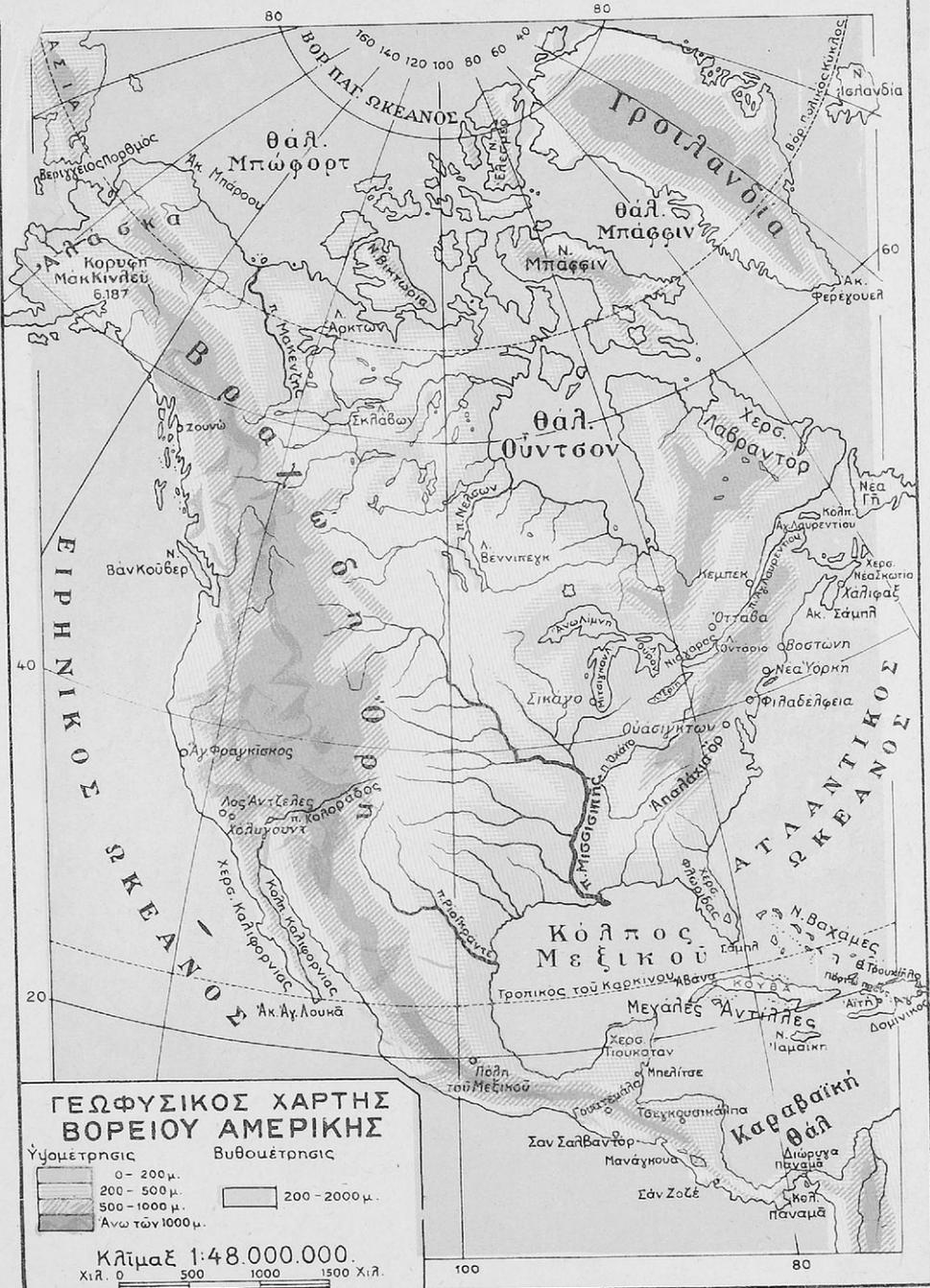
Σημαντικώτερα ἀκρωτήρια εἶναι τὸ Μπαρόου, τὸ Φερέγονελ, τὸ Σάμπλε, τὸ Σάν Ρόκ, τὸ Χόρν καὶ τὸ Σάν Λουκάς. Ἀπὸ τὶς χερσονήσους τῆς μεγαλύτερες εἶναι ἡ Ἀλάσκα, ἡ Λαβραντόρ, ἡ Νέα Σκωτία, ἡ Φλωρίδα, καὶ ἡ Καλιφόρνια.

Πορθμοὶ καὶ Ἴσθμοί. Τὸ δυτικώτερο ἄκρο τῆς Ἀλάσκας πλησιάζει πρὸς τὴν Ἀσία καὶ ἐκεῖ σχηματίζεται ὁ Βερίγγειος πορθμὸς. Ἐπίσης μεταξὺ τῆς Νοτίου Ἀμερικῆς καὶ τῆς Γῆς τοῦ Πυρός, σχηματίζεται ὁ πορθμὸς τοῦ Μαγγελάνου, πού τὸν ἀνεκάλυψε καὶ τὸν ἐπέρασε πρῶτος ὁ θαλασσοπόρος Μαγγελᾶνος.

Στὸ κέντρον τῆς ἠπείρου εὐρίσκεται ὁ Ἴσθμος τοῦ Παναμά, πού χωρίζει τὴν Ἀμερικὴν σὲ Βόρειο καὶ σὲ Νότιο. Ὁ Ἴσθμος αὐτὸς ἀνοίχθηκε ἀπὸ τὸ 1914 καὶ ἔγινε διώρυγα. Τὰ πρῶτα σχέδια γιὰ τὴν διάνοιξιν τὰ ἔκανε ὁ περίφημος Γάλλος μηχανικὸς Λεσέψ. Τὰ σχέδια αὐτὰ ἐτροποποιήθηκαν ἀργότερα σύμφωνα μὲ τὶς ὑποδείξεις τοῦ Γάλλου ἐπίσης μηχανικοῦ Γκονταῖν ντὲ Λεπινέ. Ἡ διώρυγα τοῦ Παναμά ἔνωσε τὸν Ἀτλαντικὸν μὲ τὸν Εἰρηνικὸν ὠκεανὸν καὶ εἶναι ἓνα ἀπὸ τὰ μεγαλύτερα τεχνικὰ ἔργα τοῦ κόσμου.

Ἐδαφος. Τὸ κεντρικὸν καὶ τὸ ἀνατολικὸν τμήμα τῆς ἠπείρου εἶναι σχεδὸν ὅλο πεδινόν. Τὸ δυτικόν, πρὸς τὴν πλευρὰ τοῦ Εἰρηνικοῦ, ἔχει μιὰ μεγάλη ὄροσειράν πού ἀρχίζει ἀπὸ τὴν Ἀλάσκα καὶ φθάνει ἕως τὴ Γῆ τοῦ Πυρός. Πολλὲς κορυφές τῆς ὄροσειρᾶς εἶναι ἠφαίστεια. Τὸ τμήμα τῆς ὄροσειρᾶς αὐτῆς, πού εὐρίσκεται στὴ Β. Ἀμερικὴ, ὀνομάζεται Βραχώδη ὄρη μὲ ὑψηλότερη κορυφὴ τὸ Μάκ Κίνλεϋ (6187 μ.). Στὴ Ν. Ἀμερικὴ ἡ ὄροσειρὰ ὀνομάζεται Κορδιλλιέρες τῶν Ἀνδεων, μὲ ὑψηλότερη κορυφὴ τὸ ὄρος Ἀκονκάγκουα (7035 μ.).

Ποταμοὶ καὶ λίμνες. Ἡ Ἀμερικὴ ἔχει ἄφθονα νερά. Κυριώτεροι ποταμοὶ εἶναι ὁ Μακένζις, ὁ ὁποῖος χύνεται στὸν βόρειο Παγωμένον ὠκεανόν. Ὁ Κολοράδος, ὁ ὁποῖος χύνεται στὸν Εἰρηνικὸν ὠκεανόν. Ὁ Ἅγιος Λαυρεντίος, ὁ Μισσισιπής, ὁ μεγαλύτερος ποταμὸς τῆς γῆς, ὁ Ρίο Γκραντε, ὁ Ὀρενόκος, ὁ Ἀμαζόνιος, ὁ πολυυδρότερος ποταμὸς τῆς γῆς, καὶ ὁ Ρίο-ντὲ-λά-Πλάτα.

*Ολοι αυτοί χύνονται στον 'Ατλαντικό ωκεανό. 'Από τις κυριώτερες λίμνες της θα αναφέρουμε τη λίμνη των *Λοκτων*, τη *Μίτσιγκαν*, την *Ουρόν*, την *Ερίη* και την *Οντάριο*. Τα νερά της 'Ερίης, που είναι υψηλότερη, χύνονται από ύψος 51 μέτρων στην *Οντάριο* και σχηματίζουν τον περίφημο καταρράκτη του Νιαγάρα, ένα από τα πλέον αξιοπερίεργα φυσικά θεάματα του κόσμου.

Κλίμα, βλάστησις και ζώα. 'Η 'Αμερική είναι η μόνη ήπειρος, που εκτείνεται σε όλες σχεδόν τις ζώνες της γης. Κάθε ζώνη έχει και το ανάλογο κλίμα, τη βλάστησι και τα ζώα της.

1. Προς Βορράν εκτείνεται η ψυχρή ζώνη της 'Αλάσκας και του Καναδά που λέγεται Τούνδρα. Τους περισσότερους μήνες του έτους την σκεπάζουν τα χιόνια και οι πάγοι. Τα μοναδικά φυτά της είναι τα βρύα και οι λειχήνες. Είναι περιοχή άκατοίκητη. Κυριώτερα ζώα της είναι οι φώκες και οι λευκές άρκουδες.

2. 'Η ζώνη του Κεντρικού Καναδά έχει κλίμα ολιγώτερο ψυχρό. 'Εκεί εκτείνονται άπέραντα δάση κωνοφόρων δένδρων και ζούν άγρια ζώα με πλούσιο και ώραιο τρίχωμα: άργυρόχρωμες άλεπουδες, άρκουδες και κάστορες. Τα προϊόντα της περιοχής αυτής είναι η ξυλεία, τα γουναρικά και η άλιεία.

3. 'Η άνατολική περιοχή, από τον Μισσισιπή έως τον 'Ατλαντικό έχει κλίμα εύκρατο και ύγιεινό. Τα δάση της είναι έκτεταμένα, ή κτηνοτροφία της άνεπτυγμένη και οι καλλιεργήσιμες έκτάσεις της είναι πολύ γόνιμες.

4. 'Η μέση περιοχή, από τον Μισσισιπή έως τα Βραχώδη όρη, έχει έκτεταμένες βοσκές και ποτιστικές καλλιέργειες.

5. Οί περιοχές των Βραχωδών όρέων στη Β. 'Αμερική και των *Άνδεων* στη Ν. 'Αμερική, είναι σχεδόν έρημες και έχουν κλίμα ξηρό με ελάχιστα βροχές.

6. 'Η τροπική ζώνη, από τον κόλπο του Μεξικού έως τον ποταμό Ντέ-λά-Πλάτα έχει κλίμα θερμό με συχνές βροχές. Αυτή είναι η περιοχή των παρθένων δασών, όπου ζούν ο *ιαγουάρος*, είδος πάνθηρα και ή *πούμα*, είδος λιονταριού. Στο κέντρον της Βραζιλίας και στην περιοχή του 'Ορενόκου οι βροχές είναι άραιότερες. 'Εδώ εκτείνονται άπέραντες βοσκές. Στην τροπική ζώνη καλλιεργούνται ή καφέα και το έλαστικόδενδρο.

7. 'Η εύκρατη ζώνη της Ν. 'Αμερικής έχει κλίμα ξηρό τον χειμώνα και βροχερό το καλοκαίρι. Αυτή είναι ή πεδινή περιοχή της 'Αργεντινης, ή

όποια έχει έκτεταμένα βοσκοτόπια, όπου βόσκουν πρόβατα, αγελάδες, βόδια και άλογα. Επίσης καλλιεργούνται τὰ δημητριακά, τὸ βαμπάκι, ὁ καπνὸς καὶ ἄλλα.

8. Τέλος, νοτιότερα, εὐρίσκεται ἡ ζώνη τῆς Παταγωνίας καὶ τῆς Γῆς τοῦ Πυρός, ὅπου τὸ κρῦο εἶναι δριμύ καὶ ἡ βλάστησις ὀλίγη.

Ἱστορία. Ἡ Ἀμερική ἦταν ἄγνωστη πρὶν ἀπὸ τὸ 1492 μ.Χ. Τὸ ἔτος ἐκεῖνο, ὁ τολμηρὸς θαλασσοπόρος *Χριστόφορος Κολόμβος* ἀποφασίζει νὰ πλεύσῃ πρὸς Δ. τῆς Εὐρώπης, γιὰ νὰ ἀνακαλύψῃ νέαν ὁδὸ πρὸς τὴν Ἰνδίαν. Ὑστερα ἀπὸ 69 ἡμέρες, ἀφοῦ διέπλευσε τὸν Ἀτλαντικὸν, ἔφθασε σὲ ἓνα νησί, πού τὸ ὠνόμασε Ἅγιο Σωτῆρα. Ἐνόμισε ὅμως ὅτι ἔφθασε σὲ κάποιον νησί τῶν Ἰνδιῶν. Δὲν ἐγνώριζε ὅτι ἐπλησίαζε σὲ μιὰ νέα ἄγνωστη ἡπειρο, τὴν ὁποίαν καὶ ἀνακάλυπτε αὐτὸς γιὰ πρώτη φορά.

Ἀργότερα, περισσότερον τυχερός, ὁ Ἰταλὸς ἐξερευνητὴς *Ἀμέρικος Βεσπούκι*, ἐταξίδευσεν γιὰ νὰ ἐξερευνήσῃ καὶ νὰ γνωρίσῃ τὰ μέρη ἐκεῖνα, καὶ πρῶτος αὐτὸς ἔκαμε τὴν περιγραφὴν τῆς νέας ἡπείρου, ἡ ὁποία ὠνομάσθηκε, ἀπὸ τὸ ὄνομά του, *Ἀμερική*. Ἀμέσως μετὰ τὴν ἀνακάλυψίν της ἄρχισαν οἱ Ἰσπανοὶ, οἱ Πορτογάλοι, οἱ Ἀγγλοὶ καὶ οἱ Γάλλοι νὰ κατακτοῦν τὰ τμήματα τῆς νέας ἡπείρου καὶ νὰ ἱδρῦνουν ἀποικίες. Ἀπὸ τὴν ἀποικίαν αὐτὴν ἐδημιουργήθησαν τὰ σημερινὰ κράτη τῆς Ἀμερικής, τὰ ὁποῖα καὶ θὰ γνωρίσωμε στὴς ἐπόμενες σελίδες.

Φυλές. Οἱ πρῶτοι Εὐρωπαῖοι ἀποικοὶ πού ἦλθαν στὴν Ἀμερική, συνάντησαν τοὺς παλαιοὺς ἰθαγενεῖς τῆς ἡπείρου, τοὺς Ἐρυθρόδερμους.

Ἀμερική: Διωλιστήρια πετρελαίου στὸ Γλινὸς τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν.

Οί Εύρωπαίοι όμως άποικοι μετέφεραν εκεί στην Άμερική και χιλιάδες νέγρους δούλους από την Άφρική, για να τους χρησιμοποιήσουν ως εργάτες. Τοιουτοτρόπως έχομε στην Άμερική τρεις κυρίως φυλές: α) Τους *εουθρόδερμους* παλαιούς ιθαγενείς κατοίκους, οί όποιοι είναι πλέον ολίγοι, β) τους μαύρους νέγρους και γ) τους λευκούς *εύρωπαίους*.

Γενικώς, οί Άμερικανοί είναι λαός πρακτικός, τολμηρός και φιλοπρόοδος. Σε όλες τις μεγάλες πόλεις υπάρχουν πανεπιστήμια και άνώτερες σχολές για όλες τις έπιστήμες και για όλες τις τέχνες.

Στην Άμερική εργάζονται όλοι σκληρά, αλλά άπολαμβάνουν και όλες τις άνέσεις που ήμπορεί να τους προσφέρει ό σύγχρονος μηχανικός πολιτισμός, ώραϊες κατοικίες, άνετα ταξίδια, τροφή άφθονη, καλή ένδυμασία και διασκεδάσεις.

Έλληνες τής Άμερικής. Στην Άμερικανική ήπειρο είναι έγκατεστημένοι ή ζοϋν εκεί ως μετανάστες και πολλοί Έλληνες από όλα τα μέρη τής πατρίδος μας, οί όποιοι καταγίνονται σε διάφορες έργασίες. Οί όμογενείς αύτοί όχι μόνον εργάζονται εκεί και πλουτίζουν, αλλά δέν λησμονοϋν και την πατρίδα από την όποίαν κατάγονται.

Γι' αύτόν τόν σκοπό βλέπομε ότι οργανώνουν συλλόγους και συγκεντρώνουν χρήματα και κάνουν δωρεές για να ιδρύσουν σχολεία, έκκλησίες, νοσοκομεία, και άλλα κοινωφελή έργα στις έπαρχίες. Άλλά και εκεί στις μεγάλες πόλεις τής Άμερικής, διατηροϋν όρθόδοξες έλληνικές έκκλησίες, και έλληνικά σχολεία, όπου στέλνουν τα παιδιά των να μάθουν τα έλληνικά γράμματα.

Οί περισσότεροι από τους Έλληνες τής Άμερικής εύρίσκονται στις Ήνωμένες Πολιτείες, στον Καναδά, στο Μεξικό, στη Βραζιλία και στην Άργεντινή. Στις Ήνωμένες Πολιτείες είναι περίπου ένα έκατομ. Έλληνες.

Θρησκείες. Οί περισσότεροι κάτοικοι τής Βορείου Άμερικής είναι χριστιανοί διαμαρτυρούμενοι και γλωσσα όμιλοϋν την άγγλική. Στην Κεντρική και στη Νότιο Άμερική κατοικοϋν χριστιανοί καθολικοί και γλωσσα χρησιμοποιοϋν την ισπανική και την πορτογαλική. Οί ερυθρόδερμοι και οί περισσότεροι νέγροι είναι άκόμη ειδωλολάτρες. Αύτοί χρησιμοποιοϋν μεταξύ τους διάφορες ιδιωματικές γλώσσες.

Διαίρεσις τής Άμερικής. Όλόκληρη ή ήπειρος ήμπορεί να διαιρεθ ή σε τρία μεγάλα τμήματα: 1) την Βόρειο Άμερική, 2) την Κεντρική Άμερική και 3) την Νότιο Άμερική. Τα τρία αύτά τμήματα θα τα ξετάσωμε λεπτομερέστερα στα έπόμενα κεφάλαια.

Τοπία τοῦ βορείου Καναδά.

Α'. Η ΒΟΡΕΙΟΣ ΑΜΕΡΙΚΗ

1. Ὁ Καναδᾶς

Ἔκτασις 9.959 τ. χ. Πληθυσμὸς 16.000.000 κάτ.

Θέσις καὶ ὄρια. Ὁ Καναδᾶς περιλαμβάνει ὅλο σχεδὸν τὸ βόρειο τμήμα τῆς Ἀμερικῆς. Συνορεύει μὲ τὴν Ἀλάσκα καὶ τὶς Ἠνωμένες Πολιτεῖες καὶ βρέχεται ἀπὸ τὸν Ἀτλαντικὸ ὠκεανό, τὸν Βόρειο Παγωμένο καὶ ἀπὸ τὸν Εἰρηνικό. Ἡ χώρα ἔχει μεγάλη ἔκτασι, ἀλλὰ εἶναι ἀραιοκατοικημένη, ἰδίως στὰ βόρεια τμήματα, γιὰτὶ τὰ μέρη αὐτὰ πλησιάζουν πρὸς τὸν Βόρειο Πόλο καὶ τὸ κλίμα τους εἶναι ὑπερβολικὰ ψυχρὸ.

Παράλια. Τὰ βόρεια παράλια τοῦ Καναδά παρουσιάζουν βαθιεῖς κολπώσεις καὶ πολυάριθμα νησιά. Ἀπὸ τὶς θάλασσές του θὰ ἀναφέρωμε τὴ θάλασσα Μπῶφορτ, τὴν Μπάφφιν, τὸν Οὐδσον καὶ τὸν κόλπο τοῦ Ἁγίου Λαυρεντίου. Ἀπὸ τὶς χερσονήσους, τὴ Νέα Σκωτία καὶ τὴν Λαβραντόρ. Τὰ μεγαλύτερα νησιά τοῦ Καναδά εἶναι ἡ Βικτωρία, ἡ Ἑλλεσερ, τὸ Μπάφφιν καὶ ἡ Νέα Γῆ.

Ἔδαφος. Μόνον τὸ δυτικὸ τμήμα τοῦ Καναδά εἶναι ὄρεινόν. Ὅλη ἡ ἄλλη ἔκτασις εἶναι πεδινή. Οἱ κυριώτεροι ποταμοὶ ποὺ διαρρέουν τὴ χώρα εἶναι ὁ Μακένζης, ὁ Νέλσων καὶ ὁ Ἅγιος Λαυρέντιος. Οἱ ποταμοὶ αὐτοὶ

τόν χειμῶνα παγώνουν. Ἐπίσης ἔχει ὁ Καναδᾶς καὶ πολλές λίμνες, ἀπὸ τίς ὁποῖες μεγαλύτερες εἶναι ἡ λίμνη τῶν Ἄρκτων, ἡ Βέννιπεγκ, ἡ Ἄνω Λίμνη, ἡ Μίτσιγκαν, ἡ Οὐρόν, ἡ Ἐρίη καὶ ἡ Ὀντάριο. Μεταξὺ τῆς Ἐρίης καὶ τῆς Ὀντάριο σχηματίζεται ὁ καταρράκτης τοῦ Νιαγάρα.

Κλίμα. Τὸ μεγαλύτερο τμῆμα τοῦ Καναδᾶ, τὸ βόρειο, ἔχει κλίμα πολικό. Τούς περισσότερους μῆνες τοῦ ἔτους καλύπτεται ἀπὸ χιόνια καὶ πάγους. Τὸ ἔδαφος δὲν καλλιεργεῖται. Τὰ μοναδικὰ φυτὰ εἶναι τὰ βρύα καὶ οἱ λειχήνες. Τὸ νοτιώτερο τμῆμα, πρὸς τίς Ἠνωμένες Πολιτεῖες, ἔχει κλίμα γλυκύτερο καὶ ἐκεῖ εὐδοκιοῦν ἰδίως τὰ κωνοφόρα δένδρα καὶ τὰ σιτηρὰ. Ἡ περιοχή αὕτη ἀποτελεῖ τὸν σιτοβολῶνα τοῦ Καναδᾶ.

Προϊόντα. Ὁ Καναδᾶς εἶναι χώρα πλουσία. Τὰ κυριώτερα προϊόντα του εἶναι ἡ ξυλεία, τὸ χαρτί, τὸ σιτάρι, ἡ ζάχαρι, τὰ κτηνοτροφικὰ καὶ τὰ ἀλιευτικὰ, σολομοὶ, ρέγγες, βακαλάος. Ἐπίσης ἐξάγει γαιάνθρακες, χαλκὸ, χρυσό, ἀλουμίνιο καὶ μόλυβδο. Ἡ βιομηχανία του εἶναι πολὺ ἀνεπτυγμένη, ἰδίως ἡ μηχανουργία, ἡ χαρτοποιία, ἡ κατασκευὴ αὐτοκινήτων καὶ ἡ παρασκευὴ διατρημένων τροφίμων, κατεψυγμένων κρεάτων κονσερβῶν κλπ.

Συγκοινωνία. Ἡ συγκοινωνία τῆς χώρας εἶναι πυκνὴ ἰδίως στὴ νοτιοανατολικὴ περιοχή. Στὰ μέρη αὐτὰ ἡ συγκοινωνία διευκολύνεται καὶ μὲ τὰ ποταμόπλοια, γιατί οἱ λίμνες τῶν συνδέονται μὲ διώρυγες. Σημαντικώτεροι λιμένες εἶναι τὸ Κεμπέκ, τὸ Χάλιφαξ καὶ τὸ Βάν Κούβερ.

Ἱστορία. Τὸν Καναδᾶ τὸν ἀνεκάλυψε ὁ θαλασσοπόρος Κάμπιοτ τὸ 1497. Στὴν ἀρχή, τὸν Καναδᾶ τὸν ἔκαναν ἀποικία τους οἱ Γάλλοι. Ἀπὸ τὸ 1763 ὅμως ἔγινε ἀγγλικὴ ἀποικία καὶ σήμερα πλέον εἶναι ἀνεξάρτητη κτῆσις τῆς Ἀγγλίας. Ἀποτελεῖ ὁμοσπονδία ἀπὸ 12 πολιτεῖες μὲ δημοκρατικὸ πολίτευμα. Ἰῶσσοι ὁμιλοῦνται ἡ ἀγγλικὴ καὶ ἡ γαλλικὴ.

Πόλεις. Πρωτεύουσα τοῦ Καναδᾶ εἶναι ἡ Ὀττάβα (215 χ.κ.). Ἄλλες μεγάλες πόλεις εἶναι τὸ Μοντρεάλ (1.595.000 κ.), τὸ Τορόντο (675 χ.κ.), τὸ Βάν Κούβερ (658 χ.κ.), τὸ Βέννιπεγκ (235 χ.κ.), τὸ Κεμπέκ (300 χ.κ.), τὸ Χάμιλτον (325 χ.κ.) καὶ τὸ Χάλιφαξ (160 χ.κ.).

2. Οἱ Ἠνωμένες Πολιτεῖες

*Ἐκτασίς 7.984.000 τ.χ. Πληθυσμὸς 168.000.000 κάτ.

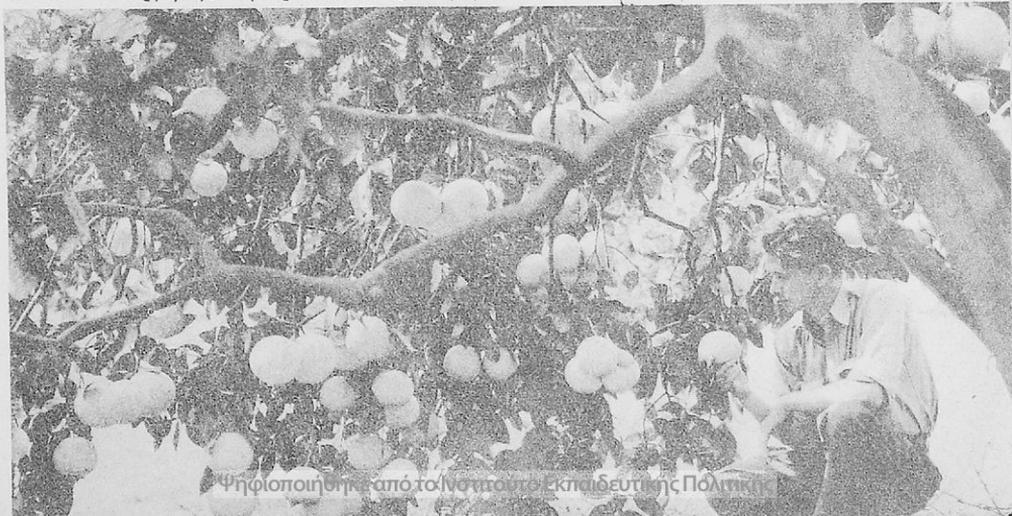
Θέσις καὶ ὄρια. Οἱ Ἠνωμένες Πολιτεῖες ἐκτείνονται μεταξὺ τοῦ Εἰρηνικοῦ καὶ τοῦ Ἀτλαντικοῦ ὠκεανοῦ, τοῦ Μεξικανικοῦ κόλπου καὶ συνόρου μὲ τὸν Καναδᾶ καὶ μὲ τὸ Μεξικό.

Ύδαφος. Το δυτικό τμήμα τῆς χώρας τὸ καταλαμβάνει ἡ ὄροσει-
ρὰ τῶν Βραχωδῶν ὄρέων. Στὸ ἀνατολικὸ ἔχει τὰ χαμηλὰ ὄρη Ἰαπαλά-
χια. Τὸ κεντρικὸ τμήμα, ἀπὸ τὴν Ἄνω Λίμνη ἕως τὸν κόλπο τοῦ Μεξικοῦ,
εἶναι ὅλο πεδινὸ καὶ εὐφορο. Οἱ κυριώτεροι ποταμοὶ ποὺ διαρρέουν τὴ χώρα
εἶναι ὁ Κολοράδος, ὁ Ρίο Γκράντε καὶ ὁ Μισσισιπιῆς, ὁ μεγαλύτερος στὸ
μῆκος ποταμὸς τῆς γῆς. Στὴν εἴσοδο τοῦ κόλπου τοῦ Μεξικοῦ ἔχει καὶ μί-
α χερσόνησο, τῆς Φλωρίδος, ποὺ καταλήγει στὸ ἀκρωτήριο Σάμπλε.

Κλίμα. Τὰ νοτιοανατολικά παράλια ἔχουν κλίμα εὐκρατο καὶ ὑ-
γιεινὸ. Τὸ κεντρικὸ ἔχει κλίμα ἠπειρωτικὸ. Στὴν περιοχὴ τῶν Βραχωδῶν
ὄρέων καὶ πρὸς τὰ σύνορα τοῦ Μεξικοῦ, τὸ κλίμα εἶναι περισσότερο ξηρὸ
μὲ ἀραιὲς βροχές.

Προϊόντα. Οἱ Ἰνωμένες Πολιτεῖες εἶναι ἀπὸ τὶς πλουσιώτερες χώρες
τῆς γῆς. Οἱ καλλιέργειες γίνονται μὲ μηχανικὰ μέσα. Τὰ κυριώτερά των
προϊόντα εἶναι τὸ βαμπάκι, τὰ σιτηρά, ὁ καπνός, οἱ πατάτες, ἡ ζάχαρι,
τὰ ὀπωρικά καὶ τὰ κτηνοτροφικὰ προϊόντα, κρέατα κατεψυγμένα, κονσερ-
βοποιημένα καὶ νωπά. Σημαντικώτατος εἶναι καὶ ὁ ὀρυκτὸς πλοῦτος.
Ἡ χώρα ἔρχεται πρώτη στὴν ἐξαγωγή γαιανθράκων, σιδήρου, πετρελαίου,
χαλκοῦ, μολύβδου, ψευδαργύρου καὶ φωσφορῶν ὀρυκτῶν. Καὶ στὴν
παραγωγή ἠλεκτρικῆς ἐνεργείας ἔρχεται πρώτη. Ἐπίσης πολὺ ἀνεπτυγ-
μένη εἶναι ἡ βιομηχανία τῆς ἔχει ἐργοστάσια αὐτοκινήτων, ἀεροπλάνων,
ναυπηγεία, ἐργοστάσια πλαστικῶν ὑλῶν, ἐργαστήρια ἀτομικῆς ἐνεργείας
καὶ ἀμέτρητα ἄλλα ἐργοστάσια, ποὺ κατασκευάζουν ὅλα τὰ εἶδη σκευῶν
οἰκιακῆς χρήσεως, τροφῆς, φαρμάκων καὶ ἐπιστημονικῶν ὀργάνων. Οἱ

Ἐνας καλλιεργητὴς καμαρώνει τὰ ὄραϊα μῆλα του.

Ἡνωμένες Πολιτεῖες κατέχουν τὰ σκῆπτρα τῆς βιομηχανικῆς παραγωγῆς ἀπὸ ὅλες τῖς χῶρες τοῦ κόσμου.

Ἱστορία. Οἱ πρῶτοι ἄποικοι πού ἐγκατεστάθησαν στὶς Ἡνωμένες Πολιτεῖες, ἦταν οἱ Ἄγγλοι καὶ ἡ χώρα ἔγινε ἀγγλική ἀποικία. Κατὰ τὸ ἔτος 1789 ἀπέκτησε ἀνεξαρτησία. Πρῶτος πρόεδρος τῆς δημοκρατίας τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν ἔγινε ὁ Γεώργιος Οὐάσιγκτων. Ἀπὸ τότε ἡ χώρα ἄρχισε νὰ προοδεύῃ ἀλματωδῶς καὶ σήμερα εἶναι μία ἀπὸ τῖς μεγαλύτερες Δυνάμεις τοῦ κόσμου. Οἱ Ἀμερικανοὶ εἶναι πρακτικοί, ἐργατικοὶ καὶ φιλοπρόοδοι. Ἐκμεταλλεῦνται ὅλες τῖς πηγές τοῦ πλοῦτου τῆς χώρας τῶν μὲ τὰ πιὸ τέλεια σύγχρονα μέσα.

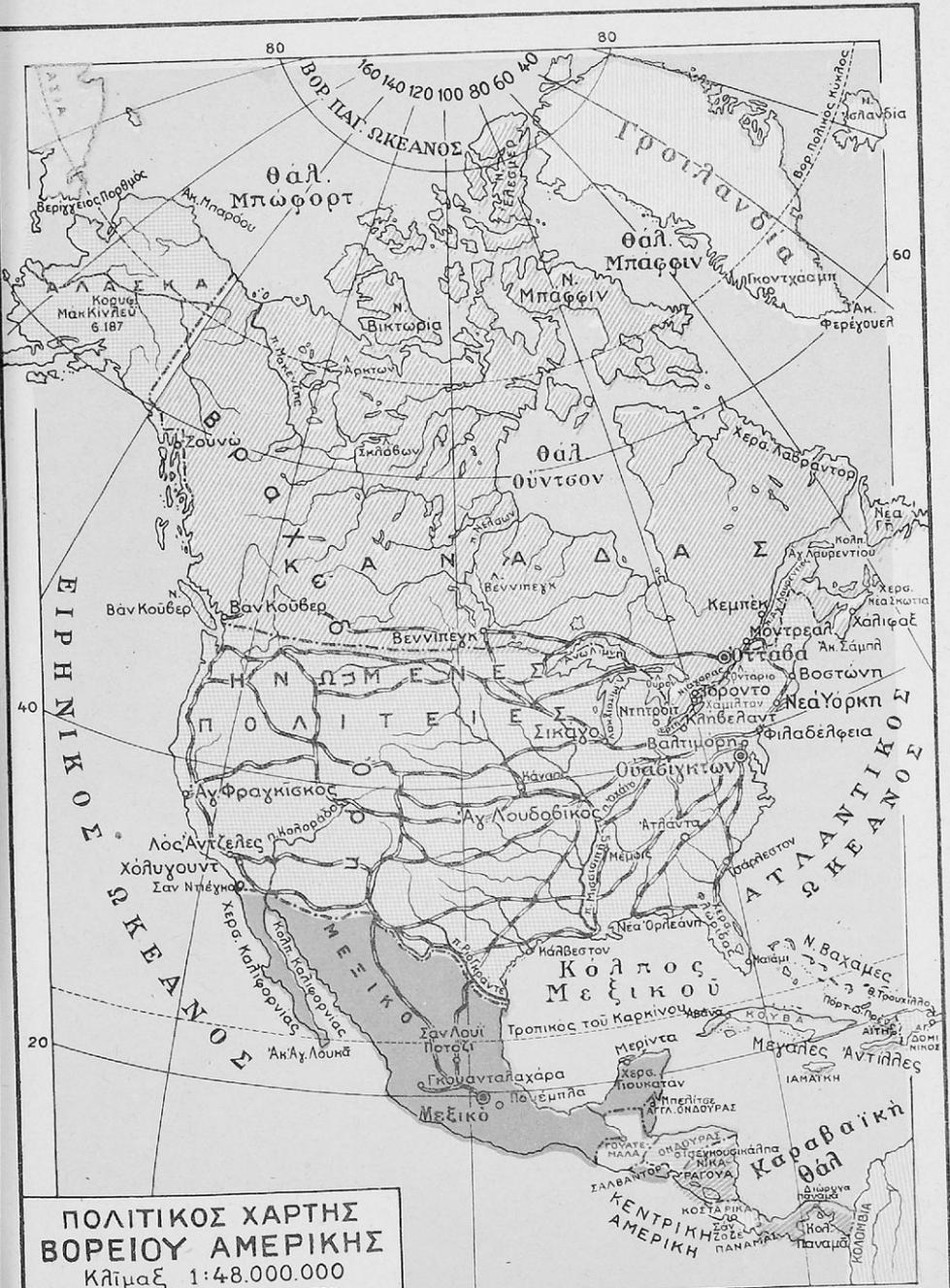
Συγκοινωνία. Ἡ συγκοινωνία τῆς χώρας εἶναι πολὺ πυκνὴ καὶ ἐκτελεῖται μὲ ὅλα τὰ σύγχρονα ταχύτατα μέσα. Οἱ κυριώτεροι λιμένες τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν, εἶναι ἡ Βοστώνη, ἡ Νέα Ὑόρκη, ἡ Βαλτιμόρη, ἡ Νέα Ὁρλεάνη καὶ ὁ Ἅγιος Φραγκίσκος.

Θρησκεία—Γλῶσσα. Οἱ κάτοικοι τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν εἶναι οἱ περισσότεροὶ διαμαρτυρούμενοι. Γλῶσσα ὁμιλοῦν τὴν Ἀγγλική.

Πόλεις. Οἱ Ἡνωμένες Πολιτεῖες εἶναι ὁμοσπονδία 50 πολιτειῶν μὲ πολίτευμα δημοκρατικό. Πρωτεύουσα ἔχουν τὴν *Οὐάσιγκτων* (800 χ.κ.). Ἄλλες μεγάλες πόλεις εἶναι ἡ *Νέα Ὑόρκη*, ἡ μεγαλύτερη πόλις τοῦ κόσμου (7.840.000 κ.) ἔπειτα ἀπὸ τὸ Λονδίνο, περίφημη γιὰ τοὺς ὑψηλοὺς οὐρανοξύστες τῆς. Στὴν εἴσοδο τοῦ λιμανιοῦ τῆς ὑψώνεται τὸ τεράστιο ἄγαλμα τῆς Ἐλευθερίας. Τὸ *Σικάγο* (3.630.000 κ.), μὲ μεγάλα ἐργοστάσια κουσερβῶν. Τὸ *Νιτιρόιτ* (1.850.000 χ.κ.) μὲ ἐργοστάσια αὐτοκινήτων τοῦ Φόρντ, ὅπου ἐργάζονται περισσότεροι ἀπὸ 50.000 ἐργάτες. Ἡ *Φιλαδέλφεια* (2.070.000 κ.), ἡ *Βαλτιμόρη* (940 χ.κ.), τὸ *Κλήβελαντ* (900 χ.κ.), ὁ *Ἅγιος Λουδοβίκος* (852 χ.κ.), ἡ *Βοστώνη* (788 χ.κ.), ὁ *Ἅγιος Φραγκίσκος* (775 χ.κ.), τὸ *Λὸς Ἀντζελες* (1.970.000 κ.) μὲ τὸ Χόλλυγουντ, τὴ μεγαλύτερα κινηματογραφοῦπολι τοῦ κόσμου.

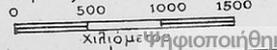
Κτήσεις τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν

1. **Ἡ Ἀλάσκα** (Ἐκτασίς 1.519.000 τ.χ. Πληθ. 206.000 κάτ.). Εἶναι κτῆσις τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν. Στὸ βορειότερο ἄκρο τῆς Ἀλάσκας εὐρίσκεται τὸ ἀκρωτήριο Μπαρόου καὶ στὸ δυτικὸ τῆς ἄκρο σχηματίζεται ὁ Βερίγγειος πορθμός. Στὴν Ἀλάσκα εὐρίσκεται ἡ ὑψηλότερη κορυφὴ τῶν Βραχωδῶν ὄρεων, τὸ Μάκ Κίνλεϋ. Ἡ χώρα καλύπτεται τοὺς περισσότερους μῆνες ἀπὸ πάγους καὶ χιόνια. Εἶναι χώρα πολικὴ. Μόνο πρὸς τὰ

ΠΟΛΙΤΙΚΟΣ ΧΑΡΤΗΣ ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΜΕΡΙΚΗΣ

Κλίμαξ 1:48.000.000

νότια έχει δάση κωνοφόρων δένδρων. Οί ὀλίγοι κάτοικοί της ἀσχολοῦνται στήν ἀλεία τῶν φαλαινῶν καί τῶν σολομῶν ἢ ἐργάζονται στά μεταλλεῖα, γιατί ἡ χώρα ἔχει χρυσό, πλατίνα, ἀντιμόνιο, πετρέλαιο καί γραφίτη. Οί περισσότεροι κάτοικοί της εἶναι Ἑσκιμῶι. Πρωτεύουσα ἔχει τή *Ζουινά* (6.000 κ.).

2. **Ἡ ζώνη τῆς Διώρυγος τοῦ Παναμά.** Κτῆσις τῶν Ἡν. Πολιτειῶν εἶναι καί ἡ ἑδαφική ζώνη ἀπό τή μία καί ἀπό τήν ἄλλη ὄχθη τῆς Διώρυγος τοῦ Παναμά. (Ἐκτασίς 1.437 τ.χ., πληθ. 52.000 κ.). Ἐκεῖ ἔχουν ἐγκαταστήσει οἱ Ἀμερικανοί στρατιωτική διοίκησι γιά νά ἐπιτηροῦν τή Διώρυγα.

3. **Τό Πόρτο Ρίκο.** (Ἐκτασίς 8.890 τ.χ., πληθ. 2.210.000 κ.). Τό νησί τῶν Ἀντιλλῶν Πόρτο Ρίκο, ἀνήκει ὡς κτῆσις στίς Ἡνωμ. Πολιτεῖες.

4. **Ἡ Χαβάη.** Ἀπό τό ἔτος 1959 ἡ Χαβάη ἀναγνωρίσθηκε ὡς ἡ πεντηκοστή πολιτεία τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν, περιλαμβάνει δέ καί τά νησιά Μιντγουαίη καί τά νησιά τῆς Παλμύρας, τοῦ Εἰρηνικοῦ, μέ συνολική ἔκτασι 16.636 τ.χ. καί πληθυσμό 560.000 κατοίκους. Πρωτεύουσα τῆς Χαβάης εἶναι ἡ *Χονολουλού* (262 χ.κ.). Ἡ Χαβάη εἶναι περίφημη γιά τίς φυσικές της καλλονές καί τά γραφικά ἔθιμα τῶν Ἰθαγενῶν της.

3. Τό Μεξικό

Ἐκτασίς 1.969.000 τ.χ. Πληθυσμός 30.000.000 κάτ.

Θέσις καί ὄρια. Τό Μεξικό εὑρίσκεται μεταξύ τοῦ Εἰρηνικοῦ ὠκεανοῦ καί τοῦ κόλπου τοῦ Μεξικοῦ. Συνορεύει μέ τίς Ἡνωμ. Πολιτεῖες, μέ τή Γουατεμάλα καί μέ τόν Ἀγγλικό Ὀυδούρα.

Παράλια. Ἀπό τόν κόλπο τοῦ Μεξικοῦ, ὅπως ξέρετε, διέρχεται τό θερμό ρεῦμα τοῦ κόλπου, τό ὁποῖο περνώντας τόν Ἀτλαντικό φθάνει στίς ΒΔ. ἀκτές τῆς Εὐρώπης. Στόν Εἰρηνικό σχηματίζονται ἡ χερσόνησος τῆς Καλιφορνίας καί ὁ κόλπος τῆς Καλιφορνίας. Στήν εἴσοδο τοῦ Μεξικανικοῦ κόλπου σχηματίζεται ἡ χερσόνησος Γιουκατάν.

Ἐδαφος. Τό μεγαλύτερο τμήμα τῆς χώρας εἶναι ὀρεινό. Στό νότιο Μεξικό ὑπάρχουν καί πολλά ἠφαίστεια. Πεδινό κυρίως εἶναι τό τμήμα πρὸς τόν κόλπο τοῦ Μεξικοῦ καί πρὸς τόν κόλπο τῆς Καλιφορνίας, ὅπου φύονται καί τά ὑψηλότερα δένδρα, πού ὀνομάζονται *σεγκόγια*.

Κλίμα καί προϊόντα. Τό κλίμα τοῦ Μεξικοῦ εἶναι τροπικό, ἀλλά ὑγρό καί νοσηρό πρὸς τά νότια παράλια. Πρὸς τά βόρεια εἶναι ψυχρότερο καί ξηρό, μέ ἀραιές βροχές. Τό τμήμα αὐτό ἔχει τό κλίμα τῶν ἐρήμων καί τά χαρακτηριστικά του φυτά εἶναι τά κακτώδη. Σημαντικώτερα προϊ-

όντα τῆς χώρας εἶναι τὸ βαμπάκι, τὸ ζαχαροκάλαμο, τὰ σιτηρά, ὁ καφές, τὰ κτηνοτροφικὰ προϊόντα καὶ ἡ ξυλῆ. Ἐπίσης ἐξάγει μόλυβδο, πετρέλαιο, χαλκὸ, χρυσὸ καὶ ἄφθονον ὑδράργυρο. Εἶναι ἡ πρώτη χώρα στὴν ἐξαγωγή ἀργύρου.

Ἱστορία. Τὸ Μεξικὸ εἶναι ἡ κοιτίδα τοῦ ἀρχαίου πολιτισμοῦ τῶν Ἰθαγενῶν *Ἀζτέκων*. Τοῦ πολιτισμοῦ αὐτοῦ σώζονται τὰ εἱρεπία. Τὸ Μεξικὸ τὸ κατέκτησε πρῶτος ὁ Ἴσπανὸς *Κορτές* τὸ 1519 καὶ ἀπὸ τότε ἔγινε Ἴσπανικὴ ἀποικία. Τὸ ἔτος 1820 ὅμως, ἀπέκτησε τὸ Μεξικὸ ἀνεξαρτησία.

Οἱ κάτοικοι τοῦ Μεξικοῦ κατὰ 15 % εἶναι λευκοί, 30 % εἶναι ἐρυθρόδερμοι καὶ 55 % εἶναι μιγάδες. Γλῶσσα ὁμιλοῦν τὴν Ἴσπανική.

Πόλεις. Πρωτεύουσα τῆς Μεξικανικῆς δημοκρατίας εἶναι ἡ *Πόλις* τοῦ *Μεξικοῦ* (2.233.000 χ.), μία ἀπὸ τὶς ὠραιότερες σύγχρονες πόλεις τοῦ κόσμου, κτισμένη σὲ ὕψος 2400 μ. ἀπὸ τὴν θάλασσα. Ἄλλες πόλεις εἶναι ἡ *Γκουανταλαχάρα* (377 χ.κ.), τὸ *Σάν Λουί Ποτόζι* (125 χ.κ.) καὶ ἡ *Ποέμπλα* (211 χ.κ.).

4. Ἡ Γροιλανδία

Ἐκτασίς 2.175.000 τ.χ. Πληθυσμὸς 27.000 κάτ.

Θέσις καὶ ὄρια. Ἡ Γροιλανδία εἶναι τὸ μεγαλύτερο νησί τῆς γῆς, ἔπειτα ἀπὸ τὴν Αὐστραλία. Εὐρίσκεται πρὸς τὰ ΒΑ. τῆς Ἀμερικῆς καὶ περιβρέχεται ἀπὸ τὸν Ἀτλαντικὸ καὶ τὸν Βόρειο Παγωμένον ὠκεανό. Τὸ νοτιώτερο ἀκρωτήριό της εἶναι τὸ *Φαρέγονελ*.

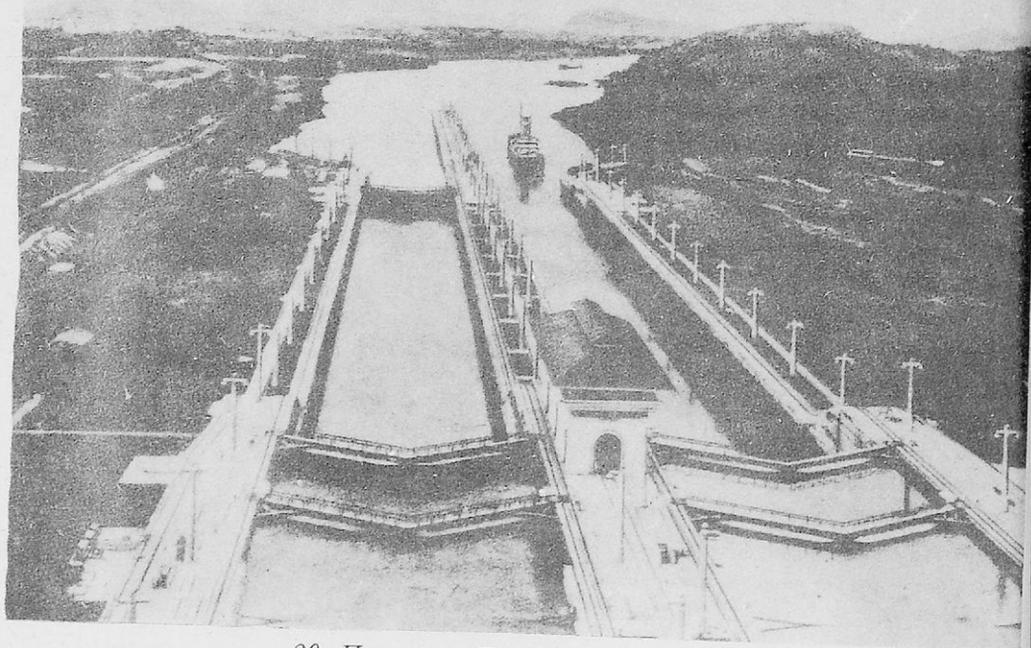
Κλίμα καὶ προϊόντα. Ἡ Γροιλανδία εἶναι ἀπὸ τὶς ψυχρότερες χώρες τοῦ κόσμου καὶ μόνον στὰ παράλια κατοικεῖται. Οἱ κάτοικοί της εἶναι Ἐσκιμῶοι καὶ ζοῦν ἀπὸ τὴν ἀλιεῖα, τὸ κυνήγι καὶ τὴν ἐκμετάλλευσιν τοῦ ὀρυκτοῦ πλοῦτου. Στὸ νησί αὐτὸ ὑπάρχουν τὰ μεγαλύτερα ὄρυχεῖα κρυσολίθου, ὁ ὁποῖος χρησιμοποιεῖται γιὰ τὴν κατεργασία τοῦ ἀλουμινίου.

Πόλεις. Ἡ Γροιλανδία εἶναι κτῆσις τῆς Δανίας καὶ ἔχει πρωτεύουσα τὴν *Γκοντχάμπ*

Οἰκογένεια Ἐσκιμῶων.

Ἡ φωτογραφία ἔλκεται ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἑλληνικῆς Πολιτικῆς

20. Παναμάς: Τυψία τῆς Διώρυγος.

Β'. Η ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ

1. Ἡ Γουατεμάλα

(Ἔκτασις 108.000 τ.χ. Πληθ. 3.350.000 κ.). Ἐκτείνεται πρὸς Ν. τοῦ Μεξικοῦ, μεταξὺ τοῦ Εἰρηνικοῦ, τῆς Καραβαϊκῆς θάλασσης, τοῦ Σαλβαντόρ καὶ τοῦ Ὀνδούρα. Οἱ περισσότεροι κάτοικοί της εἶναι τῆς φυλῆς τῶν ἐρυθροδέρμων καὶ στὴ χώρα σώζονται πολλὰ μονολιθικὰ μνημεῖα ἀρχαίου πολιτισμοῦ τῶν ἰθαγενῶν. Τὰ σπουδαιότερα προϊόντα της εἶναι ὁ καφῆς καὶ ἡ πρώτη φυτικὴ ὕλη ἀπὸ τὴν ὁποία γίνονται οἱ τσίκλες. Ἐξάγει ἐπίσης ἄργυρο, χρυσὸ καὶ μόλυβδο. Ἡ Γουατεμάλα εἶναι ἀνεξάρτητη δημοκρατία μὲ πρωτεύουσα τὴν πόλι Γουατεμάλα (285 χ.κ.). Γλῶσσα ὁμιλεῖται ἡ ἰσπανικὴ, ὅπως καὶ στὶς ἄλλες χώρες τῆς Κεντρικῆς Ἀμερικῆς.

2. 'Ο 'Ονδούρας

(*Έκτασις 112.000 τ.χ. Πληθυσμός 1.711.000 κ.). Είναι τὸ μεγαλύτερο ἀπὸ τὰ κράτη τῆς Κεντρικῆς Ἀμερικῆς καὶ ἐκτείνεται πρὸς τὰ Α. τῆς Γουατεμάλας, μεταξὺ Σαλβαντόρ καὶ τῆς Καραβαϊκῆς θάλασσας. Τὰ κυριώτερα προϊόντα του εἶναι ὁ καφές, οἱ μπανάνες, ὁ καπνὸς καὶ ἡ ξυλεία. 'Ο 'Ονδούρας ἀποτελεῖ ἀνεξάρτητη δημοκρατία μὲ πρωτεύουσα τὴν *Τεγκουσιγκάλα* (72 χ.κ.). Οἱ κάτοικοι εἶναι χριστιανοὶ Καθολικοί, ὅπως καὶ ὅλοι οἱ κάτοικοι τῶν ἄλλων χωρῶν τῆς Κεντρικῆς Ἀμερικῆς.

3. 'Ο Ἀγγλικὸς 'Ονδούρας

(*Έκτασις 23.000 τ.χ. Πληθυσμός 80.000 κ.) 'Ο Ἀγγλικὸς 'Ονδούρας ἐκτείνεται μεταξὺ τῆς Γουατεμάλας καὶ τῆς Καραβαϊκῆς θάλασσας. Ἐξάγει κυρίως σκληρὴ ξυλεία καὶ φυτικὴ ὕλη ἀπὸ τὴν ὁποῖαν γίνονται οἱ τσίκλες. 'Ο Ἀγγλικὸς 'Ονδούρας εἶναι κτῆσις τῆς Ἀγγλίας καὶ ἔχει πρωτεύουσα τὴ *Μπελίσε* (20 χ. κ.)

4. Τὸ Σαλβαντόρ

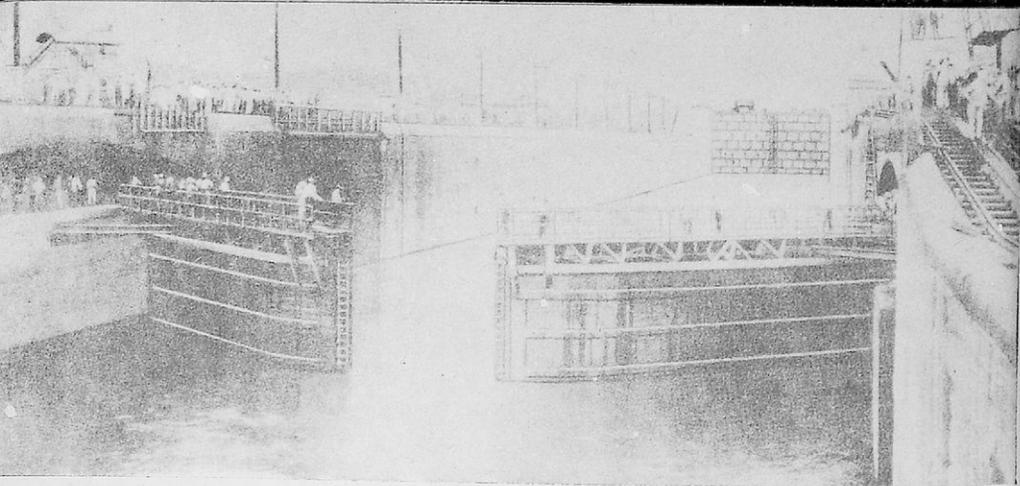
(*Έκτασις 21.000 τ.χ. Πληθ. 2.308.000 κ.). Ἐκτείνεται μεταξὺ Γουατεμάλας, 'Ονδούρα καὶ Εἰρηνικοῦ ὠκεανοῦ. Τὸ κυριώτερο προϊόν τῆς χώρας εἶναι ὁ καφές. Πρωτεύουσα ἔχει τὸ *Σάν Σαλβαντόρ* (203 χ.κ.).

5. Ἡ Νικαράγουα

(*Έκτασις 148.000 τ.χ. Πληθ. 1.282.000 κ.). Εὐρίσκεται μεταξὺ 'Ονδούρα, Κοσταρίκας καὶ βρέχεται ἀπὸ τὸν Εἰρηνικὸ καὶ τὴν Καραβαϊκὴ θάλασσα. Ἐξάγει μπανάνες, ζαχαροκάλυμο, καφὲ καὶ κτηνοτροφικὰ προϊόντα. Πρωτεύουσα ἔχει τὴ *Μανάγουα* (177 χ.κ.).

6. Ἡ Κοσταρίκα

(*Έκτασις 51.000 τ.χ. Πληθ. 980.000 κ.). Ἐκτείνεται μεταξὺ τῆς Νικαράγουας, τοῦ Παναμᾶ, τοῦ Εἰρηνικοῦ καὶ τῆς Καραβαϊκῆς θάλασσας. Παράγει καφὲ ἐξαιρετικῆς ποιότητος, ζαχαροκάλυμο καὶ καπνὸ. Ἡ δημοκρατία τῆς Κοσταρίκας ἔχει πρωτεύουσα τὸ *Σάν Ζοζέ* (86 χ.κ.).

Παναμάς: Μιά άλλη άποψις τής Διώρυγας.

7. 'Ο Παναμάς

(*Εκτασις 75.000 τ.χ. Πληθυσμός 934.000 κάτ. 'Ο Παναμάς είναι ή νοτιώτερη δημοκρατία τής Κεντρικής 'Αμερικής και χωρίζεται σε δύο τμήματα από τή στρατιωτική Ζώνη τής Διώρυγας, που τήν κατέχουν οι 'Ηνωμένες Πολιτείες. Οί μεγαλύτερες έκτασεις τής χώρας καλύπτονται από δάση πυκνά. Τά σημαντικώτερα προϊόντα της είναι οι μπανάνες, τó κακάο, ó άνανας και τó λεπτό χόρτο με τó όποιο κατασκευάζονται τά γνωστά θερινά καπέλα, οι παναμάδες. Πρωτεύουσα έχει τήν πόλι *Παναμά* (200 χ.κ.).

8. 'Η Κούβα

(*Εκτασις 114.000 τ.χ. Πληθ. 5.830.000 κ.) Είναι τó μεγαλύτερο νησί τών 'Αντιλλών και έχει ως κυριώτερα προϊόντα της τó ζαχαροκάλαμο, τις μπανάνες, τó έλαστικό, τήν ξυλεία και τόν καπνό. 'Ονομαστά είναι τά πουρα τής 'Αβάνας. 'Η ανεξάρτητη δημοκρατία τής Κούβας έχει πρωτεύουσα τήν 'Αβάνα (783 χ.κ.). Τó νησί φημίζεται για τίς φυσικές του καλλονές.

9. 'Η 'Αϊτή

(*Εκτασις 27.000 τ.χ. Πληθυσμός 3.350.000 κ.) Είναι ανεξάρτητη δημοκρατία στο δυτικό τμήμα του νησιού 'Αϊτή, με πρωτεύουσα τó *Πόρτ-ώ-Πρένς* (134 χ.κ.) Τó κυριώτερο προϊόν τής χώρας είναι ó καφές.

10. Ὁ Ἅγιος Δομίνικος

(Ἐκτασίς 49.000 τ.χ. Πληθ. 2.809.000 κ.) Εὐρίσκεται στὸ ἀνατολικὸ τμήμα τοῦ νησιοῦ Ἀϊτή καὶ ἔχει πρωτεύουσα τὴν *Θιουντάντ Τρουχίλλο* (256 χ.κ.). Κύρια προϊόντα τῆς Δομινικανῆς δημοκρατίας εἶναι ὁ καφές, τὸ κακάο, ὁ καπνὸς καὶ τὸ ζαχαροκάλαμο.

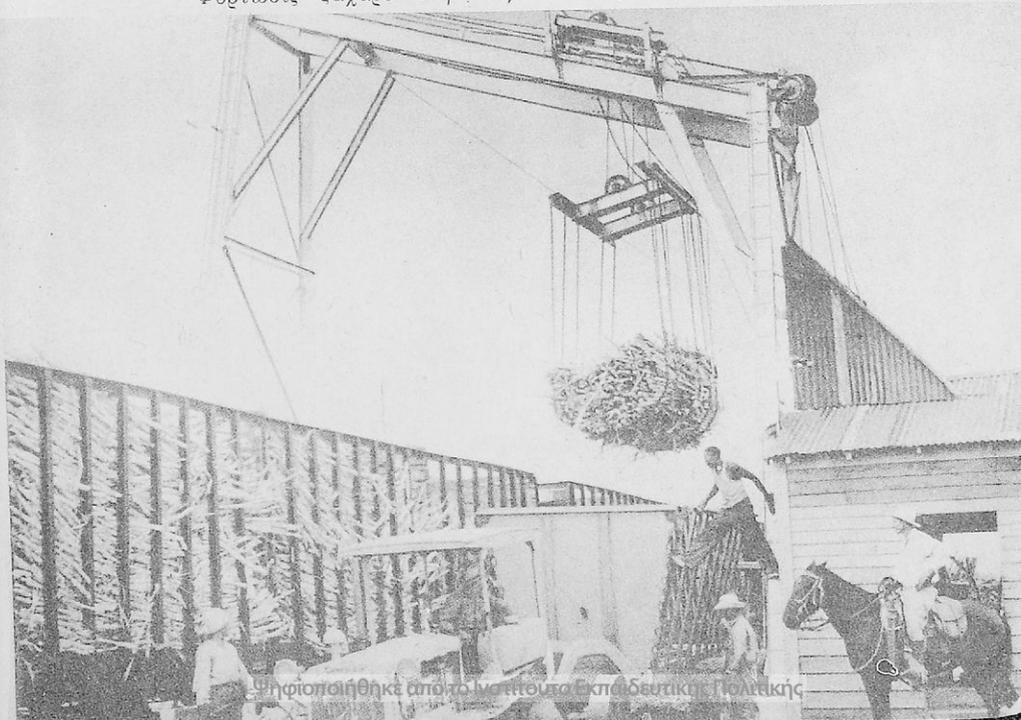
11. Ἡ Ζαμαΐκα

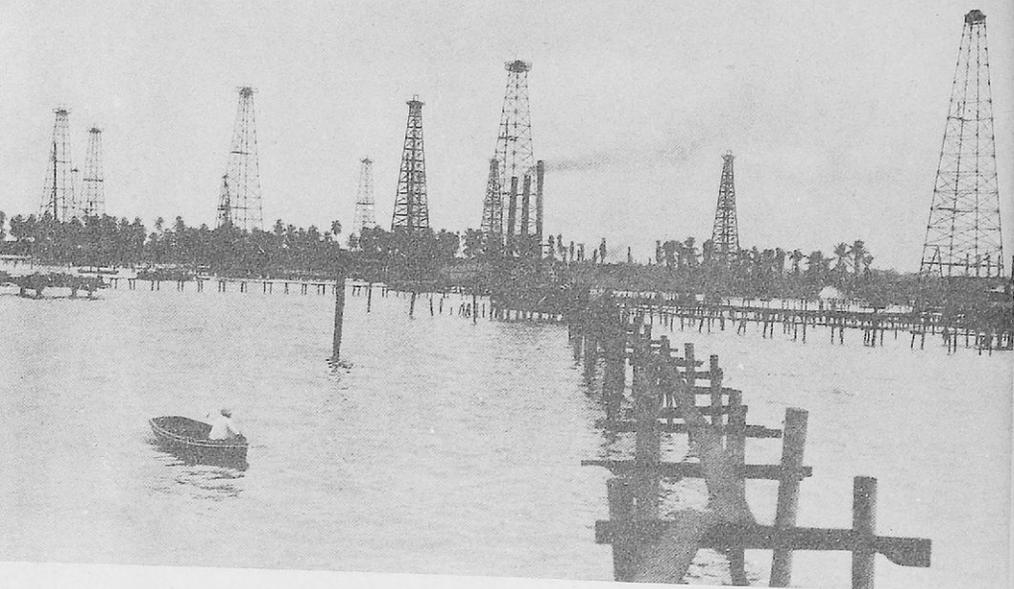
(Ἐκτασίς 12.000 τ.χ. Πληθ. 1.580.000 κ.). Εἶναι νησι τῶν Ἀντιλλῶν καὶ ἀποτελεῖ κτῆσι τῆς Ἀγγλίας. Κυριώτερα προϊόντα ἔχει τὸ κακάο, τὶς μπανάνες καὶ τὸ περίφημο ρούμι «τζαμαΐκα». Ἄλλη κτῆσις τῆς Ἀγγλίας εἶναι τὰ νησιά Βαχάμες, ὅπου περιλαμβάνεται καὶ ὁ Ἅγιος Σωτήρ, στὸν ὁποῖον ἀποβιβάσθηκε γιὰ πρώτη φορὰ ὁ Χριστόφορος Κολόμβος.

12. Οἱ Γουαδαλούπες καὶ ἡ Μαρτινίκα

Εἶναι καὶ αὐτὰ νησιά τοῦ Ἀρχιπελάγους τῶν Ἀντιλλῶν καὶ ἀποτελοῦν κτήσεις τῆς Γαλλίας.

Φόρτωσις ζαχαροκάλαμου γιὰ τὸ ἐργοστάσιο.

Βενεζουέλα: "Αποψις πετρελαιοπηγών.

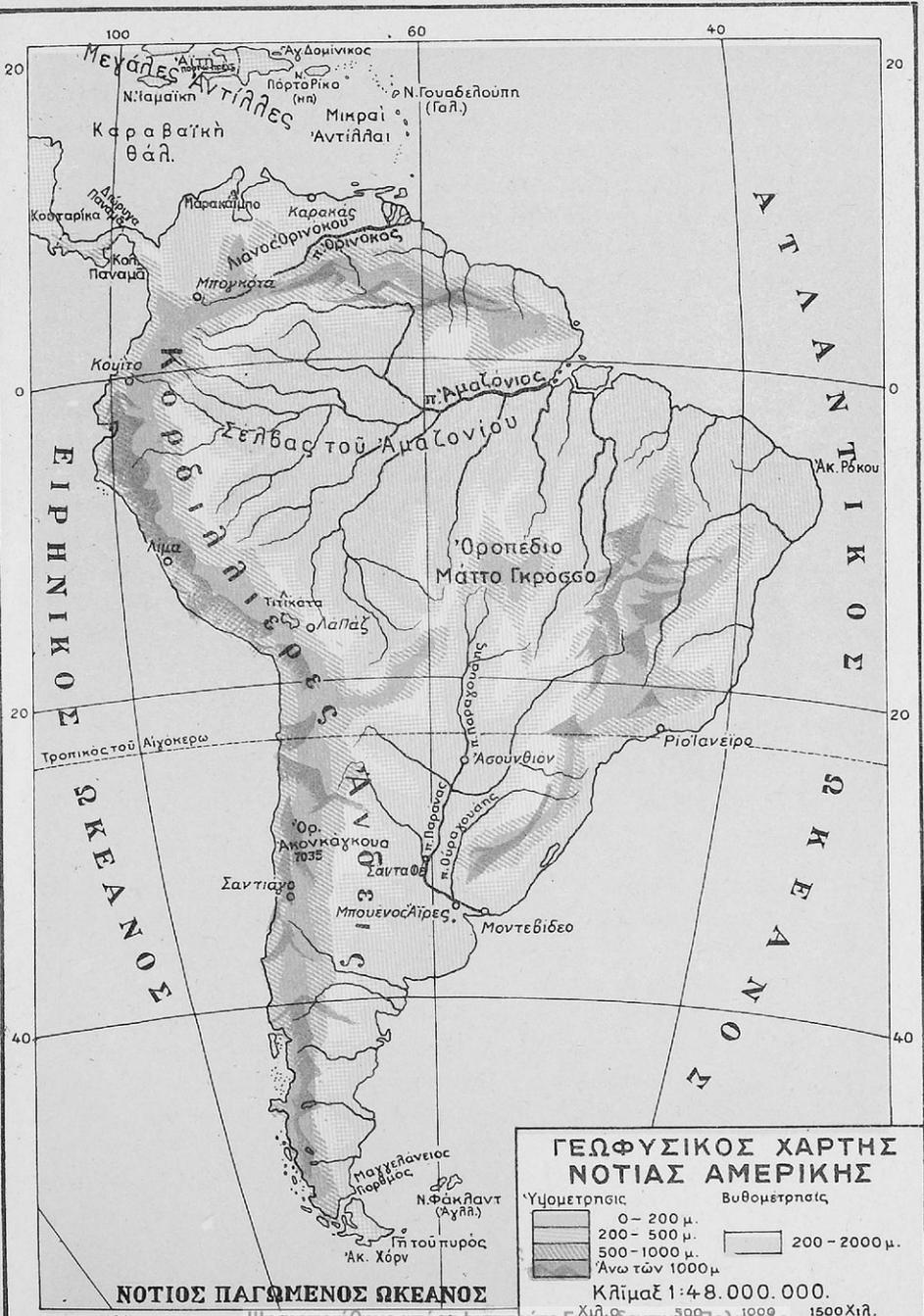
Γ'. Η ΝΟΤΙΟΣ ΑΜΕΡΙΚΗ

1. 'Η Κολομβία

"Εκτασις 1.139.000 τ.χ. Πληθ. 13.227.000 κάτ.

Θέσις και όρια. 'Η Κολομβία είναι ή βορειότερη δημοκρατία τής Ν. 'Αμερικής και συνορεύει με τον Παναμά, τή Βενεζουέλα, τή Βραζιλία, τόν Περού, τόν 'Εκουαντόρ και βρέχεται από τόν κόλπο του Παναμά και τήν Καραβαϊκή θάλασσα. 'Η χώρα ώνομάσθηκε Κολομβία, γιατί πρώτος τήν ανέκάλυψε και άποβιβάσθηκε στις άκτές της ό Κολόμβος.

"Εδαφος και προϊόντα. 'Από τόν κεντρικό τμήμα τής Κολομβίας διέρχεται ή όροσειρά των "Ανδεων, που οι ύψηλές των κορυφές είναι συνεχώς σκεπασμένες με χιόνια. Τό άνατολικό και τόν δυτικό τμήμα της είναι πεδινό και εύφορο. 'Η χώρα εύρίσκεται στη ζώνη του ίσημερινού

ΝΟΤΙΟΣ ΠΑΓΩΜΕΝΟΣ ΩΚΕΑΝΟΣ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

100

60

40

20

20

0

0

20

20

40

40

Μεγάλες Αντίλλες
 Ν. Γαμάκιη
 Καραβαϊκή θάλασσα
 Α. Δομινικός
 Πορτο Ρίκο (Η.Π.Α.)
 Ν. Γουαδελούπη (Γαλλ.)
 Μικρά Αντίλλαι

Κουσταρικό
 Κολομβία
 Κολο. Παναμά
 Κολίτα
 Παραγουάη
 Καρακάς
 Βενεζουέλα
 Μπουένος Άιρες

Κόρσιβιλιβές
 Π. Αμαζονίου

Σελβάς του Αμαζονίου
 Όροπεδιο Ματτο Γκρесо

Λίμα
 Τίτικατα
 Ουαλάς
 Τροπικός του Αιγικέρω
 Σιθουάουαρι
 Ριότανειρο

Ανδεις
 Όρ. Ακονκάκουα 7035
 Σαντιάγο
 Μπουενος Άιρες
 Μοντεβιδεο

Μαγγελανικός Πορθμός
 Ν. Φακλάντ (Αγγλ.)
 Γη του πυρός
 Άκ. Χόρν

ΑΤΛΑΝΤΙΚΟΣ ΩΚΕΑΝΟΣ
 Ακ. Ρόκου
 ΣΗΕΑΝΟΣ

καί τὰ προϊόντα της εἶναι ὁ καφές, ὁ καπνός, τὸ σιτάρι, τὸ ρύζι, τὸ βαμπίακι καὶ τὸ ἔλαστικό. Ἐξάγει ἐπίσης χρυσό, ἄργυρο, χαλκὸ καὶ μόλυβδο.

Πόλεις. Πρωτεύουσα τῆς Κολομβίας εἶναι ἡ *Μπογκότα* (648 χ.κ.). Ἄλλες πόλεις εἶναι ἡ *Μεντελλίν* (457 χ.κ.) καὶ ἡ *Μπαραγκίγια* (340 χ.κ.). Οἱ κάτοικοι τῆς Κολομβίας εἶναι χριστιανοὶ καθολικοί, ὅπως καὶ ὄλων τῶν ἄλλων κρατῶν τῆς Ν. Ἀμερικῆς.

2. Ἡ Βενεζουέλα

*Ἐκτασίς 912.000 τ.χ. Πληθυσμὸς 6.038.000 κάτ.

Θέσις καὶ ὄρια. Ἡ Βενεζουέλα ἐκτείνεται μεταξύ τῆς Κολομβίας, τῆς Βραζιλίας, τῆς Βρεταννικῆς Γουιάνας καὶ τῆς Καραβαϊκῆς θάλασσας.

Ἔδαφος καὶ προϊόντα. Τὸ κεντρικὸ τμήμα τῆς χώρας εἶναι πεδινὸ καὶ διαρρέεται ἀπὸ τὸν ποταμὸ Ὀρενόκο. Ἡ περιοχὴ αὐτὴ ἔχει ἐκτεταμένες βοσκές κατάλληλες γιὰ τὴν κτηνοτροφία. Οἱ κάτοικοι τὴν περιοχὴ αὐτὴ τὴν ὀνομάζουν «λάνος». Ἡ ἴδια περιοχὴ ἔχει καὶ καλλιεργήσιμες ἐκτάσεις, ὅπου εὐδοκίμει ὁ καφές καὶ τὸ ζαχαροκάλαμο. Ἐπίσης ἔχει ἡ χώρα πλουσιώτατες πετρελαιοπηγές. Εἶναι ἡ δευτέρη χώρα τοῦ κόσμου στὴν παραγωγή τοῦ πετρελαίου.

Πόλεις. Ἡ δημοκρατία τῆς Βενεζουέλας ἔχει πρωτεύουσα τὸ *Καρακάς* (495 χ.κ.). Ἄλλη πόλις εἶναι τὸ *Μαρακαίμπο* (359 χ.κ.).

3. Τὸ Ἐκουαντόρ

*Ἐκτασίς 270.000 τ.χ. Πληθυσμὸς 3.777.000 κάτ.

Θέσις καὶ ὄρια. Τὸ Ἐκουαντόρ, δηλαδὴ ἡ δημοκρατία τοῦ Ἴσημερινοῦ, εὐρίσκεται στὰ δυτικὰ παράλια τῆς Ν. Ἀμερικῆς, μεταξύ τῆς Κολομβίας, τοῦ Περοῦ καὶ τοῦ Εἰρηνικοῦ Ὠκεανοῦ

Ἔδαφος καὶ προϊόντα. Τὸ Ἐκουαντόρ εἶναι χώρα ὄρεινη καὶ πολὺ σεισμοπαθής. Ἐπειδὴ εὐρίσκεται στὴ διακεκαυμένη ζώνη ἔχει κλίμα τροπικὸ καὶ στὶς κοιλάδες καὶ στοὺς πρόποδες τῶν ὄρεων της καλλιεργεῖται ὁ καφές, τὸ ζαχαροκάλαμο καὶ οἱ μπανάνες.

Πόλεις. Πρωτεύουσα τῆς δημοκρατίας τοῦ Ἴσημερινοῦ εἶναι τὸ *Κουϊτο*. (237 χ.κ.). Ἄλλη σημαντικὴ πόλις εἶναι ἡ *Γκουαγιακίλ* (295 χ.κ.). Οἱ κάτοικοι τοῦ Ἐκουαντόρ, τῆς Κολομβίας καὶ τῆς Βενεζουέλας ὀμιλοῦν τὴν ἰσπανικὴ γλῶσσα.

4. Ἡ Βραζιλία

Ἐκτασίς 8.514.000 τ.χ. Πληθυσμός 62.000.000 κάτ.

Θέσις καὶ ὄρια. Ἡ Βραζιλία εἶναι ἡ μεγαλύτερη δημοκρατία τῆς Ν. Ἀμερικῆς καὶ περιλαμβάνει τὸ κεντρικὸ καὶ τὸ ἀνατολικὸ τῆς τμημα.

Ἔδαφος. Τὸ ΒΑ. τμημα τῆς χώρας εἶναι πεδινὸ καὶ καλύπτεται ἀπὸ δάση ἀπέραντα. Αὐτὴ εἶναι ἡ περιοχὴ τοῦ Ἀμαζονίου, πλουσία ἀπὸ ἐλαστικόδενδρα καὶ πολύτιμη ξυλεία (ἔβενος). Στὸ ἐσωτερικὸ τῆς δύσκολα ἢμπορεῖ νὰ εἰσχωρήσῃ κανεὶς παρὰ μόνον ἀκολουθώντας τοὺς παραποτάμους τοῦ Ἀμαζονίου καὶ τοῦ Παράνα. Τὸ κλίμα τῆς περιοχῆς εἶναι θερμὸ πολὺ, ὑγρὸ καὶ ἀνθυγιεινὸ. Τὸ ἀνατολικὸ τμημα τῆς Βραζιλίας εἶναι ὀρεινὸ· ἔχει ὁμως ὀλιγώτερες βροχές. Ἡ περιοχὴ αὐτὴ ἔχει ἐκτεταμένους βοσκές, τίς λεγόμενες «σαβάνας». Τέλος τὸ νότιο τμημα τῆς χώρας εἶναι τὸ εὐφωρότατο καὶ τὸ πιὸ πυκνοκατοικημένο, γιατί ἔχει καὶ εὐκρατο κλίμα.

Προϊόντα. Ἡ Βραζιλία εἶναι ἡ πρώτη χώρα τοῦ κόσμου στὴν πα-

Μία ἀποψὶς ἀπὸ τὴν πρωτεύουσα Ρίον Ἰανέιρον.

Χαίε

Φωτογραφία ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Βιβλιοθηκονομίας

ραγωγή του καφέ. Η περιοχή του Σάν Πάολο έχει τις πλουσιότερες καφεφυτείες. Άλλα προϊόντα της χώρας είναι το ρύζι, οι κοκκοφοίνικες, το τσαί, το ζαχαροκάλαμο, το σιτάρι, το βαμπάκι, το καλαμπόκι, το ελαστικό και τα προϊόντα της κτηνοτροφίας. Ξεθάγει επίσης χρυσό, διαμάντια, σίδηρο και γαϊάνθρακες.

Πόλεις. Η Βραζιλία ήταν άλλοτε άποικία της Πορτογαλίας, γι' αυτό και σήμερα όμιλείται εκεί η πορτογαλική γλώσσα. Πρωτεύουσα της Βραζιλίας είναι η Μπραζιλια, σύγχρονη νεοκτισμένη πόλις. Άλλες πόλεις είναι το Ρίο Ιανείρο (2.303.000 χ. κ.), μιὰ από τις ωραιότερες πόλεις του κόσμου. Το Σάν Πάολο (2.017.000 χ. κ.), το Ρεσιόφε (512 χ. κ.), το Σαλβαντόρ (390 χ. κ.), το Πόρτο Αλέγκρε (375 χ. κ.) και το Μπέλο Οριζόντε (338 χ. κ.).

5. Η Παραγουάη

Έκτασις 406.000 τ.χ. Πληθυσμός 1.330.000 κάτ.

Θέσις και όρια. Η Παραγουάη εκτείνεται μεταξύ του ποταμού Παραγουάη και του παραποτάμου του Παράνα. Συνορεύει με τη Βραζιλία, την Άργεντινή και τη Βολιβία.

Έδαφος και προϊόντα. Η χώρα είναι σχεδόν όλη πεδινή και διαρρέεται από τον ποταμό Παραγουάη και τους παραποτάμους του. Το κλίμα της είναι τροπικό και τα κυριώτερα προϊόντα της το βαμπάκι, τα σιτηρά, ο καπνός και τα κτηνοτροφικά.

Πόλεις. Πρωτεύουσα της δημοκρατίας της Παραγουάης είναι η πόλις Άσουνθιόν (220 χ. κ.).

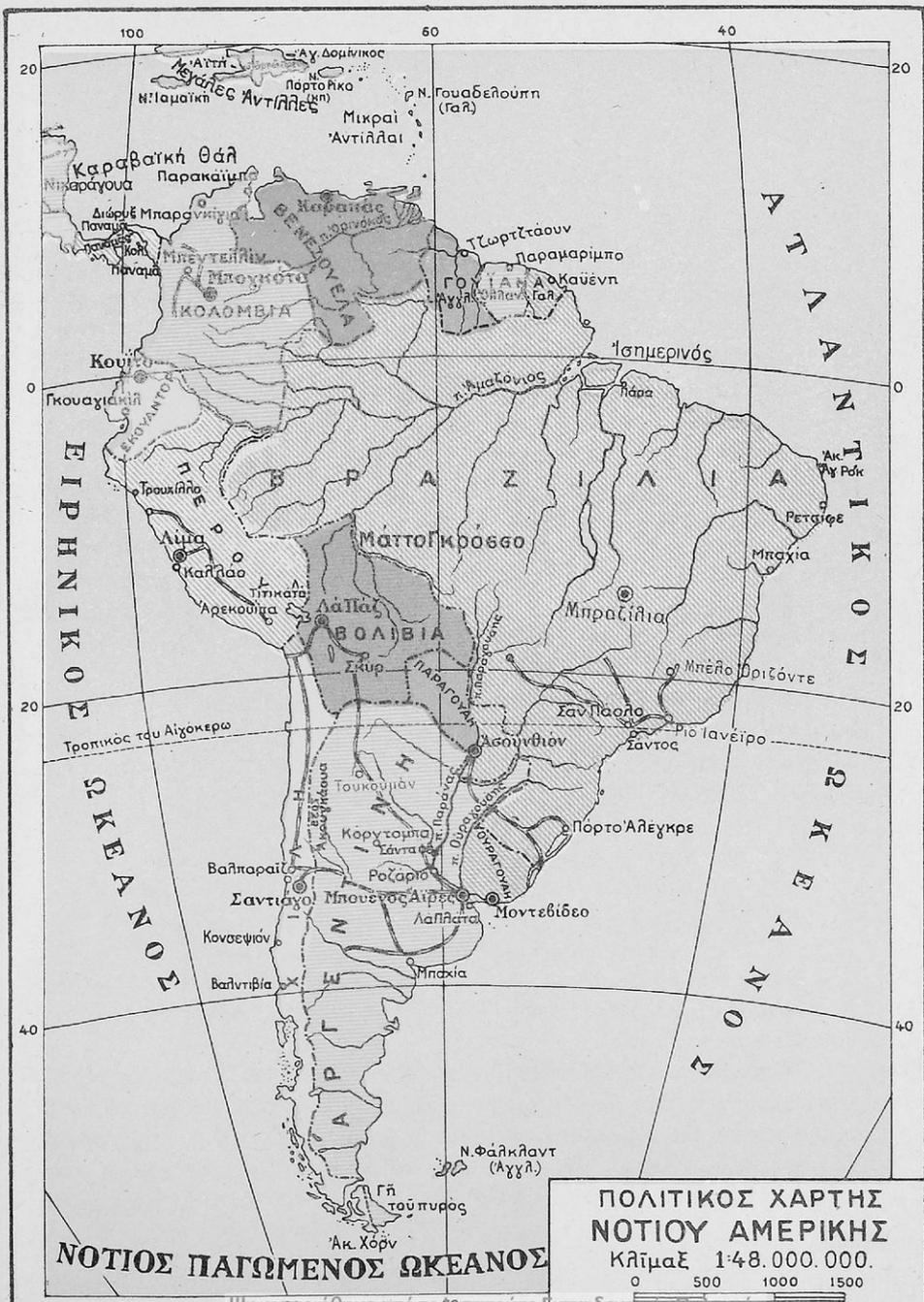
6. Η Ούρουγουάη

Έκτασις 187.000 τ.χ. Πληθυσμός 2.550.000 κάτ.

Θέσις και όρια. Η Ούρουγουάη εύρισκεται μεταξύ της Βραζιλίας, της Άργεντινής και του Άτλαντικού ώκεανού.

Έδαφος και προϊόντα. Το έδαφος της είναι πεδινό και εύφορώτατο. Παράγει άφθονα γεωργικά και κτηνοτροφικά προϊόντα, ιδίως μαλλιά.

Πόλεις. Η δημοκρατία της Ούρουγουάης έχει πρωτεύουσα το Μοντεβίδεο (850 χ. κ.).

Ψηφιοποιήθηκε από το Ίνστιτούτο Εκπαιδευτικής Πληροφορικής

7. 'Η 'Αργεντινή

*Εκτασις 2.778.000 τ. χ. Πληθυσμός 19.860.000 κάτ.

Θέσις και όρια. 'Η 'Αργεντινή έκτείνεται μεταξύ τής Χιλής, τής Βολιβίας, τής Παραγουάης, τής Ούρουγουάης και του 'Ατλαντικού ώκεανου.

***Εδαφος.** Μόνον τὸ ΒΑ. τμήμα τής χώρας καλύπτεται από παρθένα δάση και καλλιεργείται με τροπικά φυτά. Τὸ κεντρικὸ τμήμα της είναι ἡ περιοχή τής «πάμπας», ἡ περιοχή με τίς ἀπέραντες βοσκές, όπου εὐδοκίμει ἡ κτηνοτροφία και τίς μεγάλες ἐκτάσεις όπου καλλιεργούνται τὰ σιτηρά. Τὸ νότιο τμήμα είναι ἡ περιοχή τής Παταγωνίας, όπου κάνει ἀρκετὸ ψύχος. Οἱ ποταμοὶ ποὺ διαρρέουν τὴ χώρα είναι ὁ Παραγουάης και ὁ Ούρουγουάης, οἱ ὁποῖοι ἐνώνονται στὶς ἐκβολές τους και σχηματίζουν τὸν Ρίο ντέ λά Πλάτα.

Προϊόντα. 'Η χώρα ἔχει και τροπικὰ προϊόντα και προϊόντα τής εὐκρατης ζώης. Παράγει ζαχαροκάλαμο, βαμπάκι, κρασιά και ἄφθονα κτηνοτροφικὰ προϊόντα. 'Η 'Αργεντινή κάνει μεγάλη ἐξαγωγή σιτηρῶν και κατεψυγμένων κρεάτων. 'Επίσης ἐξάγει μεγάλες ποσότητες ἀπὸ μόλυβδο, ἄργυρο, χρυσό, χαλκὸ και πετρέλαιο.

Πόλεις. 'Η 'Αργεντινή δημοκρατία ἔχει πρωτεύουσα τὸ Μπουένος Άϊρες (4.645.000 κ.), τὴ μεγαλύτερη πόλι τής Ν. 'Αμερικῆς. *Άλλες σημαντικὲς πόλεις είναι τὸ Ροζάριο (464 χ. κ.), ἡ Κόρντοβα (370 χ.κ.), ἡ Σάντα Φέ (168 χ.κ.) και ἡ Λά Πλάτα (207 χ.κ.).

8. 'Η Χιλὴ

*Εκτασις 741.000 τ.χ. Πληθυσμός 6.940.000 κάτ.

Θέσις και όρια. 'Η Χιλὴ είναι μία στενή λωρίδα μεταξύ τῶν *Ανδεων και του Εἰρηνικοῦ ώκεανου. Συνορεύει με τὴν 'Αργεντινή, με τὴν Βολιβία και τὸ Περού.

***Εδαφος και προϊόντα.** 'Η χώρα είναι ὄρεινή και ἰδίως πρὸς τὸ βόρειο τμήμα της είναι ἄγονη. Εὐκρατο κλίμα ἔχει τὸ κεντρικὸ και τὸ νότιο τμήμα της και ἐκεῖ εὐδοκίμει ἡ γεωργία, ἡ ἀμπελοργία και ἡ κτηνοτροφία. 'Ο κυριώτερος πλοῦτος τής Χιλής είναι τὰ ὄρυκτά. *Ερχεται πρώτη στήν ἐξαγωγή νίτρου και δεύτερη στήν ἐξαγωγή χαλκοῦ ἀπὸ ὄλες τίς χώρες

Άργεντινή: Ἡ πρωτεύουσά της Μπουένος Ἀϊρες.

τοῦ κόσμου. Ἐπίσης ἐξάγει σὲ μεγάλη ποσότητα γαιάνθρακες, χρυσό, ἄργυρο, ψευδάργυρο, ὑδράργυρο καὶ θειάφι.

Πόλεις. Ἡ δημοκρατία τῆς Χιλῆς ἔχει πρωτεύουσα τὸ Σαντιάγο (1.348.000 κ.). Ἄλλη πόλις σημαντικὴ εἶναι τὸ Βαλπαραΐζο (218 χ.κ.). Πρὸς τὰ ΒΑ. τῶν πόλεων αὐτῶν ὑψώνεται τὸ ὄρος Ἄκουκάγκουα (7.035μ.), ἡ ὑψηλότερη κορυφὴ τῶν Ἄνδεων

9. Ἡ Βολιβία

Ἔκτασις 1.089.000 τ.χ. Πληθυσμὸς 3.273.000 κάτ.

Θέσις καὶ ὄρια. Ἡ Βολιβία εὑρίσκεται στὸ κέντρον σχεδὸν τῆς Ν. Ἀμερικῆς, μεταξὺ τῆς Βραζιλίας, τῆς Παραγουάης, τῆς Ἀργεντινῆς, τῆς Χιλῆς καὶ τοῦ Περοῦ.

Έδαφος και προϊόντα. Το ΒΑ. τμήμα της χώρας είναι πεδινό και καλύπτεται από έκτεταμένα παρθένα δάση. Το ΝΔ. τμήμα είναι όρεινό και εκεί έχει τις μακρυνές πηγές του ό ποταμός Άμαζόνιος. Τα κυριότερα προϊόντα της Βολιβίας είναι τα όρυκτά. Έχει πλούσια κοιτάσματα κασσιτέρου, άργύρου, μολύβδου και χαλκού. Έχει επίσης και σημαντικά κτηνοτροφικά προϊόντα.

Πόλεις. Η Βολιβία ήταν άλλοτε τμήμα του μεγάλου κράτους των Ιθαγενών Ίνκας, που το κατέκτησαν οι Ίσπανοί και το έκαμαν άποικία τους. Η Βολιβία έγινε ανεξάρτητη δημοκρατία από το έτος 1825 και έλαβε το όνομά της από το όνομα του μεγάλου της ήρωα Σιμόν Βολιβάρ, ό όποιος άγωνίσθηκε για να γίνη ή χώρα ανεξάρτητη. Πρωτεύουσά της είναι ή *Δά Παζ* (321 χ.κ.).

10. Το Περού

Έκτασις 1.249.000 τ.χ. Πληθυσμός 9.787.000 κάτ.

Θέσις και όρια. Το Περού εκτείνεται στις δυτικές άκτες της Ν. Άμερικής, μεταξύ του Έκουαντόρ, της Κολομβίας, της Βραζιλίας, της Χιλής και του Ειρηνικού ώκεανού.

Έδαφος και προϊόντα. Η χώρα μόνον στο άνατολικό τμήμα της είναι πεδινή και έχει έκτεταμένα δάση. Το μεγαλύτερο όμως τμήμα της, το δυτικό, είναι έξαιρετικά όρεινό και άγονο. Στο τμήμα αυτό οι Άνδεις έχουν ύψηλές κορυφές και πολλά ήφαιστεια. Στα σύνορα του Περού και της Βολιβίας εύρίσκεται ή λίμνη Τιτικάτα, ή μεγαλύτερη λίμνη της Ν. Άμερικής. Το Περού εκτείνεται στη διακεκαυμένη ζώνη και έχει προϊόντα τροπικά, δηλαδή ζαχαροκάλαμο, βαμπάκι, κακάο και έλαστικό. Έχει επίσης και πλούσια μεταλλεία άργύρου και χαλκού.

Πόλεις. Το Περού είναι ή χώρα του άρχαίου πολιτισμού των Ιθαγενών Ίνκας, του όποιου πολιτισμού σώζονται πολλά έρείπια. Η δημοκρατία του Περού έχει πρωτεύουσα τη *Λίμα* (835 χ.κ.). Οι κάτοικοι του Περού όπως και όλων των άλλων δημοκρατιών της Ν. Άμερικής, όμιλούν την ίσπανική γλώσσα, έκτός από τους Βραζιλιανούς, οι όποιοί όμιλούν την πορτογαλική.

11. Οί Εὐρωπαϊκῆς κτήσεις τῆς Νοτίου Ἀμερικῆς

Στὴν Ν. Ἀμερικὴ ὑπάρχουν οἱ ἐξῆς Εὐρωπαϊκῆς κτήσεις:

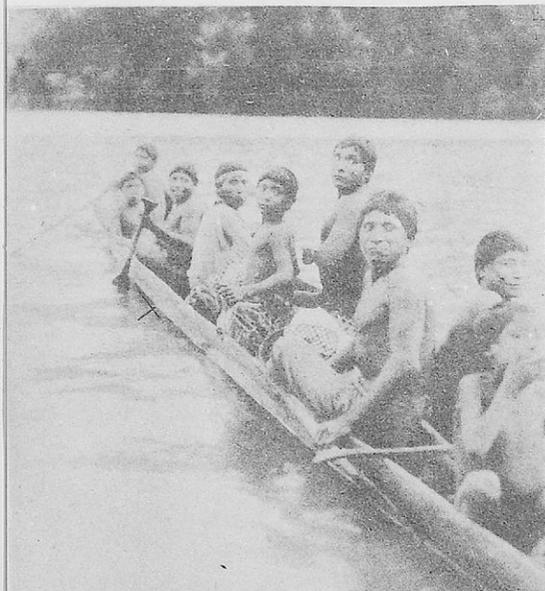
1. **Ἡ Ἀγγλικὴ Γουιάνα.** (Ἐκτασίς 215.000 τ.χ. Πληθ. 473.000 κ.) ἡ ὁποία καλύπτεται ἀπὸ παρθένα δάση καὶ ἔχει πλούσια χρυσορυχεῖα καὶ ἀδαμαντωρυχεῖα. Πρωτεύουσά της εἶναι τὸ *Τζωρτζτάουν* (96 χ.κ.). Στὴν Ἀγγλ. Γουιάνα εὐρίσκεται καὶ ὁ καταρράκτης τοῦ Καϊέτουρ, ὁ ὑψηλότερος τῆς γῆς.

2. **Ἡ Ὀλλανδικὴ Γουιάνα.** (Ἐκτασίς 143.000 τ.χ. Πληθ. 251.000 κ.) Τὸ κυριώτερο προϊόν τῆς χώρας εἶναι ὁ βωξίτης. Πρωτεύουσά της ἔχει τὴν πόλι *Παραμαρίμπο* (96 χ.κ.).

3. **Ἡ Γαλλικὴ Γουιάνα.** (Ἐκτασίς 91.000 τ.χ. Πληθ. 30.000 κ.). Ἡ χώρα καλύπτεται ἀπὸ ἀπέραντα παρθένα δάση. Πρωτεύουσα ἔχει τὴν *Καγιέν* (12 χ.κ.).

Ἐρυθρόδερμοι μὲ τὸ πρωτόγονο πλοίαριόν τους.

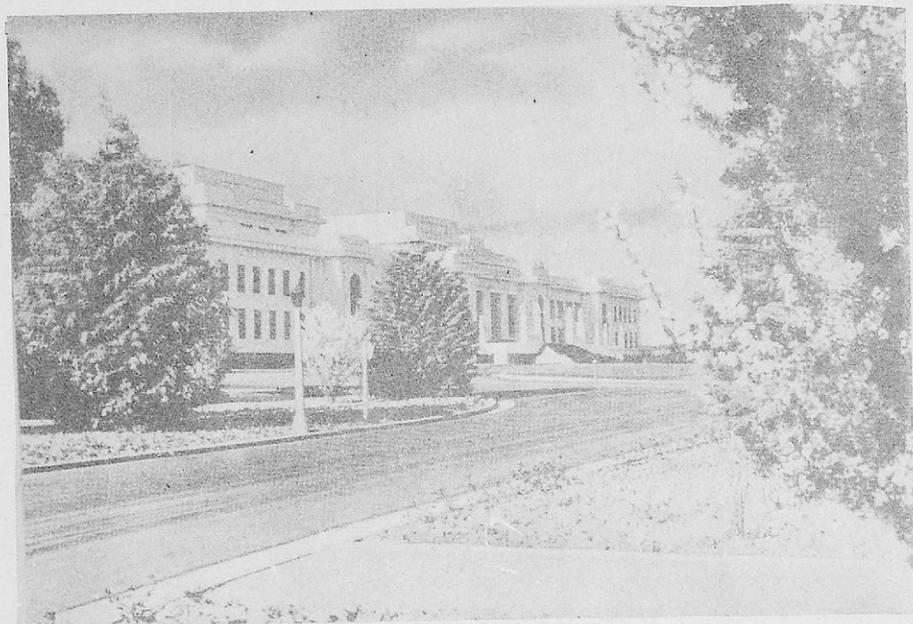
Βολιβία: Ἄγαλμα τοῦ Βολιβάρ, τοῦ ἐλευθερωτοῦ τῆς Βολιβίας.

Π Ι Ν Α Κ Α Σ

που περιλαμβάνει την έκτασι, τόν πληθυσμό και τις πρωτεύουσες τῶν κρατῶν τῆς Ἀμερικῆς.

Κ ρ α τ η	έκτασις τετρ. χιλ.	πληθυσμός	πρωτεύουσα	πληθυσμός
ΒΟΡΕΙΟΣ ΑΜΕΡΙΚΗ				
Καναδάς	9.959.000	16.000.000	Όττάβα	215.000
Ἡνωμένες Πολιτεῖες	7.984.000	168.000.000	Ουάσιγκτων	800.000
Ἀλάσκα	1.519.000	206.000	Ζουνῶ	6.000
Μεξικό	1.969.000	30.000.000	Πόλις Μεξικό	2.233.000
Γροιλανδία	2.175.000	27.000	Γκοντχάαμπ	800
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ				
Γουατεμάλα	108.000	2.350.000	Γουατεμάλα	284.000
Όνδούρας	112.000	1.711.000	Τεγκουσιγκάλπα	72.000
Σαλβαντόρ	21.000	2.308.000	Σάν Σαλβαντόρ	203.000
Νικαράγουα	148.000	1.057.000	Μανάγκουα	177.000
Κοσταρική	51.000	980.000	Σάν Ζοζέ	86.000
Παναμάς	75.000	934.000	Πόλις Παναμά	200.000
Κούβα	114.000	5.830.000	Ἀβάνα	783.000
Ἀϊτή	27.000	3.350.000	Πόρτ ὦ Πρένς	134.000
Ἅγιος Δομίνικος	49.000	2.608.000	Θιουντάντ Τρουχίλλο	256.000
ΝΟΤΙΟΣ ΑΜΕΡΙΚΗ				
Κολομβία	1.139.000	13.227.000	Μπογκότα	648.000
Βενεζουέλα	912.000	6.038.000	Καρακάς	495.000
Ἐκουαντόρ	270.000	3.777.000	Κουίτο	237.000
Βραζιλία	8.514.000	62.000.000	Μπραζιλία	—
Παραγουάη	406.000	1.330.000	Ἀσουνθιόν	220.000
Ούραγουάη	187.000	2.550.000	Μοντεβιδεο	837.000
Ἀργεντινή	2.778.000	19.860.000	Μπουένος Ἀίρες	4.645.000
Χιλή	741.000	6.940.000	Σαντιάγο	1.348.000
Βολιβία	1.098.000	3.273.000	Λά Παζ	321.000
Περού	1.249.000	9.787.000	Λίμα	835.000

Αυστραλία: Μία άποψη της Καμπέρας.

Η ΩΚΕΑΝΙΑ

Γενική εικόνα

 Θέσις και όρια. Η Ωκεανία εύρσκεται σχεδόν όλόκληρη στο νότιο ήμισφαιριο τῆς Γῆς και ἀποτελεῖται ἀπὸ τὴν ἡπειρο τῆς Αὐστραλίας και ἀπὸ τὰ ἀμέτρητα νησιά που εἶναι σπαρμένα στὸν κεντρικὸ Εἰρηνικὸ ὠκεανό. Ἀπὸ τὰ νησιά τῆς Ὁκεανίας σημαντικώτερα εἶναι ἡ Νέα Γουινέα, ἡ Τασμανία, ἡ Νέα Ζηλανδία, ἡ Νέα Καληδονία, οἱ Νέες Ἑβρίδες, τὰ νησιά Φίτζι, τὰ νησιά Σολομῶντος, οἱ Καρολίνες και τὰ νησιά τῆς Πολυνησίας.

Ἐκτασις και πληθυσμός. Ἡ Ὁκεανία ἔχει ἕκτασι 9.000.000 τ.χ. και πληθυσμὸ 16.000.000 κατοίκους.

Έδαφος. Τα πιο μεγάλα νησιά της Ώκεανίας αποτελούν έκτεταμένα όροπέδια ή έχουν έδαφος όρεινό με βαθιές κοιλάδες και πεδινές παραλίες. Από τα μικρότερα νησιά, τα περισσότερα είναι ή ήφαιστειογενή ή κοραλλιογενή. Αυτά τα κοραλλιογενή νησιά, που ονομάζονται «άτολες», έχουν σχηματισθί σιγά-σιγά από τα κοράλλια. Τα κοράλλια είναι άτελή ζώα που ζούν πολλά μαζί κολλημένα στο βυθό τών θερμών θαλασσών, όπου τό βάθος των δέν είναι περισσότερο από 50 μέτρα.

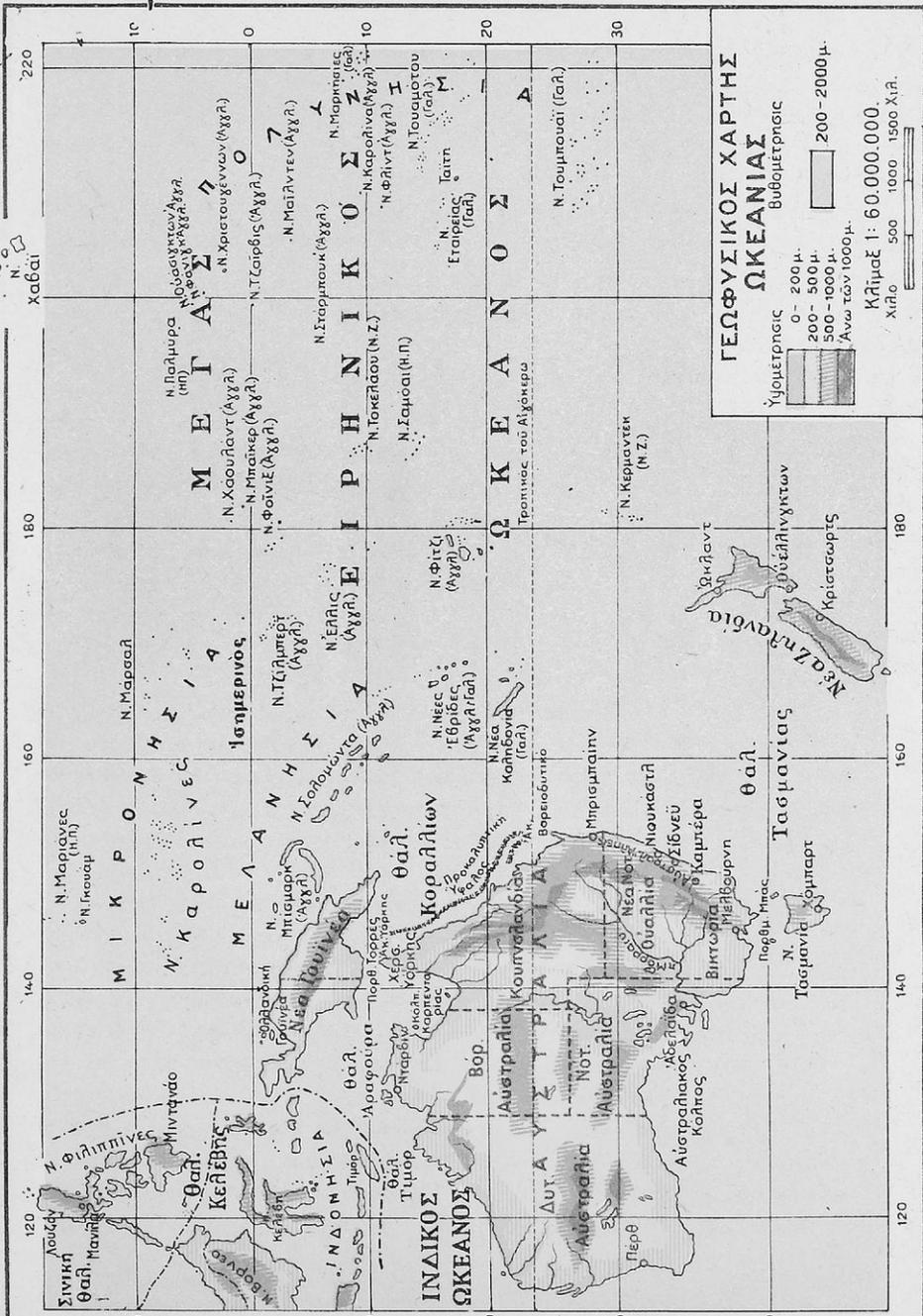
Τά κοράλλια αυτά πολλαπλασιάζονται συνεχώς, ώσπου φθάνουν στην έπιφάνεια και δημιουργούν νησιά, τις «άτολες» τό σχήμα τους είναι σαν στεφάνι και στη μέση έχουν θάλασσα. Η ναυσιπλοία μεταξύ τών νησιών αυτών της Ώκεανίας είναι πολύ επικίνδυνη, γιατί υπάρχουν άμέτρητοι σκόπελοι και ύφαλοι.

Κλίμα και προϊόντα. Τα νότια παράλια της Αύστραλίας, ή Τασμανία και ή Νέα Ζηλανδία, έχουν κλίμα εύκρατο. Τα μέρη αυτά έχουν μεγάλες έκτάσεις καλλιεργήσιμες και έκτεταμένες βοσκές, γι' αυτό και ή κτηνοτροφία τους είναι πολύ ανεπτυγμένη. Η κεντρική και δυτική Αύστραλία έχει τό κλίμα τών έρήμων. Η βόρεια Αύστραλία και τα πολυάριθμα νησιά του Είρηνικού έχουν κλίμα θερμό και ύγρό. Τα μέρη αυτά καλύπτονται από δάση παρθένα και παράγουν άφθονα τροπικά προϊόντα, βαμπάκι, ζαχαροκάλαμο, καφέ, μπανάνες και καπνά.

Πρέπει επίσης νά σημειώσωμε έδω ότι στην Ώκεανία συναντάει κανείς φυτά και ζώα που δέν τα συναντάει στις άλλες ήπείρους, όπως π.χ. είναι ή καγκουρώ, ό τασμανικός λύκος και άλλα. Στην Ώκεανία πνέουν συχνά οι ίσχυροι άνεμοι που ονομάζονται μουσώνες.

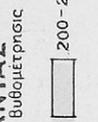
Φυλές. Οι ίθαγενείς της Ώκεανίας ανήκουν σέ δύο κύριες φυλές : στους Μελανησίους, οι όποιοι είναι μαύροι και στους Πολυνησίους, οι όποιοι είναι μελαχροινόι. Υπάρχουν όμως στην Ώκεανία και πολλοί άποικοι Εύρωπαίοι. Στην Αύστραλία όλοι σχεδόν οι κάτοικοι είναι λευκοί.

Ίστορία. Η Ώκεανία ανακαλύφθηκε έπειτα από την Άμερική. Πρώτος ό Ίσπανός θαλασσοπόρος Μαγγελάνος, κατά τό 1521, αφού έπέρασε τό νοτιώτερο άκρον της Άμερικής, έπλησίασε στα νησιά Μαριάνες της Μικρονησίας προς Α. τών Φιλιππίνων. Μερικά χρόνια άργότερα οι Πορτογάλοι ανέκάλυψαν τη Νέα Γουϊνέα και έπειτα άλλοι θαλασσοπόροι, από τους όποιους θα αναφέρωμε τόν Τορρες και τόν Κούκ, ανέκάλυψαν και έξερεύνησαν τα πολυάριθμα νησιά της Ώκεανίας.

**ΓΕΩΦΥΣΙΚΟΣ ΧΑΡΤΗΣ
ΩΚΕΑΝΙΑΣ**

Υψομετρικός
 0 - 200 μ.
 200 - 500 μ.
 500 - 1000 μ.
 Άνω των 1000 μ.

Κλίμακ 1: 60.000.000.
 χιλ. 500 1000 1500 χιλ.

Ν. Ο.
 καβαί

220

180

160

140

120

10

0

10

20

30

40

50

60

70

10

20

30

40

50

60

70

10

20

30

40

50

60

70

10

20

30

40

50

60

70

10

20

30

40

50

60

70

10

20

30

40

50

60

70

10

20

30

40

50

60

70

10

20

30

40

50

60

70

10

20

30

40

50

60

70

10

20

30

40

50

60

70

10

20

30

40

50

60

70

10

20

30

40

50

60

70

10

20

30

40

50

60

70

10

20

30

40

50

60

70

10

20

30

40

50

60

70

10

20

30

40

50

60

70

10

20

30

40

50

60

70

10

20

30

40

50

60

70

10

20

30

40

50

60

70

10

20

30

40

50

60

70

10

20

30

40

50

60

70

10

20

30

40

50

60

70

10

20

30

40

50

60

70

10

20

30

40

50

60

70

10

20

30

40

50

60

70

10

20

30

40

50

60

70

10

20

30

40

50

60

70

Πολιτική διαίρεσις. Ἡ Ὠκεανία διαιρεῖται σὲ πέντε κύρια τμήματα : 1) τὴν Αὐστραλία, 2) τὴν Νέα Ζηλανδία, 3) τὴν Μελανησία, 4) τὴν Μικρονησία καὶ 5) τὴν Πολυνησία.

Ὅλα τὰ τμήματα ἀποτελοῦν κτήσεις τῆς Ἀγγλίας, τῆς Γαλλίας καὶ τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν, ὅπως θὰ ἰδοῦμε στὰ ἐπόμενα κεφάλαια.

1. Ἡ Αὐστραλία

Ἐκτασις 7.703.000 τ.χ. Πληθυσμὸς 9.747.000 κάτ.

Θέσις καὶ ὄρια. Ἡ ἡπειρος Αὐστραλία εὑρίσκεται στὸ νότιο ἡμισφαίριο καὶ περιβρέχεται ἀπὸ τὸν Ἰνδικὸ καὶ τὸν Εἰρηνικὸ ὠκεανὸ. Θεωρεῖται ὡς τὸ μεγαλύτερο νησί τῆς Γῆς. Στὰ ΝΑ. τῆς Αὐστραλίας εἶναι τὸ νησί Τασμανία, ποὺ περιλαμβάνεται στὸ κράτος τῆς Αὐστραλίας.

Παράλια. Γύρω ἀπὸ τὴν Αὐστραλία σχηματίζονται ἡ θάλασσα Τιμόρ, ἡ Ἀραφούρα, ἡ θάλασσα τῶν Κοραλλίων, ἡ θάλασσα τῆς Τασμανίας, ὁ Αὐστραλιακὸς κόλπος, ὁ κόλπος τῆς Καρπενταρίας, ὁ πορθμὸς Τορρές καὶ ὁ πορθμὸς Μπᾶς. Ἐπίσης στὸ βορειότερο σημεῖο τῆς ἡπείρου σχηματίζεται ἡ χερσόνησος καὶ τὸ ἀκρωτήριο τῆς Ὑόρκης.

Κατὰ μῆκος τῆς ΒΑ. ἀκτῆς ὑπάρχει μιὰ ἀλυσίδα ἀπὸ σκοπέλους καὶ ὑφάλους κοραλλιογενεῖς. Ἡ ἀλυσίδα αὕτῃ τῶν ὑφάλων, ποὺ ἀρχίζει ἀπὸ τὸν πορθμὸ τοῦ Τορρές καὶ ἔχει μῆκος 2.500 χιλιόμετρα, λέγεται «μεγάλῃ προκαλυπτικῇ ὑφάλος». Στὴν προκαλυπτικῇ αὕτῃ ὑφαλο σπάζει ἡ ὄρμη τῶν κυμάτων τοῦ Εἰρηνικοῦ ὠκεανοῦ καὶ τοιουτοτρόπως προφυλάσσεται ἡ ἀπέναντι παράλια τῆς Αὐστραλίας.

Ἔδαφος. Ἡ Αὐστραλία μπορεῖ νὰ διαιρεθῇ ἀνάλογα μὲ τὸ ἔδαφος τῆς σὲ τρία τμήματα. Τὸ ἀνατολικὸ εἶναι ὄρεινόν, μὲ ὑψηλότερα ὄρη τῆς Αὐστραλιανῆς Ἄλπεις. Τὸ κεντρικὸ ἀποτελεῖ μιὰ ἀπέραντῃ πεδιάδα, ποὺ ἐκτείνεται ἀπὸ τὸν κόλπο τῆς Καρπενταρίας ἕως τὸν Αὐστραλιακὸν κόλπον. Τὸ δυτικὸ καὶ μεγαλύτερον τμῆμα ἀποτελεῖται ὅλο σχεδὸν ἀπὸ ἐρήμους καὶ στέππες. Ἀξιόλογο ποταμὸν ἔχει ἡ ἡπειρος τὸν Μόρραιου. Ἐπίσης ἔχει καὶ πολυάριθμες μικρὰς καὶ ἀλμυρὰς λίμνες.

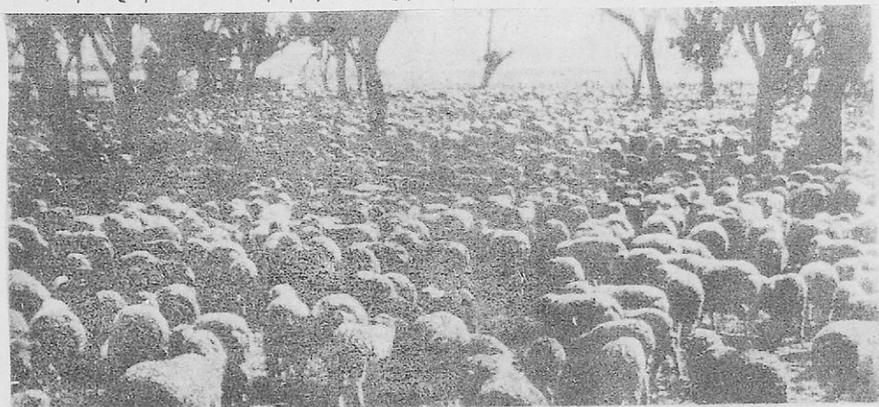
Κλίμα καὶ προϊόντα. Τὸ κεντρικὸν τμῆμα τῆς Αὐστραλίας ἔχει τὸ κλίμα τῶν ἐρήμων. Τὸ τμῆμα αὐτὸ ἀποτελεῖται ἀπὸ ἐρήμους καὶ στέππες ὅπου οἱ βροχὲς δὲν πέφτουν συχνές. Ἀντιθέτως στὰ παράλια καὶ ἰδίως στὰ ἀνατολικά τῆς ἡπείρου, οἱ βροχὲς πέφτουν συχνές, ἢ βλάστησις

Είναι πλουσία και τὰ προϊόντα ἄφθονα. Κυριώτερα προϊόντα εἶναι τὰ σιτηρά, ἡ ζάχαρις, τὰ ὄπωρικά, τὰ κατεψυγμένα ἢ κόνσερβοποιημένα κρέατα, τὰ βούτυρα, τὰ τυριά, τὰ μαλλιά καὶ τὰ δέρματα. Ἐπίσης ἔχει καὶ σημαντικὸν ὄρυκτὸ πλοῦτο, χρυσό, μόλυβδο, ἄνθρακες, χαλκὸ καὶ σίδηρο. Ἀπὸ τὴν ξυλεία τῶν δασῶν τῆς κατασκευάζονται ἐπιπλα, σπίρτα καὶ χαρτοπολτός. Τὸ χαρακτηριστικώτερο ζῶο τῆς Αὐστραλίας εἶναι τὸ μαστοφόρο καγκουρώ.

Ἱστορία. Τὴν Αὐστραλία τὴν ἀνεκάλυψαν πρῶτοι οἱ Πορτογάλοι κατὰ τὸν 16ον αἰῶνα καὶ τὴν ἐξερεύνησαν τὸ 1606 οἱ Ὀλλανδοί. Ἀπὸ τὸ ἔτος 1788 ἄρχισαν νὰ ἔρχονται οἱ πρῶτοι Εὐρωπαῖοι ἀποικοὶ, κυρίως Ἕλληνοι βαρυποινίτες, πού τοὺς ἔστελναν ἐκεῖ γιὰ τιμωρία. Ἀλλὰ ὅταν τὸ 1851 ἀνακαλύφθηκαν τὰ πρῶτα χρυσορυχεῖα τῆς ἠπείρου, ἄρχισαν νὰ καταφθάνουν κατὰ χιλιάδες οἱ νέοι ἀποικοὶ ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη τοῦ κόσμου. Σήμερα ἡ Αὐστραλία εἶναι ἀνεξάρτητη κτῆσις τῆς Ἀγγλίας καὶ ἀποτελεῖ ὁμοσπονδία ὀκτῶ πολιτειῶν.

Πόλεις. Πρωτεύουσα τῆς ὁμοσπονδίας εἶναι ἡ *Καμπέρα* (32 χ.κ.). Μεγάλαι πόλεις ἔχει τὸ *Σίνδευ* (1.935.000 κ.), τὴ *Μελβούρνη* (1.595.000 κ.) τὴν *Ἀδελαΐδα* (514 χ.κ.); τὸ *Μπρίσμبان* (527 χ.κ.), τὴ *Πέρθ* (370 χ.κ.) καὶ στὴν Τασμανία τὸ *Χόμπарт* (100 χ.κ.). Οἱ κάτοικοι τῆς Αὐστραλίας εἶναι χριστιανοὶ Διαμαρτυρόμενοι καὶ ὀμιλοῦν τὴν ἀγγλικὴ γλῶσσα. Στὴν Αὐστραλία εὐρίσκονται ἐγκατεστημένοι καὶ πολλοὶ Ἕλληνες.

Ἡ κτηνοτροφία εἶναι ἡ μεγαλύτερη πηγὴ πλούτου τῆς Αὐστραλίας

2. Ἡ Νέα Ζηλανδία

*Ἐκτασις 269.000 τ.χ. Πληθυσμὸς 2.175.000 κάτ.

Θέσις καὶ ὄρια. Ἡ Νέα Ζηλανδία ἀποτελεῖται ἀπὸ δύο νησιά, τὸ Βόρειο καὶ τὸ Νότιο, ποὺ περιβρέχονται ἀπὸ τὴ θάλασσα τῆς Τασμανίας καὶ ἀπὸ τὸν Εἰρηνικὸ ὠκεανό.

Κλίμα καὶ προϊόντα. Τὸ μεγαλύτερο τμῆμα τῶν νησιῶν εἶναι ὀρεινό. Κλίμα ἔχουν γλυκὺ καὶ ὑγιεινὸ, γιὰτὶ εὐρίσκονται στὴν νότιο εὐκρατο ζώνη τῆς Γῆς. Τὰ παράλια τῶν νησιῶν εἶναι πεδινὰ καὶ εὐφορα. Ὡς κυριώτερα προϊόντα τοὺς ἔχουν τὰ δημητριακὰ καὶ τὰ κτηνοτροφικὰ, κατεψυγμένα κρέατα, βούτυρα, τυριά, μαλλιά καὶ δέρματα. Ἡ Νέα Ζηλανδία εἶναι χώρα μὲ ἀνεπτυγμένη κτηνοτροφία. Ἔχει ἐπίσης καὶ ἀρκετὰ ὀρυκτὰ, γαιάνθρακες, πετρέλαιο, χρυσὸ καὶ ἄργυρο.

Ἱστορία. Τὴ Νέα Ζηλανδία τὴν ἀνεκάλυψε ὁ Ὀλλανδὸς Τάσμαν τὸ 1642 καὶ τὴν ἐξερεύνησε ἀργότερα ὁ Ἄγγλος Τζαίημς Κούκ. Οἱ κάτοικοι τῆς εἶναι χριστιανοὶ Διαμαρτυρόμενοι καὶ ὀμιλοῦν τὴν ἀγγλικὴ γλῶσσα. Στὸν τελευταῖο πόλεμο ἐπολέμησαν μαζί μὲ τοὺς ἄλλους συμμάχους καὶ ἐδῶ στὴν πατρίδα μας, ἐναντίον τῶν Γερμανῶν.

Πόλεις. Πρωτεύουσα τῆς Νέας Ζηλανδίας εἶναι ἡ *Ὀυέλιγκτων* (138 χ. κ.). Ἄλλη μεγάλη πόλι ἔχει τὴν *Ἔκλαντ* (380 χ.κ.)

3. Ἡ Μελανησία

Ἡ Μελανησία ἀποτελεῖται ἀπὸ ὀμάδες νησιῶν, τὰ ὁποῖα εἶναι διεσπαρμένα στὸ ΝΔ. τμῆμα τοῦ Εἰρηνικοῦ ὠκεανοῦ, μεταξὺ τῆς Ἰνδονησίας, τῆς Μικρονησίας, τῆς Νέας Ζηλανδίας καὶ τῆς Αὐστραλίας. Τὰ κυριώτερα ἀπὸ τὰ νησιά αὐτὰ εἶναι τὰ ἑξῆς :

1. **Ἡ Νέα Γουινέα.** Τὸ δυτικὸ τμῆμα τῆς Νέας Γουινέας εἶναι κτῆσις τῆς Ὀλλανδίας μὲ ἑκτασι 415.000 τ.χ. καὶ πληθυσμὸ 700.000 κατοίκους. Τὸ ἀνατολικὸ εἶναι κτῆσις τῆς Ἀγγλίας καὶ διοικεῖται ἀπὸ τὴν Αὐστραλία. Ἔχει ἑκτασι 370.000 τ.χ. καὶ πληθυσμὸ 1.254.000 κατοίκους. Ἡ χώρα εἶναι ὀρεινὴ καὶ ἔχει ἀπέραντα παρθένα δάση. Τὰ παράλια τῆς εἶναι πεδινὰ καὶ καλλιεργοῦνται μὲ τροπικὰ φυτὰ, ὅπως καὶ τὰ ἄλλα νησιά τῆς Μελανησίας.

2. **Τὰ νησιά Μπίσμαρκ, Σολομών καὶ Φίτζι** εἶναι καὶ αὐτὰ κτῆσις τῆς Ἀγγλίας καὶ διοικοῦνται ἀπὸ τὴν Αὐστραλία.

3. **Οι Νέες Έβριδες** ανήκουν στην Άγγλία και στη Γαλλία.

4. **Ή Νέα Καληδονία** ανήκει στη Γαλλία.

Οι κάτοικοι τής Μελανησίας είναι οι περισσότεροι Ιθαγενείς τής φυλής «Παπούα» απολίτιστοι, ήμιαγριοι και υαῦροι. Κατοικούν επίσης και ὀλίγοι Εὐρωπαῖοι μόνον, ὅμως στὰ μέρη ἐκεῖνα πού τὸ κλίμα εἶναι ὑποφερτό. Τὰ κυριώτερα προϊόντα τής Μελανησίας εἶναι οἱ μπανάνες, οἱ κοκκοφοίνικες, ὁ καπνός, τὸ ζαχαροκάλαμο, τὸ ἐλαστικό καὶ ἡ πολὺτιμη ξυλεία.

4. Ἡ Μικρονησία

Ἡ Μικρονησία ἀποτελεῖται ἀπὸ τὰ πολυάριθμα νησιά τοῦ Εἰρηνικοῦ πού εὐρίσκονται κατεσπαρμένα μεταξὺ τής Μελανησίας, τής Πολυνησίας καὶ τῶν Φιλιππίνων. Τὰ σημαντικώτερα ἀπὸ τὰ νησιά τής Μικρονησίας εἶναι τὰ ἐξῆς :

1. **Οἱ Μαριάνες.** Τὶς κατέχουν οἱ Ἑνωμένες Πολιτεῖες.

2. **Οἱ Καρολίνες καὶ τὰ νησιά Μάρσαλ** εἶναι ἐπίσης κτήσεις τῶν Ἑνωμένων Πολιτειῶν τής Ἀμερικῆς.

3. **Τὰ νησιά Τζίζιμπερτ καὶ Ἐλις** εἶναι κτήσεις τής Ἀγγλίας.

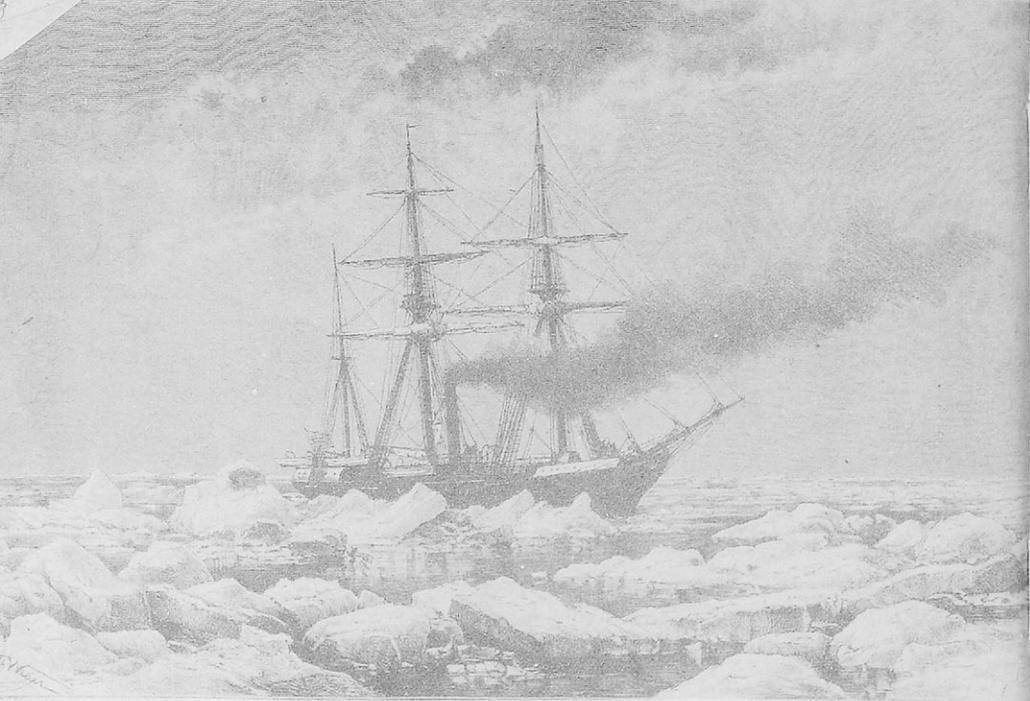
Ἡ Μικρονησία ἔχει κλίμα θερμὸ καὶ ὑγρὸ. Τὰ σπουδαιότερα προϊόντα τῆς εἶναι οἱ κοκκοφοίνικες καὶ τὸ ζαχαροκάλαμο.

5. Ἡ Πολυνησία

Ἡ Πολυνησία περιλαμβάνει τὰ πολυάριθμα μικρὰ νησιά πού εὐρίσκονται κατεσπαρμένα στὸ κεντρικὸ καὶ στὸ νότιο τμήμα τοῦ Εἰρηνικοῦ ὠκεανοῦ.

Οἱ ἰθαγενεῖς κάτοικοι τῶν νησιῶν τής Πολυνησίας εἶναι ἀπολίτιστοι. ἡμιάγριοι καὶ ζοῦν σχεδὸν ἀπὸ τοὺς καρπούς τῶν φυτῶν, ἀπὸ τὰ ἀρφόδεντρα, τοὺς κοκκοφοίνικες καὶ τὶς μπανάνες.

Τὰ νησιά τής Πολυνησίας ἀνήκουν ὡς κτήσεις ἄλλα στὴ Γαλλία, ἄλλα στὴν Ἀγγλία καὶ ἄλλα στὶς Ἑνωμένες Πολιτεῖες τής Ἀμερικῆς.

Ένα ατμόπλοιο που παγιδεύθηκε στους πάγους.

ΟΙ ΠΟΛΙΚΕΣ ΧΩΡΕΣ

Ὁ Βόρειος Πόλος

Ξηρά καὶ θάλασσα. Ἡ περιοχή τοῦ Β. ἡμισφαιρίου τῆς Γῆς, πού περικλείεται ἀπὸ τὸν Β. Πολικὸ Κύκλο καὶ ἔχει στὸ κέντρο τῆς τὸν Β. Πόλο ὀνομάζεται Βόρεια Κατεψυγμένη ζώνη ἢ Ἀρκτική. Ἡ περιοχή αὐτὴ ἀποτελεῖ μία τεράστια ἔκτασι, ἡ ὁποία καλύπτεται ἀπὸ αἰωνίους πάγους καὶ χιόνια.

Στὸ κεντρικὸ τμῆμα τῆς κατεψυγμένης ζώνης ἐκτείνεται ὁ Β. Παγωμένος ὠκεανός. Γύρω ἀπὸ τὸν Παγωμένο ὠκεανὸ εὐρίσκονται ἡ Γροιλανδία, ἡ Ἑλλεσερ, ἡ χώρα τοῦ Μπάφιν, ἡ Βικτωρία, ἡ Χώρα Μπάνκ, ὁ Β. Καναδᾶς, ἡ Ἀλάσκα, ἡ Σιβηρία, ἡ νῆσος Βράγκελ, ἡ Νέα Σιβηρία, ἡ Σεβερνάγια Σέμλια ἢ Νοβάγια Σέμλια, ἡ Γῆ τοῦ Φραγκίσκου Ἴωσήφ, ἡ Σπιτσεβέργη καθὼς καὶ ἡ Βόρειος Νορβηγία.

Οἱ χώρες αὐτὲς τῆς Ἀρκτικῆς περιοχῆς ἀνήκουν στὴ Ρωσία, στὶς Ἠνωμένες Πολιτεῖες, στὸν Καναδᾶ, στὴ Δανία καὶ στὴ Νορβηγία.

Κλίμα. Το κλίμα τῶν πολικῶν χωρῶν εἶναι ὑπερβολικὰ ψυχρὸ. Τὸ καλοκαίρι διαρκεῖ ὀλίγες μόνον ἑβδομάδες καὶ τότε ὁ ἥλιος εὐρίσκεται συνεχῶς ἐπάνω ἀπὸ τὸν ὀρίζοντα. Ἀντιθέτως, τὸν χειμῶνα, οἱ περιοχὲς αὐτὲς ἔχουν συνεχῶς νύκτα. Αὐτὲς εἶναι οἱ λεγόμενες ἀπέραντες πολικὲς νύχτες καὶ πολικὲς ἡμέρες.

Ὅταν τὸ καλοκαίρι ὁ ἥλιος φωτίζει συνεχῶς μὲ τις ἀκτίνες τοῦ τὸν Β. Πόλο χωρὶς νὰ βασιλεύη, ἀκτινοβολεῖ καὶ τὴν θερμότητά του. Ἄλλ' ὅμως ἡ θερμότητα αὐτὴ δὲν εἶναι ἱκανὴ γιὰ νὰ λυώσῃ τὶς πελώριες μάζες τοῦ χιονιοῦ καὶ τῶν πάγων, γιὰτὶ ἡ θερμοκρασία τῆς ἀτμοσφαιρας μένει πάντοτε χαμηλὴ, οἱ δὲ ἡλιακὲς ἀκτίνες πέφτουν πλαγίως. Τὸ ἴδιο ἀκριβῶς συμβαίνει καὶ στὴν πατρίδα μας τὶς παγερὲς καὶ ἡλιόλουστες ἡμέρες τοῦ Ἰανουαρίου. Εἶναι λιακάδα ἀλλὰ τὸ τσοιντενὸ κρῦο δὲν ἀφήνει τοὺς πάγους καὶ τὰ χιόνια νὰ λυώσουν.

Στὶς νοτιώτερες περιοχὲς τῆς Ἀρκτικῆς, τὰ χιόνια λυώνουν κάπως καὶ οἱ πάγοι σπάζουν καὶ σχηματίζονται μεγάλα παγόβουνα, ποὺ ἐπιπλέουν στὶς θάλασσες καὶ τοὺς ὠκεανούς τοῦ Βορρᾶ.

ἀρὰς τῆς πολικῆς περιοχῆς καμαρώνει γιὰ τὸ ψάρι ποὺ ἔπιασε.

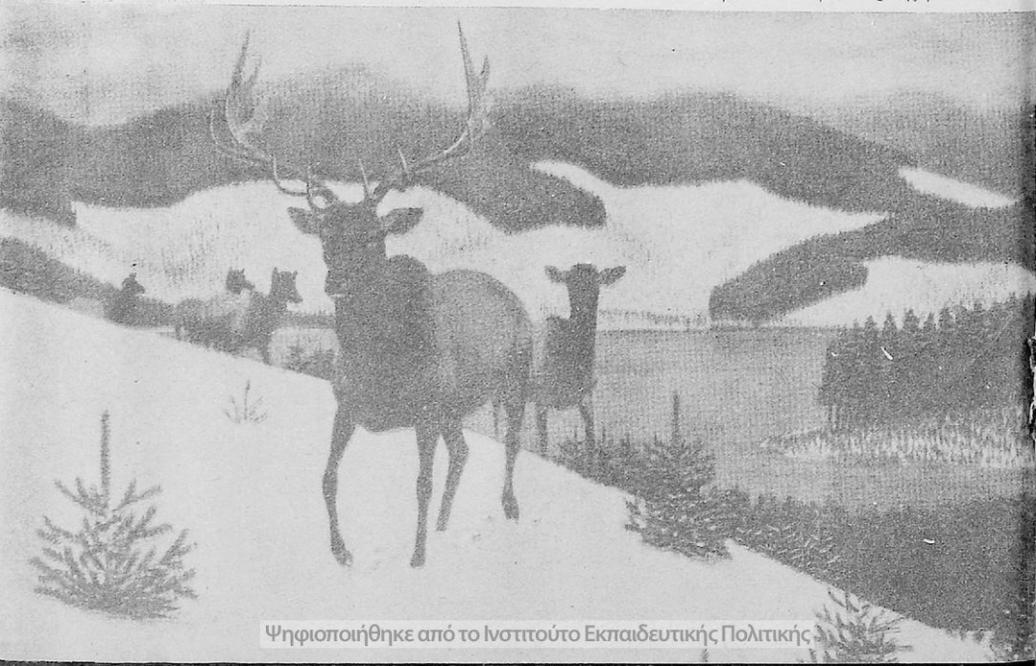

Οι πολικές όμορφιές. Τό θέαμα τών πολικῶν περιοχῶν εἶναι ἀπό τὰ πλέον ὠραιότερα φυσικά θεάματα τῆς Γῆς. Δύο χρώματα κυριαρχοῦν : τό καθαρό γαλάζιο τοῦ οὐρανοῦ καί τό λευκό τών πάγων καί τοῦ χιονιοῦ. Τά βουνά, ντυμένα στούς κρυστάλλινους μανδύες τους, λαμποκοποῦν στό φῶς τοῦ ἡλίου καί τὰ τεράστια παγόβουνα μέ τὰ ἐξωτικά τους σχήματα, καθώς ἐπιπλέουν μεγαλοπρεπῶς στήν καταγάλανη θάλασσα, παρουσιάζουν τὰ ὠραιότερα τοπία τοῦ κόσμου.

Μοναδικό φαινόμενο τών Ἀρκτικῶν χωρῶν εἶναι τό «πολικό σέλας». Τό λαμπρό αὐτό φαινόμενο παρουσιάζεται κατά τίς μακρές πολικές νύχτες καί ὁμοιάζει μέ ἕνα μαγικό πυροτέχνημα.

Φυτά καί ζῶα. Ἡ θερμοκρασία στήν Ἀρκτική κατεβαίνει πολλούς βαθμούς κάτω τοῦ μηδενός τόν χειμῶνα. Τό καλοκαίρι, πού ἀνεβαίνει κάπως ἢ θερμοκρασία, δέν διαρκεῖ παρά ὀλίγες μόνο ἑβδομάδες. Γι' αὐτό λοιπόν δέν ὑπάρχουν μεγάλα φυτά στίς πολικές χῶρες. Συναντάει κανεῖς μόνον ἀραιούς θάμνους, χόρτα καί προπαντός βρύα ἀφθονα καί λειχήνες. Καί τὰ ζῶα ἐπίσης εἶναι ὀλίγα. Ἰδίως ὑπάρχουν λευκές ἀρκοῦδες, λευκές ἀλεπούδες, τάρανδοι, πολικοί λαγοί, φῶκες, ὄρνεα τών πάγων, γλάροι καί τό καλοκαίρι ἀμέτρητα ἔντομα. Στή θάλασσα ζοῦν φάλαινες, καρχαρίες, βακαλάοι, ρέγγες καί ἄλλα θαλασσινά.

Τοπία τῆς πολικῆς περιοχῆς.

Ἡ ἔξερυνθις τοῦ Βορείου Πόλου. Ἡ ἔξερυνθις τῶν πόλων παρουσιάζει πολὺ μεγάλες δυσκολίες, γιατί τὸ καλοκαίρι, ὅταν λιώνουν οἱ πάγοι, κινδυνεύουν τὰ πλοία τῶν ἔξερυνθητῶν ἀπὸ τὰ παγόβουνα πού ἐπιπλέουν. Ἀλλὰ ἐμπόδια εἶναι οἱ τρομερῆς χιονοθύελλες, τὸ ὑπερβολικὸ ψῦχος, οἱ μεγάλες ἀποστάσεις καὶ ἡ ἔλλειψις τροφῶν.

Ἀπὸ τοὺς τολμηροὺς πού προσεπάθησαν νὰ φθάσουν τὸν Βόρειο Πόλο εἶναι ὁ Σουηδὸς Νόρδσκελδ, ὁ Νορβηγὸς Ἀμοῦνδсен καὶ ὁ Ἰταλὸς Νόμπιλε. Ἐκεῖνος πού ἔφθασε πρῶτος στὸ σημεῖο τοῦ Β. Πόλου, ἦταν ὁ Ἀμερικανὸς Κούκ (21 Ἀπριλίου 1908).

Οἱ κάτοικοι. Οἱ Πολικὲς χώρες εἶναι πολὺ ἀραιοκατοικημένες. Στὴν Ἀλάσκα, στὸν Β. Καναδᾶ καὶ στὴν Γροιλανδία κατοικοῦν οἱ Ἑσκιμῶοι. Στὴ Β. Νορβηγία οἱ Λάπωνες. Στὴ Β. Ρωσία καὶ στὴ Β. Σιβηρία κατοικοῦν οἱ Ὄστιάκοι, οἱ Σαμογέτες καὶ οἱ Τσοῦκτσι. Οἱ βόρειοι αὐτοὶ λαοὶ ζοῦν κυρίως ἀπὸ τὸ κυνήγι καὶ τὴν ἀλιεῖα, γιατί στὰ μέρη ἐκεῖνα κάνει ὑπερβολικὸ ψῦχος, δὲν φυτρῶνουν φυτὰ καὶ δὲν γίνεται καμμία καλλιέργεια.

Ἡ σπουδαιότητα τῆς Ἀρκτικῆς. Οἱ πολικὲς περιοχὲς ἀπέκτησαν τὰ τελευταῖα χρόνια πολὺ μεγάλη στρατιωτικὴ σημασία μὲ τὴν ἀλματώδη πρόοδο τῆς ἀεροπορίας. Γι' αὐτὸ καὶ οἱ Ἠνωμένες Πολιτεῖες ἐγκατέστησαν στὴ Β. Γροιλανδία τὴν ἀεροπορικὴ βᾶσι τῆς Θούλης, τὴ μεγαλύτερη βᾶσι τοῦ κόσμου.

Ἦναι Ἑσκιμῶοι ψαράδες χαρούμενοι γιατί πέτυχαν τὸ ψάρεμά τους.

Ὁ Νότιος Πόλος

Ξηρά καὶ θάλασσα. Ἡ περιοχή τοῦ νοτίου ἡμισφαιρίου τῆς Γῆς πού περικλείεται ἀπὸ τὸν Ν. Πολικὸ Κύκλο, ὀνομάζεται Νότιος Κατεφυγμένη ζώνη ἢ Ἀνταρκτική.

Στὸ κεντρικὸ μῆμα τῆς Ἀνταρκτικῆς ἐκτείνεται μία νέα ἕκτη ἡπειρος σχεδὸν ἀνεξερεύνητη, γιὰ τὴν κατοχὴ τῆς ὁποίας συναγωνίζονται οἱ Ἑνωμένες Πολιτεῖες, ἡ Ἀγγλία, ἡ Αὐστραλία, ἡ Γαλλία, ἡ Ἀργεντινὴ, ἡ Χιλή, τὸ Βέλγιο καὶ ἡ Νορβηγία. Τὴν ἡπειρο αὐτὴ τῆς Ἀνταρκτικῆς τὴν περιβρέχει ὁ Ν. Παγωμένος ὠκεανός.

Κλίμα. Οἱ γνώσεις πού ἔχομε γιὰ τὴν περιοχή τοῦ Ν. Πόλου εἶναι πολὺ ὀλίγες. Ἡ ἀνεξερεύνητη σχεδὸν ἡπειρος τῆς Ἀνταρκτικῆς ἔχει ὕψος 3000 μέτρα καὶ καλύπτεται ἐντελῶς ἀπὸ τοὺς πάγους. Στὶς περιοχὲς αὐτὲς ἡ θερμοκρασία τὸν χειμῶνα κατεβαίνει κάτω ἀπὸ τοὺς 75° καὶ τὸ κλίμα γίνεται ὑπερβολικὰ ἀνυπόφορο, γιὰτὶ πνέουν καὶ σφοδρὲς χιονοθύελλες.

Τὸ καλοκαίρι διαρκεῖ μερικὲς μόνον ἑβδομάδες καὶ τότε ὁ ἥλιος δὲν βασιλεύει καθόλου. Ἐχουν τότε τὰ μέρη ἐκεῖνα τὶς πολικὲς ἡμέρες. Καὶ ὅταν ἔλθῃ ὁ χειμῶνας, δὲν φαίνεται πλέον ὁ ἥλιος καὶ ἀρχίζουν οἱ ἀτελείωτες πολικὲς νύκτες. Ἐδῶ πρέπει νὰ σημειώσωμε ὅτι ὅταν ἔμεῖς ἔχωμε καλοκαίρι, τότε στὸ Ν. Πόλο ἐπικρατεῖ ὁ χειμῶνας καὶ ὅταν ἔμεῖς ἔχωμε χειμῶνα, τότε ἐκεῖ εἶναι καλοκαίρι.

Φυτὰ καὶ ζῶα. Τὸ ὑπερβολικὸ ψῦχος πού ἐπικρατεῖ στὴν Ἀνταρκτικὴ δὲν ἐπιτρέπει τὴν ἀνάπτυξι τῶν φυτῶν. Τὰ μόνια φυτὰ τῆς περιοχῆς ἐκείνης εἶναι τὰ βρύα καὶ οἱ λειχῆνες.

Τὰ χαρακτηριστικὰ ζῶα τῆς Ἀνταρκτικῆς εἶναι τὰ πτηνὰ πιγκουίνοι. Ἄλλα ζῶα εἶναι οἱ φάλαινες, οἱ φῶκες καὶ μερικὰ θαλασσινὰ πτηνὰ. Ἀνθρώποι ὅμως δὲν ἔμπορουν νὰ ζήσουν στὴν ἀφιλόξενη αὐτὴ περιοχὴ. Ἡ Ἀνταρκτικὴ εἶναι ἐντελῶς ἀκατοίκητη.

Ἐξερεύνησις τοῦ Νοτίου Πόλου. Ὁ πρῶτος πού ἀνεκάλυψε τὴν ξηρὰ τῆς Ἀνταρκτικῆς ἦταν ὁ Ρῶσσος Μπελλιγκράουζεν τὸ 1821. Ἀργότερα ὁ Ἀγγλος ἐξερευνητὴς Κλάρκ Ρὸς ἀνεκάλυψε στὴ νότια περιοχὴ τῆς Ἀνταρκτικῆς τὴ χώρα τῆς Βικτωρίας, ὅπου εὑρίσκεται τὸ ἠφαίστειο Ἐρεβος (4000 μ. ὕψος) καὶ τὸ μεγάλο φράγμα τῶν πάγων στὴν θάλασσα τοῦ Ρὸς. Οἱ πρῶτοι πού ἐφθασαν στὸ σημεῖο τοῦ Ν. Πόλου ἦταν ὁ Νορβηγὸς Ἀμοῦνδсен τὴν 11 Δεκεμβρίου 1911 καὶ ὁ Ἀγγλος Σκῶτ τὴν 18 Ἰανουαρίου 1912. Ὁ Ν. Πόλος εὑρίσκεται σὲ ὕψος 3.000 μ. καὶ ἡ περιοχὴ του καλύπτεται ἐντελῶς ἀπὸ τοὺς παγετῶνες.

ΠΙΝΑΚΑΣ
 έκτασεως τών ηπείρων

Ἡπειροί	ἑκτασίς τετρ. χιλίωμ.	πληθυσμός
Εὐρώπη	10.000.000	560.000.000
Ἀσία	44.000.000	1.543.000.000
Ἀφρική	30.000.000	230.000.000
Ἀμερική	42.000.000	374.000.000
᾽Ωκεανία	9.000.000	16.000.000
Ἀνταρκτική	13.000.000	—

(Ἐκτασίς τῆς Ἑλλάδος γιά τήν σύγκρισιν 132.652 τ.χ. Πληθυσμός 8.357.500 κ.)

ΠΙΝΑΚΑΣ
 έκτασεως τών ὠκεανῶν

᾽Ωκεανοί	ἑκτασίς τετρ. χιλίωμ.	μεγαλύτερο βάθος
Ἀτλαντικός ᾽Ωκεανός	106.000.000	9.140
Εἰρηνικός ᾽Ωκεανός	180.000.000	10.480
Ἰνδικός ᾽Ωκεανός	75.000.000	7.000

ΠΙΝΑΚΑΣ
 τών φυλῶν τῆς Γῆς

Λευκοί	995.000.000
Μογγόλοι	960.000.000
Νέγροι	372.000.000

ΠΙΝΑΚΑΣ
 τών θρησκειῶν τῆς Γῆς

Μονοθεῖσταί		
Χριστιανοί Καθολικοί	460.000.000	5
Διαμαρτυρόμενοι	250.000.000	
᾽Ορθόδοξοι	180.000.000	
Ἄλλοι χριστιανοί	10.000.000	
Σύνολον χριστιανῶν	900.000.000	
Ἰσραηλίτες	12.000.000	
Μη-αβραμῆται	420.000.000	
Σύνολον	1.332.000.000	
Πολυθεῖσταί:		
Βουδδισταί, Κουμφουκίανισταί	650.000.000	
Ἰνδουῖσταί, Βραχμανισταί	320.000.000	
Εἰδωολάτραι	130.000.000	
Σύνολον	1.100.000.000	

ΠΙΝΑΚΑΣ
τῶν ὑψηλοτέρων ὄρεων τῆς Γῆς

Ὄρη	ὕψος μ.	Ὄρη	ὕψος
*Εβερρεστ	8884	Μάκ Κίνλεϋ.....	6187
Καρακουρούμ	8620	Κιλιμάντζαρο	6018
Κούεν Λούν	7720	Καύκασος	5630
Τιέν Σάν	7200	Κένυα	5195
*Ακουκάγκουα	7035	*Αραράτ	5156

ΠΙΝΑΚΑΣ
τῶν μεγαλυτέρων ποταμῶν

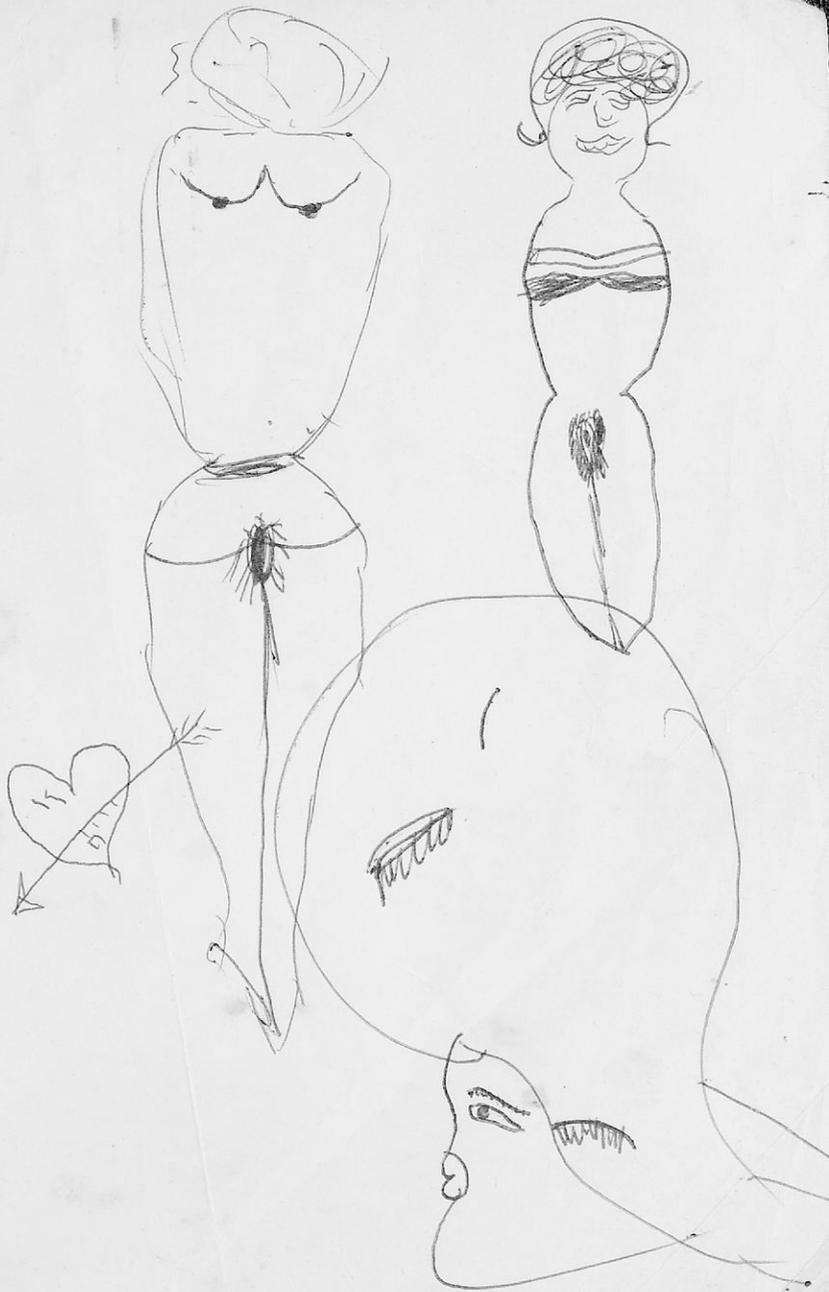
Ποταμοί	μῆκος χλμ.	Ποταμοί	μῆκος
Μισσισιπής	6970	Ρίο ντέ λά Πλάτα	4700
Νείλος	6400	Μεγκόγκ	4500
*Αμαζόνιος	6300	*Αμούρ	4500
Κυανός	5200	Λένας	4500
*Ὄρης	5300	Κόγκος.....	4800

ΠΙΝΑΚΑΣ
τῶν μεγαλυτέρων νήσων τῆς Γῆς

Νησιά	ἑκτασίς τ. χλμ.	Νησιά	ἑκτασίς
Γροιλανδία	2.175.000	Σουμάτρα	420.000
Νέα Γουίνεα	785.000	Χονσού (*Ιαπωνίας)	226.000
Βόρνεο	734.000	Βικτωρία (Καναδά)	208.080
Μαδαγασκάρη	585.000	*Ελλεμερ (Καναδά)	200.445
Μπάφιν	512.183	Κελέβη	179.400

ΠΙΝΑΚΑΣ
τῶν μεγαλυτέρων λιμνῶν τῆς Γῆς

Λίμνες	ἑκτασίς τ. χλμ.	Λίμνες	ἑκτασίς
*Ανωτέρα (Καναδά)	82.700	Ταγκανίκα.....	31.900
Βικτωρία (*Αφρικῆς)	68.100	Βαϊκάλη.....	31.500
*Αράλη.....	63.800	Λίμνη τῶν *Αρκτῶν.....	31.080
Ούρόν	59.820	Νυάσα	30.800
Μίτσιγκαν	58.240	Λίμνη τῶν σκλάβων	28.930

ΤΑ ΑΡΙΣΤΟΤΕΡΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΣΧΟΛΙΚΑ ΒΙΒΛΙΑ

ΤΑΞΙΣ Β'
 Νο 14 ΟΙ ΕΚΘΕΣΕΙΣ ΜΟΥ
 » 15 ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΗ

ΤΑΞΙΣ Γ'
 Νο 20 ΠΑΛΑΙΑ ΔΙΑΘΗΚΗ
 » 21 ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ
 » 23 ΟΙ ΕΚΘΕΣΕΙΣ ΜΟΥ
 » 24 ΕΛΛΗΝΕΣ ΗΡΩΕΣ
 » 25 ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΗ
 » 27 ΠΑΤΡΙΔΟΓΡΑΦΙΑ
 » 28 ΦΥΣΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

ΤΑΞΙΣ Γ-Δ'
 Νο 32 ΟΙ ΕΚΘΕΣΕΙΣ ΜΟΥ
 » 33 ΙΣΤΟΡΙΑ (α' έτος συνδ.)
 » 34 ΙΣΤΟΡΙΑ (β' έτος συνδ.)
 » 35 ΓΕΩΓΡ. ΕΛΛΑΔΟΣ
 » 36 ΧΑΡΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΑΞΙΣ Δ'
 Νο 38 ΚΑΙΝΗ ΔΙΑΘΗΚΗ
 » 40 ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ
 » 42 ΟΙ ΕΚΘΕΣΕΙΣ ΜΟΥ
 » 43 ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΑΔΑ
 » 44 ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΗ
 » 56 ΦΥΣΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

ΤΑΞΙΣ Ε'
 Νο 60 ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤ. ΙΣΤΟΡΙΑ Ε'
 » 64 ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΙΣΤΟΡΙΑ Ε'
 » 67 ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ ΗΠΕΙΡΩΝ Ε'
 » 68 ΧΑΡΤΗΣ ΗΠΕΙΡΩΝ Ε'
 » 70 ΦΥΣ. ΠΕΙΡ.-ΧΗΜΕΙΑ Ε'
 » 71 ΦΥΣΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ Ε'

ΤΑΞΙΣ Ε - ΣΤ'
 Νο 74 ΕΥΑΓΓΕΛ. ΠΕΡΙΚΟΠΑΙ Ε-ΣΤ'
 Γ' » 76 ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ Ε-ΣΤ'
 Γ' » 76 ΟΙ ΕΚΘΕΣΕΙΣ ΜΟΥ Ε-ΣΤ'
 Γ' » 77 ΑΓΩΓΗ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΟΥ Ε-ΣΤ'
 Γ' » 78 ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΗ Ε-ΣΤ'
 » 79 ΓΕΩΜΕΤΡΙΑ Ε-ΣΤ'
 » 80 ΦΥΣ. ΠΕΙΡ.-ΧΗΜ. (α' έτ.) Ε-ΣΤ'
 » 81 ΦΥΣ. ΠΕΙΡΑΜ. (β' έτος) Ε-ΣΤ'
 » 82 ΦΥΣ. ΙΣΤΟΡ. (α' έτος) Ε-ΣΤ'
 » 83 ΦΥΣ. ΙΣΤΟΡΙΑ (β' έτος) Ε-ΣΤ'

ΤΑΞΙΣ ΣΤ'
 Νο 86 ΚΑΤΗΧ. ΛΕΠΤΟΥΡΓΙΚΗ ΣΤ'
 » 89 ΟΙ ΕΚΘΕΣΕΙΣ ΜΟΥ ΣΤ'
 Δ' » 90 ΝΕΟΙ ΧΡΟΝΟΙ ΣΤ'
 Δ' » 93 ΓΕΩΓΡΑΦ. ΕΥΡΩΠΗΣ ΣΤ'
 Δ' » 94 ΧΑΡΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ ΣΤ'
 Δ' » 96 ΦΥΣ. ΠΕΙΡ.-ΧΗΜΕΙΑ ΣΤ'
 Δ' » 97 ΦΥΣΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΣΤ'

• Συγγραφείς οι άριστοι των δοκίμων Έλλήνων συγγραφέων βοήθησαν
 • Βοηθητικά βιβλία Περιοχόμενον συμφωνον με τας νεωτερας παιδαγωγικας αντιλήψεις, εόληπτον και μεθοδικόν. • Εικονογράφησις μονοτόπι • Εκτύπωσις ΟΦΘΕΙΤ με εξώφυλλα εξα-
 χρωμα και πολύχρωμοι αι εσωτερικαι σελιδες. • Σχημα πρακτικόν. • Τιμαί αι συνηθεις.
 • Έκδοσις καλλιτεχνική επί λευκού χάρτου.

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ
 ΑΘΗ ΓΕΩΡΓΙΟΣ & ΥΙΑ

ΓΕΩΡΓΙΟΥ & ΥΙΑ
 ΑΘΗΝΑΙ

Αν
 κλητεσθ
 και καλλιτε
 κότεσθ ελληνικ
 σχολικα εκδο
 σεις μετρη τη
 μερο

ΕΚΤΥΠΩΣΙΣ "ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΚΟΣΜΟΣ", ΑΘΗΝΑΙ